

***Výročná správa
a verejný odpočet
za rok 2017***

Bratislava apríl 2018

Predkladá: prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., ústredný riaditeľ ŠVPS SR

IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Sídlo

Botanická 17, 842 13 Bratislava

Rezort

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Forma hospodárenia

rozpočtová organizácia

Kontakt

tel. 02/60257212; fax 02/60257 242,

e-mail: sekretariat-UR@svps.sk

Členovia vedenia v roku 2017:

ústredný riaditeľ:

odborný riaditeľ:

riaditeľ sekcie ekonomiky:

zastupujúca vedúca osobného úradu:

vedúci odboru legislatívneho a právneho:

prof. MVDr. Jozef Bíreš DrSc.

MVDr. Zuzana Büchlerová

Ing. Mgr. Juraj Bučko

Ing. Elena Hrubšová

JUDr. Bohuslav Harviľák

Hlavné činnosti:

Postavenie Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) bolo **v roku 2017** upravené zákonom č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 39/2007 Z.z.“) a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov, v oblasti úradnej kontroly zákonom NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 152/1995 Z.z.“) a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov.

1. ŠVPS SR je rozpočtovou organizáciou s finančnými vzťahmi zapojenými na rozpočet Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“).
2. ŠVPS SR vykonávala štátnu správu vo veterinárnej oblasti podľa zákona č. 39/2007 Z.z. a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov. V oblasti úradnej kontroly potravín jej pôsobnosť vyplýva zo zákona č. 152/1995 Z.z.
3. ŠVPS SR je orgánom kontroly kvality rastlinných produktov a živočíšnych produktov podliehajúcich spoločnej organizácii trhu podľa nariadení Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi

- výrobkami v znení neskorších predpisov.
4. ŠVPS SR vykonávala štátnu správu na úseku veterinárnej farmácie podľa zákona č. 362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach (ďalej len „zákon č. 362/2011 Z.z.“) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 5. ŠVPS SR plnila ďalšie úlohy podľa zákona NR SR č. 271/2005 Z. z. o výrobe, uvádzaní na trh a používaní krmív (krmivársky zákon) (ďalej len „zákon č. 271/2005 Z. z.“).
 6. ŠVPS SR vykonávala dozor nad dodržiavaním zákona č. 147/2001 Z.z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 7. ŠVPS SR vykonávala kontroly podľa
 - Dohody o delegovaní činností uzavretej medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou (ďalej len „PPA“) a ŠVPS SR,
 - zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
 - zákona č. 144/1998 Z. z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení zákona č. 526/2002 Z. z.,
 - zákona č. 313/2009 o vinohradníctve a vinárstve.

Hlavné úlohy vykonávala ŠVPS SR v roku 2017 v súlade so zákonom č. 39/2007 Z.z., ktorý ustanovuje:

ŠVPS SR

1. riadi, usmerňuje, koordinuje a kontroluje výkon štátnej správy, ktorý uskutočňujú regionálne veterinárne a potravinové správy (ďalej len „RVPS“) (40) a ústav kontroly veterinárnych liečiv,
2. vykonáva hraničnú veterinárnu kontrolu prostredníctvom hraničných inšpekčných staníc (ďalej len „HIS“) na vonkajšej hranici EÚ (3),
3. riadi, usmerňuje a kontroluje úradné veterinárne laboratóriá a Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov,
4. rozhoduje v druhom stupni vo veciach, o ktorých v prvom stupni rozhoduje regionálna veterinárna a potravinová správa a ústav kontroly veterinárnych liečiv,
5. predkladá ministerstvu národné pohotovostné plány, ktorými sa určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat,
6. vykonáva klasifikáciu chovov, regiónov alebo oblastí z hľadiska výskytu chorôb,
7. autorizuje referenčné laboratóriá, schvaľuje, pozastavuje a zrušuje rozhodnutia o schválení pre úradné laboratóriá na vyšetrenie trichinel v mäse,
8. kontroluje, odborne usmerňuje a koordinuje zabezpečovanie systému identifikácie a registrácie zvierat,
9. vykonáva prostredníctvom veterinárnych inšpektorov veterinárne kontroly
 - prevádzkarní, zariadení a činností, ktoré vykonávajú postupy na zvieratách, chovajú alebo dodávajú zvieratá na účely takého postupu alebo chovajú zvieratá na účely zachovania druhov,
 - prevádzkarní na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov,
 - prevádzkarní pri vývoze do tretích krajín, ak to vyžadujú príslušné orgány tretích krajín podľa príslušných právnych predpisov danej tretej krajiny,
10. schvaľuje miesta oddychu zvierat pri preprave, inseminačné stanice, tímy na odber a prenos embryí,

11. kontroluje, odborne usmerňuje a koordinuje zabezpečovanie systému identifikácie a registrácie zvierat.

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. vykonávala úradnú kontrolu nad výrobou, manipuláciou a umiestňovaním na trh

- a) potravín živočíšneho pôvodu okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- b) potravín rastlinného pôvodu vrátane čerstvého ovocia, čerstvej zeleniny, zemiakov a ostatných poľnohospodárskych produktov (v poľnohospodárskej prvovýrobe po zbere úrody), nápojov vrátane potravín s niektorými zložkami živočíšneho pôvodu (zmiešaný pôvod) okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- c) geneticky modifikovaných potravín okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- d) tabakových výrobkov okrem poskytovania služieb spoločného stravovania.

ŠVPS SR je kontaktným miestom SR pre systém rýchlej výmeny informácií pre potraviny a krmivá.

Na základe poverenia MPRV SR vykonávala úlohu špecializovaného styčného orgánu pre oblasť podvodov s potravinami a krmivami.

Obsah

IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE	2
POSLANIE ORGANIZÁCIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD	11
ČINNOSTI ORGANIZÁCIE.....	16
1. LEGISLATÍVNY PROCES	17
2. ZDRAVIE ZVIERAT	18
2.1. Identifikácia a registrácia zvierat	19
2.2. Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí	24
2.3. Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike.....	24
2.3.1. Besnota.....	25
2.3.2. Klasický mor ošípaných.....	26
2.3.3. Africký mor ošípaných	29
2.3.4. Aujeszkyho choroba	32
2.3.5. Infekčná bovinná rinotracheitída.....	32
2.3.6. Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva.....	34
2.3.7. Katarálna horúčka oviec (Bluetongue).....	38
2.3.8. Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE).....	40
2.3.9. Mor včelieho plodu.....	45
2.3.10. Vírusová hemoragická septikémia lososovitých rýb	46
3. OCHRANA ZVIERAT	46
3.1. Kontrola ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely	46
3.2. Kontrola ochrany zvierat počas prepravy	48
3.3. Kontrola ochrany zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely.....	48
3.4. Kontrola ochrany spoločenských, cirkusových a nebezpečných zvierat	54
3.4.1. Ochrana spoločenských zvierat	54
3.4.2. Ochrana zvierat používaných v cirkusoch	54
3.4.3. Ochrana nebezpečných druhov živočíchov.....	55
3.5. Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrčovania.....	55
4. KRMIVÁ	57
4.1. Úradné kontroly.....	57
4.2. Odber úradných vzoriek krmív	59
4.2.1. Odber vzoriek v rámci VPO	59
4.2.2. Kontrola zákazu skrmovania spracovaných živočíšnych bielkovín.....	61
5. VEDĽAJŠIE ŽIVOČÍŠNE PRODUKTY	62
5.1. Úradné kontroly.....	62
5.2. Odber úradných vzoriek	63
6. REZÍDUÁ VETERINÁRNYCH LIEKOV A KONTAMINANTOV, MONITORINGY REZÍDUÍ	64
6.1 Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike	65

6.2	Monitoring poľovnej zveri a rýb	70
6.2.1	Monitoring zveri	70
6.2.2	Monitoring rýb	71
6.3.	Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku	73
6.3.1.	Monitoring surového kravského mlieka v programe EÚ	74
6.3.2.	Rádiohygienická kontrola	74
7.	VETERINÁRNA FARMÁCIA	78
7.1.	Úradné kontroly na úseku veterinárnej farmácie.....	78
7.1.1.	Veľkodistribúcia veterinárnych liekov veterinárnych zdravotníckych pomôcok a veterinárnych prípravkov	79
7.1.2.	Verejné lekárne, vrátane ich pobočiek, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky.....	79
7.1.3.	Súkromní veterinárni lekári.....	79
7.1.4.	Kontroly u chovateľov	80
7.1.5.	Výrobcovia medikovaných krmív.....	80
7.1.6.	Výroba veterinárnych liekov	80
7.1.7.	Prehľad o počte a záveroch z programu vstupnej inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami....	80
7.2.	Úradné kontroly nad dodržiavaním Nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z.	80
7.3.	Úradné kontroly nad dodržiavaním zákona č. 319/2013 Z. z.	81
8.	HRANIČNÁ VETERINÁRNA KONTROLA, VETERINÁRNA CERTIFIKÁCIA A KONTROLY PRI VÝMENÁCH, DOVOZOCH A VÝVOZOCH.	83
8.1.	Hraničná veterinárna kontrola - Dovoz a tranzit zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a produktov živočíšneho pôvodu, vybraných produktov rastlinného pôvodu pochádzajúcich z tretích krajín.....	83
8.1.1.	Hraničná veterinárna kontrola na hraničných inšpekčných staniciach SR.....	86
8.1.2.	Kontrola dobrých životných podmienok zvierat	88
8.1.3.	Kontrola spoločenských zvierat.....	90
8.1.4.	Kontrola produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách cestujúcich vstupujúcich z tretích krajín.....	91
8.2.	Vývoz zo SR do tretích krajín	91
8.2.1.	Vývoz zvierat a zárodočných produktov zo SR do 3. krajín za rok 2017	92
8.2.2.	Vývoz produktov živočíšneho pôvodu zo SR do 3. krajín za rok 2017	92
8.3.	Obchod v rámci EÚ.....	93
8.4.	Kontroly počas transportu.....	96
8.5.	Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov	100
9.	POTRAVINY RASTLINNÉHO PÔVODU	101
9.1.	Výsledky úradných kontrol potravín	101
9.2.	Frekvencia a typy nezhôd	105
9.3.	Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd v rámci komodít rastlinného pôvodu	108
9.4.	Kontrola potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín	113
9.5.	Výsledky kontroly označovania GMO potravín	115

9.6. Kontrola verejných skladov	116
9.7. Delegované činnosti a kontrola krížového plnenia.....	116
9.8 Cielené kontroly rastlinného pôvodu	117
9.8.1. Cielená kontrola mimo pracovnej doby inšpektorov zameraná na obchodnú sieť	117
9.8.2. Cielená kontrola produktov rastlinného pôvodu na trhoviskách, predaj pri cestách, ambulantný predaj.....	117
9.8.3. Cielená kontrola zameraná na zistenie obsahu zložiek v koreninových zmesiach určených na výrobu certifikovaných výrobkov ZTŠ (zaručená tradičná špecialita)	118
9.8.4. Cielená kontrola Vianoce 2017	118
9.8.5. Cielená kontrola - Veľká noc 2017	119
9.8.6. Cielená kontrola - Doplnkové označenie nebalených pekárskeho/cukrárskeho výrobkov údajom - „rozmrazené“ alebo „vyrobené dopečením z chladeného/mrazeného polotovaru“ pri predaji v obchodnej sieti.	120
9.8.7. Cielená kontrola - Preverenie registrovaných charitatívnych organizácií v zmysle zákona NR SR č. 152/95.	121
9.8.8. Cielená kontrola vajec, výrobkov z vajec a hydinového mäsa zameraná na zisťovanie prítomnosti fipronilu.....	122
9.9. Značka kvality SK 2017 – potraviny rastlinného a živočíšneho pôvodu	123
9.10. Politika kvality	123
9.11. Audity potravín rastlinného pôvodu	124
9.12. Opatrenia a sankcie.....	125
9.13. Usmernenia alebo informácie pre potravinárskych prevádzkovateľov	125
9.14. Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny	125
9.14.1. Cielené kontroly.....	127
9.14.1.1. Cielená kontrola - Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny po pracovnom čase	127
9.14.1.2. Cielená kontrola - Kontrola obchodnej kvality citrusového ovocia	127
9.14.2. Správne konania	127
9.14.3. Porovnanie počtu kontrol za roky 2015 až 2017:	127
9.15. Kontrola kvality, označovania a zdravotnej neškodnosti vína	128
9.16. Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytku a ošípaných.	131
10. POTRAVINY ŽIVOČÍŠNEHO PÔVODU	132
10.1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby ...	132
10.1.1. Prvovýroba – surové mlieko	132
10.1.2. Prvovýroba – zberné strediská zveri	133
10.1.3. Prvovýroba vajec – chovy nosníc	133
10.2. Úradné/veterinárne kontroly na úrovni výroby, spracovania a skladovania produktov živočíšneho pôvodu	133
10.2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa	133
10.2.2. Úradné kontroly a audity v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch	138
10.2.2.1. Veterinárne kontroly v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch	138
10.2.2.2. Audity prevádzkarní	139
10.2.2.3. Schvaľovanie prevádzkarní	139
10.3. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu	139

10.4. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z.	139
10.5. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu na úrovni maloobchodu	140
10.5.1. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu v maloobchodných prevádzkarniach.....	140
10.5.2. Priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej	140
10.5.3. Automaty na predaj surového kravského mlieka	140
10.5.4. Veterinárne kontroly v registrovaných prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu.....	140
10.6. Odber vzoriek.....	141
10.6.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu	141
10.6.3. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz <i>Listeria monocytogenes</i>	150
10.7. Cielené kontroly a osobitné kontroly produktov živočíšneho pôvodu	151
10.7.1. Cielené kontroly produktov živočíšneho pôvodu	151
10.7.2. Osobitné kontroly.....	155
10.8. Politika kvality	158
10.9. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa podľa nariadenia (ES) č. 1760/2000/ES zo 17. júla 2000, ktorým sa zavádza systém pre identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku a ktoré sa týka označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa.....	159
10.10. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu na schválených bitúnkoch a schválených rozrábkarniach	159
10.11. Domáce zabíjačky.....	160
10.12. Skúšky vyškolených poľovníkov.....	160
10.13. Značka kvality SK 2017 – potraviny živočíšneho pôvodu	160
10.14. Osobitné iniciatívy v oblasti kontroly.....	161
11. LABORATÓRNA DIAGNOSTIKA.....	162
11.1. Úradné laboratória – Štátny veterinárny a potravinový ústav v Dolnom Kubíne	162
11.2. Vyhodnotenie údajov o laboratórnom vyšetrení a analýzach úradných vzoriek.....	163
11.2.1. Súhrnné správy	163
11.2.2. Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2017	164
11.2.2.1. Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu za rok 2017.....	164
11.2.2.2. Vyhodnotenie odberu vzoriek a analýz dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách v roku 2017	166
11.2.2.3. Vyhodnotenie monitoringu akrylamidu v potravinách.....	167
11.2.2.4. Monitoring antimikrobiálnej rezistencie 2017	168
12. SYSTÉM RÝCHLEHO VAROVANIA PRE POTRAVINY A KRMIVÁ	169
12.1. Členovia Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá v Slovenskej republike v roku 2017	169

12.2. Výsledky činnosti Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá v Slovenskej republike v roku 2017	169
12.3. Hodnotenie rizika.....	177
12.4. Potravinové kauzy v roku 2017.....	177
12.5. Informácie pre spotrebiteľov	178
13. SYSTÉM ADMINISTRATÍVNEJ POMOCI A SPOLUPRÁCE	178
13.1. Styčné orgány v systéme administratívnej pomoci a spolupráce.....	178
13.2. Výsledky činnosti systému administratívnej pomoci a spolupráce v Slovenskej republike v roku 2017.	179
14. METROLÓGIA	180
15. CERTIFIKÁCIA	180
15.1. Politika kvality	180
15.2. Vydané certifikáty.....	182
15.3. Dozor nad certifikovanými výrobkami	182
15.4. Zrušené certifikáty	183
16. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE A ICH VÝZNAM PRE ČINNOSŤ ORGANIZÁCIE	184
17. ROZPOČET ORGANIZÁCIE	187
17.1. Bežné účty	187
17.1.1. Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie za rozpočtové organizácie v riadení ŠVPS SR	187
17.2. Rozpočtové opatrenia	188
17.3 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov rozpočtu k 31.12.2017	189
17.3.1 Príjmy.....	189
17.3.1.1 Kapitálové príjmy :.....	190
17.3.1.2 Pohľadávky z príjmov RO :	190
17.4 Čerpanie rozpočtu k 31.12.2017.....	190
17.4.1 Kapitálové výdavky.....	190
17.4.2. Bežné výdavky	191
17.4.2.1. Čerpanie povoleného prekročenia rozpočtu :	191
17.4.3 Prehľad o čerpaní finančných prostriedkov na programe 08W0101	191
17.5 Prehľad o mimorozpočtových účtoch.....	192
17.6. Plnenie záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu: ŠVPS SR – vlastná činnosť	192
17.6.1. Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie.....	192
17.6.2. Plnenie príjmov k 31.12.2017	193
17.6.3. Čerpanie výdavkov k 31.12.2017	194
17.6.3.1. Kapitálové výdavky.....	194
17.6.3.2 Bežné výdavky	194
17.6.4 Prehľad výdavkov na nariadené kontroly.....	196
17.6.5 Prehľad výdavkov na cielenú kontrolu trhovísk.....	196
17.6.6 Prehľad výdavkov na monitoring kliešťovej encefalitídy.....	196
17.6.7 Prehľad výdavkov na krížové plnenie.....	196
17.6.8 Účelové prostriedky 08W0101.....	196

17.6.9 Účelové prostriedky – porovnávanie potravín.....	197
18. PERSONÁLNE OTÁZKY	199
19. VYHODNOTENIE KONTROLNEJ ČINNOSTI ZA ROK 2017	205
19.1. Interné audity.....	205
19.1.1. Interné audity podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z.....	206
19.1.2. Interné audity podľa zákona NR SR č. 39/2007 Z.z.....	207
19.2. Vnútorne kontroly	210
19.2.1. Vnútorne kontroly podľa zákona NR SR č. 10/1996 Z.z.	210
19.2.2. Vnútorne kontroly podľa zákona NR SR č. 502/2001 Z.z.	211
19.3. Iné podania, sťažnosti podľa zákona NR SR č. 9/2010 Z.z. a petície podľa zákona NR SR č. 85/1990 Z.z.	211
19.4. Sprístupňovanie informácií podľa zákona NR SR č. 211/2000 Z.z.....	213
HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV – VÝSTUPOV A PREZENTOVANEJ ČINNOSTI	214
ZÁVER.....	215
PRÍLOHY	217

POSLANIE ORGANIZÁCIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD

ŠVPS SR bola zriadená (z oblastnej veterinárnej správy so sídlom v Bratislave) 1.1.1969 ako Štátna veterinárna správa ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR. Po postupoch v reštrukturalizácii štátnej správy bol zmenený názov štátnej veterinárnej správy SR zákonom č. 23/2002 Z. z., ktorý mení a dopĺňa zákon č. 152/1995 Z. z. na ŠVPS SR.

Poslaním ŠVPS SR ako orgánu štátnej správy je hlavne výkon, riadenie, kontrola a usmerňovanie aktivít a činnosti v oblasti veterinárnej starostlivosti zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, ekológie, veterinárnej farmácie, úradnej kontroly potravín a hygieny potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, špeciálnych komoditných režimov, prislúchajúcej laboratórnej diagnostiky a rýchleho výstražného systému.

V roku 2017 boli stanovené nasledovné priority

v oblasti ochrany zdravia zvierat

- realizácia národných ozdravovacích programov a ich aktualizáciu v zmysle platnej legislatívy a nálezovej situácie
- vylepšovať systém kontroly identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat
- vylepšovať veterinárny informačný systém
- aktualizácia národných pohotovostných plánov v zmysle platnej legislatívy
- surveillance katarálnej horúčky oviec, ozdravovacie programy infekčnej bovinnej rhinotracheitídy, pokračovanie v genotypizácii samičej populácie oviec
- surveillance afrického moru ošípaných
- monitoring nákaz včiel
- monitoring nákaz u rýb

v oblasti ochrany zvierat (animal welfare)

- ochrana zvierat používaných na vedecké účely a vzdelávacie účely
- vykonávanie kontrol pohody farmových zvierat
- ochrana spoločenských a cirkusových zvierat
- vykonávanie kontrol ochrany zvierat na bitúnku v čase ich zabíjania zvierat – posúdenie súladu vypracovanosti príručky osvedčených postupov (POP) každej prevádzky
- školenie určených osôb v oblasti ochrany zvierat používaných na vedecké účely a pracovníkov bitúnku vykonávajúcich súvisiace úkony s usmrcovaním

v oblasti veterinárnej certifikácie, dovozov a vývozov

- zabezpečenie dôsledného vykonávania hraničných veterinárnych kontrol živých zvierat a živočíšnych produktov dovážaných z tretích krajín do EÚ
- negociácia veterinárnych podmienok s tretími krajinami
- riadenie a vyhodnocovanie kontrol počas transportu
- vykonanie plánovaných kontrol RVPS so zameraním sa na kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri obchode vo vnútri EÚ a pri vývozoch do tretích krajín, na kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri EÚ a pri dovoze z tretích krajín

v oblasti laboratórnej diagnostiky

- rozširovanie spektra analýz vykonávaných v rámci úradnej kontroly potravín, zavádzanie nových vysokocitlivých analytických metód.
- zavádzanie nových metód v rámci zisťovania falšovaných potravín
- plnenie činnosti národných referenčných laboratórií najmä v oblastiach, pre ktoré sú menované nové európske referenčné laboratóriá

- o úspešné zapájanie sa do plánovaných monitoringov v rámci rozborov potravín a surovín, ktoré organizuje Európska Komisia (ďalej len „EK“).

v oblasti hygieny produktov živočíšneho pôvodu

- o vykonávanie úradných kontrol, ako jedného z činiteľov bezpečnosti potravín, ktorými sa sleduje a overuje, či prevádzkovatelia potravinárskych podnikov dodržiavajú požiadavky ustanovené v príslušnej hygienickej legislatíve
- o zapájanie sa do systému úradných kontrol pri podozrení z falšovania a potravinových podvodov
- o zvyšovanie počtu kontrol výrobkov s chráneným zemepisným označením, chráneným označením pôvodu a zaručených tradičných špecialít
- o zefektívnenie účinnosti kontrol, ich výkon na základe analýzy rizík
- o organizácia mimoriadnych kontrol

v oblasti surovín a potravín rastlinného pôvodu

- o kontrola dodržiavania plánu odberu vzoriek založeného na hodnotení rizika
- o organizácia mimoriadnych kontrol
- o kontrola vykonávania auditov na prevádzkach a účasť na interných auditoch na RVPS
- o mesačné vyhodnocovanie úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu a návrhy na nápravné opatrenia v prípade nedostatkov
- o vzdelávanie výrobcov a predajcov potravín v oblasti novej legislatívy, technológie výroby a hygieny potravín
- o vzdelávanie spotrebiteľov v oblasti bezpečnosti potravín

v oblasti organizácie trhu

- o zintenzívnenie a zvýšenie frekvencie cielených kontrol kvality ovocia, zeleniny a vína na zabezpečenie zvýšenia obchodnej kvality
- o aktívna účasť na pracovných stretnutiach pri tvorbe legislatívy pre produkty spadajúce pod spoločnú organizáciu trhu s poľnohospodárskymi produktmi
- o zabezpečenie výkonu kontrol na požiadanie PPA v rámci Dohody o delegovaných činnostiach

v oblasti hygieny krmív a veterinárnej farmácie

- o vykonávať kontrolu rezíduí cudzorodých látok v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a monitoringov ako rádiohygienická kontrola a monitoring poľovnej zveri a rýb
- o zamedzovanie výskytu nelegálnej distribúcie veterinárnych liečiv prostredníctvom sprísnených kontrol na všetkých stupňoch, kde sa manipuluje s liekmi, v súlade s platnou legislatívou
- o prostredníctvom spolupráce s organizáciami zastrešujúcimi liekovú politiku zabezpečiť pohyb liekov na trhu v súlade s platnou legislatívou a ich vystopovateľnosť
- o kontroly na úseku hygieny krmív a v oblasti živočíšnych vedľajších produktov
- o zabezpečiť efektívny monitoring transmisívnych spongiformných encefalopatií.

ČINNOSTI, KTORÉ BY MALA ORGANIZÁCIA KONTINUÁLNE V BUDÚCNOSTI VYKONÁVAŤ

Okrem všetkých menovaných úloh je do úloh a realizovaných aktivít zahrnuté

- kontinuálne pracovať na implementácii „Viacročného národného plánu kontrol“ v zmysle Nariadenia (ES) č. 882/2002 EP a Rady o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmovinového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá,

- ✚ na základe OIE štandardov garantovať zlepšovanie zdravia domácich a voľne žijúcich zvierat, verejného zdravia, podieľať sa na zvyšovaní ochrany zvierat, bezpečnosti potravín, zabezpečovať veterinárnu ochranu štátneho územia prostredníctvom HIS, ktoré sú vstupnými miestami nielen do SR ale celého spoločného priestoru EÚ,
- ✚ realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu vtáčej chrípky s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa,
- ✚ realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu afrického moru ošipaných,
- ✚ venovať pozornosť kontrole zdravotného stavu včiel, vodných živočíchov a voľne žijúcej zveri tak z pohľadu ochrany zdravia zvierat vrátane prenosu nebezpečných nákaz na domáce zvieratá, ale i ochrany verejného zdravia, plnenie výkonu kontrol v rámci „Dohody o delegovaných činnostiach“ PPA MPRV SR a klasifikácia tiel jatočného hovädzieho dobytka,
- ✚ realizácia nového veterinárneho informačného systému zabezpečujúceho komplexný prístup k veterinárnym činnostiam,
- ✚ spĺňanie základných princípov etického kódexu zamestnancov ŠVPS SR ohľadom ďalšieho napredovania veterinárnych a ostatných činností
 1. profesijné riadenie a rozhodovanie (pozícia vzdelávania, skúseností – základné, kontinuálne)
 2. nezávislosť (osobná nezávislosť na komerčných, finančných, hierarchických a politických tlakoch, ktoré môžu ovplyvňovať odborné rozhodnutia)
 3. nezaujatosť
 4. bezúhonnosť, charakter
 5. objektívnosť,
- ✚ vyžadovanie vysokej profesionality, odbornej zodpovednosti, dobrej komunikatívности, kreatívности umocnenej flexibilitou, morálnu bezúhonnosť a kolegiálnosť od všetkých pracovníkov na každej úrovni riadenia a odbornej činnosti,
- ✚ komunikácia so spotrebiteľmi,
- ✚ transparentnosť vo výkone úradných kontrol zabezpečovaná najmä prostredníctvom webového portálu.

ČINNOSTI ORGANIZÁCIE

Zabezpečenie odborných garancií a činnosti bolo založené na spolupráci a komunikácii medzi ŠVPS SR, jej riadenými organizáciami a ostatnými odbornými, výrobnými, riadiacimi a kontrolnými organizáciami na národnej úrovni a v medzinárodnom meradle a ochotou vzájomne spolupracovať. Od pracovníkov veterinárnych a potravinových organizácií na Slovensku sa vyžadovala permanentne zvyšujúca sa odborná erudícia, komplexný pohľad s multidisciplinárnym myslením, profesijná rozhodovacia činnosť s uplatňovaním i osobnej zodpovednosti a zdravým riskovaním, využívanie odborných a vedeckých skúseností v analýze a syntéze poznatkov, aktívny prístup k informačným technológiám a dokumentácii aj v cudzom jazyku.

1. Legislatívny proces

1.1. Legislatíva

V roku 2017 boli v oblasti pôsobnosti Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky pripravené alebo schválené nasledujúce právne predpisy:

1. Zákon č. 17/2018 Z.z. o veterinárnych prípravkoch a veterinárnych technických pomôckach
2. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov
3. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení neskorších predpisov

1.2. Odvolacie konania

V roku 2017 bolo na ŠVPS SR uskutočnených 170 odvolacích konaní proti rozhodnutiam vydaným v správnom konaní na jednotlivých RVPS. Do konca roku 2017 bolo v 159 prípadoch vydané meritórne rozhodnutie a v 11 prípadoch bolo odvolanie vybavené listom bez vydania rozhodnutia vo veci z dôvodu oneskoreného odvolania, pričom neboli zistené dôvody na obnovu konania alebo na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania. Pokiaľ ide o meritórne rozhodnutia, v 71 prípadoch boli prvostupňové rozhodnutia potvrdené a odvolania zamietnuté, v 60 prípadoch boli rozhodnutia odvolacím orgánom zmenené pričom nešlo o zmenu výšky pokuty, v 7 prípadoch boli rozhodnutia zrušené a v 21 prípadoch boli prvostupňové rozhodnutia zrušené a vrátené prvostupňovému orgánu na nové prejednanie.

2. Zdravie zvierat

Na úseku zdravia zvierat ŠVPS SR v roku 2017 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z. z.. Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej 40 RVPS na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na identifikáciu a registráciu zvierat, na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí z hľadiska výskytu istých chorôb zvierat, na implementáciu programov na kontrolu, monitoring a eradikáciu chorôb a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na prevádzkovanie stredísk na zhromažďovanie zvierat, trhov so zvieratami, zberných stredísk pri obchode so zvieratami, inseminačných staníc, chovov zvierat a iných zariadení na chov a držbu zvierat podliehajúcich schváleniu alebo povoleniu orgánom veterinárnej správy.

ŠVPS SR na úseku zdravia zvierat v roku 2017 vypracovala a predložila MPRV SR na schválenie pätnásť národných programov na eradikáciu, kontrolu alebo prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike:

1. Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2017-2018;
2. Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec (bluetongue) v Slovenskej republike pre rok 2017;
3. Národný kontrolný program pre klasický mor ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2017;
4. Národný program eradikácie moru včelieho plodu na rok 2016 -2017;
5. Národný program eradikácie vírusovej hemoragickej septikémie rýb (VHS) v Slovenskej republike na rok 2017;
6. Národný program eradikácie bakteriálnych chorôb rýb v Slovenskej republike na rok 2017;
7. Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2017;
8. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2017;
9. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2017;
10. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus Gallus*) v Slovenskej republike v roku 2017;
11. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v roku 2017;
12. Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR) na Slovensku na rok 2017;
13. Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych spongiformných encefalopatií (TSE) v Slovenskej republike pre rok 2017;
14. Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným /transmisívnym spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike na rok 2017.
15. Národný kontrolný program pre africký mor ošípaných v diviačej populácii na Slovensku na rok 2017.

ŠVPS SR v rámci svojich právomocí počas roka 2017 vypracovala na úseku zdravia zvierat Plán veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia Slovenskej republiky na rok 2018 (ďalej len „VPO 2018“) a usmernenie na vykonávanie kontrol na dodržiavanie požiadaviek na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí súvisiace s veterinárnymi požiadavkami na premiestňovanie zvierat na základe istých zdravotných štatútov. VPO 2018 zahŕňal plán diagnostických akcií a očkovaní hrađených zo štátneho rozpočtu alebo chovateľom pre trinásť

skupín zvierat (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, hydina, kone, ryby, včely, voľne žijúce zvieratá, farmové chovy zveri, všetky druhy zvierat, voľne žijúce vtáky a zoo zvieratá) s celkovým počtom stošesťdesiatštyri druhov preventívnych a diagnostických akcií.

ŠVPS SR v roku 2017 na úseku zdravia zvierat zabezpečila okrem školení úradných veterinárnych lekárov aj školenia pre členov Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky.

Zamestnanci ŠVPS SR zaradení na odbore zdravia a ochrany zvierat na úseku zdravia zvierat sa počas roku 2017 zúčastnili na rôznych pracovných skupinách odborníkov organizovaných EK a Radou Európskej, úspešne sa podieľali na odborných seminároch a v poradných a kontrolných orgánoch EK.

Plnenie povinností na úseku zdravia zvierat na ŠVPS SR počas roka 2017 zabezpečovali šiesti odborní pracovníci na úseku zdravia zvierat, traja odborní pracovníci na úseku ochrany zvierat a jeden odborný pracovník na úseku identifikácie a registrácie zvierat.

2.1. Identifikácia a registrácia zvierat

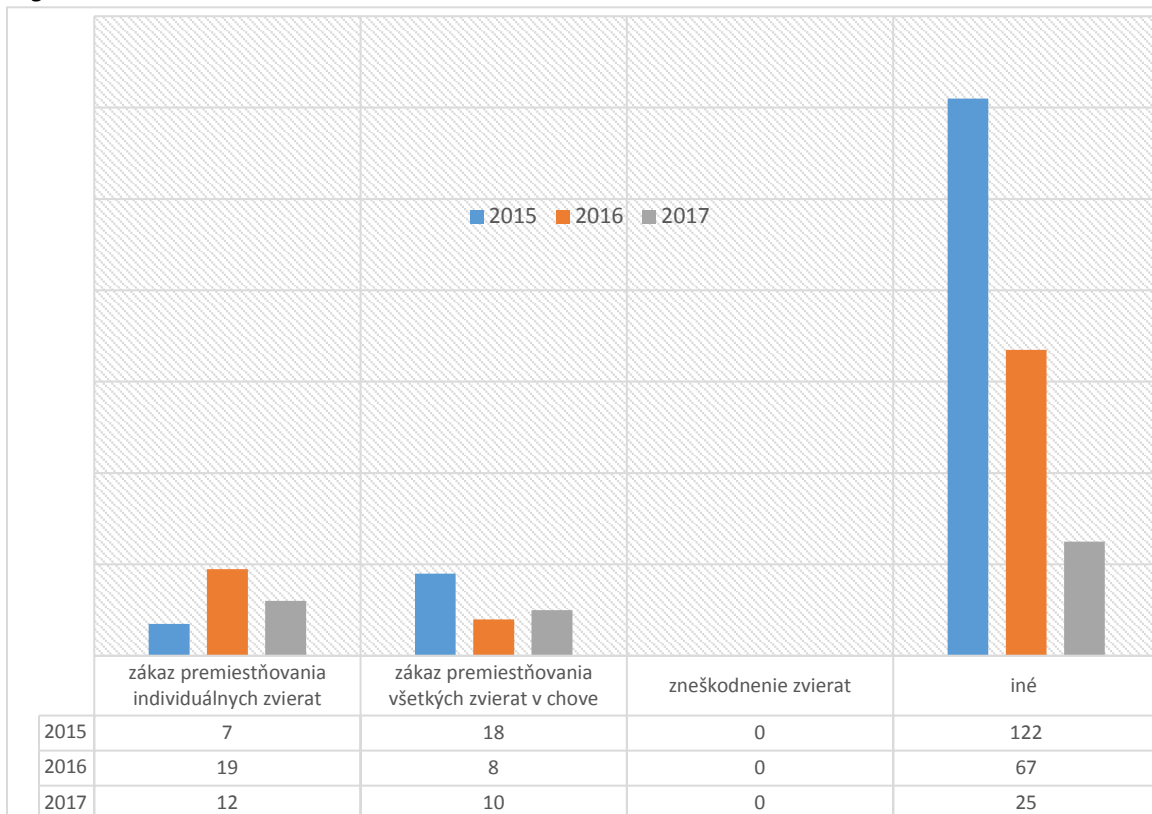
Veterinárni inšpektori orgánov veterinárnej správy v roku 2017 skontrolovali 973 chovov hovädzieho dobytku z celkového počtu registrovaných chovov. K 1.1.2017 bolo v SR evidovaných 477 302 kusov živého hovädzieho dobytku v 14 035 chovoch. Bolo vykonaných 979 úradných kontrol na identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku na mieste a 56 dodatočných kontrol. Počas týchto kontrol bolo z celkového počtu 2 556 kusov hovädzieho dobytku v kontrolovaných chovoch skontrolovaných 1 915 a v 58 prípadoch boli uložené pokuty.

Tabuľka 1 Výsledky kontrol vykonaných v chovoch hovädzieho dobytku na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2017

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	158	27
2. Nedostatky v individuálnom registri	281	19
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	266	62
4. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	659	38
5. Nedostatky v pasoch	141	18
6. Zvieratá/chovy len s jedným nedostatkom z bodov 1-4	870	82
7. Zvieratá/chovy s viac ako jedným nedostatkom z bodov 1-4	276	25
Zvieratá a chovy s nedostatkami spolu (body 6 a 7)	1 146	107

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	114	12
2. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	204	10
3. Zneškodnenie zvierat	0	0
4. Iné opatrenia	259	25
Spolu	577	47

Graf 1 Opatrenia na mieste nariadené v chovoch hovädzieho dobytku pri kontrolách identifikácie a registrácie

Obrázok 1 Prehľad počtu hovädzieho dobytku podľa krajov

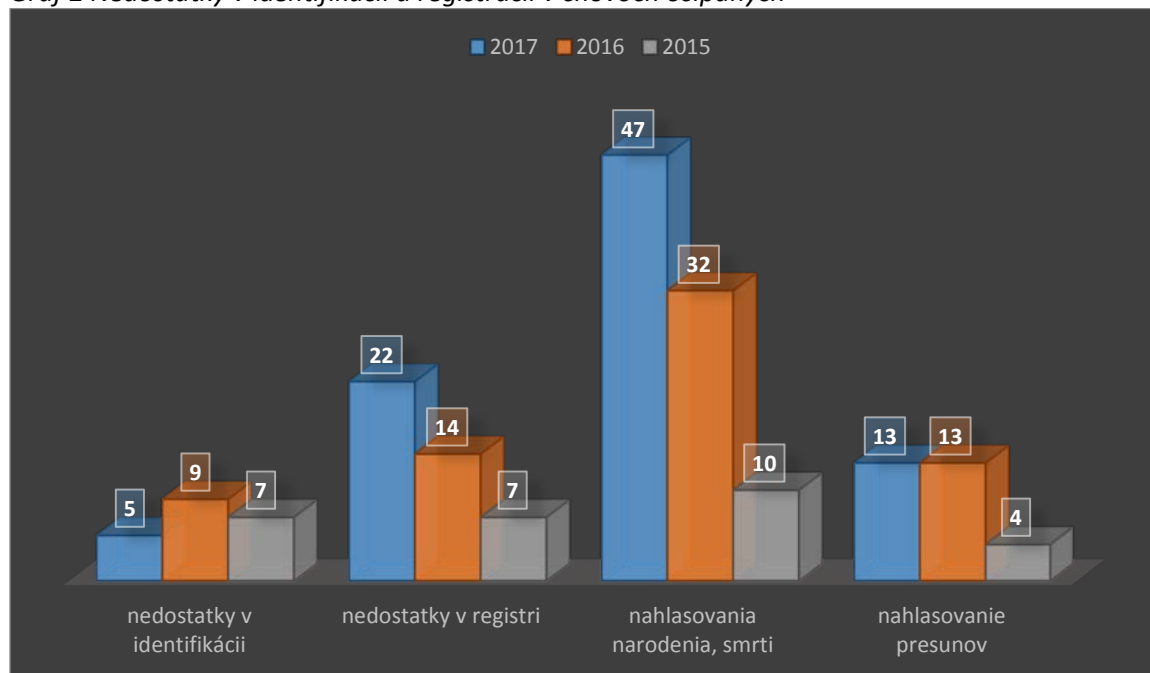
Veterinárni inšpektori RVPS v roku 2017 vykonali 273 úradných kontrol, zameraných na plnenie požiadaviek na registráciu chovov a identifikáciu zvierat v 272 chovoch ošípaných a 6 dodatočných kontrol. Počas týchto kontrol bolo z celkového počtu 116 388 kusov ošípaných na kontrolovaných farmách skontrolovaných 10 026 kusov, pri následných kontrolách 237 kusov. Na základe zistených nedostatkov boli v 13 chovoch uložené opatrenia, ktoré sa týkali 933 kusov ošípaných a v 7 prípadoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Tabuľka 2 Výsledky kontrol vykonaných v chovoch ošípaných na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2017

Nedostatky podľa kategórií	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	7
2. Nedostatky v registri	7
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	10
4. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	4
Spolu	28

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	222	2
2. Zneškodnenie zvierat	0	0
3. Iné opatrenia	711	11
Spolu	933	13

Graf 2 Nedostatky v identifikácii a registrácii v chovoch ošípaných

Obrázok 2 Prehľad počtu ošípaných podľa krajov

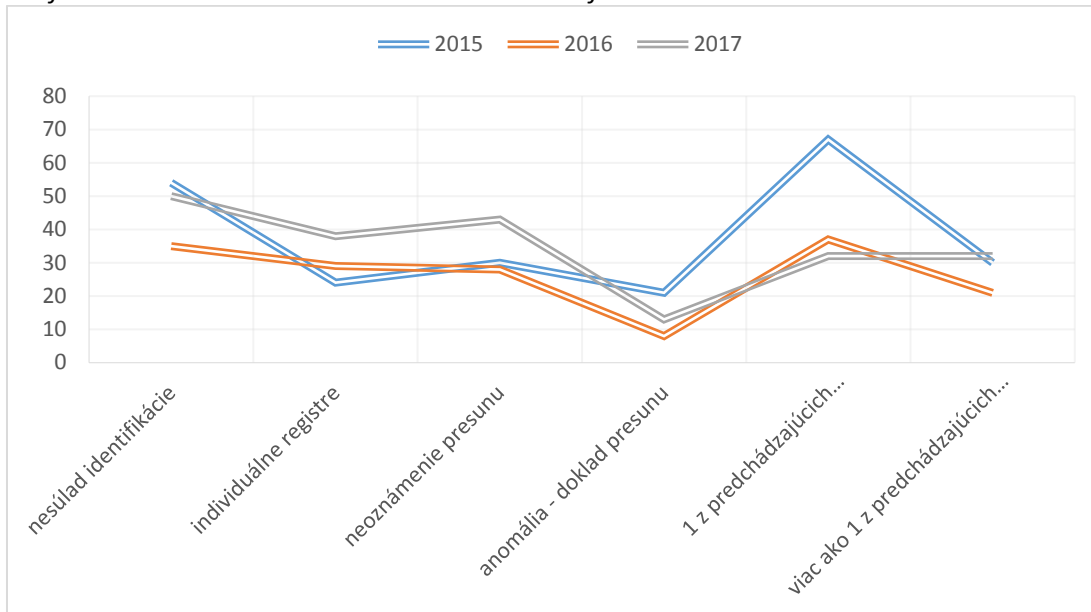
V chovoch malých prežúvavcov bolo v roku 2017 vykonaných 620 kontrol identifikácie a registrácie oviec a kôz v 580 chovoch. Okrem toho bolo vykonaných 51 dodatočných kontrol. Z celkového počtu 56 020 oviec a kôz chovaných na kontrolovaných farmách bolo skontrolovaných 25 192 kusov. Na základe výsledkov týchto kontrol a zistených nedostatkov boli v 61 chovoch uložené opatrenia na ich odstránenie, ktoré sa týkali 1 055 zvierat a v 35 chovoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Tabuľka 3 Výsledky kontrol vykonaných v chovoch oviec a kôz na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2017

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1 a. Zistenie nesúladu v súvislosti s identifikáciou oviec	373	27
1 b. Zistenie nesúladu v súvislosti s identifikáciou kôz	129	23
2. Nezrovnalosti v záznamoch individuálneho registra v chove	514	38
3. Neoznámenie presunu	1 053	43
4. Anomália v súvislosti s dokladom presunu	92	13
5. Zvieratá/chovy, v súvislosti s ktorými sa zistil len jeden nedostatok uvedený v bodoch 1-4	649	32
6. Zvieratá/chovy, v súvislosti s ktorými sa zistilo viac nedostatkov uvedených v bodoch 1-4	807	36
Celkový počet nedostatkov v súvislosti so zvieratami a chovmi (body 5. a 6.)	1 456	68

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	83	10
Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	265	13
Neškodné odstránenie zvierat	0	0
Iné	707	38
Spolu	1 055	61

Graf 3 Charakter nedostatkov súvisiacich s identifikáciou oviec a kôz

Obrázok 3 Prehľad počtu oviec podľa krajov

Obrázok 4 Prehľad počtu kôz podľa jednotlivých krajov

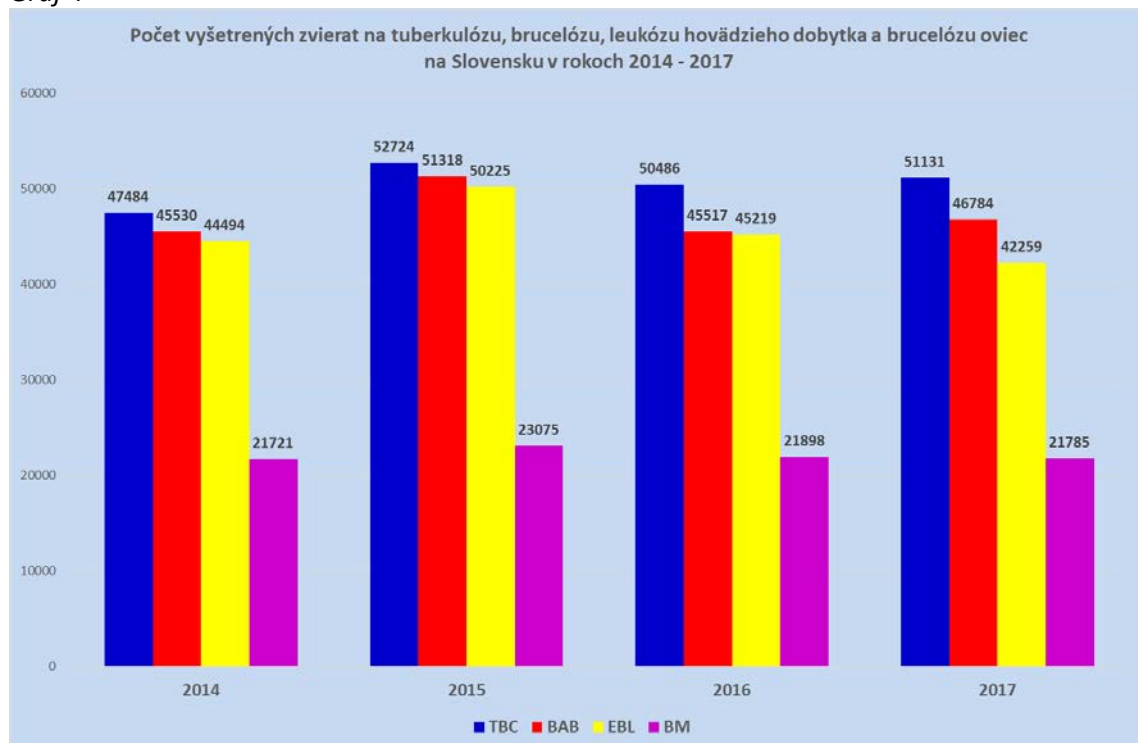

2.2. Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí

Slovenská republika si počas roka 2017 naďalej udržala štatút krajiny úradne bez výskytu tuberkulózy hovädzieho dobytku, brucelózy hovädzieho dobytku, enzootickej bovinnej leukózy a brucelózy oviec (*Brucella melitensis*). Na udržanie štatútov bolo v SR počas roka 2017 vykonaných celkom 51 131 tuberkulínácií hovädzieho dobytku, 46 784 sérologických vyšetrení na brucelózu hovädzieho dobytku a 42 259 vyšetrení na enzootickú bovinnú leukózu. Na brucelózu oviec (*Brucella melitensis*) bolo vyšetrených celkom 21 785 oviec a kôz starších ako 6 mesiacov veku a všetky plemenné barany.

Z dôvodov zachovania si uznaných štatútov a z dôvodu prevencie šírenia chorôb zvierat ŠVPS SR vypracovala Plán VPO 2017 a metodické usmernenie Klasifikácia chovov, opatrenia na postupné zavádzanie siete dohľadu a zdravotné požiadavky pri premiestňovaní živých zvierat a zárodočných produktov – usmernenie na rok 2017 z 22. decembra 2016.

Graf 4

2.3 Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike

Orgány veterinárnej správy v SR v roku 2017 v rámci kontroly zdravia zvierat zaznamenali výskyt 14 chorôb zvierat. Zoznam chorôb, postihnutý druh a počet ohnísk a zvierat sú uvedené v nasledujúcej tabuľke č. 4.

Tabuľka 4 Sumárny výkaz nálezov za SR

Obdobie od január/2017 do december/2017				
	Nové ohniská	Počet zvierat v nových ohniskách	Zaniknuté ohniská	Aktuálne ohniská k 31.12.2017
A150 avi Mor hydiny (aviárna influenza)	6	190	9	0
A150 fau Mor hydiny (u divožijúcich)	40	420	49	0
B053 fau Echinokokóza/Hydatidóza	6	7	6	0
B059 bov Paratuberkulóza	0	0	0	3
B110 bov Infekčná bovinná rinotracheitída	0	0	1	3
B160 ovi Klusavka	7	8 475	5	17
B205 equ Infekčná anémia koní	0	0	1	0
B255 fau Trichinelóza	7	4	7	0
B311 avi Mykoplazmóza (M. gallisepticum)	0	0	1	0
B452 api Mor včelieho plodu	62	710	60	61
C611 bov Listeriόza	3	432	4	0
C611 ovi Listeriόza	1	336	4	0
C655 bov Trichofytόza	0	0	0	1
C855 avi Aviárne salmonelόzy – mimo týfu	8	123	8	0

2.3.1. Besnota

Besnota je vždy smrteľné ochorenie teplokrvných živočíchov v prípade zistenia klinických príznakov. Z uvedeného dôvodu bol Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2017 - 2018 (ďalej len „eradikačný program besnoty“) zameraný na prevenciu šírenia besnoty a na jej včasnú a bezpečnú diagnostiku v prípade vzniku rizika jej šírenia prostredníctvom poranenia potenciálne besným zvieratom. Eradikačný program besnoty bol implementovaný prostredníctvom povinnej vakcinácie domácich mäsožravcov proti besnote na náklady chovateľa a prostredníctvom orálnej vakcinácie líšok proti besnote uskutočnenej v dvoch sezónnych kampaniach - jar a jeseň 2017, hradenej z prostriedkov štátneho rozpočtu, spolufinancovanej EÚ. Nakoľko Česká republika a Rakúsko sú vyhlásené za krajiny bez výskytu besnoty a v Maďarsku je priaznivá situácia vo výskyte besnoty, vakcinačné územie Slovenskej republiky bolo zmenšené o územia RVPS: Bratislava, Senec, Dunajská Streda, Galanta, Trnava, Senica, Komárno, Nové Zámky, Levice, Nitra, Topoľčany, Šaľa, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Prievidza, Púchov, Žiar nad Hronom, Zvolen, Veľký Krtíš, Lučenec, Rimavská Sobota, Banská Bystrica a Martin. Na území RVPS Liptovský Mikuláš sa vakcinovalo iba územie okresu Liptovský Mikuláš.

Tabuľka 5 Orálna vakcinácia líšok v roku 2017

Sezónna kampaň	Počet dávok	
	Letecká pokládka	Ručná pokládka
Jarná kampaň 2017	306 250 dávok	3 900 dávok
Jesenná kampaň 2017	306 250 dávok	3 900 dávok

Laboratórnou diagnostikou kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote a podozrivých zvierat sa overovala a zabezpečovala ochrana zvierat a ľudí pred šírením besnoty.

Tabuľka 6 Počet testovaných zvierat v roku 2017

Domáce zvieratá								Voľne žijúce zvieratá						
pes	mačka	hovädzí dobytok	ovce	iné	líška hrdzavá	psík medviedikovitý	vlk	jazvec	kuna	iné lasicovité	diviak	srna	iné	netopier
93	70	1	1	6	1 743	20	1	2	5	2	7	3	19	2

Od augusta 2006 do januára 2013 bola Slovenská republika bez výskytu besnoty. Napriek všetkým opatreniam došlo k reintrodukcii besnoty z Poľska a Slovenská republika stratila tento status. V roku 2013 bolo v blízkosti hraníc s Poľskom diagnostikovaných 7 prípadov besnoty 2 u psov, 4 u líšok a 1 u kuny. V roku 2015 bolo potvrdených 5 prípadov besnoty u líšok, v bezprostrednej blízkosti poľských hraníc. V rokoch 2014, 2016 a 2017 nebol v Slovenskej republike potvrdený prípad besnoty.

2.3.2. Klasický mor ošípaných

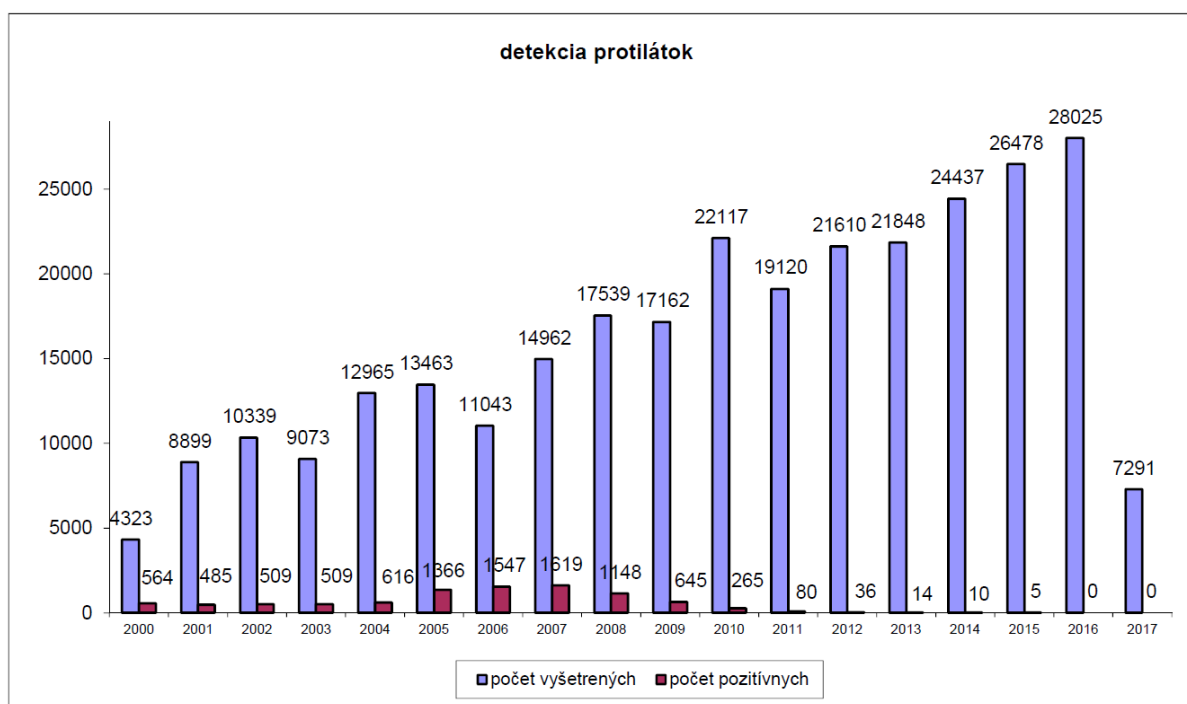
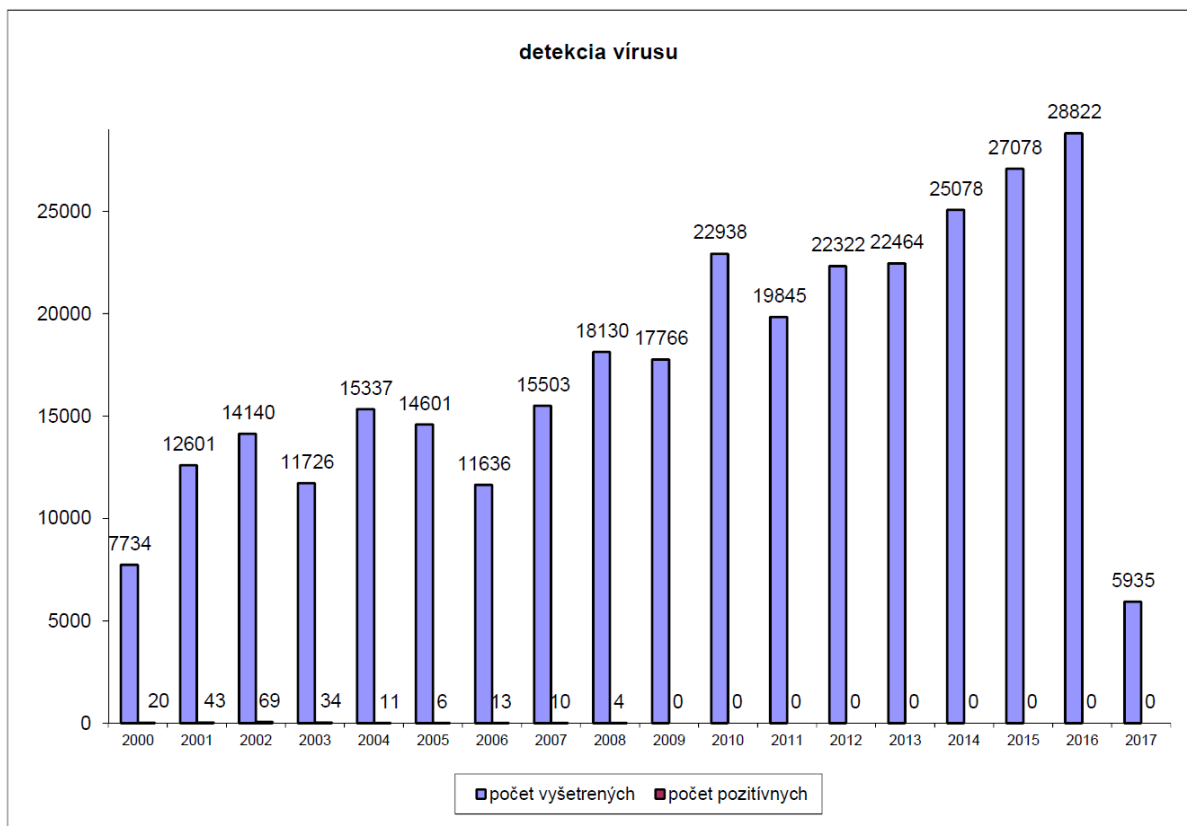
Monitoring klasického moru ošípaných (ďalej len „KMO“) v chovoch domácich ošípaných ako aj monitoring KMO v diviacej populácii bol vykonaný v súlade s Národným kontrolným programom pre klasický mor ošípaných v diviacej populácii na Slovensku v roku 2017, ktorý bol schválený EK a spolu financovaný s prostriedkov EÚ.

V priebehu roka 2017 sa v Slovenskej republike nevyskytol prípad KMO v chovoch domácich ošípaných ani u diviakov.

Od júna 2011 nie je Slovenská republika na zozname infikovaných oblastí.

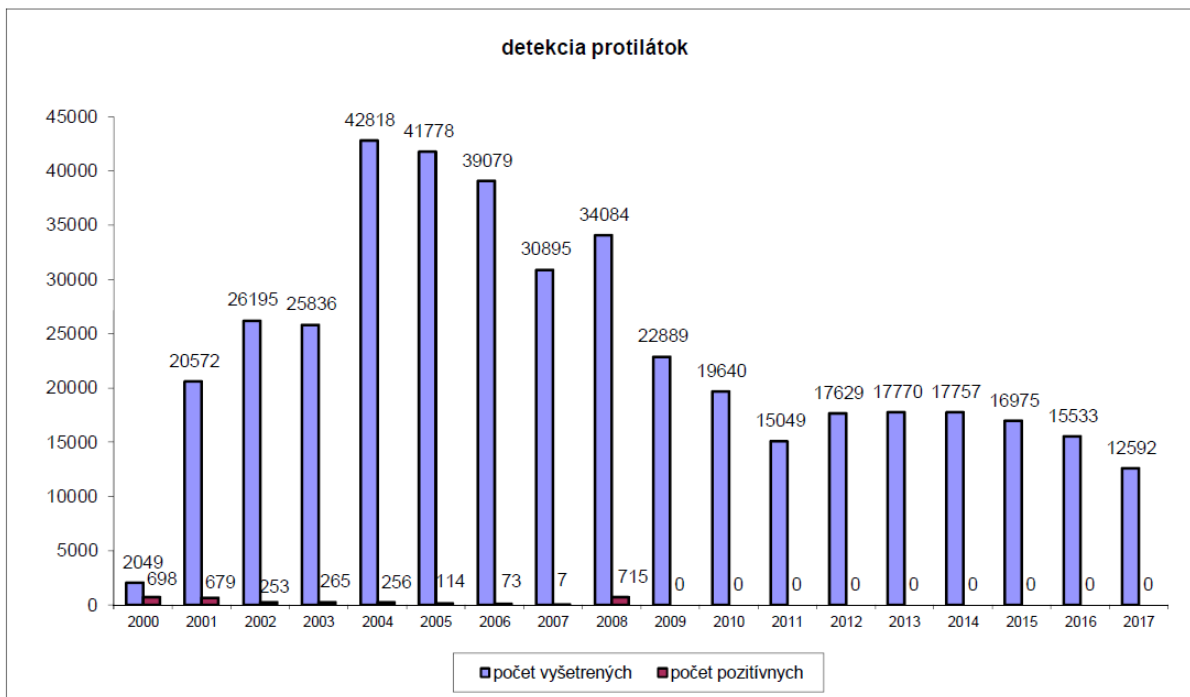
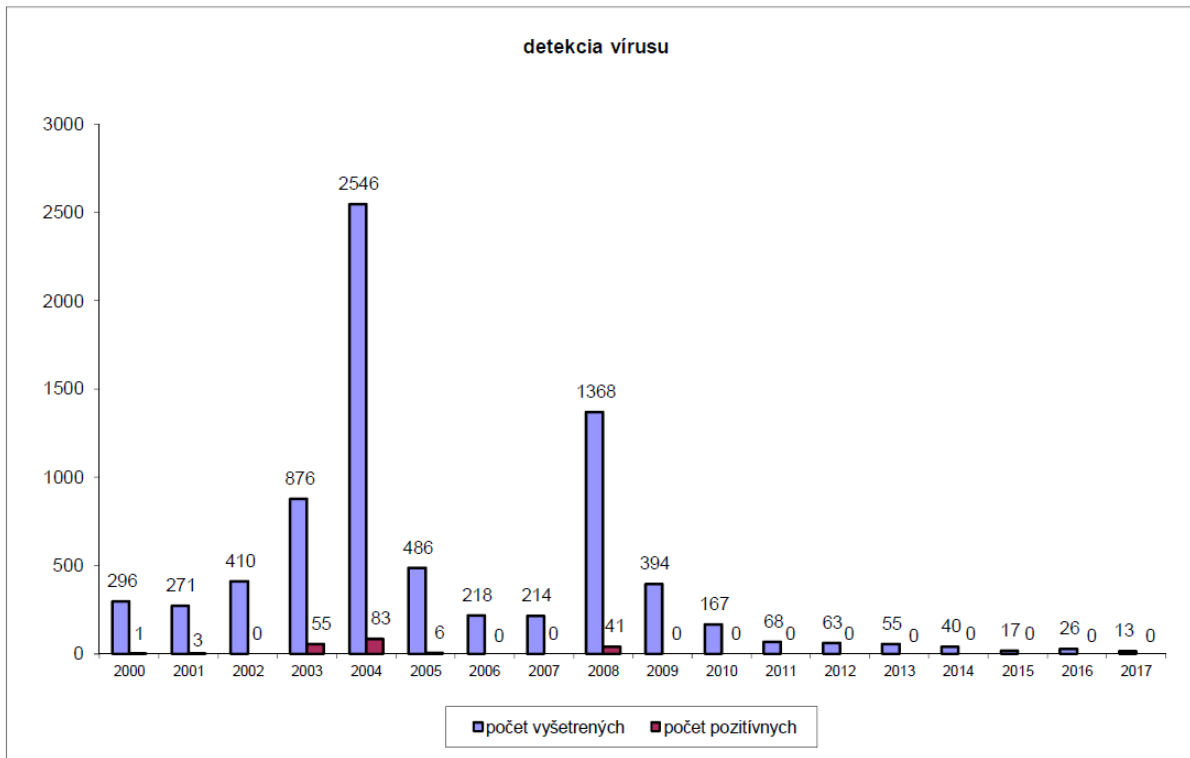
Graf 5

Počty laboratórných vyšetrení KMO u diviakov na Slovensku v rokoch 2000 - 2017

Graf 6

Počty laboratórných vyšetrení KMO u domácich ošípaných na Slovensku v rokoch 2000 - 2017

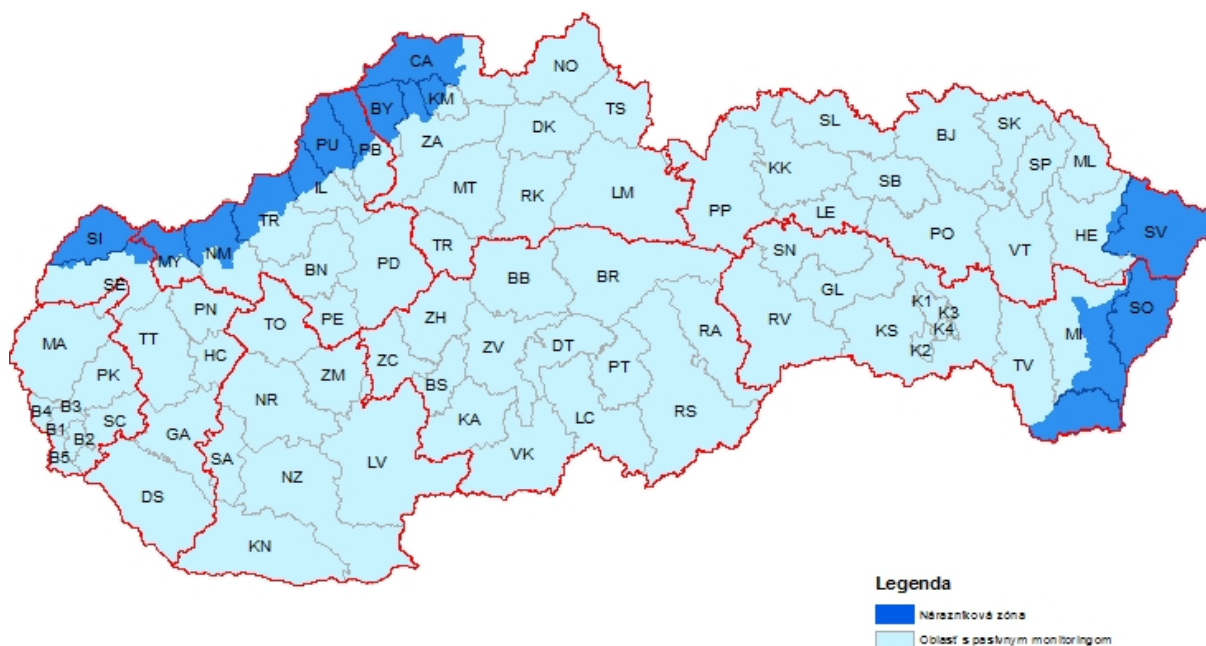

2.3.3. Africký mor ošípaných

Monitoring afrického moru ošípaných (ďalej len „AMO“) v diviacej populácii bol vykonaný v súlade s Národným kontrolným programom pre africký mor ošípaných v diviacej populácii na Slovensku v roku 2017, ktorý bol schválený EK a spolu financovaný s prostriedkov EÚ. Nevyhnutnosť monitoringu AMO vyplynula zo stále sa zhoršujúcej epizootologickej situácie v Poľsku, v pobaltských krajinách a najmä z postupu AMO na Ukrajine smerom k hranici so Slovenskom. Slovensko taktiež muselo okamžite zareagovať na nečakaný výskyt AMO u diviakov v Českej republike v júni 2017 vo vzdialenosti iba približne 30 km od česko-slovenskej hranice. Na základe týchto alarmujúcich skutočností boli na Slovensku vytýčené 2 tzv. „nárazníkové oblasti AMO“ v ktorých boli prijaté nevyhnutné opatrenia na zabránenie šírenia AMO v chovoch domácich ošípaných ako aj v poľovných revíroch. Aktívny monitoring AMO u ulovených diviakov a monitoring domácich ošípaných bol sústredený najmä do „nárazníkových oblastí AMO“, avšak pasívny monitoring AMO u uhynutých diviakov prebiehal kontinuálne na celom území SR.

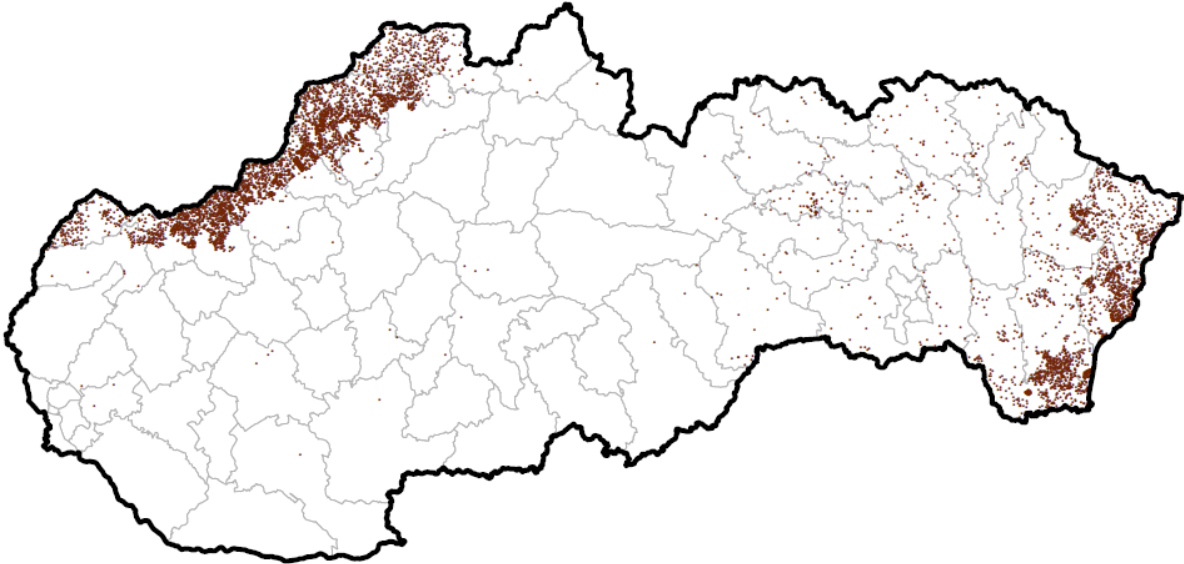
V priebehu roka 2017 sa v Slovenskej republike nevyskytol prípad AMO v chovoch domácich ošípaných ani u diviakov.

Obrázok 5 Nárazníkové oblasti AMO

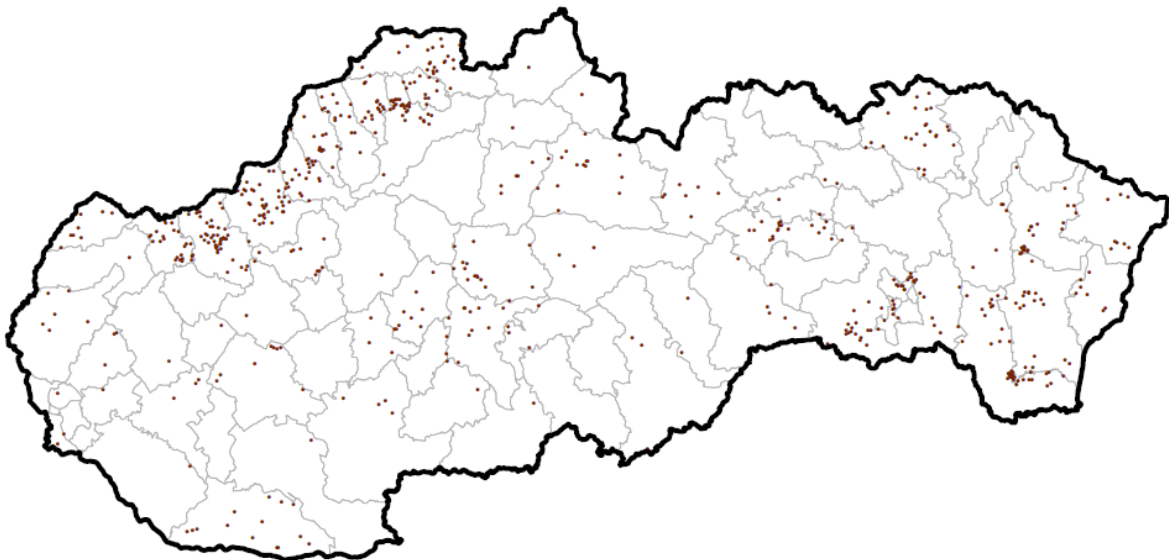

Obrázok 6

Geografická distribúcia vzoriek diviakov vyšetrených na prítomnosť vírusu ASF na Slovensku v roku 2017 - aktívny monitoring

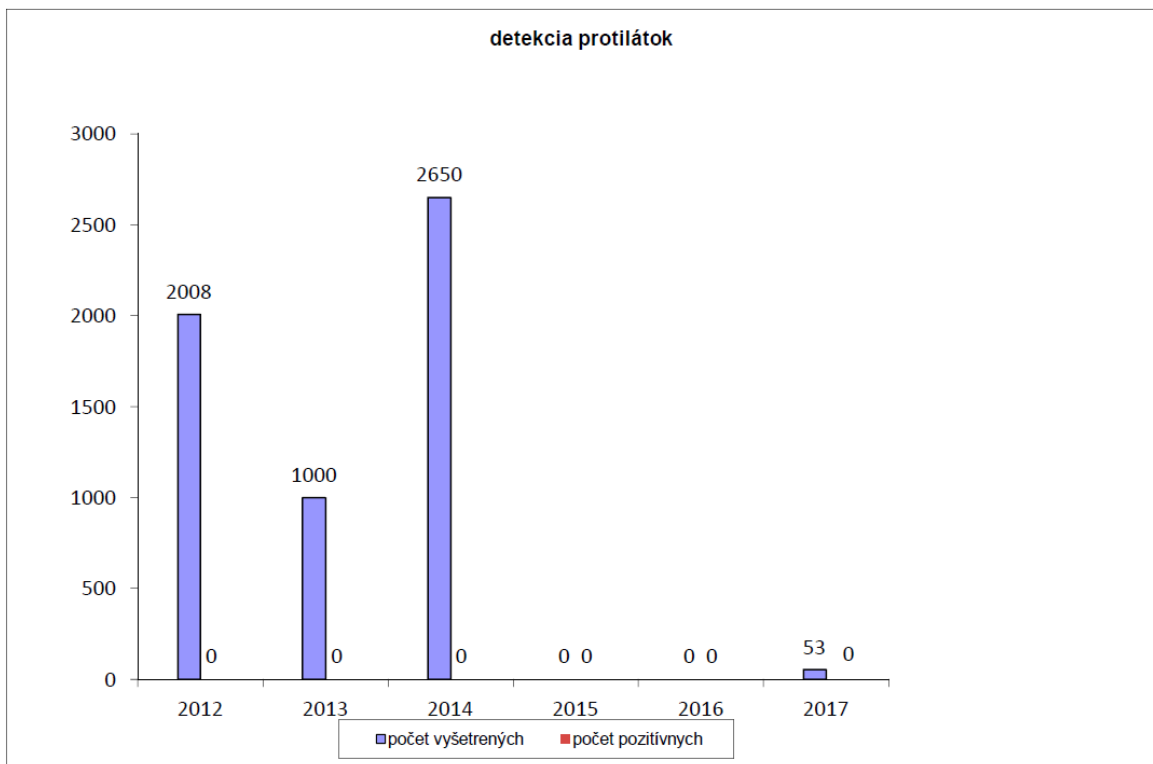
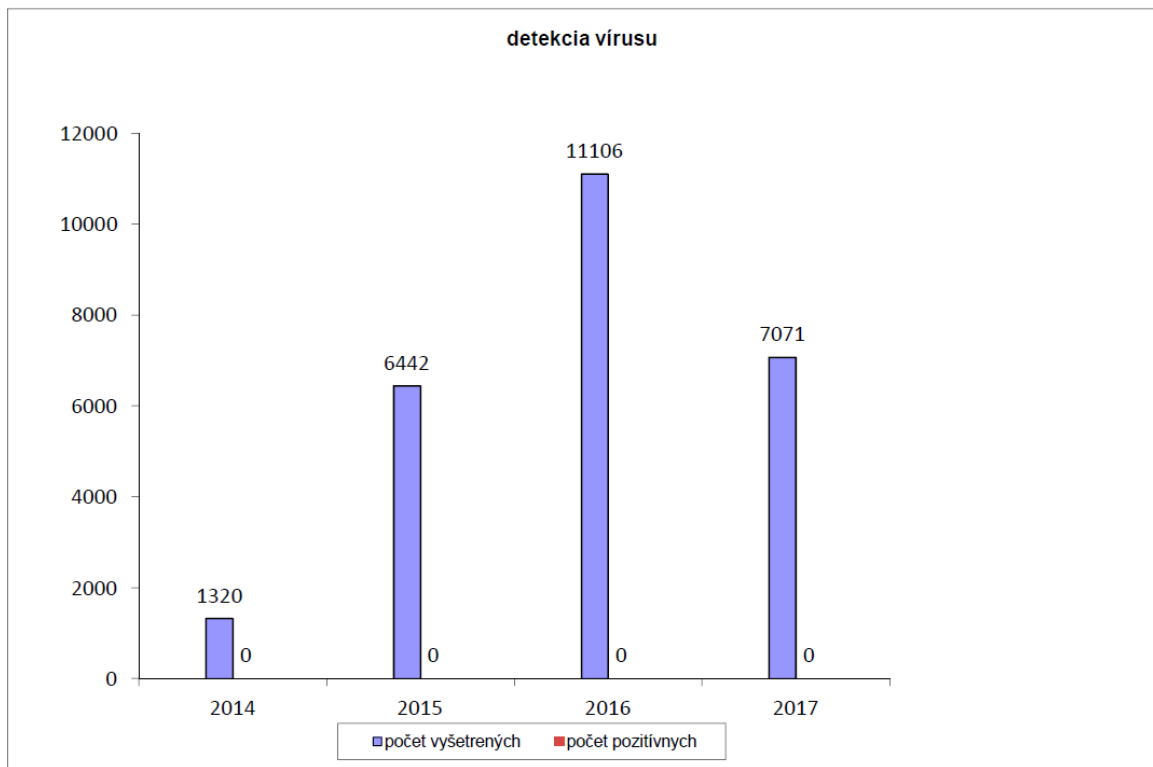

Geografická distribúcia vzoriek diviakov vyšetrených na prítomnosť vírusu ASF na Slovensku v roku 2017 - pasívny monitoring

Graf 7

Počty laboratórnych vyšetrení ASF u diviakov na Slovensku v rokoch 2012 - 2017

2.3.4. Aujeszkyho choroba

Cielený monitoring Aujeszkyho choroby (MA) v chovoch ošípaných v roku 2017 sa vykonával na základe Plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia s cieľom udržať štatút bez výskytu MA pre Slovenskú republiku.

V septembri 2006 bol úspešne ozdravený posledný chov ošípaných od MA a Aujeszkyho choroba ošípaných sa v ostatných rokoch nevyskytla v žiadnom novom ohnisku.

Tabuľka 7 Počet vyšetrených vzoriek v roku 2017

Druh zvierat	Detekcia	celkových	Detekcia vírusových protilátok (gE)		Ohniská
	protilátok		vyšetrené	pozitívne	
	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
Domáce ošípané	4 649	0	0	0	0

V septembri 2007 EK akceptovala výsledky ozdravovacieho procesu a monitoringu MA na území SR a rozhodnutím Komisie č. 2007/603/ES zahrnulo Slovensko do zoznamu regiónov bez výskytu MA. Z tohto dôvodu nie je potrebné od roku 2008 realizovať ozdravovací program od MA, avšak na základe garancii Slovenskej republiky v rámci schvaľovacieho procesu je nevyhnutné vykonávať pravidelný monitoring MA aj v nasledujúcom období. Na základe laboratórnych výsledkov si Slovenská republika udržala štatút krajiny bez výskytu MA a v roku 2017 bol monitoring MA realizovaný iba v rozsahu potrebnom na udržanie štatútu bez výskytu MA.

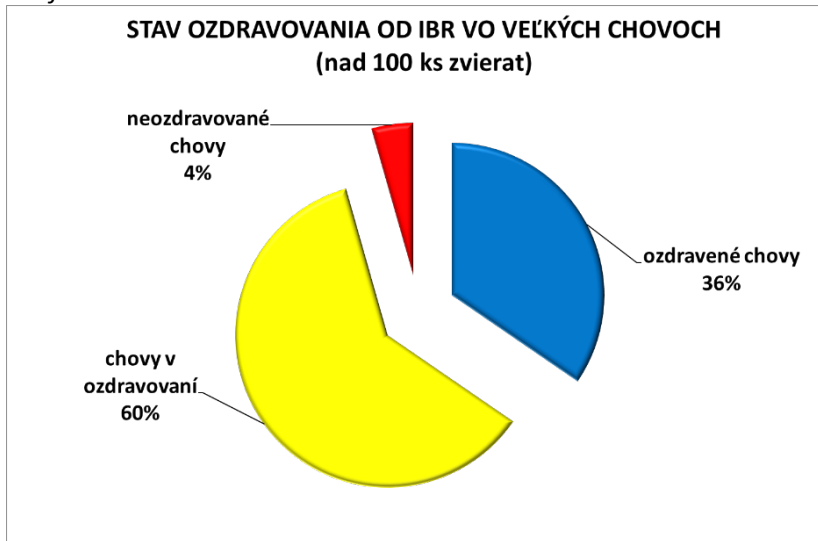
V roku 2017 neboli detekované žiadne pozitívne celkové protilátky, čo korešponduje s úplným zákazom vakcinácie proti MA od roku 2006 na celom území SR.

2.3.5. Infekčná boviná rinotracheitída

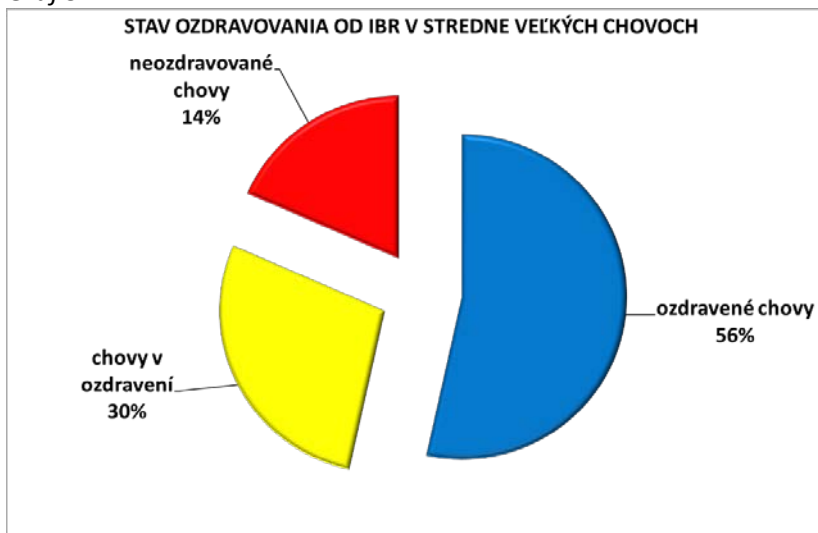
Monitoring IBR/IPV v chovoch hovädzieho dobytku v roku 2017 sa vykonával na základe schváleného ozdravovacieho programu – Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku v roku 2017. Cieľom programu je ozdraviť chovy hovädzieho dobytku od IBR/IPV na celom území Slovenskej republiky. Ozdravením chovov sa zlepšil zdravotný stav a odbúrajú sa obchodné prekážky v domácom ako aj v zahraničnom obchode.

V roku 2017 ŠVPS SR pokračovala v ozdravovaní chovov hovädzieho dobytku od IBR/IPV. Vo vakcinácii sa pokračovalo v chovoch ozdravovaných na základe vypracovaných individuálnych ozdravovacích plánov. Monitoring v chovoch so štatútom úradne bez výskytu a bez výskytu vykonávaný v roku 2017 v zmysle Plánu VPO pre rok 2017 ako i záverečné vyšetrenia boli hrazené z rozpočtu ŠVPS SR.

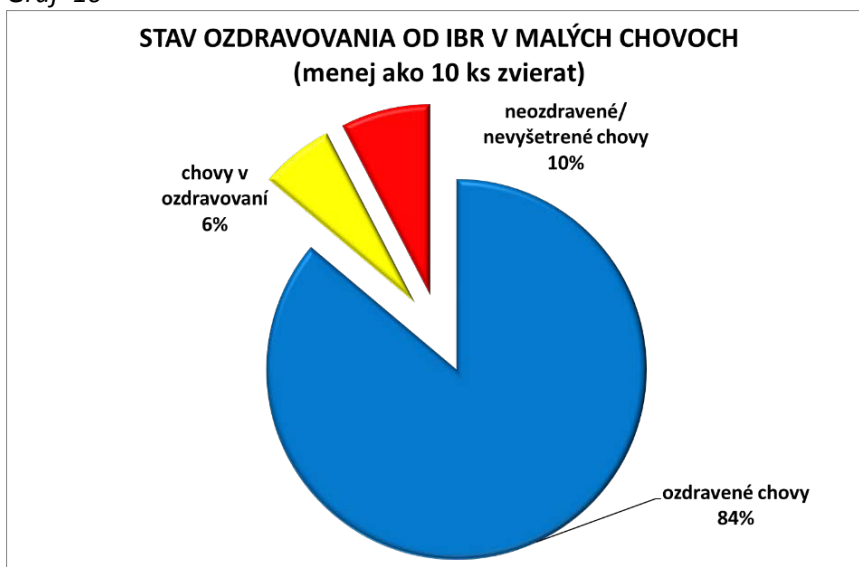
Graf 8

Graf 9

Graf 10

2.3.6. Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva

V roku 2017 sa monitoring chorôb hydiny opäť zameriaval na najzávažnejšie choroby, priamo ohrozujúce zdravie hydiny, ako aj zdravie ľudskej populácie.

Sledované boli:

a) **infekcie spôsobené *Salmonella* spp.** (v rámci štyroch národných kontrolných programov),

b) **aviárna influenza** u hydiny a voľne žijúcich vtákov (v rámci plánu prieskumu)

Tieto zoonózy okrem zdravotných problémov u samotných vtákov a nemalých finančných strát pre chovateľov hydiny, predstavujú nezanedbateľné riziko pre človeka.

Salmonelové infekcie

Monitoring salmonelových infekcií v chovoch hydiny sa uskutočňoval v rámci 4 programov:

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie:

1. **v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*)** v Slovenskej republike v roku 2017
2. **v krdľoch nosíc kury domácej (*Gallus gallus*)** produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2017
3. **v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*)** v Slovenskej republike v roku 2017
4. **v krdľoch moriek** v Slovenskej republike v roku 2017

1. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2017

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu bolo znížiť výskyt sérotypov *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Typhimurium a *Salmonella* Virchow v chovných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) tak, aby zostalo počas roka 2017 pozitívnych maximálne 1 % alebo menej z dospelých chovných krdľov zahŕňajúcich minimálne 250 kusov. V roku 2017 nebol zistený výskyt cieľových sérotypov salmonel (Tabuľka č. 8).

Tabuľka 8 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek v reprodukčných krdľoch kury domácej v roku 2017

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Trnava	2	0
Dunajská Streda	16	0
Komárno	96	0
Nitra	20	0
Senec	24	0
Šaľa	36	0
Púchov	6	0
Spolu	200	0

2. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2017

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom programu bolo znížiť výskyt *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium u dospelých nosníc *Gallus gallus* tak, aby zostalo počas roka 2017 pozitívnych maximálne 2 % alebo menej dospelých krdľov nosníc. **Tento program bol povinný** na celom území Slovenskej republiky vo všetkých úžitkových chovoch nosníc druhu kura domáca (*Gallus gallus*), ktoré produkujú vajcia určené na ľudskú spotrebu a uvádzajú tieto vajcia na trh – t.j. **vo všetkých komerčných chovoch nosníc.**

Program sa **nevzťahuje na prvovýrobu na súkromné domáce použitie a na prvovýrobcov iba registrovaných** na oddelení (odbore) hygieny potravín a potravinového dozoru miestne príslušnej RVPS v súlade s platnou legislatívou.

V roku 2017 bolo vyšetrených 160 úradných vzoriek, z ktorých v 1 bol zistený výskyt cieľového sérotypu *S. Enteritidis* v chove nosníc v okrese Rimavská Sobota (Tabuľka č. 9).

Tabuľka 9 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek v krdľoch nosníc v roku 2017

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek/sérotyp
Senec	9	0
Dunajská Streda	3	0
Komárno	4	0
Nitra	15	0
Trnava	7	0
Levice	6	0
Nové Zámky	3	0
Trenčín	3	0
Púchov	3	0
Zvolen	9	0
Martin	3	0
Liptovský Mikuláš	3	0
Lučenec	23	0
Poprad	6	0
Rimavská Sobota	18	1/ <i>S. Enteritidis</i>
Veľký Krtíš	21	0
Košice okolie	6	0
Michalovce	6	0
Trebišov	9	0
Bardejov	3	0
Spolu	160	1/ <i>S. Enteritidis</i>

3. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2017

Cieľom programu bolo zníženie výskytu *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) znížením počtu pozitívnych krdľov na 1% do 31. decembra 2017. Tento kontrolný program sa vzťahoval na všetky krdle brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike. Program sa nevzťahoval na **prvovýrobu na súkromné domáce použitie a na prvovýrobcov iba registrovaných** na oddelení (odbore) hygieny potravín a potravinového dozoru miestne príslušnej RVPS v súlade s platnou legislatívou.

V roku 2017 bolo vyšetrených 145 úradných vzoriek, z ktorých 2 boli pozitívne na *S. Enteritidis* (Tabuľka č. 10).

Tabuľka 10 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek v krdľoch brojlerov v roku 2017

RVPS	Mikrobiologické testy	
	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek /sérotyp
Bratislava	12	0
Senica	4	0
Trnava	8	0
Galanta	6	0
Dunajská Streda	44	0
Nitra	2	0
Levice	2	0
Nové Zámky	2	0
Topoľčany	2	0
Prievidza	2	0
Trenčín	2	0
Púchov	2	0
Žilina	2	0
Martin	3	0
Čadca	4	0
Zvolen	20	0
Banská Bystrica	2	0
Liptovský Mikuláš	2	0
Rimavská Sobota	2	0
Lučenec	2	0
Spišská Nová Ves	4	0
Veľký Krtíš	2	0
Rožňava	2	0
Poprad	2	0
Košice okolie	2	0
Michalovce	4	0
Vranov nad Topľou	2	2/ <i>S. Enteritidis</i>
Trebišov	2	0
Spolu	145	2/ <i>S. Enteritidis</i>

4. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v roku 2017

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín.

Cieľom národného kontrolného programu na zníženie *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium u moriek bolo:

- zníženie maximálneho percenta krdľov moriek na výkrm, ktoré zostávajú počas roka pozitívne na *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium na 1 % alebo menej,
- zníženie maximálneho percenta krdľov dospelých chovných moriek, ktoré zostávajú počas roka pozitívne na *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium na 1 % alebo menej.

V roku 2017 bolo vyšetrených 60 úradných vzoriek, z ktorých nebola žiadna pozitívna na *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium (Tabuľka č. 11).

Tabuľka 11 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek v krdľoch moriek v roku 2017

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Galanta	10	0
Trnava	4	0
Nitra	38	0
Trenčín	2	0
Žilina	2	0
Martin	2	0
Trebišov	2	0
Spolu	60	0

Aviárna influenza

ŠVPS SR v roku 2017 realizovala „Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2017“. Do tohto plánu boli zahrnuté:

1. chovy hydiny (aktívny monitoring)
2. voľne žijúce vtáky (pasívny monitoring)

Sérologickým vyšetrením bolo vyšetrených spolu 113 chovov hydiny (aktívny monitoring), z každého chovu bolo vyšetrených 5 – 10 vzoriek krvi (z chovov vodnej hydiny 20 vzoriek). Všetky vyšetrené vzorky odobraté v rámci monitoringu boli **negatívne** (Tabuľka č. 12).

Tabuľka 12 Sérologický monitoring vtácej chrípky v chovoch hydiny na Slovensku v roku 2017

Druh hydiny		Počet vyšetrených fariem	Počet pozitívnych fariem
Kura domáca	nosnice	50	0
	reprodukčné chovy	10	0
	spolu	60	0
Morky	morka domáca	17	0
Vodná hydina	hus domáca	4	0
	kačica domáca	6	0
	spolu	10	0
Ostatná hydina	pernatá zver	19	0
	bežce	7	0
	spolu	26	0
Spolu		113	0

Metódou detekcie vírusu vtácej chrípky (PCR) bolo v roku 2017 vyšetrených 522 vzoriek pochádzajúcich od voľne žijúcich vtákov (hrdlička záhradná, holub, volavka popolavá, drozd čierny, drozd červenkastý, havran poľný, vrana túlavá, potápka chochlatá, labuť veľká, labuť spevavá, hus divá, hus krátkozobá, kačica divá, jastrab krahulec, sokol myšiar, myšiak lesný, myšiak hôrny, sova lesná, sova dlhochvostá, orol kráľovský, vrabec domový, čajka sivá, kormorán veľký, sýkorka obyčajná, bažant poľovný a i. - pasívny monitoring). Vyšetrené vzorky od 58 voľne žijúcich vtákov boli **pozitívne na aviárnu influenzu subtyp H5N8**, ktorý cirkuloval aj v iných štátoch Európy. Najčastejšími postihnutými druhmi boli labuť veľká, labuť spevavá, hus divá, hus krátkozobá, kačica divá, volavka popolavá a drozd čierny.

Vyšetrením uhynutých domácich vtákov z drobnochovov a iných vtákov chovaných v zajatí mimo Plánu prieskumu aviárnej influenzy bola **vysoko patogénna vtáčia chrípka potvrdená v 8 drobnochovoch hydiny a v 2 zariadeniach pre vtáky chované v zajatí. Potvrdený bol subtyp H5N8** (Tabuľka č. 13).

Tabuľka 13 Vysoko patogénna vtáčia chrípka u hydiny a iných vtákov chovaných v zajatí v SR (2017)

Dátum potvrdenia	Okres	Obec	Subtyp AIV	Typ ohniska (poradové číslo)	Typ chovu	Druh
3.1.2017	KE	KE – Kavečany	HPAI H5N8	Vtáky chované v zajatí (01/2017)	ZOO	Pižmovka lesklá
12.1.2017	PO	Chmeľov – Podhrabina	HPAI H5N8	Hydina (01/2017)	Drobnochov	Kura domáca
13.1.2017	TT	Horná Krupá	HPAI H5N8	Hydina/ (02/2017)	Drobnochov	Kura domáca, perlička domáca
27.1.2017	DS	Janíky	HPAI H5N8	Hydina (03/2017)	Drobnochov	Kura domáca, kačica domáca
30.1.2017	PN	Ratnovce	HPAI H5N8	Vtáky chované v zajatí (02/2017)	Záchranná stanica	Labuť veľká
30.1.2017	NA	Breza	HPAI H5N8	Hydina (04/2017)	Drobnochov	Kura domáca
2.2.2017	PD	Bojnice	HPAI H5N8	Hydina (05/2017)	Drobnochov	Kura domáca, perlička, hus domáca
16.2.2017	MA	Vysoká pri Morave	HPAI H5N8	Hydina (6/2017)	Drobnochov	Kura domáca
9.3.2017	NR	Čechynce	HPAI H5N8	Hydina (7/2017)	Drobnochov	Kura domáca
19.4.2017	KS	Čečejojce	HPAI H5N8	Hydina (8/2017)	Drobnochov	Kura domáca

2.3.7. Katarálna horúčka oviec (Bluetongue)

Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku v roku 2017

Cielený monitoring katarálnej horúčky oviec (bluetongue „ďalej len „BT“) v SR bol zameraný na:

1. prieskum, monitoring ochorenia v rámci celého územia SR, ktorý slúži aj na deklaráciu, že SR je bez výskytu tohto ochorenia,
2. zhromažďovanie údajov o odhade rizika vstupu tohto ochorenia na územie SR, dodržiavanie zásad prevencie proti zavlečeniu tohto ochorenia a uplatňovanie

reštrikčných, sprísnených opatrení pri premiestňovaní zvierat zo zakázaných zón a cez zakázané zóny.

Preventívne opatrenia sú vykonávané v zmysle platnej legislatívy:

- Kontrola importovaných vnímavých zvierat
- Monitoring vnímavých zvierat pred presunom zo zakázanej zóny a pri presune cez zakázanú zónu
- Sérologický monitoring vnímavých zvierat po abortoch
- Dovoz semena od býkov - sérologický monitoring

V SR sa od 1. 4. 2008 vykonáva sérologický monitoring BT v chovoch sentinelových (sérologicky negatívnych) zvierat. V rámci tohto programu bolo v roku 2017 vybratých 80 fariem/chovov HD a v každom z nich bolo vybraných 15 kusov zvierat, ktoré sa 1 krát mesačne počas sezónneho výskytu vektora podrobili sérologickému vyšetreniu krvi na BT.

V SR sa od 1.4.2008 vykonáva aj entomologický monitoring BT. V roku 2017 sa vykonával v 18 vybratých chovoch HD (podľa krajov). Entomologický monitoring pozostáva z ročného programu zachytávania vektorov - pakomárikov z rodu *Culicoides* pomocou lapačov so zameraním na zhromažďovanie informácií o vektoroch, ich šírení a sezónnych profiloch na celom území SR.

• **Chronológia vyhlásených opatrení v SR vo vzťahu k ochrane voči BT:**

- **12. 09. 2008** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzená časť územia SR bola vyhlásená zakázanou zónou BT

- **12. 01. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska a Českej republiky vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT

- **27. 10. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Českej republiky v okrese Hodonín na farme Násedlovice vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT a tým niektoré okresy spadajúce do zakázanej zóny v súvislosti s týmto výskytom BT v Českej republike rozšírili zakázanú zónu, ktorá bola stanovená mimoriadnym núdzovým opatrením dňa 12.1.2009. Okresy spadajúce do zakázanej zóny BT v súvislosti s ohniskom nákazy BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) stanovené mimoriadnym núdzovým opatrením zo dňa 13.10.2009 ostali aj naďalej v roku 2009 v platnosti

- **13.1.2010** bola zrušená zakázaná zóna vo vzťahu k ohnisku BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) a tým v okresoch, ktoré spadali do tejto zakázanej zóny BT sa už neuplatňovali reštrikčné, obmedzujúce opatrenia

- **6.12.2011** bola zrušená zakázaná zóna v súvislosti so zrušením ohniska BT v Českej republike a týmto dňom EK uznala Slovenskú republiku za krajinu bez výskytu katarálnej horúčky oviec

- **10.11.2014** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzená časť územia SR (10 okresov južného Slovenska) bola vyhlásená zakázanou zónou BT

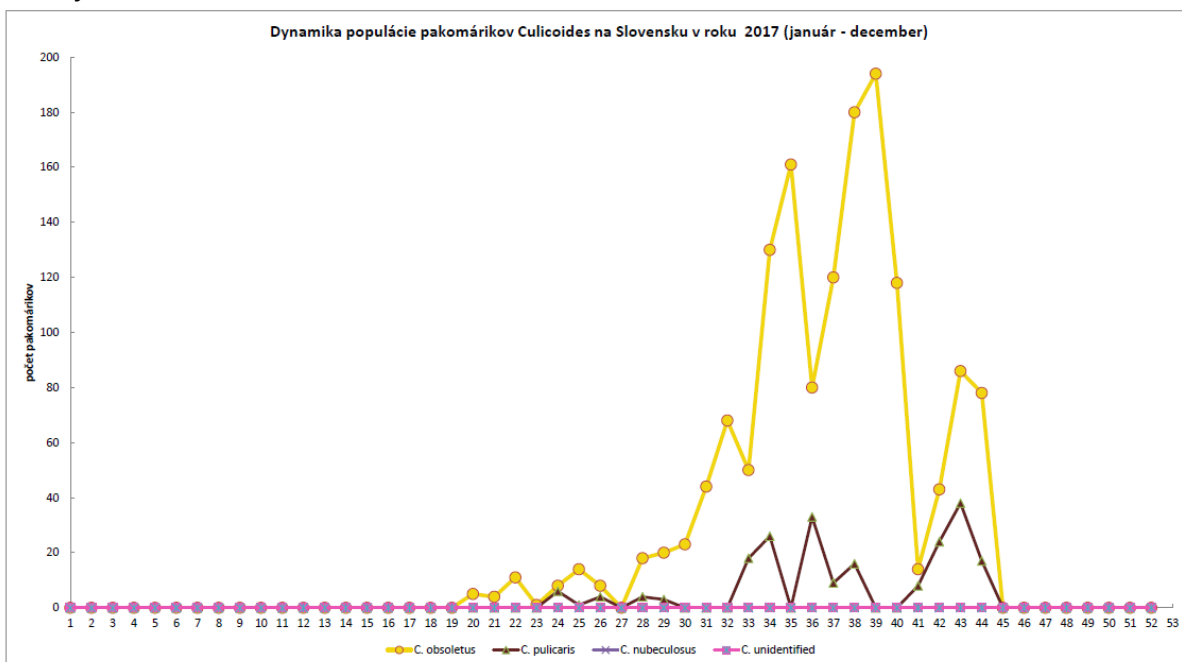
- **23.11.2015** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska a Rakúska opäť vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a zakázaná zóna BT bola rozšírená na celé územie SR.

V SR do dnešného dňa **nebolo zaznamenané ani jedno ohnisko výskytu BT v chove**, avšak súčasný vývoj ochorenia v Európe má stúpajúcu tendenciu najmä v juhovýchodnej a strednej Európe, takže je možné predpokladať, že obmedzenia, ktoré sa týkajú obchodovania s vnímavými zvieratami na BT môžu predstavovať v budúcich rokoch závažný problém aj v SR.

Tabuľka 14 Počet vyšetrených zvierat na katarálnu horúčku oviec v roku 2017.

Vyšetrované zvieratá	Sérologické vyšetrenia (ELISA)	Virologické vyšetrenia (PCR)
Sentinelové zvieratá	7 569	1 191
Import	28	2
Pred presunom	10 025	14 474
Prevenčia	192	31
Zdravotné problémy	6	6
Spolu	17 820	15 704

Graf 11

2.3.8. Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE)

Systém monitoringu BSE u hovädzieho dobytku v roku 2017 v SR

Rozsah testovania HD

- testujú sa všetky kusy HD podozrivé z nakazenia BSE bez ohľadu na vek,
- HD zabitý na ľudskú spotrebu starší ako 24 mesiacov naliehavo (núdzovo) zabitý alebo ktorý bol vyšetrený pred zabitím so symptómami poukazujúcimi na úraz ako dôsledok nervovej poruchy alebo poruchy chovania, alebo na progresívne zhoršovanie celkového zdravotného stavu spojeného s narušením centrálného nervového systému,
- HD zabitý na ľudskú spotrebu starší ako 30 mesiacov zabitý v SR ako zdravý, určený na ľudskú spotrebu, pochádzajúci z členských štátov, ktoré nie sú uvedené v zozname v

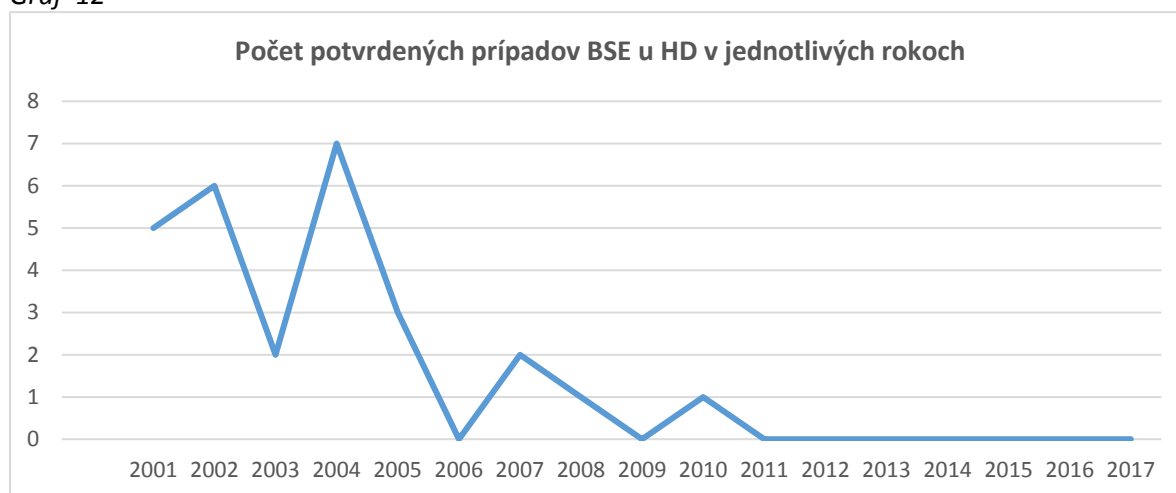
prílohe k rozhodnutiu Komisie 2009/719 v platnom znení (ďalej len „zoznamu“),

- HD zabitý na ľudskú spotrebu starší ako 30 mesiacov zabitý v SR ako zdravý, určený na ľudskú spotrebu pochádzajúci z tretích krajín,
- všetok HD starší ako 24 mesiacov ktorý uhynul alebo bol usmrtený (majiteľom, inou osobou alebo predátorom), s výnimkou HD usmrtených:
 - v rámci eradikácie chorôb, ako je napr. slintačka a krívačka, antrax,
 - hromadný úhyn v dôsledku intoxikácie, prírodných katastrof (napr. blesk, povodeň, požiar).

Tabuľka 15 Výsledky monitoringu BSE u HD za obdobie od 1.1.2017 do 31.12.2017 v SR

Cieľová skupina zvieratá HD	Počet vyšetrených vzoriek v NRL pre TSE Zvolen	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	7 492	0
Naliehavo zabité	23	0
S klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	0	0
Zabité zdravé	1	0
Zabité z dôvodu eradikácie BSE	0	0
Podozrivé	0	0
Spolu	7 516	0

Graf 12

Od roku 2001 do 31.12.2017 bolo v SR spolu potvrdených 27 prípadov BSE.

Systém monitoringu TSE u oviec a kôz

Rozsah testovania oviec a kôz z neinfikovaných chovov uplatňovaný v roku 2017 v SR

- testujú sa všetky ovce a kozy podozrivé z nakazenia TSE bez ohľadu na vek,
- testujú sa všetky ovce a kozy staršie ako 18 mesiacov, u ktorých sa prejavili symptómy chradnutia, neurologické symptómy alebo ktoré boli núdzovo zabitú,
- testujú sa všetky ovce a kozy staršie ako 18 mesiacov, ktoré uhynuli alebo boli usmrtené z dôvodov iných ako zabitie na ľudskú spotrebu (uhynuté, naliehavo zabitú, strata vplyvom predátora, zabitú a zlikvidované na mieste).

Rozsah testovania oviec a kôz z infikovaných chovov oviec a kôz
Z infikovaných chovov sa odoberajú úradné vzorky na testovanie:

- od všetkých zdravých zabitých oviec a kôz nad 18 mesiacov veku,
- od všetkých uhynutých a usmrtených oviec a kôz nad 18 mesiacov veku.

V roku 2017 bolo v Národnom referenčnom laboratóriu pre TSE ŠVÚ Zvolen (ďalej len „NRL pre TSE Zvolen“) vyšetrených spolu 14 184 ks oviec a 280 ks kôz.

Tabuľka 16 Výsledky monitoringu TSE - scrapie u oviec za obdobie od 1.1.2017 do 31.12.2017

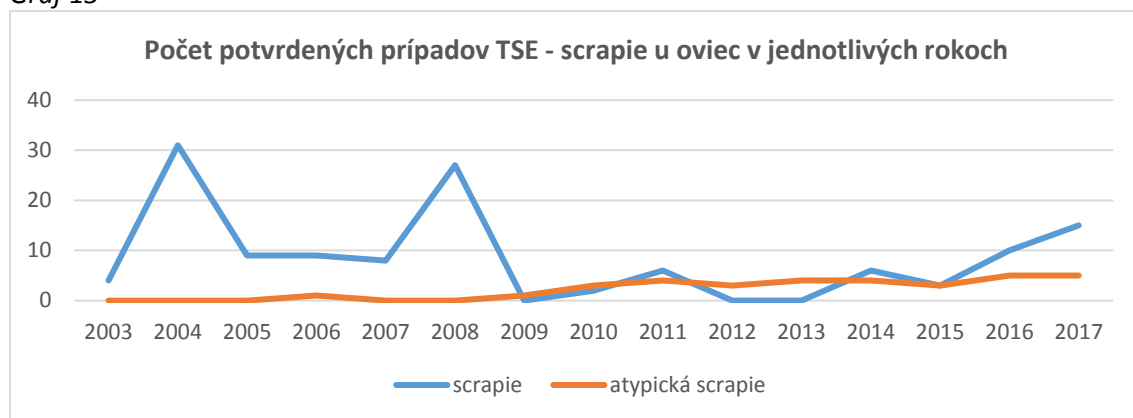
Cieľená skupina zvieratá	Počet vyšetrených vzoriek v NRL pre TSE Zvolen	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	12 734	15
Zabité zdravé	0	0
Zabité z dôvodu eradikácie	1 450	5
Podozrivé	0	0
Spolu	14 184	20

Tabuľka č. 17 - Počet potvrdených prípadov TSE - scrapie u oviec v jednotlivých rokoch

Rok															
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017**	spolu
4	31	9	9/1*	8	27	1*	2/3*	6/4*	0/3*	0/4*	6/4*	3/3*	10/5*	15/5*	130/33*

*atypická scrapie

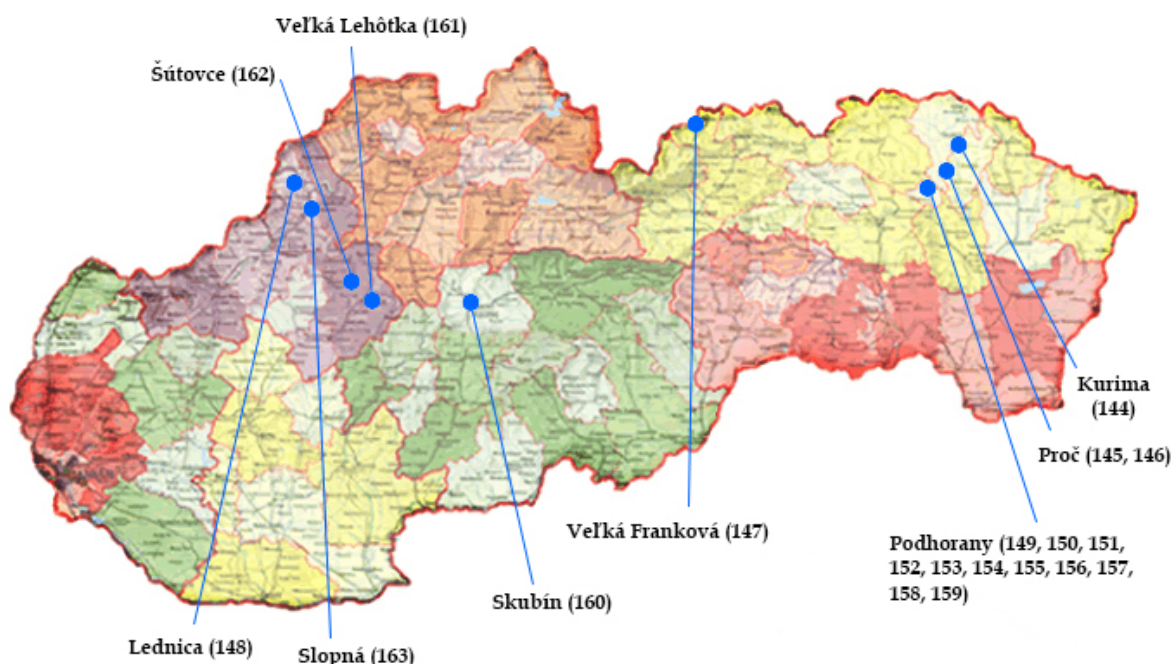
Graf 13

Od roku 2003 do 31.12.2017 bolo v SR spolu potvrdených 163 prípadov scrapie u oviec, 130 prípadov klasickej formy scrapie a 33 prípadov atypickej formy scrapie.

Všetky podrobné informácie v súvislosti s potvrdenými prípadmi scrapie v SR sú zverejnené na web. stránke ŠVPS SR a sú priebežne aktualizované.

Obrázok 7 Mapa SR s vyznačenými obcami s diagnostikovanými prípadmi TSE-scrapie u oviec v roku 2017

Tabuľka 18 Výsledky monitoringu TSE - scrapie u kôz za obdobie od 1.1.2017 do 31.12.2017

Cielená skupina zvieratá	Počet vyšetrených vzoriek v NRL pre TSE Zvolen	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	272	0
Zabité zdravé	0	0
Zabité z dôvodu eradikácie	8	0
Podozrivé	0	0
Spolu	280	0

Od roku 2003 do 31.12.2017 nebol v SR diagnostikovaný žiadny prípad scrapie u kôz.

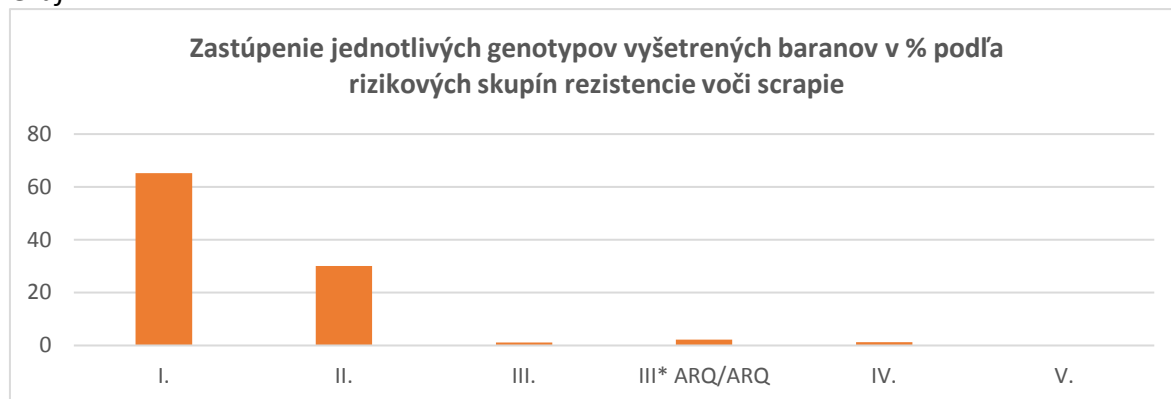
Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike na rok 2017 (ďalej len „Chovateľský program“)

V roku 2017 bolo v šľachtiteľsko-experimentálnych, šľachtiteľských a rozmnožovacích neinfikovaných chovoch oviec na genotypizáciu vyšetrených spolu 1 432 ks baranov.

Zastúpenie jednotlivých genotypov vyšetrených baranov podľa rizikových skupín

- v rizikovej skupine I je zistených 65,20 %,
- v rizikovej skupine II. je zistených 30,10 %,
- v rizikovej skupine III. je zistených 1,10 %,
- v rizikovej skupine III.* (ARQ/ARQ) je zistených 2,20 %,
- v rizikovej skupine IV. je zistených 1,20 %,
- v rizikovej skupine V. je zistených 0,20 %.

Graf 14

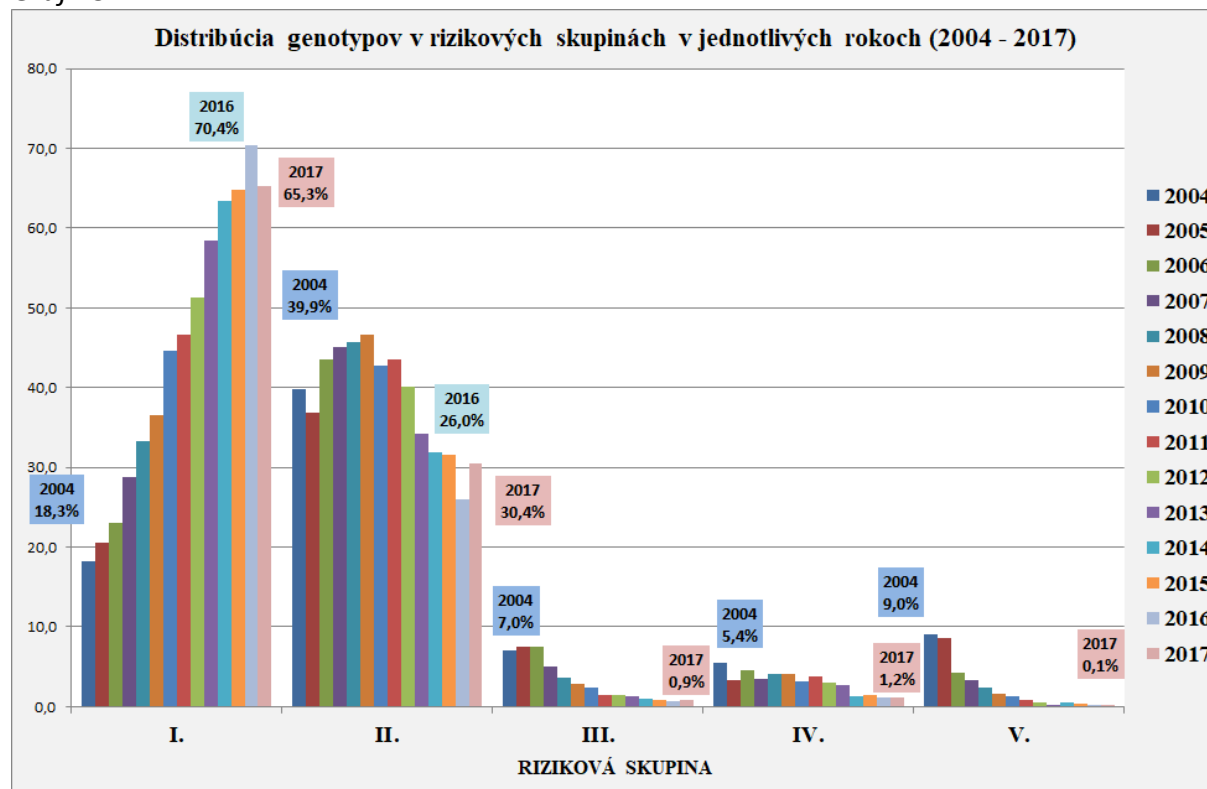

V porovnaní s rokom 2016 klesol v roku 2017 počet baranov s vyhovujúcim genotypom ARR/ARR z I. rizikovej skupiny (- 5,23), zvýšil sa počet baranov z II. rizikovej skupiny (+ 4,09), mierne stúpol počet baranov z III. rizikovej skupiny (+0,42) a z rizikových skupín z IV. (+1,04) a V. (+0,05) a s rizikovým genotypom ARQ/ARQ (z III. rizikovej skupiny) počet baranov mierne stúpol (+0,63 %).

Celkovo počet baranov s vyhovujúcim genotypom z I., II. a III. rizikovej skupiny (okrem III* (ARQ/ARQ) bol v roku 2016 (97,12) a v roku 2017 (96,4).

V roku 2017 neboli v šľachtiteľsko-experimentálnych, šľachtiteľských a rozmnožovacích neinfikovaných chovoch genotypizované žiadne ovce/samice z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Graf 15

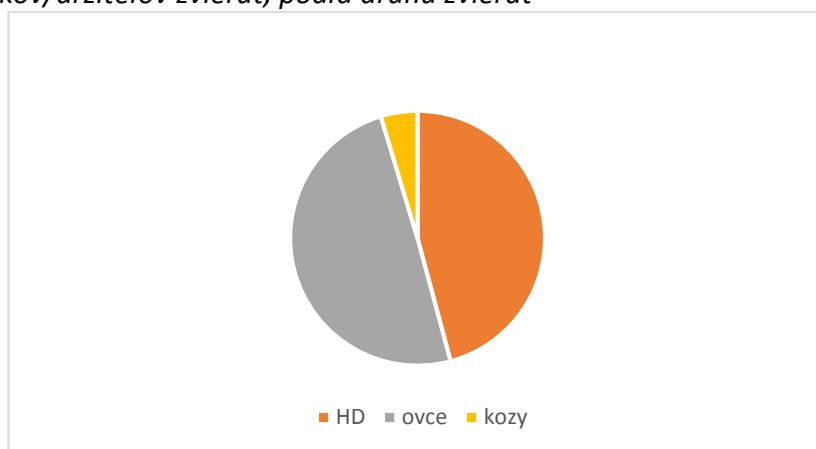
Špecifikovaný rizikový materiál

Úradné veterinárne kontroly so zameraním na nakladanie so ŠRM u vlastníkov/držiteľov zvierat hovädzieho dobytku, oviec a kôz, ktorí zabíjajú zvieratá na súkromnú domácu spotrebu mimo schválených prevádzkarní, sú vykonávané v zmysle plánu kontrol, každoročne vypracovaného RVPS na základe analýzy rizika.

Za rok 2017 bolo inšpektormi RVPS spolu vykonaných 962 úradných veterinárnych kontrol:

- hovädzieho dobytku - 442,
- oviec - 476,
- kôz - 44.

Graf 15 Počet vykonaných úradných veterinárnych kontrol nakladania so ŠRM za rok 2017 u vlastníkov/držiteľov zvierat, podľa druhu zvierat

V roku 2017 bolo RVPS nariadených 22 opatrení na odstránenie nedostatkov, uložených 9 správnych konaní a boli uložené pokuty vo výške 6 506 Eur.

2.3.9. Mor včelieho plodu

Monitoring moru včelieho plodu (MVP) bol vykonaný v súlade s Národným programom eradikácie moru včelieho plodu v Slovenskej republike na rok 2017.

Základným predpokladom na eradikáciu MVP je zabezpečenie klinických prehliadok všetkých registrovaných včelstiev na území Slovenskej republiky a laboratórna diagnostika choroby.

Tabuľka 19 Klinické prehliadky na mor včelieho plodu v roku 2017

Kraj	Počet klinických prehliadok na MVP	Počet aktuálnych ohnisk MVP k 31.12.2017
Bratislavský kraj	9 852	0
Banskobystrický kraj	57 552	7
Košický kraj	38 951	3
Nitriansky kraj	50 496	2
Prešovský kraj	39 219	15
Trenčiansky kraj	27 236	8
Trnavský kraj	22 565	2
Žilinský kraj	25 457	24
Spolu	271 328	61

Tabuľka 20 Vzorky vyšetrené na mor včelieho plodu (*Paenibacillus larvae*) v roku 2017

druh vzorky	Počet vyšetrených vzoriek	Výsledok vyšetrenia	
		pozit	negat
plást	301	212	89
melivo	2 113	14	2 099
spolu	2 414	226	2 188

K 31. decembru 2017 bolo v Slovenskej republike evidovaných 61 aktívnych ohnisk moru včelieho plodu.

2.3.10. Vírusová hemoragická septikémia lososovitých rýb

Vírusová hemoragická septikémia (VHS) je závažné systémové ochorenie rýb. Vírus VHS napáda najmenej 50 druhov morských a sladkovodných rýb.

Klinické infekcie sú ekonomicky závažné u chovných rýb, v Slovenskej republike je problém najmä v chovoch pstruha dúhového. Od roku 2014 bol vytvorený Národný program eradikácie vírusovej hemoragickej septikémie rýb (VHS) v Slovenskej republike, ktorý je pokračovaním pilotného programu z roku 2010 a každý rok sa aktualizuje. Na jar a jeseň v roku 2017 bol v zmysle programu vykonaný pravidelný monitoring lososovitých rýb na VHS. V roku 2017 vzniklo nové ohnisko VHS v okrese Malacky.

Tabuľka 21 Monitoring VHS v roku 2017

	Počet vzoriek		
	Rybochovné zariadenia	Voľné vody	Spolu
Jar 2017	73/1 poz.	10	83
Jeseň 2017	85	9	94
Spolu	158/1 poz.	19	177

3. Ochrana zvierat

3.1. Kontrola ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely

Úradné kontroly vykonávajú úradní veterinári lekári príslušných RVPS nediskriminačným spôsobom na základe plánov, a tiež na základe podnetu občanov. Zber informácií sa vykonáva podľa Rozhodnutia Komisie č. 2006/778/ES o minimálnych požiadavkách na zber informácií počas kontrol miest produkcie.

V priebehu roka 2017 bolo v chovoch hospodárskych zvierat vykonaných celkovo 2 699 úradných kontrol. Počas týchto kontrol bolo zistených 71 porušení jednotlivých ustanovení. Úplný prehľad kontrol vykonaných na úseku ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely je uvedený v tabuľke č. 22.

V chovoch hovädzieho dobytku a teliat bolo zistených 36 nedostatkov – išlo napr. o voľnosť pohybu zvierat, ustajňovacie podmienky (ostré hrany a výčnelky – riziko poranenia, vnútorné prostredie), ochorenia pohybového aparátu a kože, bezodkladné ošetrenie chorých či poranených zvierat, kontrolu zvierat, ochranu zvierat chovaných mimo budov či chýbajúce poučenie osôb manipulujúcich so zvieratami. Pri teľatách sa nedostatky týkali prístupu k vodnému zdroju, resp. k dostatočnému množstvu čerstvej vody.

Pri chovoch oviec a kôz sa nedostatky týkali chýbajúceho poučenia osôb manipulujúcich so zvieratami, ochorení dýchacieho systému, budov a ustajnenia (ostré hrany a výčnelky) vrátane ochrany zvierat chovaných mimo budov.

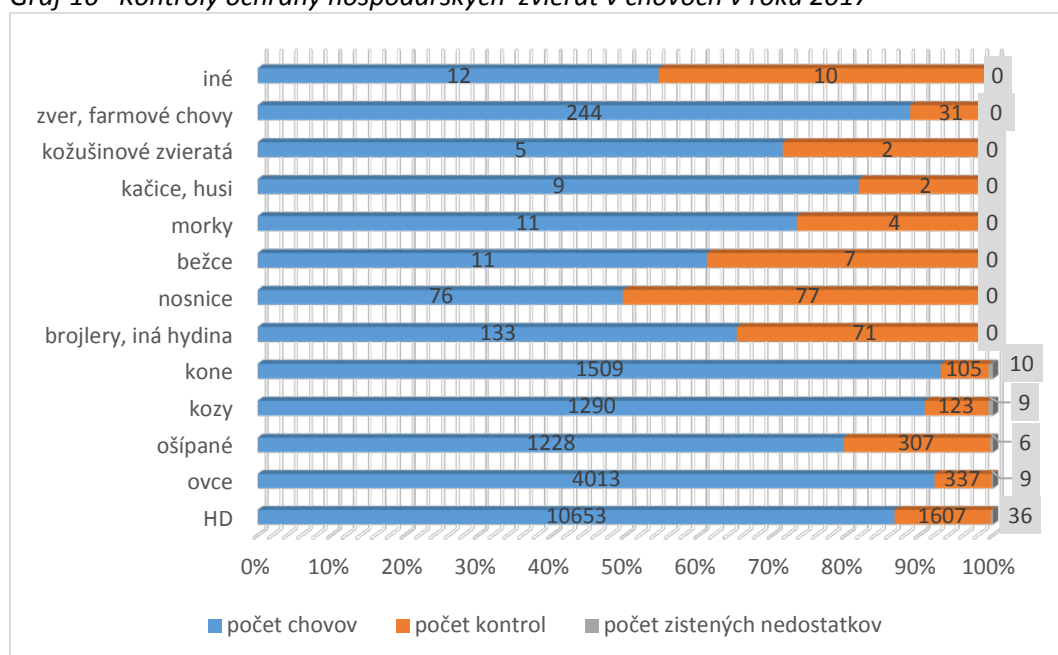
Pri kontrolách v chovoch koní sa nedostatky zistili pri požiadavkách na ustajnenie (škodlivé materiály použité na výstavbu ustajnenia, možnosť oddeleného ustajnenia pre choré alebo poranené zvieratá), ochranu zvierat pred nepriazňou počasia, ako aj požiadaviek na krmne a napájacie zariadenia.

Zistené nedostatky sa v chovoch ošípaných týkali predovšetkým požiadaviek na personál, pri nosniciach bola v jednom prípade potvrdená nedostatočná dĺžka bidla.

Tabuľka 22 Počet vykonaných kontrol a počet zistení v chovoch hospodárskych zvierat v roku 2017

Druhy hospodárskych zvierat	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov	Počet chovov
Hovädzí dobytok, teľatá	1 607	36	10 653
Ovce	337	9	4 013
Ošípané	307	6	1 228
Kozy	123	9	1 290
Kone	105	10	1 509
Nosnice	77	1	76
Brojlery, iná hydina	71	0	133
Zver, farmové chovy	31	0	244
Rybné hospodárstva	16	0	72
Bežce	7	0	11
Morky	4	0	11
Kačice, husi	2	0	9
Kožuštinové zvieratá	2	0	5
Iné druhy zvierat	10	0	12
Kontroly na základe podnetov	333	175	283
Spolu	3 032	246	19 549

Graf 16 Kontroly ochrany hospodárskych zvierat v chovoch v roku 2017

3.2. Kontrola ochrany zvierat počas prepravy

Kontrole dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat počas prepravy podliehajú všetky zásielky živých stavovcov, ktoré sú vykonávané v súvislosti s hospodárskou činnosťou (ekonomickými aktivitami) na ktoromkoľvek úseku prepravy zvierat – počnúc nakládkou v mieste odoslania, pokračujúc samotnou prepravou na ceste a končiac vyložením zvierat v mieste určenia. Prepravu zvierat môžu v súlade s platnou legislatívou vykonávať len prepravcovia, ktorým ŠVPS SR vydala rozhodnutie o povolení prepravcu. Počas prepravy je za zvieratá zodpovedná odborne spôsobilá osoba. Pri preprave na dlhé cesty (nad 8 hodín) je prepravca povinný použiť schválený dopravný prostriedok.

V roku 2017 bolo spolu vydaných **101** povolení prepravcov na prepravu živých zvierat, z čoho **38** povolení bolo vydaných na dlhé cesty a **63** povolení prepravcov na krátke cesty, **14** správnych konaní bolo prerušených a **3** správne konania boli zastavené.

Zatiaľ čo kontroly v mieste odoslania a mieste určenia vykonávajú veterinárni inšpektori príslušných RVPS samostatne, kontroly na cestách sú vykonávané v spolupráci s príslušníkmi policajného zboru, ktorí sú oprávnení zastaviť dopravný prostriedok na ceste. Počas kontroly sa úradní veterinárni lekári zameriavajú najmä na kontrolu prepravnej dokumentácie (povolenie prepravcu, odborná spôsobilosť osôb vykonávajúcich prepravu zvierat, osvedčenie o schválení dopravného prostriedku na dlhé cesty), kontrolu prepravovaných zvierat – spôsobilosť zvierat na plánovanú prepravu a fyzický stav zvierat, správnosť spôsobu prepravy prepravovaných druhov a kategórií zvierat a na identifikačnú kontrolu.

Počas roka 2017 bolo pri preprave jednotlivých druhov zvierat vykonaných **5 601** kontrol – najviac pri hydine (2 034 kontrol), ošípaných (1 598 kontrol) a hovädzom dobytku, kde bolo vykonaných 1 464 kontrol. Spolu bolo zistených **13** nedostatkov, pričom absolútna väčšina sa týkala prepravnej dokumentácie (3 x HD, ošípané, koňovité, 1 x ovce, hydina). Ďalšie dva nedostatky, ktoré boli zistené pri preprave oviec, sa týkali prepravných postupov, vyhradeného priestoru a použitého dopravného prostriedku. Z iných druhov zvierat boli najčastejšie prepravované psy, mačky, ryby, vtáky, zajace, pštrosy a zoo zvieratá. Údaje o počtoch kontrol, skontrolovaných zvierat a vozidiel sú uvedené v tabuľke č. 23.

Tabuľka 23 Preprava zvierat v roku 2017

Preprava zvierat	HD	Ošípané	Ovce, kozy	Hydina	Koňovité	Iné
Počet vykonaných kontrol	1 464	1 598	81	2 034	90	334
Počet skontrolovaných zvierat	19 772	109 606	7 579	8 090 570	129	19 031
Počet skontrolovaných vozidiel	1 137	1 454	54	1 289	84	288
Počet zistených nedostatkov	3	3	3	1	3	0

3.3. Kontrola ochrany zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely

ŠVPS SR v plnom rozsahu ochraňuje zvieratá používané na vedecké alebo vzdelávacie účely. Zabezpečuje:

- schvaľovanie zariadení podľa § 6 ods. 2 písm. i) bod. č. 3 zákona 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“)

- schvaľovanie projektov vykonávaných na zvieratách podľa § 6 ods.2 písm. i) bod 2 zákona projekty.

Pri schvaľovaní projektov ŠVPS SR spolupracuje s Poradným orgánom, ktorý je zriadený hlavným veterinárnym lekárom SR podľa legislatívnych požiadaviek a to nariadenia vlády SR č. 377/2012 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely (ďalej len „NV“) a Vyhlášky MPRV SR, ktorou sú ustanovené podrobnosti o požiadavkách na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely (ďalej len „vyhláška“).

ŠVPS SR, ako odborný garant kurzu odborného vzdelávania:

- vyškolila **105 osôb** vykonávajúcich určené funkcie (navrhovanie projektov, vykonávanie projektov, starostlivosť o zvieratá a usmrcovanie zvierat) osoby určené na vykonávanie špecifických funkcií podľa § 22 NV.
- vedie zoznamy absolventov odborného akreditovaného vzdelávania, ktoré sú zverejnené na webovom sídle ŠVPS SR www.svps.sk.

ŠVPS SR zverejnila na svojom webovom sídle:

- všetky novinky v oblasti alternatívnych metód,
- všetky netechnické zhrnutia projektov podľa požiadaviek ustanovených v § 40 ods. 4 NV SR, ktoré boli schválené v roku 2017
- všetky aktivity v oblasti dodržiavania a zlepšovania zásad 3R (nahradenie, redukcia a zjemňovanie v projektoch).
- všetky hlásenia od užívateľov o vykonávaní projektov a počte použitých zvierat za roky 2015-2017.

Veterinárni inšpektori ochrany zvierat z RVPS vykonali kontroly v určených zariadeniach v súlade s § 32 NV. Plán kontrol bol navrhnutý tak, aby sa každoročne skontrolovali chovné zariadenia a minimálne 1/3 z užívateľských a dodávateľských zariadení. Každá druhá kontrola z naplánovaných kontrol bola neohlásená.

Veterinárni inšpektori z RVPS skontrolovali spolu:

2 chovné zariadenie,

1 dodávateľské zariadenie

21 užívateľských zariadení

ŠVPS SR vykonala v súlade s § 6 ods. 2 písm. i) bod 3 a § 39 ods. 2 a 4 zákona **6 kontrol** za účelom schválenia zariadenia užívateľa a užívateľa s chovom zvierat pre vlastnú potrebu.

Tabuľka 24 Počet a druhy vykonaných kontrol v schválených zariadeniach v SR v roku 2017

Druh kontroly	Počet kontrol
Posúdenie vhodnosti zariadenia na vykonávanie projektov, chov a dodávanie zvierat - generálna kontrola – schvaľovanie zariadenia (ŠVPS SR)	3
Rozšírenie schválenia v rozhodnutí o schválení zariadenia (o chov zvierat pre vlastnú potrebu, o vykonávanie projektov na GM zvieratách, navýšenie kapacity	3
Následná kontrola	0
Kontrola dodržiavania legislatívnych požiadaviek v schválených zariadeniach (RVPS)	24
Počet nedostatkov	1
Spolu vykonaných kontrol	30

ŠVPS SR vykonala na základe podaných žiadostí nové schvaľovanie 3 zariadení užívateľov, podľa požiadaviek ustanovených v NV a vo vyhláske najmä dodržiavanie požiadaviek z prílohy č. 5 NV na umiestnenie a starostlivosť o zvieratá. 3 kontroly boli vykonané za účelom doplňujúceho schvaľovania činností už v schválených zariadeniach. Rozhodnutia o schválení zariadení sa doplňovali o rozšírenie činnosti na používanie GM zvierat, používanie zvierat na chov pre vlastnú spotrebu a navýšenie maximálneho jednorazového zástavu v zariadení užívateľa pre používanie králikov. V roku 2017 sa schvaľovali 2 veľké zariadenia užívateľov, ktoré budú slúžiť na vykonávanie projektov pre viaceré schválené zariadenia užívateľov v Slovenskej republike.

Tabuľka 25

Výsledky z kontrol ochrany zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely

Druh kontroly	Počet		
	Kontrol	Zistených nedostatkov	Opatrení (§14 ods. 2) zákona
Dokladová kontrola	30	0	0
Vedenie záznamov	30	0	0
Fyzická kontrola	30	1	0

Typ zariadení	Počet zariadení	Z toho počet skontrolovaných zariadení	Nedostatky počet	Opatrenia podľa § 14 zákona
Užívateľ	33	27	1	0
Chovateľ	3	2	0	0
Dodávateľ	1	1	0	0
Spolu	37	30	0	0

V rámci schvaľovacieho procesu počas kontrol neboli zistené nedostatky. Pri doplnení rozhodnutí o schválení zariadenia užívateľa o požadované činnosti neboli v rámci kontroly zistené nedostatky.

V rámci vykonaných kontrol na dodržiavanie požiadaviek ustanovených v NV a vo vyhláske inšpektormi z RVPS boli zistený 1 nedostatok. V jednom zariadení boli poukladané čisté, umyté vanice priamo na zemi.

ŠVPS SR v rámci vykonávania činností v súlade s § 6 ods. 2 písm. i) bod 2 a 3 Zákona č. 39/2007 Z. z. vydáva:

- rozhodnutia o schvaľovaní zariadení užívateľov, dodávateľov a chovateľov,
- rozhodnutia o schválení projektov.
- v súlade s § 22 vyhlásky zmeny v rozhodnutiach o schválení projektov alebo schválení zariadení užívateľov, ktoré si nevyžadujú vykonanie fyzickej kontroly na mieste podľa § 39 zákona.
- v súlade s § 20 vyhlásky pri zjednodušenom administratívnom postupe podľa § 38 ods. 4 NV a § 39 NV oznámenia o vykonávaní schválených generických projektoch
- 88 oznámení pri testovaní látok regulovanými metódami

ŠVPS SR ako národný kontaktný bod pre implementáciu Smernice Rady a európskeho parlamentu 2010/63/EU v oblasti ochrany zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely:

- zabezpečuje zastupovanie Slovenskej republiky na Európskej komisii,
- vedie nepretržitú komunikáciu s komisiou
- informuje Európsku komisiu o stupni implementácie
- zodpovedá na všetky dotazy týkajúce sa transpozície smernice v Slovenskej republike.

Tabuľka 26 Počet a druh vydaných rozhodnutí v SR v roku 2017

Druh rozhodnutia	Počet
Rozhodnutie o schválení zariadenia užívateľa, chovateľa a dodávateľa (ŠVPS SR)	6
Rozhodnutie o schválení projektu	92
Rozhodnutie o zmenách vykonaných v schválených projektoch	31
Rozhodnutia o prerušení správneho konania	1 pri schvaľovaní zariadení 18 pri schvaľovaní projektov
Rozhodnutie o vydaných veterinárnych opatreniach	0
Rozhodnutie o zastavení správneho konania pri schvaľovaní projektu	1
spolu	149

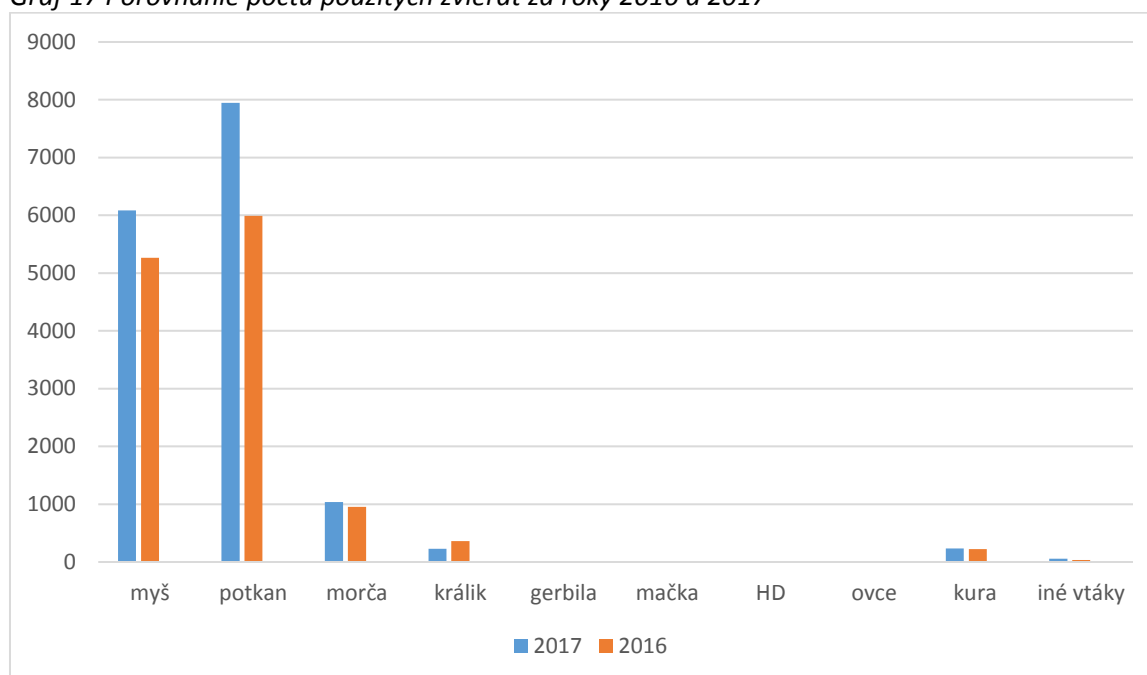
Tabuľka 27 Celkový počet schválených zariadení v Slovenskej republike k 31.12.2017

Druh zariadenia	Počet zariadení
Zariadenia užívateľa	33
Chovné zariadenie	3
Dodávateľské zariadenie	1
Spolu	37

Tabuľka 28 Počet zvierat použitých v schválených projektoch - 15 612

Počet zvierat													
Myš laboratórna	Potkan laboratórny	Morča domáce	Králik domáci	Ostatné hlodavce	Pes domáci	Mačka domáca	Hovädzí dobytok	Ovce, Kozy	Kura domáca	Prepelice	Ostatné vtáky	Ryby	Ostatné stavovce
6 087	7 948	1 036	226	9	0	11	0	2	233	0	59	0	0

Graf 17 Porovnanie počtu použitých zvierat za roky 2016 a 2017

Pre porovnanie v roku 2016 bolo v projektoch použitých 12 855 zvierat. Zvýšenie počtu použitých zvierat v projektoch súvisí s tým, že v roku 2016 viacero zariadení užívateľov dlhodobejšie nevykonávalo projekty z dôvodov kompletnej rekonštrukcie svojich zariadení. V roku 2016 viaceré schválené zariadenia užívateľov pracovali so zníženou aktivitou nakoľko jediný schválený chovateľ v SK vykonával celkovú rekonštrukciu svojich priestorov v súlade s požiadavkami uvedenými v nariadení vlády a vo vyhláske a tým chov zvierat veľmi znížil. V roku 2016 sa 6 schválených zariadení užívateľov zlúčilo do väčších celkov ako Biomedicínske centrum SAV, do Centra biovied SAV alebo do Martinského centra pre biomedicínu (BioMed) s tým, že novovzniknuté organizácie sa stali právnymi nástupcami zaniknutých zariadení. V roku 2017 viaceré zariadenia začali aktívne pracovať a boli schválené 2 veľké nové zariadenia, ako komplexy pre užívateľov napr. Centrálny zverinec Pavilónu lekárskeho vied Bratislava a Zverinec pre imunodeficientné myši BMC SAV. V roku 2016-2017 sa uskutočnilo zjednocovanie viacerých schválených zariadení užívateľov do jednej organizácie ako napríklad Biomedicínske centrum SAV, Centrum biovied SAV, čím viaceré schválené zariadenia stratili svoju právnu subjektivitu a stali sa iba organizačnými zložkami daného subjektu. Aj to je dôvod zníženia počtu schválených zariadení užívateľov oproti predchádzajúcim rokom.

Prehľad použitých počtov zvierat podľa účelu projektu:

Základný výskum – 10 819 ks

Aplikovaný a translačný výskum -1 046 ks

Regulované projekty a rutinné použitie 2 831 ks

Na udržiavanie GM línií zvierat, ktoré neboli použité v ďalších projektoch - 860 ks

Klasifikácia krutosti postupov - počty použitých zvierat v nich

Bez možnosti oživenia – 1 101 ks

Postupy so slabou krutosťou – 5 185 ks
 Postupy so strednou krutosťou – 8 972 ks
 Postupy kruté - 354 ks

V regulovaných projektoch určených na kontrolu bezpečnosti šarží liekov, vakcín a testovanie ich účinnosti sa použilo – 1014 ks. Vyšší počet zvierat bol využitý na skúšky toxicity a ďalšie testy bezpečnosti vrátane farmakológie – 1786 zvierat

Prehľad počtov použitých zvierat v základnom výskume podľa oblastí výskumu:

Na testovanie nervového systému sa použilo 4 076 zvierat

Na testovanie močovo pohlavného/reprodukčného systému sa použilo 1 175 zvierat

Na multi systémové ochorenia sa použilo 782 zvierat

Zvyšné počty zvierat boli použité v ostatných oblastiach 1094

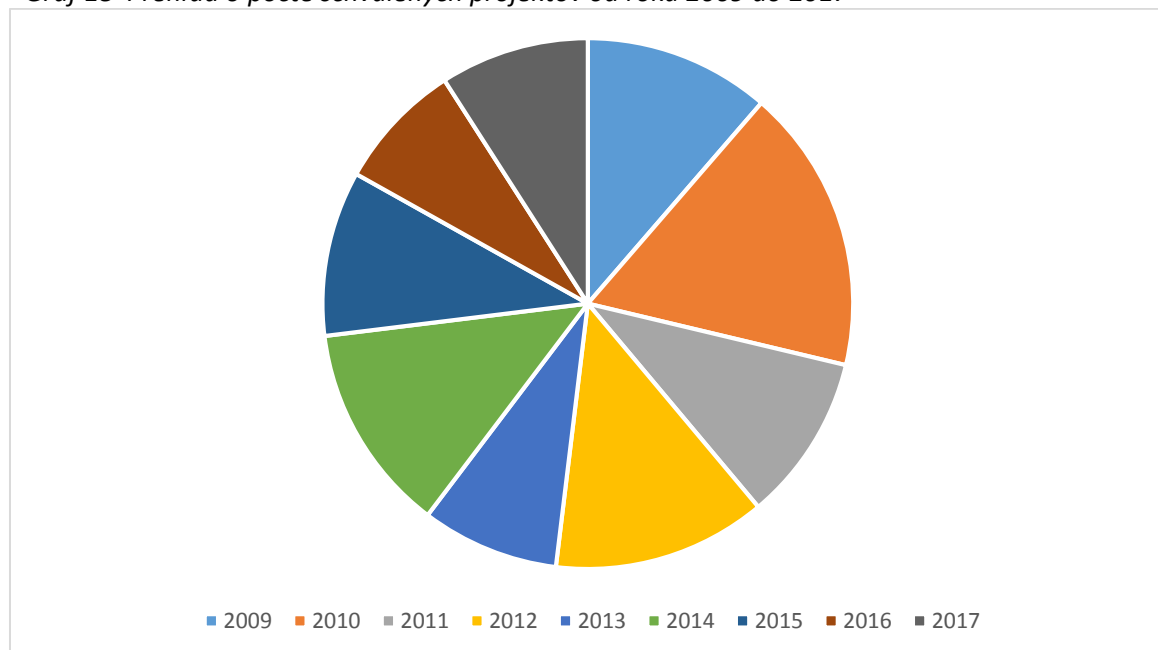
Tabuľka 29 Prehľad o počte schválených projektov od roku 2009 do 2017

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počty schválených projektov	115	176	103	132	85	129	102	79	92

Tabuľka 30 Prehľad o počte schválených projektov od roku 2009 do 2017

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počty schválených projektov	115	176	103	132	85	129	102	79	92

Graf 18 Prehľad o počte schválených projektov od roku 2009 do 2017

3.4. Kontrola ochrany spoločenských, cirkusových a nebezpečných zvierat

3.4.1. Ochrana spoločenských zvierat

Veterinárni inšpektori ochrany zvierat vykonávali v roku 2017 kontroly ochrany spoločenských zvierat pričom kontrolovali dodržiavanie požiadaviek ustanovených vo vyhláske SR č. 123/2008 Z. z. o podrobnostiach o ochrane spoločenských zvierat a o požiadavkách na karanténne stanice a útulky pre zvieratá.

Na území SR je schválených 46 karanténnych staníc pre spoločenské zvieratá z toho 3 boli schválených v roku 2017. Novo schválený bol 1 útulok z celkového počtu 32. ŠVPS SR na základe platných rozhodnutí o schválení zariadení vedie register všetkých schválených karanténnych staníc a útulkov v SR.

V roku 2017 sa vykonalo 165 kontrol v 111 zariadeniach, pričom 33 zariadení bolo „hotel pre spoločenské zvieratá“.

Tabuľka 29 Rozbor výsledkov kontrol vykonaných v karanténnych staniciach, útulkoch a hoteloch za rok 2017

	Počet zariadení v regióne	Celkový počet vykonaných kontrol	Počet následných kontrol	Celkový počet nedostatkov	Počet opatrení 39/2007 Z. z.			Počet konaní	
					§ 8 ods.4 pís. d) e)	§ 12	§ 14	ukončených v danom roku	neukončených v danom roku
KS	46	83	0	0	0	0	0	0	
Útulky	32	51	0	0	0	0	0	0	
Hotely	33	31	0	0	0	0	0	0	
Chovatelia	702	831	136	279	61	143	84	799	32

Tabuľka 30 Vyhodnotenie stavu zvierat v karanténnych staniciach, v útulkoch a hoteloch za rok 2017

	Počet prijatých zvierat	Počet odovzdaných zvierat	Počty uhynutých zvierat	Počty usmrtených zvierat
KS	6 062	4 091	220	58
Útulky	5 715	4 957	96	31
Hotely	2 215	2 213	1	0

3.4.2. Ochrana zvierat používaných v cirkusoch

ŠVPS SR vykonáva úradné kontroly ochrany zvierat používaných v cirkusoch podľa metodického pokynu v súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. a Nariadením Komisie (ES) č. 1739/2005, ktorým sa ustanovujú veterinárne požiadavky na pohyb cirkusových zvierat medzi členskými štátmi a Nariadením Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností.

Fyzická kontrola zvierat je rozdelená na kontrolu mimo času vystúpenia a počas vystúpenia alebo tréningu.

Tabuľka 31 Vyhodnotenie kontrol

Počet cirkusov na území SR	5
Počet vykonaných kontrol	32
Počet nedostatkov	0
Počet opatrení/sankcií	0
Druh porušenia resp. nesúladu	-
Druh opatrenia/sankcie	-
Počet dodatočných veterinárnych kontrol	0

3.4.3. Ochrana nebezpečných druhov živočíchov

Veterinárni inšpektori vykonávajú v chovoch nebezpečných živočíchov kontroly v súlade s vyhláškou MPRV SR č. 143/2012 o chove nebezpečných živočíchov, ktorá podrobne ustanovuje požiadavky na chov a držanie nebezpečných živočíchov.

Všetky chovy nebezpečných živočíchov obsiahnuté touto vyhláškou musia byť schválené resp. podliehajú oznamovacej povinnosti a vedeniu registra chovov nebezpečných živočíchov ŠVPS SR.

Na území SR je schválených 22 zariadení na chov nebezpečných živočíchov a 13 oznámilo svoju činnosť. V roku 2017 bolo schválených 8 zariadení. Celkovo bolo v týchto zariadeniach vykonaných 35 kontrol.

3.5. Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania

ŠVPS SR zabezpečuje ochranu zvierat počas usmrcovania na bitúnku. Veterinárni inšpektori ochrany zvierat (VI) a inšpektori úradnej kontroly potravín (VIH) vykonávajú kontroly ochrany zvierat počas zabíjania na bitúnkoch podľa § 8 ods. 3 písm.a) bod 3 zákona a pri domácich zabíjačkách v súlade s § 23 zákona.

Veterinárni inšpektori skontrolovali :

- 85 domácich zabíjačiek HD a 53 zabíjačiek ošípaných.
- Vykonali 1 kontrolu pri zabíjaní ovce. Všetky vykonané kontroly domácich zabíjačiek boli bez zistených nedostatkov.

ŠVPS SR zabezpečovala v tejto oblasti :

- podľa § 6 zákona posúdenie súladu vypracovaných príručiek osvedčených postupov (ďalej len „POP“) prevádzkovateľmi s požiadavkami uvedenými v Nariadení rady 1099/2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania (ďalej len „nariadenie rady“).
- vydala výzvu na odstránenie nedostatkov u 20 predložených a prepracovaných POP.
- vydala rozhodnutie o posúdení POP pri 18 pozitívne zhodnotených POP v súlade s článkom 13 ods. 5 nariadenia rady.
- všetky posúdené POP zaslala na MPRV SR za účelom ich zverejnenia na stránke Európskej Komisie.
- predĺžila v 5 prípadoch konanie v rámci hodnotiaceho procesu na vlastnú žiadosť prevádzkovateľov.

ŠVPS SR v spolupráci so vzdelávacím zariadením Inštitútom vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach (IVVL) vykonala kurzy vzdelávania a získavania odbornej spôsobilosti pre pracovníkov bitúnkov vykonávajúcich súvisiace úkony a usmrcovanie zvierat. Na týchto kurzoch bolo v roku

2017 spolu vyškolených 37 pracovníkov bitúnkov. ŠVPS SR vedie zoznamy absolventov na svojom webovom sídle.

Ochrana zvierat počas usmrcovania na bitúnku je kontrolovaná veterinárnymi inšpektormi vykonávajúcimi hygienický dozor na bitúnku (ďalej len "VIH") , ktorí vykonali 326 kontrol. Veterinárni inšpektori ochrany zvierat (ďalej len „VI“) vykonali 133 kontrol. V súlade s platnou legislatívou bolo vykonaných spolu 466 kontrol, počas ktorých bolo zistených 33 nedostatkov. Z celkového počtu kontrol bolo 5 kontrol vykonaných VI dodatočne. 2 dodatočné kontroly vykonané VIH boli za účelom kontroly odstránených nedostatkov. 21 nedostatkov súviselo s nedostatočne vypracovanými, nezaslanými a neposúdenými POP, 3 nedostatky bol v oblasti omračovania. 4 nedostatky sa zistili pri vedení záznamov, 3 pri ustajnení a 2 pri manipulácii so zvieratami. Zistené nedostatky boli odstránené 2 vydanými opatreniami podľa § 14, 29 nedostatkov v správnom konaní cez § 8 ods. 3 písm. d) a e) zákona zvyšné nedostatky boli odstránené na mieste.

ŠVPS SR sa zúčastnila pri vyplňaní viacerých dotazníkov vypracovaných Európskou komisiou alebo z jednotlivých ČŠ alebo štátov 3. krajín. Dotazníky boli zamerané hlavne na zavedené postupy osvedčených postupov na bitúnkoch (POP) . ŠVPS SR aktualizovala usmernenie na predaj produktov rybolovu a v zabíjaní vianočných rýb. ŠVPS SR sa podieľala na príprave podkladov pre Vyhlášku o podmienkach zabíjania/usmrcovania farmových zvierat a hovädzieho dobytku chovaného pod šírym nebom strelnou zbraňou s voľným projektilom. ŠVPS SR prispela určitými požiadavkami v oblasti ochrany zvierat počas usmrcovania aj do novely zákona 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších zákonov.

Prehľad vydaných rozhodnutí v oblasti ochrany zvierat počas usmrcovania na bitúnkoch

Rozhodnutie o posúdení súladu POP	18
Rozhodnutie o prerušení správneho konania pri posudzovaní POP	20
Rozhodnutie o predĺžení lehoty na odstránenie nedostatkov podania POP	5
spolu	43

Tabuľka 32 Celkový prehľad vykonaných kontrol na bitúnkoch v oblasti ochrany zvierat počas zabíjania

Celkový počet úplných kontrol	Počet kontrol VI	Počet kontrol VIH	Počet následných kontrol VI	Počet následných kontrol VIH	Celkový počet nedostatkov
466*	133	326	5	2	33

*Niekoľko kontrol bolo vykonaných spoločne VI+VIH

Tabuľka 33 Celkový počet zistených nedostatkov na bitúnkoch v oblasti ochrany zvierat počas zabíjania

Počet zistených nedostatkov					
záznamy vedené subjektom	manipulácia	omračenie	umiestnenie	Kontrola dokladov	
	4	2	3	3	21

Tabuľka 34 Podrobný rozpis vykonaných kontrol s oblasťou zistených nedostatkov

	Počet		
	Kontrol	Zistení	Charakteristika nedostatkov
Ustajnenie	429*	3	Šmyklivé podlahy, prístup k napájačkám obmedzený, ustajnenie zvierat bez podstielky
Manipulácia	466	2	V znehybňovacom zariadení sa zvieratá mohli otočiť, nedostatočný počet personálu pri manipulácii so zvieratami
Omračovanie	466	3	Nenahlásená zmena typu omračovacieho zariadenia, nebolo prítomné náhradné omračovacie zariadenie, nepredložené vyškolenie osôb na prácu s omračovacím zariadením
Vykrvovanie	466	0	
Doklady	396	21	Nevypracované POP, nezaslané prepracované POP, neposúdené POP v existujúcich bitúnkoch, nevypracované ŠPP, nepredložené návody na znehybňovacie zariadenie,
Vedenie záznamov	400	4	Nevedú sa požadované záznamy v požadovanom rozsahu podľa POP, neboli osvedčenia pracovníkov, nezaznamenávaná činnosť osoby ZDPZ

*Niektoré bitúanky, ktoré sú schválené s výnimkami, nemusia mať ustajňovacie priestory.

4. Krmivá

Na zabezpečenie efektívneho fungovania činnosti zabezpečovaných orgánmi veterinárnej správy, ŠVPS SR na úseku kontroly krmív vypracováva metodické pokyny na jednotné postupy dotknutých orgánov, ktorými usmerňuje výkon úradných veterinárnych kontrol, upravuje odbery úradných vzoriek na analýzy a stanovuje úlohy a povinnosti orgánov štátnej správy na úseku kontroly krmív. Úradne kontroly sa riadili platnou legislatívou SR a právnymi normami ES.

Každý rok je aktualizovaný plán úradných kontrol a plán odberu úradných vzoriek na analýzy na základe výsledkov z predchádzajúceho roka, novej legislatívy a aj podľa aktuálnej situácie. Podľa potreby je aktualizovaný aj plán úradných kontrol.

4.1. Úradné kontroly

Úradné kontroly v roku 2017 v oblasti kontroly krmív vykonávali RVPS na základe metodických pokynov vydaných ŠVPS SR.

Úradné veterinárne kontroly vykonávané veterinárnymi inšpektormi RVPS na úseku kontroly krmív boli zamerané predovšetkým na:

- zdravotnú bezpečnosť krmív a napájacej vody pri kŕmení zvierat na farmách,
- zdravotnú bezpečnosť krmív v procese výroby,
- zdravotnú bezpečnosť krmív pri skladovaní a uvádzaní na trh hlavne kŕmnych surovín živočíšneho pôvodu,
- zdravotnú bezpečnosť krmív pri obchodovaní v rámci ES a vývoze do tretích krajín a

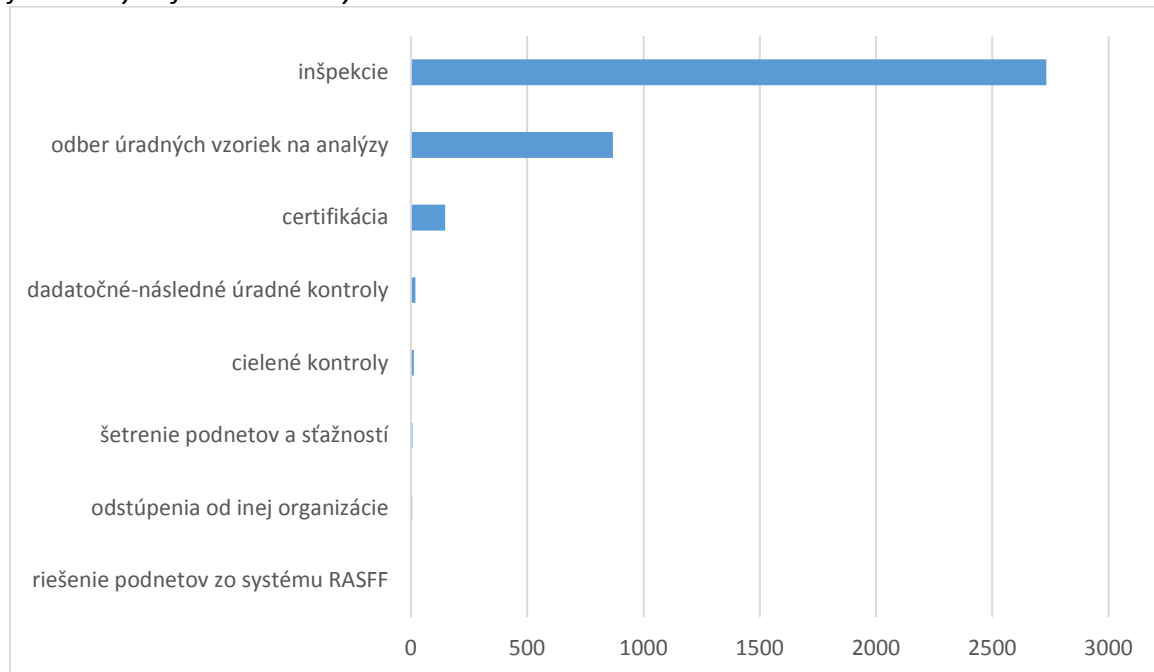
- zákaz skrmovania kuchynského odpadu hospodárskym zvieratám určeným na výrobu potravín.

Za rok 2017 bolo spolu vykonaných 3 793 úradných veterinárnych kontrol krmív. Úradné kontroly boli vykonávané v týchto formách:

- bežné plánované veterinárne kontroly, inšpekcie - 2 732,
- plánované kontroly so zameraním len na odber úradných vzoriek na analýzy - 868,
- veterinárne kontroly pri obchodovaní a vývoze spojené s certifikáciou - 148,
- riešenie podnetov zo systému RASFF - 1,
- cielené kontroly - 12,
- odstúpenia od inej organizácie - 5,
- šetrenie podnetov a sťažností - 7,
- dodatočné – následné úradné kontroly - 20.

Kompletný prehľad vykonaných úradných veterinárnych kontrol krmív za rok 2017 podľa jednotlivých foriem je uvedený v grafe č. 19.

Graf 19 Prehľad vykonaných úradných veterinárnych kontrol krmív za rok 2017 podľa jednotlivých foriem úradných kontrol

Pri úradných kontrolách, inšpekciách na úseku krmív boli zisťované tieto nedostatky:

- nedostatočná dokladová evidencia,
- nedostatočná hygiena skladovacích priestorov,
- nevhodné skladovanie krmív,
- sklad krmív nezabezpečený proti vniknutiu škodcov,
- nepredloženie požadovaných dokumentov počas kontroly,
- nevyhovujúce výsledky vyšetrení vzoriek,
- nevyhovujúca mikrobiológia napájacej vody,
- nesplnenie nariadených opatrení.

Pri vykonaných bežných plánovaných veterinárnych kontrolách bolo 38 úradných kontrol s nedostatkami pre zistenie porušenia platných právnych predpisov, pri ktorých bolo celkovo zistených 42 nedostatkov. V rámci šetrenia bolo vykonaných 20 dodatočných, následných kontrol na kontrolu splnenia vydaných opatrení. Na odstránenie zistených nedostatkov RVPS vydali 8 opatrení podľa § 8 a 8 opatrení podľa § 14 zákona č. 39/2007 Z. z.. Sedem blokových pokút bolo vydaných vo výške 170 €. V dvoch prípadoch boli nedostatky riešené v správnom konaní, kde bola uložená pokuta vo výške 1 400 €.

4.2. Odber úradných vzoriek krmív

4.2.1. Odber vzoriek v rámci VPO

Celkovo bolo odobratých 1 261 úradných vzoriek na úseku kontroly krmív. Spolu nevyhovelo 17 odobratých a vyšetrených úradných vzoriek. Z celkového počtu nevyhovela voda používaná na napájanie zvierat (7 x) a 10 x krmivo.

U nevyhovujúcich 7 vzoriek vody na napájanie zvierat boli prekročené limity:

- 6x bakteriologické ukazovatele,
- 1x obsah NO₂ a NO₃.

Krmivá nevyhoveli u 10 odobratých a vyšetrených úradných vzoriek:

- 4x koncentrácia liečiva v medikovanom krmive,
- 1x zdravotná neškodnosť krmív – salmonely, plesne, kvasinky,
- 2x mikroprvky - zinok – kompletná krmná zmes pre ošípané,
- 2x zakázané látky – tetracyklíny – krmná zmes,
- 1x zakázané látka – tylozín – krmná zmes.

V porovnaní s rokom 2016, keď bolo 1,48 % nevyhovujúcich výsledkov vyšetrení z celkového počtu vyšetrení úradných vzoriek krmív, bol v roku 2017 zaznamenaný pokles na 1,1 % nevyhovujúcich výsledkov vyšetrení.

Kompletný prehľad odberov úradných vzoriek krmív podľa komodity a cieľa vyšetrenia za rok 2017 je uvedený v tabuľke č. 35. Grafické znázornenie členenia nevyhovujúcich výsledkov za rok 2017 je znázornený v grafe č. 20.

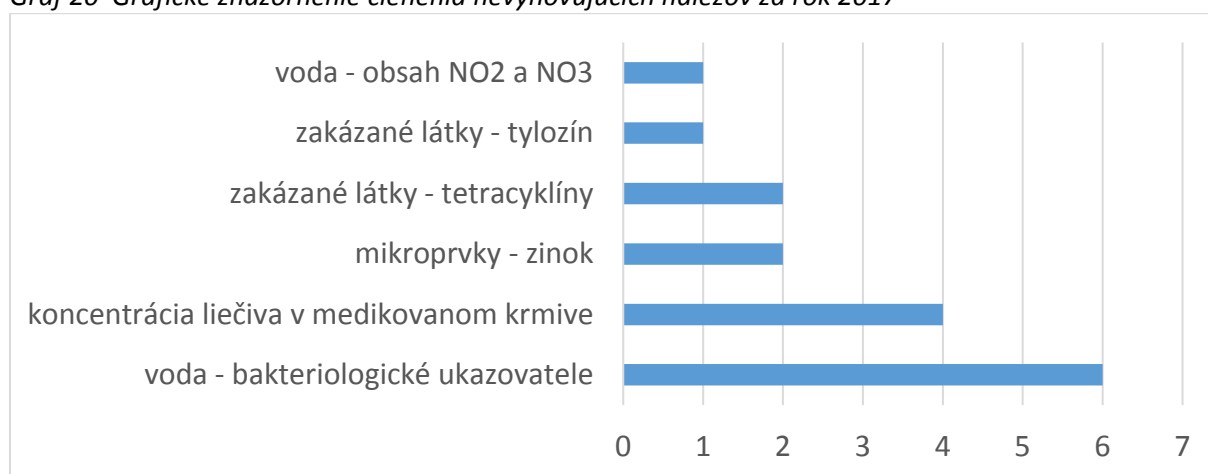
Tabuľka 35 Prehľad úradných vzoriek krmív podľa komodity a cieľov vyšetrenia za rok 2017

Komodita	Cieľ vyšetrenia	Počet vzoriek		
		Plánov aných	Odobra- tých	Nevyho- vujúcich
Pitná voda	mikrobiologické (E. coli, koliformné, CPM mezofilné, psychrofilné, Clostridium, enterokoky)	40	39	6
Pitná voda	NO ₂ a NO ₃	39	40	1
Pitná voda	ťažké kovy (Cd, Pb, Hg, As, Ni)	39	39	0
Krmivá pre hospodárske zvieratá	živočíšny proteín - krížová kontaminácia	192	193	0
Krmivá pre hospodárske zvieratá	spracovaný živočíšny proteín - HD proteín	38	37	0

Krmné suroviny živočíšneho pôvodu	ČKT + peroxidové číslo	10	10	0
Krmné suroviny, živočíšne bielkoviny ako krmné suroviny	NH ₃	10	11	0
Spracovaná živočíšna bielkovina (SŽB)	Salmonella, CPM, Clostridium	3	3	0
Krvné produkty, krvné múčky, krvné deriváty, vaječné produkty	Salmonella, CPM	2	1	0
Kafilrický tuk, deriváty tukov, rybí tuk	Salmonella, CPM	2	2	0
Mliečne krmné zmesi	Salmonella, CPM, Clostridium, koliformné	38	38	0
Rybia múčka	Salmonella, CPM	7	6	0
Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá - salámy	Salmonella, CPM	40	41	0
Spracované krmivo - žuvačky	Salmonella, CPM	40	40	0
Konzervované krmivo pre spoločenské zvieratá (konzervy)	termostatová skúška – anaeróbne sporujúce mezofilné mikroorganizmy	40	39	0
Krmné suroviny, kompletné krmné zmesi a krmivá	mykotoxín - aflatoxín B1	38	39	0
Kompletné krmné zmesi	mykotoxín - ochratoxín A	38	37	0
Krmné suroviny, krmné zmesi, objemové krmivá	mykotoxín - DON (deoxynivalenol)	38	39	0
Krmné suroviny, krmné zmesi, objemové krmivá	mykotoxíny - fumonizíny B1, B2	38	38	0
Krmné suroviny a krmné zmesi	mykotoxín - zearalenon	38	38	0
Krmné zmesi, obilniny a vedľajšie produkty z nich	mykotoxín - T-2 a HT-2 toxín	38	38	0
Objemové krmivá, krmné zmesi, trvalé trávne porasty	dioxíny	38	37	0
Všetky druhy krmív (krmné zmesi, krmné suroviny, šroty)	PCB	38	37	0
Všetky druhy krmív (krmné zmesi, krmné suroviny, šroty)	chlórované uhľovodíky – DDT, HCH, HCB	39	40	0
Všetky druhy krmív (krmné zmesi, krmné suroviny, šroty)	organofosfáty	39	38	0
Krmné zmesi	zakázané látky - sulfónamidy	20	21	0
Krmivo podávané HZ	zakázané látky - avilamycín	20	19	0
Krmné zmesi pre ryby, hydinu, ošípané	zakázané látky - tetracyklíny	20	20	2
Krmné zmesi pre ošípané, hydinu, ryby, včely	zakázané látky - tylozín	20	20	1

Kŕmne zmesi pre ošípané, hydinu, ryby, hovädzí dobytok	zakázané látky - β agonisti	24	23	0
Kŕmne zmesi pre ošípané, hydinu, ryby, hovädzí dobytok	zakázané látky - tyreostatiká	20	21	0
Kompletné kŕmne zmesi pre hydinu a králiky	kokcidostatiká	35	35	0
Kompletné a doplnkové kŕmne zmesi, kŕmne suroviny	zdravotná neškodnosť krmív - salmonely, plesne, kvasinky	78	79	1
Kŕmne zmesi pre ovce	mikroprvky - meď	19	19	0
Kŕmne zmesi pre ošípané	mikroprvky - zinok	19	19	2
Objemové krmivá, kŕmne suroviny - obilniny	ťažké kovy - ortuť, arzén	38	38	0
Medikované krmivá	stanovenie koncentrácia liečiva	37	24	4
Krmivo v prípade podozrenia z otravy, úhyn zvierat	toxické látky	0	0	0
Všetky druhy krmív	rádioaktivita	3	3	0
Spolu		1 275	1 261	17

Graf 20 Grafické znázornenie členenia nevyhovujúcich nálezov za rok 2017

U nevyhovujúcich výsledkov analýz úradných vzoriek krmív a vody na napájanie bolo u 17 nevyhovujúcich vzoriek vydaných 16 opatrení.

4.2.2. Kontrola zákazu skrmovania spracovaných živočíšnych bielkovín

Na úseku prevencie BSE v rámci plnenia požiadaviek článku 9 a prílohy IV nariadenia 999/2001/ES bolo vykonaných 802 veterinárnych kontrol na dodržiavanie zákazu skrmovania spracovaných živočíšnych bielkovín u prežúvavcov a kontrol kŕmenia povolených živočíšnych kŕmnych surovín u monogastričných zvierat.

V roku 2017 bolo inšpektormi RVPS odobratých 230 úradných vzoriek na kontrolu prítomnosti cicavčích bielkovín a z toho 37 vzoriek bolo testovaných na prítomnosť

hovädzieho proteínu v krmivách pre zvieratá určené na výrobu potravín. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

5. Vedľajšie živočíšne produkty

5.1. Úradné kontroly

Predmetom úradných veterinárnych kontrol je dodržiavanie podmienok pri nakladaní, skladovaní, likvidácii, spracovaní, obchodovaní, zbere, preprave VŽP a používaní v zmysle platnej legislatívy. Veterinárnej kontrole podliehajú schválené subjekty a ich činnosti: spracovateľské závody, spaľovne, spoluspaľovne, zariadenia na predbežné spracovanie, zberné strediská, sklady, oleochemické závody, výrobcovia krmív pre spoločenské zvieratá, úprava loveckých trofejí, spracovanie včelích produktov, spracovaní koží a kožušín, vaječných škrupín, kompostovanie, spracovanie hnoja, bioplynové stanice.

Veterinárnej kontrole podliehajú aj registrované činnosti ako zber, preprava, uvádzanie VŽP z mliekarenského priemyslu na kŕmenie hospodárskych zvierat, obchodovanie. Medzi povolenými výnimkami užívateľov podľa článku 18 nariadenia č. 1069/2009/ES ide predovšetkým o skrmovanie VŽP pre uznané svorky psov, psy a mačky v útulkoch, zoo zvieratá, spoločenské zvieratá a kožušinové zvieratá. Veterinárnej kontrole podliehajú prevádzkovatelia, ktorí používajú VŽP alebo odvodené produkty na diagnostické, vedecké, výskumné a pedagogické činnosti.

ŠVPS SR vedie a pravidelne aktualizuje zoznam schválených, povolených a registrovaných prevádzkovateľov, ktorí nakladajú s VŽP alebo odvodenými produktmi na www.svps.sk

V roku 2017 bolo na základe poskytnutých údajov z RVPS v správnom konaní schválených, povolených alebo aj zrušených 256 subjektov. Bolo vydaných 22 záväzných posudkov a 68 stanovísk. V tejto súvislosti ŠVPS SR pridělila alebo odobrala úradné čísla pre schválené subjekty za rok 2017 v počte 58. Vydala potvrdenie o registrácii alebo zrušenie registrácie pre 159. Na základe povolení na výnimku kŕmenia VŽP, ŠVPS SR zaevidovala do zoznamu 234 subjektov.

ŠVPS SR v rámci svojej pôsobnosti na výkon bežných kontrol a schvaľovacej činnosti vykonala 12 veterinárnych kontrol v prevádzkarňach na predbežné spracovanie VŽP, spracovateľské zariadenia, spaľovne a výnimky skrmovanie VŽP kategórie 1. Následne vydala 8 rozhodnutí. Na základe 18 rozhodnutí boli povolené výnimky použitia VŽP na diagnostické, vedecké a vzdelávacie účely. Na obchodovanie s VŽP materiálú kategórie 1 a 2 bolo vydaných 11 rozhodnutí o povolení pre zásielky z Iných členských štátov EÚ.

Celkový počet prevádzkovateľov podliehajúcich kontrole pri manipulácii s VŽP v roku 2017 na základe zoznamu bol 1 940 a bolo u nich vykonaných 2 514 úradných kontrol (inšpekcie, certifikácia, úradné vzorky na analýzy, cielené kontroly, dodatočné kontroly).

Súčasťou veterinárnej kontroly nakladania s VŽP sú aj úradné kontroly u producentov VŽP, kam zaraďujeme všetky farmy a miesta, kde sa držia zvieratá, všetky prevádzkarne potravinárskych podnikov, v ktorých sa spracúvajú alebo používajú živočíšne produkty. Tiež sem zaraďujeme aj obchodnú sieť vrátane veľkých skladov na potraviny. Počet producentov VŽP podliehajúcich kontrolám bol v roku 2017 cca 23 759. Na tomto úseku bolo vykonaných 7 255 veterinárnych kontrol zameraných na kontrolu plnenia požiadaviek pri nakladaní s VŽP.

Tabuľka 36 Výsledky veterinárnych kontrol na úseku VŽP za rok 2017

	úradné kontroly spolu	kontroly s nedostatkami	postúpené inému orgánu na doriešenie	sankcie pokuty bloková	správne konanie	opatrenia § 8, § 14
Počet	9 769	93	4	38	14	42

V roku 2017 sa pri 93 kontrolách nakladania s VŽP identifikovalo 113 nedostatkov. Rozsah a charakter zistených nedostatkov v oblasti VŽP v roku 2017 nepredstavoval závažné riziko pre zvieratá a ľudí. Vydanie opatrení bolo rešpektované a nedostatky boli odstránené. Zo zistených nedostatkov to boli: nesprávne odstránenie VŽP (ŠRM), neodstránenie VŽP, neodovzdanie oprávnenej osobe, neoznačenie priestorov, zlá hygiena priestorov na skladovania, nezamedzenie vstupu zvierat, cudzích osôb, nevhodné skladovanie VŽP, nepredložené doklady, nedostatočne vyplnené doklady, neúplné vyplňovanie dokladov (OP), chýbajúce doklady, neoprávnené uvádzanie na trh, neregistrovaná činnosť, vykonávanie neschválenej činnosti, skrmovanie VŽP bez povolenia na výnimku, odber VŽP bez povolenia na výnimku, nevedenie evidencie. Zvýšená jednotková suma za odvoz VŽP spôsobila v niektorých prípadoch zakopávanie uhynutých zvierat alebo ich vyvezenie a uloženie na pozemky v intraviláne obci alebo na polia a do lesa. V tejto súvislosti bolo vydaných 42 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. V 52 prípadoch boli uložené pokuty v celkovej sume 12 621 €. V roku 2017 bolo 36 podnetov v súvislosti s nahlásením nesúladu s nakladaním s vedľajšími živočíšnymi odpadmi.

5.2. Odber úradných vzoriek

Veterinárnymi inšpektormi RVPS bolo v zmysle VPO 2017 odobratých 231 úradných vzoriek na analýzy, ktorými sa overovalo dodržanie predpisov a bezpečnosť výrobkov uvádzaných na trh. V 8 prípadoch boli zistené nezhody a boli nariadené 5 opatrenia na ich nápravu.

Tabuľka 37 Výsledky odberu úradných vzoriek na úseku VŽP / odvodených produktov za rok 2017

cieľ vyšetrenia	plánovaný počet vzoriek	počet odobratých vzoriek	počet nevyhovu júcich vzoriek
Kontrola procesu spracovania - (spracovateľská metóda 1 +7)	4	4	0
Vaječné produkty, spracované škrupiny, krvné múčky, krvne deriváty - Salm. a Enterobacteriaceae	1	1	1
Spracovaná živočíšna bielkovina (SŽB), hydrolyzované bielkoviny, oškvarky - Salmonella a Enterobacteriaceae	6	6	0
Kafilierický tuk 3, tukové deriváty - Salmonella a Enterobacteriaceae	4	4	0
VŽP zo spracovaného mlieka určené na priame kŕmenie (surová srvátka, biela voda, kal z odstrediviek a separátov, mledzivo, mlieko) - Salmonella a Enterobact.	32	31	3

Surové krmivo pre zvieratá, medziprodukt do krmív (chladené, mrazené) - Salmonella a Enterobacter.	3	3	0
Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá (salámy, tlačienky..), návnady a krmivo pre ryby - Salmonella a Enterobacteriaceae	4	3	0
Spracované krmivo (žuvačky, ochucovadlá, granule) Salmonella a Enterobacteriaceae	9	8	1
Konzervované krmivo pre spoločenské zvieratá (konzervy) - termostatová skúška, Salmonella a Enterobacteriaceae	1	1	0
Spracovaný hnoj, organické hnojivá (kompost,..), zúrodňujúce látky - Salmonella a E. coli	23	22	1
Rezíduá digescie a kompost - Salmonella a E.coli	17	16	0
Kafilerické tuky - zvyšné celkové nerozpustné nečistoty	4	4	0
Odpadové vody zo spracovateľských závodov	3	3	0
Kontrola účinnosti dezinfekcie	103	102	0
Kafilerický tuk 1,2/ MKM 1,2-GTH	6	6	2
Kafilerický tuk 3 / SŽB 3 -GTH	7	7	0
Organické hnojivá , zúrodňujúce látky (OF/SI) z MKM 2-GTH	5	2	0
Dioxíny - kafilerické tuky a tukové deriváty určené do krmív; SŽB -výroba	4	4	0
PCB - kafilerické tuky, tukové deriváty určené do krmív; SŽB - výroba	4	4	0
Spolu	240	231	8

6. Rezíduá veterinárnych liekov a kontaminantov, monitoringy rezíduí

Všetky úradné kontroly zamerané na monitorovanie určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu sú riadené a vykonávané v súlade s platnou legislatívou.

Kontrola rezíduí veterinárnych liekov, zakázaných látok a kontaminantov v živých zvieratách, v produktoch živočíšneho pôvodu, v krmivách a napájacej vode prebiehala aj v roku 2017 prostredníctvom týchto plánov a monitoringov:

Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike (ďalej len „NPKR“);

Monitoring poľovnej zveri a rýb (ďalej len „MPZ“);

Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku (ďalej len „RHK“);

6.1 Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike

V NPKR sa sleduje škála veterinárnych liekov a látok, ktoré sú najčastejšie používané v Slovenskej republike a v členských štátoch EÚ a taktiež škála tých veterinárnych liekov a látok, ktorých rezíduá boli zistené v predchádzajúcom roku. V rámci NPKR sa taktiež sledujú substancie, ktoré vyvolali v predchádzajúcom období kauzy.

Kontrola rezíduí v rámci NPKR sa vo všeobecnosti zameriava na :

a/ detekciu a kontrolu vzoriek biologických materiálov zo zvierat produkujúcich potraviny, produktov živočíšneho pôvodu a krmív na látky s anabolickým účinkom a nepovolené látky, ktoré patria do skupiny A;

b/ detekciu a kontrolu, či predmetné vzorky biologických materiálov zvierat produkujúcich potraviny, vzorky produktov živočíšneho pôvodu a krmív neprekračujú povolené maximálne reziduálne limity.

Rozdelenie sledovaných látok je nasledujúce:

Skupina A

Látky s anabolickým účinkom a nepovolené látky

1. stilbény, deriváty stilbénov, ich soli a estery;
2. antityreoidné látky;
3. steroidy;
4. laktóny kyseliny rezorcylovej vrátane zeranolu;
5. beta-agonisti;
6. látky uvedené v osobitnom predpise (Nariadenie Komisie (EU) č. 37/2010 o farmakologicky účinných látkach a ich klasifikácií, pokiaľ ide o maximálne limity rezíduí v potravinách živočíšneho pôvodu, v znení doplnkov a zmien).

Skupina B

Veterinárne lieky, látky, ktoré môžu byť použité na veterinárne účely a kontaminanty

1. Antibakteriálne látky vrátane sulfónamidov a chinolínov;
2. Iné veterinárne lieky
 - a) antihelmintiká,
 - b) antikokcidiká,
 - c) karbamáty a pyretroidy,
 - d) sedatíva,
 - e) nesteroidné protizápalové lieky (NPL),
 - f) ostatné farmakologicky aktívne látky;
3. Ostatné látky a kontaminanty prostredia
 - a) organochlórové zlúčeniny vrátane PCB,
 - b) organofosfáty,
 - c) chemické prvky,
 - d) mykotoxíny,
 - e) farbivá,
 - f) iné.

Zachytenie rezíduí antibiotík a následne zabránenie ich prieniku do potravinového reťazca je dôležité za účelom prevencie vzniku antibakteriálnej rezistencie. Antimikrobiálna

rezistencia je prehlbujúci sa európsky aj celosvetový problém u ľudí aj zvierat, ktorý vedie k obmedzeným alebo slabým možnostiam liečby a ktorý zároveň znižuje kvalitu života. Má závažné ekonomické dôsledky z hľadiska poklesu produktivity a zvyšovania nákladov na zdravotnú starostlivosť. Ďalším cieľom a dosiahnuteľným výsledkom z monitoringu rezíduí antibiotík je odhaliť prípadné nežiaduce účinky antibiotík, a to v tých prípadoch, ak je dodržaná ochranná lehota podľa písomnej informácie pre používateľov a rezíduá antibiotík sú napriek tomu zistené v hodnotách prekračujúcich maximálny reziduálny limit. Ďalším cieľom pri výkone monitoringu je zistiť, či zvieratá v daných chovoch hospodárskych zvierat, kde boli zistené rezíduá, sú rezistentné na predmetné antibiotiká, teda zistiť, či sa v vyskytuje rezistencia voči predmetným antibiotikám. V rámci NPKR sa sledujú aj rezíduá antihelmintík, vzhľadom k tomu, že aj na antihelmintiká vznikla rezistencia. Zistenie rezíduí kontaminantov môže taktiež odhaliť prípadné oblasti s environmentálnou záťažou.

V rámci NPKR bol v roku 2017 naplánovaný počet cielených vzoriek od živých zvierat a z produktov živočíšneho pôvodu na analýzy v počte 2 624, pričom celkovo bolo odobratých 2 619 vzoriek. V roku 2017 nebolo odobratých 5 vzoriek, keďže išlo o plánované odbery vzoriek od koní, ale v roku 2017 neboli zabíjané kone na bitúnku v Slovenskej republike a nebolo možné týchto 5 plánovaných vzoriek v roku 2017 odobrať. V roku 2017 nebola odobratá žiadna suspektná vzorka.

Výsledky z Národného plánu kontroly rezíduí za rok 2017

- *Hovädzí dobytok*

V roku 2017 bolo odobratých a analyzovaných 304 vzoriek od hovädzieho dobytku. Všetky vzorky boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

- *Ošípané*

Od ošípaných bolo odobratých 364 vzoriek. Všetky vzorky ošípaných boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

- *Ovce, kozy*

Od oviec a kôz bolo odobratých 112 vzoriek. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

- *Kone*

V roku 2017 bol naplánovaný odober 5 vzoriek od koní, avšak tie vzorky neboli odobraté, nakoľko sa kone na bitúnku v roku 2017 nezabíjali.

- *Hydina*

Od hydiny bolo odobratých 491 vzoriek. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

- *Ryby*

V roku 2017 bolo odobratých 125 vzoriek rýb. Štyri vzorky rýb boli vyhodnotené ako nevyhovujúce pre prítomnosť rezíduí substancií zo skupiny B3e. V prvom prípade dodaná vzorka vo vyšetrovaných ukazovateľoch nebola v súlade s požiadavkami Rozhodnutia komisie 2002/657/ES pre prítomnosť kryštálovej vialete. Veterinárny inšpektor vykonal šetrenie na farme a nariadil opatrenia v podobe zákazu predaja, uvádzania na trh ako aj konzumácie rýb pre vlastnú spotrebu. Bola nariadená likvidácia rýb v schválenej prevádzkarni a úradný doklad mal prevádzkovateľ predložiť na RVPS. Pri dodatočnej veterinárnej kontrole bolo zistené, že chovateľ ryby neuvádza na trh, chová pstruhy v malom množstve zo záľuby a pre potreby rodiny. Pri dodatočnej úradnej kontrole nebolo preukázané držanie a používanie zakázaných látok. Chovateľ dal celý chov zlikvidovať a na RVPS doručil zberný list, na základe toho RVPS zrušila vydané opatrenia. Suspektná vzorka odobratá nebola.

Druhá vzorka nebola v súlade s legislatívnymi požiadavkami z dôvodu prítomnosti rezíduí malachitovej a leukomalachitovej zelenej. Pri dodatočnej úradnej kontrole nebolo preukázané držanie a používanie zakázaných látok. V rámci NPKR boli na tejto farme naplánované a odobraté ďalšie vzorky s určeným cieľom vyšetrenia rezíduí substancií zo skupiny B3e, ktoré boli v súlade s požiadavkami Rozhodnutia komisie 2002/657/ES.

V rámci pôsobnosti ďalšej RVPS boli odobraté 2 vzorky, ktoré neboli v súlade s legislatívnymi požiadavkami z dôvodu prítomnosti rezíduí leukomalachitovej zelenej, ale vzorky neprekročili hodnotu. Veterinárny inšpektor v oboch prípadoch vykonal dodatočnú úradnú veterinárnu kontrolu na overenie vydaných opatrení, kde nebolo preukázané držanie a používanie zakázaných látok. Suspektné vzorky neboli odobraté.

- *Surové kravské a ovčie mlieko*

V roku 2017 bolo odobratých 382 vzoriek surového kravského mlieka a 133 vzoriek surového ovčieho mlieka. Všetky vzorky mlieka boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

- *Vajcia*

V roku 2017 bolo odobratých 210 vzoriek vajec z fariem a z triediarní. Všetky vzorky vajec boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

- *Farmová zver*

V roku 2017 bolo odobratých 101 vzoriek farmovej zveri. Všetky vzorky boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

- *Divina*

V roku 2017 bolo odobratých 110 vzoriek diviny. Jedna vzorka z lanštiaka bola vyhodnotená ako nevyhovujúca, pre rezíduá olova. V tomto prípade došlo k sekundárnej kontaminácii vzorky, ktorá bola odobratá z miesta strelnej rany, spôsobenej roztriešteným projektilom. Mäso v množstve 28 kg bolo posúdené ako nevhodné na ľudskú spotrebu a bolo neškodne odstránené.

- *Med*

V roku 2017 bolo odobratých 174 vzoriek medu. Jedna vzorka medu bola vyhodnotená ako nevyhovujúca pre prítomnosť rezíduí olova. Inšpektor RVPS vykonal šetrenie na farme a dospel k záveru, že pravdepodobne ide o ekologickú záťaž životného prostredia, vzhľadom na to, že v blízkosti farmy sa nachádza firma na likvidáciu ojazdených vozidiel.

- *Králiky*

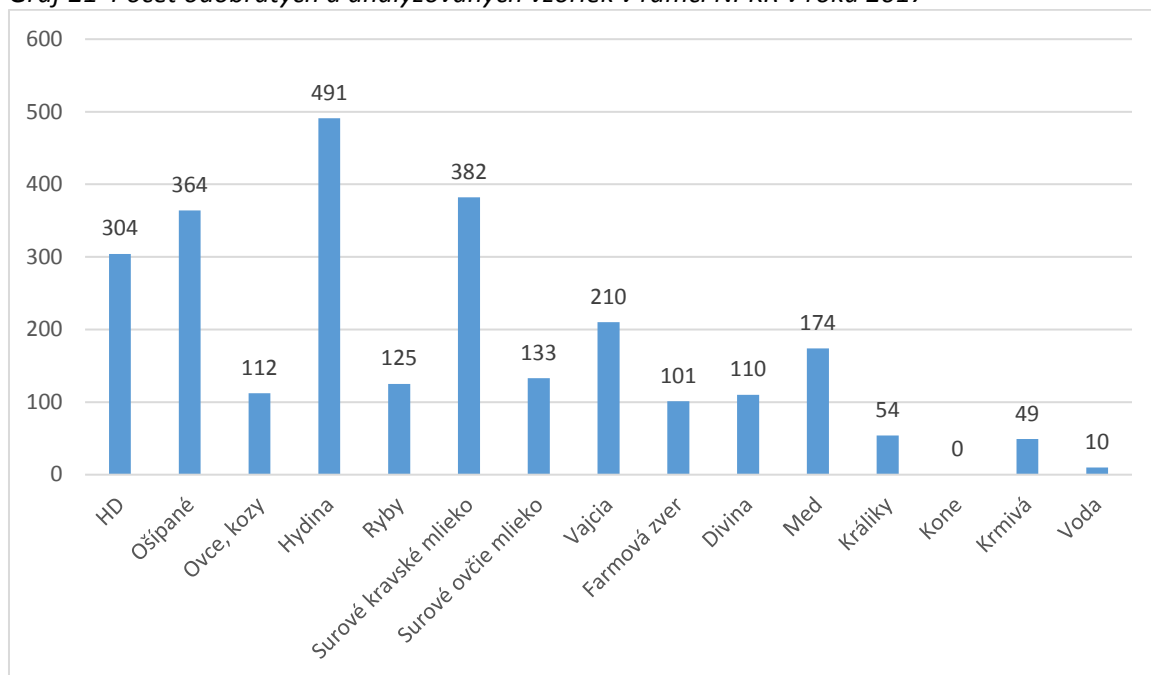
V roku 2017 bolo odobratých 54 vzoriek králikov, pričom všetky vzorky králikov boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

- *Krmivo a napájacia voda*

V roku 2017 bolo v rámci NPKR odobratých 49 vzoriek krmiva, z toho 12 vzoriek krmiva pre HD, 11 vzoriek krmiva pre ošípané, 21 vzoriek krmiva pre hydinu a 5 vzoriek krmiva pre králiky. Taktiež bolo odobratých a vyšetrených 10 vzoriek napájacej vody. Všetky vzorky boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

Počty odobraných a analyzovaných vzoriek v rámci NPKR za rok 2017 uvádza graf č. 10. Výsledky kontroly rezíduí v rámci NPKR za rok 2017 sú uvedené v tabuľke č. 37.

Graf 21 Počet odobratých a analyzovaných vzoriek v rámci NPKR v roku 2017

Tabuľka 37 Výsledky kontroly rezíduí v rámci NPKR za rok 2017: CIELENÉ VZORKY

Skupina látok	HD				Ošípané				Ovce/kozy				Kone		Hydina				Ryby		Mlieko		Vajcia		Králiky		Farmová zver				Divá zver		Med		Krmivá a napájacia voda	
	Farma		Bitúnok		Farma		Bitúnok		Farma		Bitúnok				Farma		Bitúnok										Farma		Bitúnok							
	PV	PPV	PV	PPV	PV	PV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV
Suma A+B	70	0	234	0	60	0	304	0	14	0	98	0	0	0	95	0	396	0	125	4	515	0	210	0	54	0	101	0			110	1	174	1	59	0
Suma A	70	0	56	0	60	0	64	0	14	0	9	0	0	0	81	0	165	0	9	0	130	0	80	0	16	0	24	0			0		10	0	11	0
A1	4	0	6	0	6	0	4	0	2	0	1	0	0		8	0	13	0	1	0	0		0		2	0	1	0			0		0		0	
A2	4	0	6	0	8	0	4	0	2	0	1	0	0	0	8	0	12	0	0		0		0		2	0	1	0			0		0		0	
A3	18	0	10	0	12	0	14	0	1	0	2	0	0	0	8	0	15	0	2	0	0		0		2	0	1	0			0		0		0	
A4	6	0	6	0	10	0	8	0	2	0	1	0	0		8	0	15	0	0		0		0		2	0	1	0			0		0		0	
A5	8	0	8	0	14	0	6	0	1	0	1	0	0	0	12	0	50	0	0		0		0		2	0	10	0			0		0		6	0
A6	30	0	20	0	10	0	28	0	6	0	3	0	0	0	37	0	60	0	6	0	130	0	80	0	6	0	10	0			0		10	0	5	0
Suma B			178	0			240	0			89	0	0	0	14	0	231	0	116	4	385	0	130	0	38	0	77	0			110	1	164	1	48	0
Suma B1			100	0			144	0			40	0	0		6	0	110	0	19	0	227	0	60	0	18	0	21	0			0		70	0	2	0
Suma B2			44	0			60	0			29	0	0	0	4	0	71	0	5	0	75	0	30	0	17	0	32	0			0		46	0	14	0
B2a			5	0			10	0			8	0	0		4		25	0	5	0	55	0	0		4	0	12	0			0		0		0	
B2b			5	0			10	0			8	0	0		0		26	0	0		0		30	0	10	0	12	0			0		0		10	0
B2c			4	0			5	0			4	0	0		0		10	0	0		0		0		2		4	0			0		30	0	0	
B2d			10	0			15	0			4	0	0		0		0		0		0		0		0		0				0		0		0	
B2e			10	0			10	0			5	0	0	0	0		10	0	0		20	0	0		1	0	4	0			0		0		0	
B2f			10	0			10	0			0	0	0		0		0		0		0		0		0		0				0		16	0	4	0
Suma B3			34	0			36	0			20	0	0		4	0	50	0	92	4	83	0	40	0	3	0	24	0			110	1	48	1	32	0
B3a			8	0			10	0			5	0			0		16	0	2	0	30	0	40	0	1	0	10	0			10	0	16	0	6	0
B3b			6	0			5	0			5	0			0		0		0		30	0	0		0		0				0		16	0	6	0
B3c			12	0			12	0			6	0			0		24	0	4	0	10	0	0		2		14	0			100	1	16	1	17	0
B3d			8	0			9	0			4	0			4	0	10	0	2	0	13	0	0		0								3	0		
B3e																	0		84	4					0											
B3f																																				

Na základe vzniknutej situácie v roku 2017 v kauze nálezov rezíduí Fipronilu v holandských a belgických vajciach, ŠVPS SR operatívne na vzniknutú situáciu zareagovala a nariadila regionálnym veterinárnym a potravinovým správam vykonanie cielenej kontroly fariem s chovom nosníc na reziduá Fipronilu v slepačích vajciach odobratých priamo z týchto fariem. V rámci tejto cielenej kontroly bolo zanalyzovaných 17 vzoriek slepačích s negatívnym výsledkom.

6.2 Monitoring poľovnej zveri a rýb

Poľovná zver a ryby sa v Slovenskej republike monitorujú od roku 1995 v rámci Čiastkového monitorovacieho systému „Cudzorodé látky v potravinách a krmivách“. Cieľom tohto monitorovacieho systému je získať reálne údaje o kontaminácii surovín, potravín a krmív vo vzájomnej príčinnej súvislosti s kontamináciou životného prostredia Slovenskej republiky na jednej strane a expozíciou obyvateľstva na strane druhej. Odbery vzoriek sa vykonávali v určených lokalitách s dôrazom na možnú environmentálnu záťaž následkom znečistenia životného prostredia.

Pri nálezoch nevyhovujúcich platným maximálnym limitom bolo potrebné zvážiť vykonanie opatrení. Ak to okolnosti umožňovali došetrili sa príčiny, vydali sa pokyny a prijali sa opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

6.2.1 Monitoring zveri

Pre rok 2017 boli určené RVPS a lokality na odber úradných vzoriek na vykonanie monitoringu zveri v spolupráci s odborom pozemkovým a lesným príslušného okresného úradu a v spolupráci s poľovníckymi organizáciami.

• **Prehľad sledovaných parametrov pri monitoringu zveri**

Pri monitoringu zveri boli sledované v jednotlivých odobratých úradných vzorkách komodít nasledovné parametre:

- svalovina: chemické prvky (Hg, As, Pb, Cd, Ni),
dioxíny,
- tuk: kongenéry PCB, (PCB 28, 52, 101,138, 153,180),
chlórované pesticídy (HCH, DDT, HCB),
- krmivo: chemické prvky (Hg, As, Pb, Cd, Ni)

• **Výsledky**

V rámci monitoringu vysokej a čiernej zveri za rok 2017 bolo jednotlivými RVPS spolu odobratých 92 úradných vzoriek. Z toho bolo odobratých:

- 51 vzoriek vysokej zveri,
- 28 vzoriek čiernej zveri,
- 13 vzoriek krmiva,

V roku 2017 bol zistený nevyhovujúci nález v rámci monitoringu vysokej a čiernej zveri. Vyhodnotenie monitoringu zveri podľa jednotlivých RVPS je uvedené v tabuľke č. 38.

Tabuľka 38 Vyhodnotenie monitoringu zveri za rok 2017

RVPS	Plánovaný počet vzoriek spolu	Počet odobratých vzoriek				Počet nevyhovujúcich vzoriek spolu
		vysoká zver	čierna zver	krmivo	spolu	
Banská Bystrica	7	4	2	1	7	0
Martin	7	4	2	1	7	0
Michalovce	7	4	2	1	7	1
Nové Mesto nad Váhom	7	4	2	1	7	0
Poprad	7	4	2	1	7	0
Zvolen	7	4	2	1	7	0
Púchov	7	4	2	1	7	0
Spišská Nová Ves	7	4	2	1	7	0
Stará Ľubovňa	7	4	2	1	7	0
Veľký Krtíš	7	3	4	1	8	0
Vranov nad Topľou	7	4	2	1	7	0
Žiar nad Hronom	7	4	2	1	7	0
Žilina	7	4	2	1	7	0
Spolu	91	51	28	13	92	1

V jednej vzorke čiernej zveri, ktorá bola odobratá inšpektorom RVPS Michalovce bola zistená prekročená maximálna hodnota olova. Analytickou metódou bola nameraná hodnota olova v množstve 78,80 mg/kg pričom limit je 1 mg/kg. Vzorka svalu mohla byť kontaminovaná olovom povrchovo. Miestne príslušná RVPS informovala dotknuté osoby o nadlimitnom náleze vo vzorke a nariadila opakovaný odber vzorky v rámci došetrovania začiatkom roka 2018.

6.2.2. Monitoring rýb

Pre rok 2017 boli určené RVPS a odberové miesta na vykonanie monitoringu rýb v spolupráci s rybárskymi organizáciami.

- **Prehľad sledovaných parametrov pri monitoringu rýb**

Pri monitoringu rýb boli vo svalovine sledované nasledovné parametre :

- chemické prvky - Hg, As, Pb, Cd, Ni, U₂₃₈,
- kongenéry PCB - PCB 28, 52, 101,138, 153,180,
- chlórované pesticídy - HCH, DDT, HCB,
- dioxíny.

- **Výsledky**

Z celkového počtu 42 odobratých a vyšetrených úradných vzoriek rýb bolo nevyhovujúcich pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu niektorých kontaminantov 11 vzoriek. Nevyhovujúce výsledky boli zistené ako u dravých tak aj u nedravých druhov rýb. Vyhodnotenie monitoringu rýb za rok 2017 podľa jednotlivých RVPS je uvedené v tabuľke č. 39.

Prehľad vzoriek, u ktorých boli prekročené maximálne hodnoty obsahu kontaminantov je uvedený v tabuľke č. 40.

Tabuľka 39 Vyhodnotenie monitoringu rýb za rok 2017

RVPS	Plánovaný počet vzoriek spolu	Počet odobratých vzoriek			Počet nevyhovujúcich vzoriek		
		dravé ryby	nedravé ryby	spolu	dravé ryby	nedravé ryby	spolu
Senec	3	0	3	3	0	0	0
Galanta	3	1	2	3	0	0	0
Liptovský Mikuláš	3	0	3	3	2	0	2
Martin	3	2	1	3	0	0	0
Michalovce	6	5	1	6	3	1	4
Nové Mesto nad Váhom	3	1	2	3	0	0	0
Nové Zámky	3	2	1	3	1	1	2
Spišská Nová Ves	3	0	3	3	0	0	0
Šaľa	3	3	0	3	1	0	1
Trebišov	6	4	2	6	2	0	2
Trnava	3	0	3	3	0	0	0
Žilina	3	0	3	3	0	0	0
Spolu	42	18	24	42	9	2	11

Tabuľka 40 Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rýb za rok 2017

RVPS	Nevyhovujúca vzorka (druh ryby)	Miesto odberu	Kontaminant prekračujúci maximálnu povolenú hodnotu obsahu	Nameraná hodnota kontaminantu	Prípustná maximálna hodnota obsahu
Michalovce	Boleň dravý	ZŠ – výpustný kanál	Suma PCB	1507,8 ng/g	125 ng/g
Michalovce	Štuka severná	ZŠ – nápuštný kanál	Suma PCB	297,63 ng/g	125 ng/g
Michalovce	Úhor európsky	ZŠ – nápuštný kanál	Suma PCB	4334,5 ng/g	125 ng/g
Michalovce	Jalec hlavatý	ZŠ – nápuštný kanál	Suma PCB	295,98 ng/g	125 ng/g
Liptovský Mikuláš	Boleň dravý	VN L. Mara	ortuť	0,9 mg/kg	0,5 mg/kg
Liptovský Mikuláš	Zubáč veľkousty	VN L. Mara	ortuť	0,59 mg/kg	0,5 mg/kg
Nové Zámky	Mrena	rieka Nitra	ortuť	0,81 mg/kg	0,5 mg/kg
Nové Zámky	Jalec hlavatý	rieka Nitra	ortuť	0,86 mg/kg	0,5 mg/kg
Trebišov	Boleň dravý	Rieka Bodrog	ortuť	0,92 mg/kg	0,5 mg/kg
Trebišov	Sumec veľký	rieka Bodrog	ortuť	1,9 mg/kg	0,5 mg/kg
			Suma PCB	592,30 ng/g	125 ng/g
Šaľa	Sumec veľký	Rieka Váh	ortuť	0,92 mg/kg	0,5 mg/kg

Za RVPS Michalovce zo šiestich odobratých vzoriek nevyhoveli štyri vzorky platným limitom. Všetky vzorky nevyhoveli z dôvodu prekročenia maximálneho limitu sumy

PCB. Vzorky boli odobraté na Zemplínskej Šírave – výpustný a nápuštný kanál. Nevyhovujúci nález bol spôsobený pravdepodobne staršou rozsiahlou environmentálnou záťažou v dôsledku kontaminácie toku rieky chemickým podnikom v minulosti vyrábajúcim PCB. RVPS Michalovce vydala v roku 2005 rozhodnutie, v ktorom po vyhodnotení možného závažného rizika pre zdravie ľudí a vzhľadom k dlhodobému výskytu nadmerného množstva PCB v rybách nariadila opatrenia pre miestny rybársky revír - spôsob lovu „chyt' a pust'“, ktoré je v platnosti.

V rámci monitoringu rýb boli dve vzorky vyhodnotené ako nevyhovujúce za RVPS Liptovský Mikuláš. Vzorky boli odobraté na vodnej nádrži Liptovská Mara a nevyhoveli pre prekročenie maximálneho prípustného obsahu ortuti vo vzorke. Inšpektorka RVPS vykonala šetrenie a v spolupráci s SRZ boli odobraté vzorky na došetrovanie, ktorých výsledok bol taktiež nevyhovujúci. RVPS Liptovský Mikuláš na základe výsledkov vyšetrení vydala opatrenia podľa §8 ods.3 písm. d) zákona č. 39/2007 o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov. RVPS Liptovský Mikuláš zaslala oznámenia o nadlimitných výsledkoch vyšetrení na: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Liptovský Mikuláš, Výskumný ústav vodného hospodárstva, Slovenský rybársky zväz- Rada Žilina, Okresný úrad Liptovský Mikuláš- odbor starostlivosti o životné prostredie.

Nadlimitné hodnoty vzoriek odobratých RVPS Nové Zámky na rieke Nitra – lokalita Zúgov nad vodnou elektrárnou boli nevyhovujúce pre prekročenie maximálneho prípustného obsahu ortuti v dvoch vyšetrených vzorkách. Na základe výsledkov analýz bol vykonaný opakovaný odber vzoriek rýb a opäť bol výsledok nevyhovujúci. Ako dôvod nadlimitného nálezu ortuti vo vzorke rýb je predpokladaná environmentálna záťaž. O nevyhovujúcich výsledkoch RVPS Nové Zámky informovali: SRZ - MsO Nové Zámky, Okresný úrad Nové zámky - odbor starostlivosti o životné prostredie a Regionálny úrad verejného zdravotníctva Nové Zámky.

Ďalšie dva nadlimitné nálezy boli zistené zo vzoriek odobratých inšpektorom RVPS Trebišov. V prvom prípade analyzovaná vzorka boleňa dravého nevyhovela pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu ortuti vo vzorke (0,923 mg/kg). V druhom prípade analyzovaná vzorka sumca veľkého, ktorý bol ulovený na rieke Bodrog nevyhovela taktiež pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu ortuti vo vzorke a maximálneho limitu sumy PCB (592 ng/g). Namerané množstvo ortuti bolo 1,909 mg/kg pričom limit je 0,5 mg/kg. Pravdepodobne ide o kontamináciu životného prostredia ortuťou s následnou bioakumuláciou v rybách vzhľadom na spôsob života týchto rýb.

Ďalšia nadlimitná vzorka bola odobratá inšpektorom RVPS Šaľa. Vzorka bola odobratá na rieke Váh lokalita Hetmin a nevyhovela pre prekročenie maximálneho prípustného obsahu ortuti (0,93 mg/kg). Pri došetrovaní bola odobratá a vyšetrená vzorka, ktorej výsledok bol vyhovujúci. V rámci monitoringu bola odobratá ďalšia vzorka rýb z tej istej lokality, ktorá taktiež mala vyhovujúci výsledok.

V predmetnom prípade bude šetrenie pozitívnych nálezov na Liptovskej Mare pokračovať aj v roku 2018 v spolupráci so SRZ – Rada Žilina, a na základe výsledkov bude situácia prioritne a operatívne riešená so záujmom ochrany zdravia ľudí.

6.3. Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku

ŠVPS SR sa zapája do Monitoringu surového kravského mlieka v programe EÚ. Ide o odber vzoriek podľa požiadaviek pracoviska koordinujúceho program na úrovni EÚ, vzorky sú merané na veľmi nízky detekčný limit pre izotopy ^{137}Cs , ^{90}Sr a ^{134}Cs .

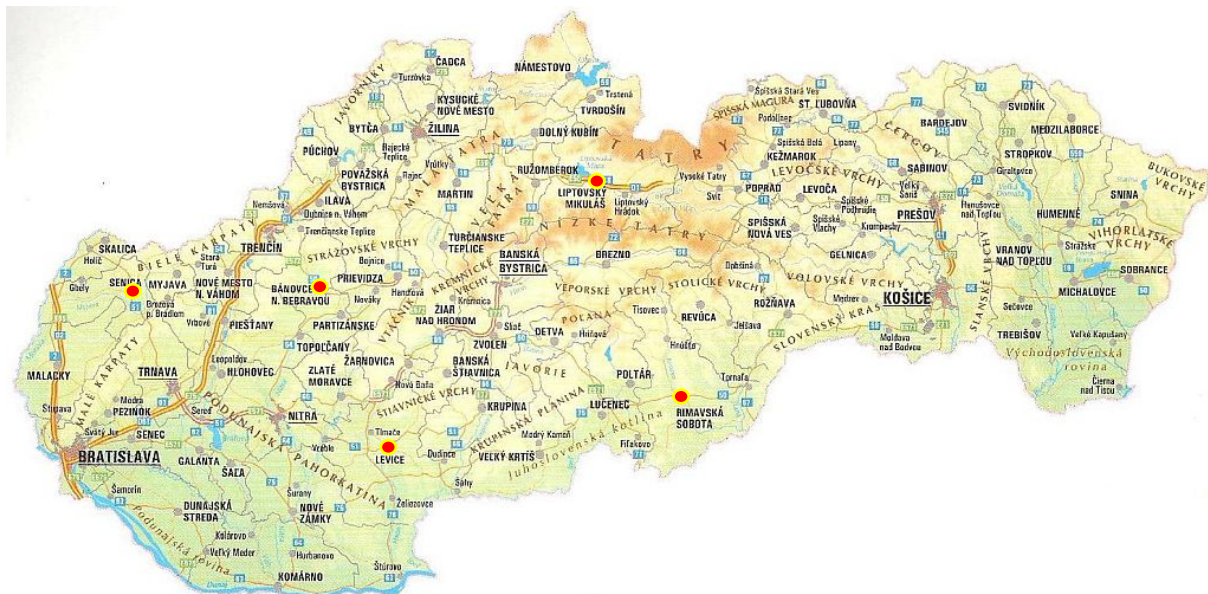
ŠVPS SR v rámci svojho programu „Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku“ (ďalej len „RHK“) sleduje nepretržite od roku 1987 výskyt najdôležitejších umelých a prírodných rádionuklidov vo významných poľnohospodárskych komoditách a vo vybraných produktoch pochádzajúcich z voľne žijúcej zveri a lesného ekosystému na Slovensku.

Komodity uvádzané v prehľade boli vzorkované z celého územia Slovenska. V roku 2017 bolo do analytického pracoviska zaslaných všetkých 317 z plánovaných úradných vzoriek. Všetky vzorky boli analyzované v Referenčnom laboratóriu environmentálnej rádioaktivity v Nitre, ktoré je súčasťou Veterinárneho a potravinového ústavu v Bratislave.

V žiadnej zo vzoriek analyzovaných v roku 2017 nebola detegovaná prítomnosť izotopu ^{134}Cs , ktorý má kratšiu dobu rádioaktívnej polpremeny ($T_{1/2} = 2,06$ roka). V súčasnej dobe je merateľná kontaminácia územia Slovenska tvorená len dlhožijúcimi izotopmi ^{137}Cs ($T_{1/2} = 30,17$ roka) a ^{90}Sr ($T_{1/2} = 28,64$ roka). Kontaminanty pochádzajú z dvoch zdrojov: z dlhodobého globálneho spadajú po atmosférických testoch jadrových zbraní, ktoré prebiehali najmä v 50. a 60. rokoch minulého storočia a z havárie jadrového reaktora v Černobyle v roku 1986. Vzhľadom na skutočnosť, že aktivita týchto rádionuklidov poklesne na 1/1000 svojej pôvodnej hodnoty až o 300 rokov (^{137}Cs), resp. 286 (^{90}Sr) rokov, je vhodné sledovať ich sekundárnu redistribúciu v životnom prostredí a kontrolovať možné cesty vstupu do organizmu človeka. Oba rádionuklidy sa už pri mimoriadne malých koncentráciách prejavujú ako veľmi silné žiariče ionizujúceho žiarenia. Po chemickej stránke sa ^{137}Cs správa analogicky ako biogénny draslík a ^{90}Sr ako vápnik. Kritickými kompartmentmi v tele živočíchov sú svalová hmota (Cs) a kosti (Sr).

6.3.1. Monitoring surového kravského mlieka v programe EÚ

Obrázok 8 Rozloženie monitorovanej siete mliekarní v rámci európskeho monitorovacieho programu SKM

6.3.2. Rádiohygienická kontrola

Prehľad plánovaného počtu vzoriek podľa jednotlivých komodít odobratých v rámci RHK pre jednotlivé RVPS je uvedený v tabuľke č. 41.

Tabuľka 41

RVPS	Počet plánovaných odberov vzoriek v rámci RHK v roku 2017								
	Surové kravské mlieko	Surové ovčie mlieko	Bravčové mäso	Baranie a ovčie mäso	Med včelí	Jelenia a srnčia zver	Diviak	Huby	spolu
Banská Bystrica	1	2	1		1	1	3	1	10
Bardejov					1	1	3	1	6
Bratislava - mesto									0
Čadca	0	1		1	1	1	3	1	8
Dolný Kubín	1	1		1	1	1	4	1	10
Dunajská Streda	1		1		1	1	3		7
Galanta	0		0		1	1	3		5
Humenné					1	1	3	1	6
Komárno	1		1		1	1	3		7
Košice - okolie	0	1			1	1	3	1	7
Levice	1		1		1	1	3	1	8
Liptovský Mikuláš		1		1	1	1	3	1	8
Lučenec	1	1	1	1	1	1	3	1	10
Martin	0	1		1	1	1	3	1	8
Michalovce	1				1	1	3	1	7
N. Mesto n/Váhom	0		0		1	1	3	1	6
Nitra	0		1		1	1	3	1	7
Nové Zámky	0		1		1	1	3	1	7
Poprad		1		1	1	1	3	1	8
Prešov		1		1	1	1	3	1	8
Prievidza	1				1	1	3	1	7
Púchov		1	1	1	1	1	3	1	9
Rimavská Sobota	1	1		1	1	1	3	1	9
Rožňava	0	1		1	1	1	3	1	8
Senec	1		1		1	1	3	1	8
Senica	1		1		1	1	3	1	8
Spišská Nová Ves	1	1		1	1	1	3	1	9
Stará Ľubovňa	0				1	1	3	1	6
Svidník	1	1			1	1	3	1	8
Šaľa	1				1		1		3
Topoľčany	1		0		1	1	3	1	7
Trebišov					1	1	3		5
Trenčín					1	1	3	1	6
Trnava	3		1		1	1	3	1	10
Veľký Krtíš	0	1	0	1	1	1	3	1	8
Vranov nad Topľou					1	1	2		4
Zvolen	1	1	0	1	1	1	3	1	9
Žiar nad Hronom	1				1	1	8	2	13
Žilina	1	1		1	1	1	3	1	9
Spolu	21	18	11	14	38	37	117	33	289

Výsledky rádiohygienickej kontroly za rok 2017 a prehľad sledovaných komodít

V žiadnej zo vzoriek zmeraných v roku 2017 nebola presiahnutá úroveň limitov pre obsah ^{137}Cs , súčtu $^{134}\text{Cs} + ^{137}\text{Cs}$ alebo ^{90}Sr v príslušnej kategórii potravín.

- **Surové kravské mlieko (SKM): 49 vzoriek (farmy a monitoring mliekarní)**

Z celkove 49 meraných vzoriek SKM bolo 28 odobraných zo zberných tankov piatich dlhodobu sledovaných mliekarní pokrývajúcich značnú časť územia Slovenska. Jedna mliekareň (Levice) bola sledovaná s mesačnou periodicitou, ostatné štvrtročne. Výsledky analýz poskytujú pre charakterizáciu produkcie surového kravského mlieka na území Slovenska v roku 2017 reprezentatívnu hodnotu priemernej aktivity ^{137}Cs $0,075 \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$, ktorá je rovnaká, ako v predchádzajúcom roku. Najvyššia koncentrácia aktivity ^{137}Cs ($0,098 \pm 0,018$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$ je nižšia, ako v roku 2016 a bola nameraná v mlieku odobratom 3.7.2017 v mliekarni v Rimavskej Sobote. Jej hodnota neprekročila pásmo ($0,019$ až $0,289$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$, v ktorom by podľa štatistiky lognormálneho rozdelenia výsledkov sledovania mliekarní ($n=28$) malo ležať 99,75 % nameraných hodnôt.

Priemerná koncentrácia aktivity ^{137}Cs v surovom kravskom mlieku bola v roku 2017 viac ako 640-násobne nižšia ako priemerná koncentrácia aktivity prírodného rádionuklidu ^{40}K v mlieku ($48,3 \pm 3,5$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$. Za súčasného stavu kontaminácie územia Slovenska rádiocéziom je v poľnohospodárskej produkcii vylúčené prekročenie najvyššej prípustnej úrovne kontaminácie mlieka rádiocéziom ($370 \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$).

Kontrolné vzorky SKM odoberané z fariem boli merané bez koncentrácie, s nižšou citlivosťou, preto z 21 vzoriek sa v žiadnej nepodarilo namerať hodnotu presahujúcu minimálnu detekovateľnú úroveň objemovej aktivity ^{137}Cs pri priamom meraní 1 L vzorky.

- **Surové ovčie mlieko: 18 vzoriek**

Najvyššia koncentrácia aktivity ^{137}Cs ($0,160 \pm 0,053$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$ bola zistená vo vzorke ovčieho mlieka z rovnakej lokality, ako aj v roku 2016 - z hospodárstva Muránska Dlhá Lúka (okres Revúca). Len 4 vzorky z 18 (22,2 %) prevyšovali minimálnu detekovateľnú aktivitu ^{137}Cs , ktorej priemerná hodnota bola $0,075 \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$.

- **Baranie a ovčie mäso: 14 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs ($0,370 \pm 0,103$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ bola nájdená vo vzorke pochádzajúcej z hospodárskeho dvora Brezovica v okrese Tvrdošín. Len 2 vzorky zo 14 (14,3%) prevýšili minimálnu detekovateľnú aktivitu ^{137}Cs , ktorej hodnota bola nižšia ako v predchádzajúcom roku, a to $0,071 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

- **Bravčové mäso: 10 vzoriek**

Jedna z plánovaných vzoriek bola po dohode vzorkujúcej RVPS s RLER nahradená vzorkou svaloviny z diviaka. Len v jednej vzorke bola nameraná koncentrácia aktivity ($0,137 \pm 0,077$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$, prevyšujúca detekčné limity. Vzorka bola odobratá v Bravčove, okres Brezno. Priemerná hodnota minimálnej detekovateľnej aktivity bola $0,070 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

- **Jelenie mäso: 31 vzoriek**

Jedna z plánovaných vzoriek bola po dohode vzorkujúcej RVPS s RLER nahradená vzorkou svaloviny z diviaka. Oproti roku 2016 významne poklesla hmotnostná aktivita ^{137}Cs vo vzorkách. Zatiaľ čo v roku 2016 bola najvyššia koncentrácia aktivity ($49,5 \pm 4,1$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ nájdená vo vzorke z jeleňa z okolia Zuberca, okres Trstená, v roku 2017 mal najvyššiu aktivitu ($2,00 \pm 0,24$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ jeleň ulovený v PZ Kežmarok. Pod hranicou detegovateľnosti bolo znova 52 % vzoriek, stredná hodnota lognormálneho rozdelenia mernej aktivity v svalovine z jeleňa bola iba $0,146 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

- **Srnčie mäso: 5 vzoriek**

Aktivita ^{137}Cs vo všetkých vzorkách srnčej svaloviny bola pod minimálnou detekovateľnou aktivitou meracej metódy, ktorej priemer bol $0,144 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

Stredná hodnota hmotnostnej aktivity prírodného rádionuklidu ^{40}K bola $102,7 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

- **Diviacie mäso: 119 vzoriek**

Súbor vzoriek bol väčší oproti plánovanému počtu o 2 náhradné vzorky. Najvyššia nameraná hmotnostná aktivita ^{137}Cs bola $(130,8 \pm 10,7) \text{ Bq.kg}^{-1}$ (PZ Skorušina Liesek, okres Tvrdošín). V rozsahu aktivít $10 - 100 \text{ Bq.kg}^{-1}$ bolo ďalších 10 nálezov (8,4 %), z nich najvyššie hodnoty ($88,0 \text{ Bq.kg}^{-1}$ a $69,4 \text{ Bq.kg}^{-1}$) mali vzorky z Danišoviec (okres Spišská Nová Ves) a lanštiak z Dobšinej. Stredná hodnota lognormálneho rozdelenia $0,503 \text{ Bq.kg}^{-1}$ bola oproti roku 2016 vyššia. Skoro dvojnásobne sa zvýšil aj štatistický odhad tzv. predpokladaného priemeru aktivity ^{137}Cs („expectation value“) a to na hodnotu $3,95 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Tento by sa dal očakávať pri výraznom zvýšení počtu vzoriek vo výberovom súbore. Zo získanej štatistiky súboru diviakov možno prepokladať, že u viac ako 99,75% ulovených zvierat v roku 2017 by hmotnostná aktivita ^{137}Cs nemala presiahnuť 223 Bq.kg^{-1} . Početnosť vzorkového súboru však netvorila viac ako niekoľko promile ulovených zvierat. Preto vzhľadom na mozaikovú štruktúru kontaminácie lesných ekosystémov Slovenska izotopom ^{137}Cs nie je možné vylúčiť sporadický výskyt úlovkov diviaka lesného s hmotnostnou aktivitou ^{137}Cs prevyšujúcou hygienický limit 600 Bq.kg^{-1} , a to najmä v období potravinnej núdze.

Priemerná hodnota ^{40}K v svalovine diviaka dosiahla $(96,1 \pm 14,7) \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Prehľad najvyšších nameraných hodnôt koncentrácie aktivity ^{137}Cs v svalovine diviakov v období rokov 2005 – 2017 je uvedený v tabuľke č. 42.

Tabuľka 42 Najvyššie hodnoty koncentrácie aktivity ^{137}Cs v svalovine diviakov v rokoch 2005 - 2017

LRR#	Rok odberu	Lokalita	Okres	Koncentrácia aktivity ^{137}Cs (Bq.kg^{-1})		
33131	2011	Slovenský Grob	Pezinok	368,5	±	27,7
33654	2012	Hronec	Brezno	306,8	±	32,0
34515	2014	Podsuhá	Ružomberok	286,6	±	21,6
30340	2004	Čremošné	Turč. Teplice	279,3	±	15,4
33767	2012	Horná Štubňa	Turč. Teplice	278,4	±	21,0
34727	2015	Braváčovo	Brezno	147,5	±	30,7
35356	2017	Liesek	Tvrdošín	130,8	±	10,7
34366	2014	Liptovská Teplička	Poprad	124,7	±	9,4
34367	2014	Hranovnica	Poprad	123,8	±	9,3
35037	2016	Valaská Dubová	Ružomberok	118,6	±	9,5
35025	2016	Korytné	Tvrdošín	108,7	±	8,8
34775	2015	Brezovica	Tvrdošín	93,8	±	19,6
34693	2015	Brezovica	Tvrdošín	93,5	±	7,7
34316	2014	Nová Bystrica	Čadca	91,2	±	6,9
30997	2006	Kubínska Hoľa	Dolný Kubín	89,1	±	7,5
35446	2017	Danišovce	Spišská Nová Ves	88,0	±	9,7
31002	2006	Trstená - Chlapky	Tvrdošín	76,1	±	4,3

- **Huby: 32 vzoriek**

Všetky hodnoty aktivity ^{137}Cs sú vzťahnuté na vlhkú hmotnosť húb, na približný prepočet na sušinu možno použiť koeficient $k = 10x$.

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola ($61,0 \pm 5,5$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ (kataster obce Bartošova Lehôtka, okres Kremnica). Hladinu $10 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ nepresiahla už žiadna ďalšia vzorka. Stredná hodnota lognormálneho rozdelenia ($0,75 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$) bola nižšia ako v roku 2016, a aj očakávaný priemer aktivity ^{137}Cs pri vyššej početnosti odberov („expectation value“) s hodnotou $2,85 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ bol nižší ako minulý rok.

Priemerná hodnota ^{40}K v plodniciach húb dosiahla ($112,4 \pm 38,3$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$, maximálna $191,2 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ vlhkej hmotnosti.

- **Med včelí: 32 vzoriek**

Hodnoty koncentrácie aktivity ^{137}Cs vo včelom mede boli veľmi nízke, čo zodpovedá rádiologickej situácii na Slovensku, t.j. v posledných rokoch nebola zaznamenaná žiadna udalosť spojená s nekontrolovaným únikom dlhšie žijúcich umelých rádionuklidov do životného prostredia. Najvyššia aktivita ^{137}Cs ($2,00 \pm 0,23$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ bola zistená vo vzorke medu z Bravčova, okres Brezno, druhá najvyššia aktivita bola vo vzorke medu zo Skleného v okrese Turčianske Teplice. U oboch vzoriek sa z geografických pomerov dá očakávať prímes medovicového medu vo vzorkách. Len 9 vzoriek (23,7 %) prevýšilo minimálnu detekovateľnú aktivitu ^{137}Cs , ktorej priemer bol $0,076 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

Zhodnotenie rádiohygienickej kontroly za rok 2017

Možnými cestami prieniku ^{137}Cs do človeka sú produkty lesného ekosystému, kde dochádza k cyklickému udržiavaniu prístupných foriem rádiocézia, ktoré sa rozličnými redistribučnými a koncentračnými mechanizmami dostávajú najmä do svaloviny voľne žijúcich zvierat (najmä diviak lesný), plodov niektorých pľuzgovo koreniacich bobuľovitých rastlín (brusnica čučoriedková) ako aj plodníc mykoríznych húb (Mietelski a i., 2010; Kalač, 2012).

Z koncentračných mechanizmov, ktoré pre ^{137}Cs prichádzajú do úvahy, je najlepšie dokumentovaný prienik kontaminantu do diviaka požieraním podzemných plodníc huby *Elaphomyces granulatus* (Srunka obyčajná). Táto huba veľmi účinne koncentruje rádiocéziu. V čase núdze ju diviaky vyhrabávajú z organickej vrstvy lesnej pôdy (Steiner a Fielitz, 2009). Napriek tomu, že táto huba nerastie na povrchu a pre človeka nie je jedlá, sú hlásené jej nálezy aj na Slovensku.

7. Veterinárna farmácia

7.1. Úradné kontroly na úseku veterinárnej farmácie

ŠVPS SR vydáva každoročne nový Metodický pokyn – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre aktuálny rok na základe výsledkov kontrol z predchádzajúceho roka a novej aktuálnej legislatívy, kde sú zohľadnené aj aktuálne problémy štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru.

RVPS vykonávali štátny farmaceutický dozor u veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov a na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat určených na produkciu potravín.

ÚŠKVBL vykonával farmaceutický dohľad a dozor u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív. Celkovo, na úseku veterinárnej farmácie v súlade s národnou legislatívou a legislatívou európskej únie bolo vykonaných 5 345 úradných kontrol s rôznym zameraním.

Prehľad kontrol vykonaných RVPS a ÚŠKVBL v roku 2017 podľa jednotlivých typov subjektov podliehajúcich výkonu štátneho farmaceutického dozoru v zmysle platného metodického pokynu pre rok 2017 je uvedený v tabuľkách č. 43-45.

Na odstránenie zistených nedostatkov RVPS ukladali opatrenia dôsledného dodržiavania podmienok distribúcie, výdaja, uchovávaní a používania veterinárnych liekov a medikovaných krmív podľa platných právnych predpisov za účelom zabránenia výskytu rezíduí v produktoch živočíšneho pôvodu. RVPS následne kontrolovali plnenie uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a dodržanie nariadeného termínu ich splnenia. V roku 2017 RVPS správnym konaním udelili 4 pokuty v celkovej výške 2 982 €.

7.1.1. Veľkodistribúcia veterinárnych liekov veterinárnych zdravotníckych pomôcok a veterinárnych prípravkov

V roku 2017 bolo na území SR evidovaných 50 veľkodistribučných miest veterinárnych liekov a veterinárnych prípravkov podliehajúcich veterinárnemu farmaceutickému dozoru. Inšpektori RVPS v roku 2017 vykonali 43 úradných kontrol. Pri úradných kontrolách neboli zistené nedostatky. ÚŠKVBL vykonali 22 kontrol, pri ktorých sa zistilo 55 nedostatkov týkajúcich sa správnej veľkodistribučnej praxe. Inšpektori ÚŠKVBL nariadili opatrenia na bezodkladné odstránenie zistených nedostatkov.

7.1.2. Verejné lekárne, vrátane ich pobočiek, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky

V roku 2017 bolo podľa podkladov RVPS evidovaných 1 476 verejných lekární, vrátane ich pobočiek, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky. Jednotlivé RVPS vykonali v roku 2017 v 270 lekárnách 270 úradných kontrol a 1 dodatočnú úradnú kontrolu. Pri úradných kontrolách bol zistený 1 nedostatok, keď lekárne vydala veterinárny liek viazaný na veterinárny lekársky predpis bez veterinárneho lekárskeho predpisu. RVPS správnym konaním verejnej lekární udelili pokutu vo výške 32 euro.

7.1.3. Súkromní veterinárni lekári

V roku 2017 pracovalo v SR 818 súkromných veterinárnych lekárov podliehajúcich veterinárnemu farmaceutickému dozoru. RVPS v uplynulom roku vykonali u 805 SVL spolu 873 úradných kontrol a 2 dodatočné úradné kontroly.

Pri úradných kontrolách boli zistené 2 nedostatky, keď ošetrojúci veterinárny lekár nevedol na farme evidenciu všetkých použitých veterinárnych liekov v knihe veterinárnych úkonov a jeden súkromný veterinárny lekár nemal tlačivo „Oznámenie o nežiadúcom účinku veterinárneho lieku“. RVPS správnym konaním udelili súkromným veterinárnym lekárom 2 pokuty vo výške 50 € a 400 €.

7.1.4. Kontroly u chovateľov

- **Chovatelia hovädzieho dobytku**

Počas úradných kontrol boli zistené 2 nedostatky, keď sa u dvoch chovateľov HD neboli v knihe veterinárnych úkonov evidované podané veterinárne lieky zvieratám ošetrovaným v čase kontroly.

Pri úradných kontrolách bol zistený 1 nedostatok, u jedného chovateľa ošípaných nebol vedený Register chovateľa. RVPS správnym konaním chovateľovi ošípaných udelili pokutu vo výške 2500 €.

- **Chovatelia oviec**

Pri úradných kontrolách boli zistené 2 nedostatky, keď u dvoch chovateľov oviec nebol vedený Register chovateľa.

- **Chovatelia kôz**

Pri úradných kontrolách bol zistený 1 nedostatok, u jedného chovateľa kôz nebol vedený Register chovateľa.

- **Chovatelia hydiny**

Pri úradných kontrolách bol zistený 1 nedostatok, u jedného chovateľa hydiny nebol vedený Register chovateľa. Nariadené opatrenie na odstránenie zisteného nedostatku bolo splnené.

- **Chovatelia rýb, včiel a ostatných zvierat**

Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

Všetky nariadené opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov u chovateľov boli splnené.

7.1.5. Výrobcovia medikovaných krmív

Inšpektori ÚŠKVBL vykonali kontrolu u 4 výrobcov medikovaných krmív, pričom bolo zistených 8 nedostatkov týkajúcich sa príručky kvality, záznamov z výroby medikovaných krmív, internej dokumentácie, archivácie a vyradovania dokumentov.

7.1.6. Výroba veterinárnych liekov

V súlade s platným zákonom podlieha štátny dozor na uvedenom úseku výlučne ÚŠKVBL, ktorý v roku 2017 vykonal 8 kontrol. Pri kontrolách ÚŠKVBL zistil 12 nedostatkov, ktoré sa týkali správnej výrobných praxe

7.1.7. Prehľad o počte a záveroch z programu vstupnej inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami

V roku 2017 ÚŠKVBL vykonal 12 vstupných inšpekcií u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami, pričom nezistil žiadny nedostatok.

7.2. Úradné kontroly nad dodržiavaním Nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z.

V roku 2017 bolo vykonaných 474 veterinárnych kontrol o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta - agonistických látok

v chove hospodárskych zvierat podľa nariadenia č. 609/2008 Z. z., pričom ani v jednom prípade nebolo zistené porušenie príslušného nariadenia.

Tabuľka 43 Prehľad vykonaných kontrol nad dodržiavaním nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z. podľa krajov

Kraj	Počet vykonaných kontrol
Bratislava	34
Trnava	51
Nitra	39
Trenčín	47
Žilina	48
Banská Bystrica	62
Prešov	118
Košice	75
SR spolu	474

7.3. Úradné kontroly nad dodržiavaním zákona č. 319/2013 Z. z.

V roku 2017 bolo vykonaných 431 veterinárnych kontrol používania biocídnych látok v chove hospodárskych zvierat podľa zákona č. 319/2013 Z. z., pričom v 1 prípade bolo v chove potravinových zvierat zistené používanie biocídnych prípravkov, ktoré neboli uvedené v Registri biocídnych výrobkov sprístupnených na trhu v Slovenskej republike podľa § 20 zákona č. 319/2013 Z. z. Inšpektor RVPS v zmysle zákona č. 319/2013 Z. z. zistený nedostatok bezodkladne oznámil Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky - Odbor Centrum pre chemické látky a prípravky – oddelenie biocídov.

Tabuľka 44 Vyhodnotenie kontrol vykonaných ŠVPS a RVPS na úseku veterinárnej farmácie v roku 2017

Kontrolovaný subjekt	Počet subjektov v SR (CEHZ)	Počet subjektov podliehajúcich farmaceutickému dozoru	Počet subjektov, u ktorých boli vykonané kontroly	Počet vykonaných kontrol v kontrolovacom období (počet úradných záznamov)	Počet vykonaných následných kontrol v kontrolovacom období (počet úradných záznamov z dodatočných kontrol)
Veľkodistribútori veterinárnych liekov	51	50	43	43	0
Verejné lekárne / pobočka verejnej lekárne s výdajom a predajom veterinárnych liekov	1 596	1 476	270	270	1
Súkromní veterinárni lekári (SVL)	825	818	805	873	2
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Hovädzí dobytok	9 997	4 563	883	883	2
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Ošípané	2 281	1342	202	202	1

Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Ovce	4 507	2190	350	350	2
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Kozy	1 639	732	107	107	1
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Hydina	333	271	224	225	1
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Ryby	122	106	106	106	0
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia medu) - Včely	11 241	5 481	203	203	0
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Ostatné	277	252	153	153	0

Tabuľka 45 Vyhodnotenie kontrol vykonaných ÚŠKVBL na úseku veterinárnej farmácie v roku 2017

Kontrolovaný subjekt	Počet subjektov, u ktorých boli vykonané kontroly	Počet zistených nedostatkov v kontrolovanom období	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v kontrolovanom období
Výrobcovia veterinárnych liekov	8	12	12
Veľkodistribútori veterinárnych liekov	22	55	55
Výrobcovia medikovaných krmív	4	8	8
Vstupné inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami	12	0	0

Na základe vzniknutej situácie v roku 2017 v oblasti kauzy nálezů reziduí firponilu v holandských a belgických vajciach, ŠVPS SR operatívne na vzniknutú situáciu zareagovala a nariadila regionálnym veterinárnym a potravinovým správam vykonanie cielej kontroly na farmách nosníc. Regionálne veterinárne a potravinové správy vykonali kontroly v 64 schválených chovoch nosníc so zameraním na:

1. Použitie veterinárnych prípravkov a veterinárnych liekov na ošetrovanie hydiny voči ektoparazitom,
2. Evidenciu použitých veterinárnych prípravkov v registri chovateľa a evidenciu použitých veterinárnych liekov určených na ošetrovanie hydiny proti ektoparazitom v knihe veterinárnych úkonov vedenej ošetrojúcim veterinárnym lekárom,
3. Druh skrmovaného krmiva s prípadnými použitými krmnými aditívami s antiparazitárnym účinkom proti ektoparazitom.

V kontrolovaných chovoch nosníc v období od 01.08.2016 neboli použité žiadne veterinárne lieky za účelom prevencie a terapie ektoparazitov u hydiny.

V kontrolovaných chovoch nosníc v období od 01.08.2016 boli v 7 chovoch nosníc použité povolené veterinárne prípravky za účelom prevencie ektoparazitov u hydiny.

Cielenou kontrolou nebolo v schválených chovoch nosníc zistené žiadne použitie fipronilu.

8. Hraničná veterinárna kontrola, veterinárna certifikácia a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozochoch.

8.1. Hraničná veterinárna kontrola - Dovoz a tranzit zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a produktov živočíšneho pôvodu, vybraných produktov rastlinného pôvodu pochádzajúcich z tretích krajín

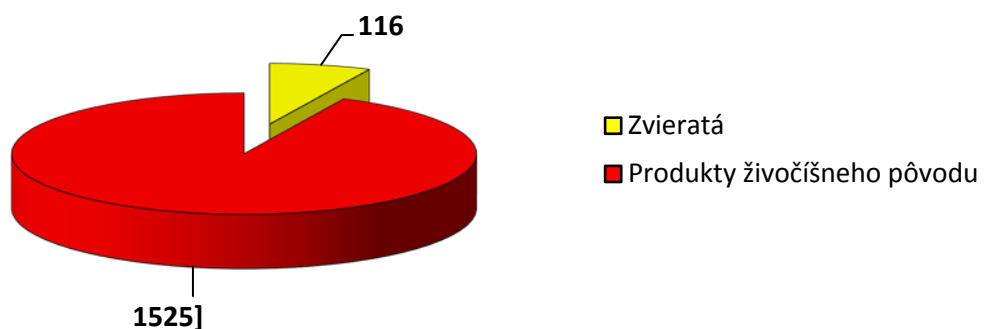
Živé zvieratá a produkty živočíšneho pôvodu môžu vstupovať do EU prostredníctvom HIS na základe striktne harmonizovaných dovozných podmienok. Pri vstupe inšpektor HIS musí vykonať povinné kontroly zahŕňajúce dokumentárnu, identifikačnú a fyzickú kontrolu s cieľom overenia, že výrobky sú v súlade s ich osvedčením a spĺňajú dovozné podmienky. Fyzické kontroly sú požadované vždy v prípade živých zvierat. V prípade produktov živočíšneho pôvodu sa uplatňuje redukcia fyzických kontrol, ktorej súčasťou môže byť aj odber laboratórnych vzoriek.

Ak zásielka uspokojujúco prešla týmito kontrolami je vystavený spoločný veterinárny vstupný dokument (CVED) ktorý povoľuje výrobky uvoľniť do voľného obehu. Na tejto úrovni je blízka spolupráca medzi veterinárnymi a colnými autoritami, ktoré neumožnia uvoľnenie zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pokiaľ CVED nie je vystavené a podpísané veterinárnym inšpektorom.

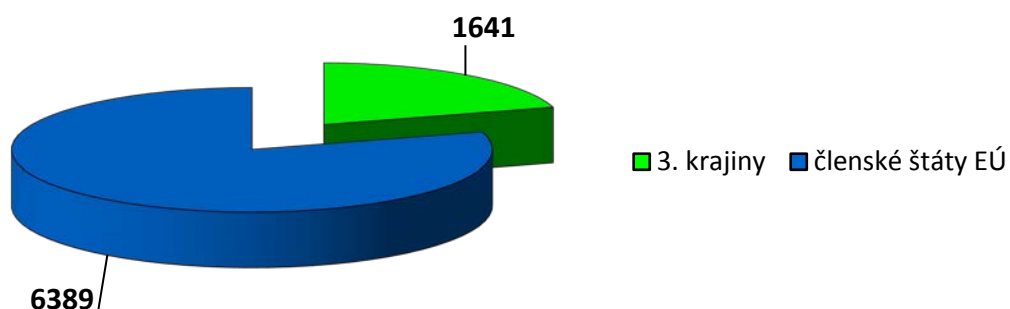
Celkovo bolo do Slovenskej republiky za rok 2017 dovezených z tretích krajín 1525 zásielok produktov živočíšneho pôvodu a 116 zásielok zvierat. Spolu **1641 zásielok**.

Graf 21

Celkový počet zásielok dovezených do SR z tretích krajín za rok 2017

Porovnanie počtu zásielok dovezených do SR z 3. krajín a z EÚ rok 2017

Tabuľka 46 Dovozy zvierat a zárodočných produktov do SR z tretích krajín rok 2017

Spolu 116 zásielok	Množstvo ks	Krajina
Kone	78	Argentína, Bielorusko, Kanada, SAE, Srbsko, Rusko, Turecko, Ukrajina, USA
Spoločenské zvieratá	56	Indonézia, Kanada, Kórea, SAE, Singapur, Salvador, Srbsko, USA
Sperma HD, embryá	8 zásielok	Kanada, USA
Akváriové ryby	2 188	Japonsko, Tanzánia
Plazy, hady, korytnačky...	14 964	Čína, Indonézia, Kamerun, Uzbekistan
Holuby	3247	Bosna a Hercegovina, USA

Tabuľka č. 47 Dovozy živočíšnych produktov z tretích krajín do SR rok 2017

Spolu 1525 zásielok	Množstvo (kg)	Krajina
Mäso a jedlé droby z hydiny	9 936 900	Ukrajina
Mrazené ryby	112 133	USA, Turecko
Rybie filé, ostatne rybie mäso	738 772	Argentína, Čína, Rusko, Vietnam
Prípravky a konzervy z rýb, mäkkýšov, kôrovcov ...	1 401 729	Ekvádor, Filipíny, Indonézia, Maroko, Salvador, Thajsko, Vietnam
Kôrovce, mäkkýše, ost. plody mora	9 104	Indonézia, Kanada, Vietnam
Maslo	600	Ukrajina
Pekárenské výrobky	819	Ukrajina
Med	977 395	Čína, Moldavsko, Srbsko, Ukrajina
Perie	24 596	Ukrajina
Črevá	136 909	Čína, Pakistan, Turecko
Kosti, rohy, kopytá na techn. účely	4834	Južná Afrika, Kazachstan, Kirgizsko, Namíbia, USA, Zimbabwe
Produkty z rýb, kôrovcov ... na výrobu želatíny	1 790 314	Brazília, Ekvádor, Honduras, Indonézia, Kostarika, Vietnam
Želatína	167 252	Kolumbia, Tchaj-wan, Turecko, USA
Jedlé produkty živočíšneho pôvodu inde neuvedené	1 485	Čína

Potravinárske prípravky inde nezahrnuté	1 559	Čína
Krmivo pre zvieratá	6 289 375	Čína, Južná Afrika, Kanada, Srbsko, Rusko, USA
Surové kože a kožky	867 414	Kanada, Nemecko, Srbsko
Kafilerický tuk	5 629 903	Srbsko, Ukrajina
Použitie kuch. oleje na technické účely	400 414	Ukrajina, Saudská Arábia
Zberateľské predmety	263	Južná Afrika, Mauretánia, Nový Zéland, Rusko

Tabuľka 48 Zamietnuté zásielky z tretích krajín s miestom určenia SR na všetkých HIS EÚ v roku 2017

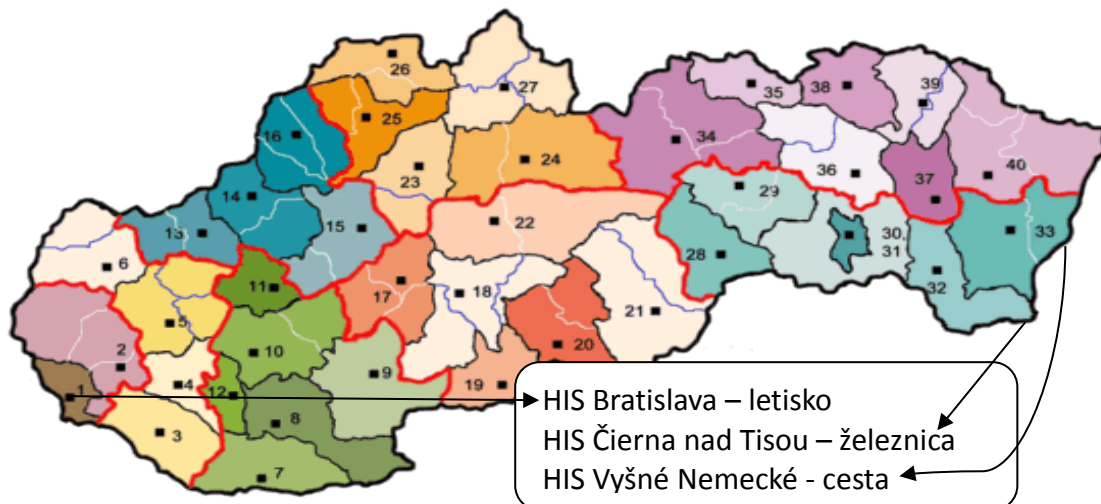
Komodita	HIS	Počet zásielok/hmotnosť	krajina pôvodu	Nedostatok	poznámka
Tuk na ľudský konzum	Köln	1/1,8 kg	Turecko	Chýbajúci certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Krvné produkty	Köln	1/0,2 kg	Čína	Chýbajúci certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
želatína	Köln	1/0,9 kg	USA	Chýbajúci certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Rybie filé	Hamburg	1/17 012 kg	Čína	Iné	Zamietnutý vstup do EÚ
Rybie filé	Hamburg	1/7 000 kg	Čína	Iné	Zamietnutý vstup do EÚ
Mrazené ryby	Amsterdam	1/100 kg	USA	Chýbajúci certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Mrazené ryby	Amsterdam	1/95 kg	USA	Nezhoda s dokladmi	Zamietnutý vstup do EÚ
Kože vtákov	Kukuriki	1/5 kg	Bielorusko	Zakázaný produkt	Zamietnutý vstup do EÚ
Spoločenské zvieratá/pes	Schwechat	1/1 ks	Arménsko	Chýbajúci certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Mäso a jedlé droby z hydiny	Vyšné Nemecké	1/19 200 kg	Ukrajina	Hygienické nedostatky	Zamietnutý vstup do EÚ
Potravinové doplnky	Vyšné Nemecké	1/15 kg	Rusko	Chýbajúci certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Krmivo pre zvieratá	Bratislava	3/6,62 kg	USA	Chýbajúca dokumentácia	Zamietnutý vstup do EÚ
Ambra, cibet	Bratislava	1/1 kg	USA	Chýbajúca dokumentácia	Zamietnutý vstup do EÚ
Ryby v konzerve	Bratislava	1/20 kg	Turecko	Chýbajúca dokumentácia	Zamietnutý vstup do EÚ

8.1.1. Hraničná veterinárna kontrola na hraničných inšpekčných stanicích SR

Hraničnú veterinárnu kontrolu môžu na území SR vykonávať iba HIS publikované na zozname podľa rozhodnutia Komisie č. 2009/821/ES. V SR je členenie HIS nasledovné:

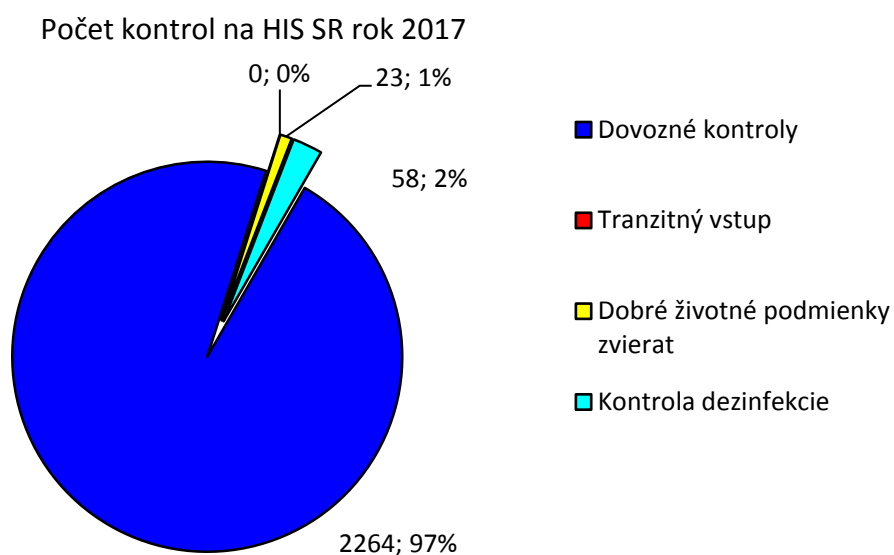
- **HIS Vyšné Nemecké** – je schválená pre vykonávanie nasledovných kontrol:
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kontroly kopytníkov „U“, registrovaných zvierat koňovitých „E“ a ostatných zvierat „O“;
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – kontroly produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.
- **HIS Čierna nad Tisou** – je schválená pre vykonávanie kontrol:
 - produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t. j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia; (nie je schválená pre vykonávanie kontrol živých zvierat).
- **HIS Bratislava letisko** – je schválená ŠVPS SR pre vykonávanie kontrol:
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kontroly ostatných zvierat „O“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“;
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – kontroly balených produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.

Obrázok 8

Na HIS SR bolo v roku 2017 vykonaných inšpektormi HIS 2 345 úradných kontrol.

Graf 24

Tabuľka 49 Dovoz produktov živočíšneho pôvodu a vedľajších živočíšnych produktov do EÚ z tretích krajín cez HIS SR za rok 2017

Komodita	Zásielky	Množstvo (kg)	Krajina pôvodu	Krajina určenia
Mäso a jedlé droby z hydiny	395	7 556 100	Ukrajina	Slovensko
Prípravky z hydinového mäsa	1	20 000	Ukrajina	Maďarsko
Vajcia	4	73 966	Ukrajina	Taliansko
Zmrzlina	17	15 5273	Ukrajina	Česko, Nemecko, Chorvátsko
Pekárenské výrobky	9	333 386	Ukrajina	Slovensko, Nemecko
Maslo	1	600	Ukrajina	Slovensko, Nemecko
Použitý kuchynský olej	30	642 754	Ukrajina	Slovensko, Česko, Rakúsko
Včelí med	44	900 574	Ukrajina, Moldavsko	Slovensko, Česko, Rakúsko
Perie a časti peria	8	118 528	Ukrajina, Rusko	Taliansko
Surové kože	14	234 714	Rusko	Taliansko
Kafilerický tuk	19	401 623	Ukrajina	Slovensko
Krmivo pre zvieratá	2	20 043	Rusko	Slovensko
Mlieko	1	45	USA	Slovensko
Kože vtákov	1	1,2	Tchai-wan	Slovensko
Črevá	1	500	Čína	Slovensko
Rybie konzervy	1	3,55	Ekvádor	Slovensko
Trofeje	1	15	Rusko	Slovensko

Tabuľka 50 Dovoz zvierat a zárodočných produktov do EÚ z tretích krajín cez HIS SR za rok 2017

Komodita	Zásielky	Množstvo	Krajina pôvodu	Krajina určenia
Sperma HD	2	7 100 ks	USA	Slovensko
Embryá	1	111 ks	USA	Slovensko
Drosophila	1	150	India	Slovensko

Tabuľka 51 Ostatné dovozné kontroly v roku 2017

Komodita	Zásielky
Kontrola vozidiel na prepravu zvierat - dezinfekcia	58
Zásielky posúdené ako nepodliehajúce veterinárnej kontrole	1546
- z toho poštové zásielky	33

SPÄTNÝ DOVOZ

Inšpektori HIS vykonávajú kontroly spätného dovozu zásielok pôvodom v EÚ, ktoré boli vrátené z tretích krajín.

Tabuľka 52 Kontrola spätného dovozu na HIS SR/Vyšné Nemecké v roku 2017

Komodita	Počet zásielok	3.krajina, ktorá odmietla zásielku	Členský štát pôvodu	Poznámka
Mäsové výrobky	1	Rusko	Slovensko	Zásielka vrátená do miesta pôvodu

ZAMIETNUTÉ ZÁSIELKY

V priebehu roku 2017 bolo na HIS SR zamietnutých a neprepustených na územie EÚ 7 zásielok

Tabuľka 53 Zamietnuté zásielky na HIS SR v roku 2017

Komodita	HIS	Počet zásielok	krajina pôvodu	Nedostatok	Poznámka
Mäso a jedlé droby z hydiny	Vyšné Nemecké	1	Ukrajina	Hygienické nedostatky	Re-export
Potravinové doplnky	Vyšné Nemecké	1	Rusko	Chýbajúci certifikát	Re-export
Krmivo pre zvieratá	Bratislava	3	USA	Chýba dokumentácia	Re-export
Ambra, cibet	Bratislava	1	USA	Chýba dokumentácia	Re-export
Ryby v konzerve	Bratislava	1	Turecko	Chýba dokumentácia	Re-export

8.1.2. Kontrola dobrých životných podmienok zvierat

Počas roku 2017 bolo vykonaných 23 kontrol.

Tabuľka 54 Kontrola dobrých životných podmienok zvierat na HIS Vyšné Nemecké za rok 2017 pri vývoze z EÚ

Druh zvierat	Počet zásielok	Množstvo/ks	Výsledok kontroly
Živá hydina	10	871 140	Uspokojivá
Ošipané	12	7962	Uspokojivá
Psy	1	14	Uspokojivá

Krížové kontroly

V súlade s legislatívou EÚ a legislatívou Slovenskej republiky, musí mať veterinárny inšpektor HIS prístup k informáciám o všetkých zásielkach prepustených cez hraničný priechod a musí mu byť umožnené vykonať krížové kontroly určených zásielok, zamerať sa na tovary, potraviny aj zložené potraviny, ktoré indikujú živočíšny pôvod a mohli byť prepustené na územie EÚ bez vykonania hraničných veterinárnych kontrol.

Tieto požiadavky sú zakotvené v Dohode o spolupráci medzi Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky a Colným riaditeľstvom Slovenskej republiky.

Za rok 2017 bolo vykonaných 97 krížových kontrol. Pri kontrolách boli v 11 prípadoch vyžiadané a prekontrolované dokumenty, dodacie listy, pri ktorých boli indície na tovar živočíšneho pôvodu. V jednom prípade – zásielka tkaniva – bol vyzvaný dovozca na registráciu, ak bude narábať s VŽP, 1 zásielka nepatogénnych vírusov nepodliehajúca veterinárnym požiadavkám, 4x koža spracovaná, pig tale – po doložení dokumentov sa zistilo, že sa jedná o zväzok káblov, rastlinné prípravky, potraviny rastlinné.

Tabuľka 55 Prehľad laboratórnych vzoriek odobraných na HIS SR počas roku 2017

Druh vyšetrenia	Hydinové mäso	Kafilierický tuk	Med včelí	Slepačie vajcia na spracovanie	Zmrzlina	Spolu
Fyzikálno-chemické vyšetrenie			1			1
Mikrobiologické vyšetrenie	4				2	6
Rádiologické vyšetrenie	5					5
Rezíduá a kontaminanty	42		2	2		46
Spolu	51	1	2	2	2	58

Tabuľka 56 Kontrola neživočíšnych produktov na HIS Vyšné Nemecké za rok 2017

Krajina pôvodu	Produkt	Počet kontrolovaných zásielok	Množstvo kg	Počet laboratórnych vyšetrení
Gruzínsko	Lieskové orechy lúpané	20	415 800	5
Turecko	Granátové jablká	1	1 450	0
Turecko	Citróny	8	152 700	0
Turecko	Sušené marhule	2	21 600	0
Azerbajdžan	Lieskové orechy lúpané	28	615 000	4
Turecko	Lieskové orechy ostatné	1	20 500	0
SPOLU		60	1 227 050	9

8.1.3. Kontrola spoločenských zvierat

Zoznam vstupných miest pre spoločenské zvieratá v rámci neobchodného styku pri vstupe z tretích krajín

na hranici s Ukrajinou

- cestné hraničné priechody Vyšné Nemecké, Ubl'a, Veľké Slemence

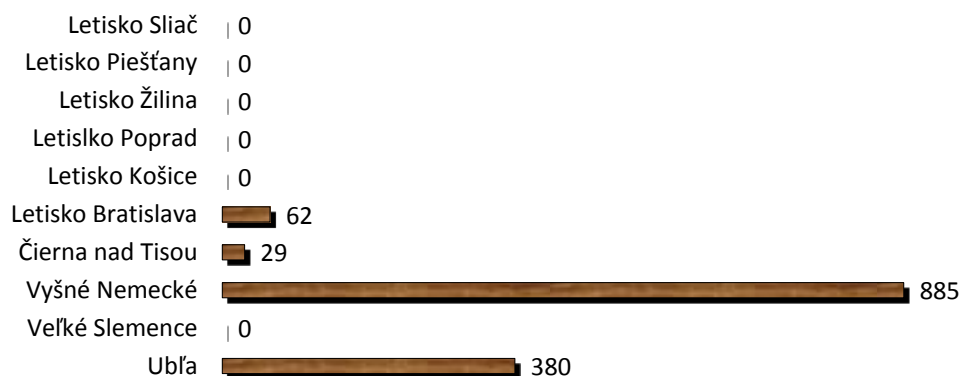
- železničný hraničný priechod Čierna nad Tisou

letiská

- letisko Bratislava, Košice, Poprad, Žilina, Piešťany, Sliač

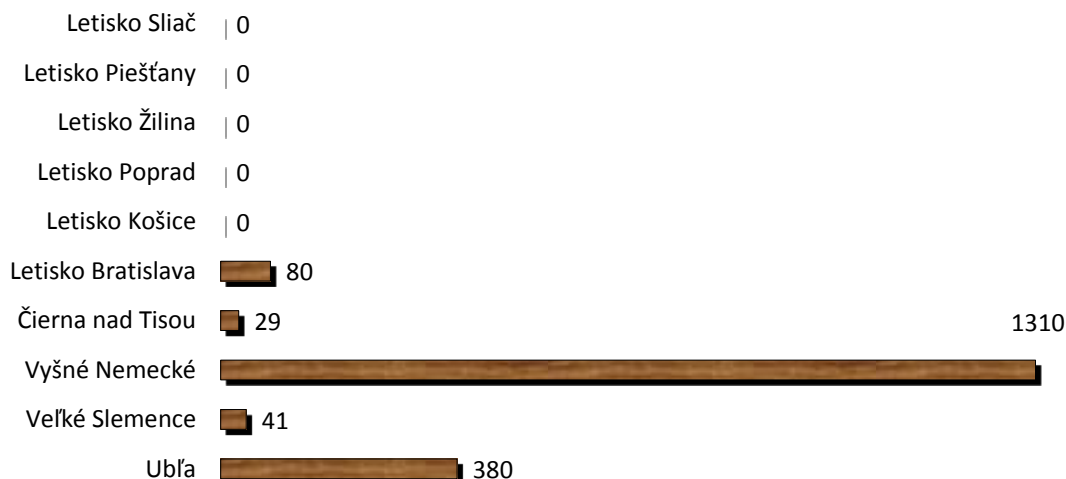
V roku 2017 bolo skontrolovaných 1 356 dopravných prostriedkov, v ktorých boli identifikované spoločenské zvieratá uvedené v platnej legislatíve.

Graf 25

Pri týchto kontrolách bolo preverených 1 840 pasov, resp. certifikátov spoločenských zvierat

Graf 26

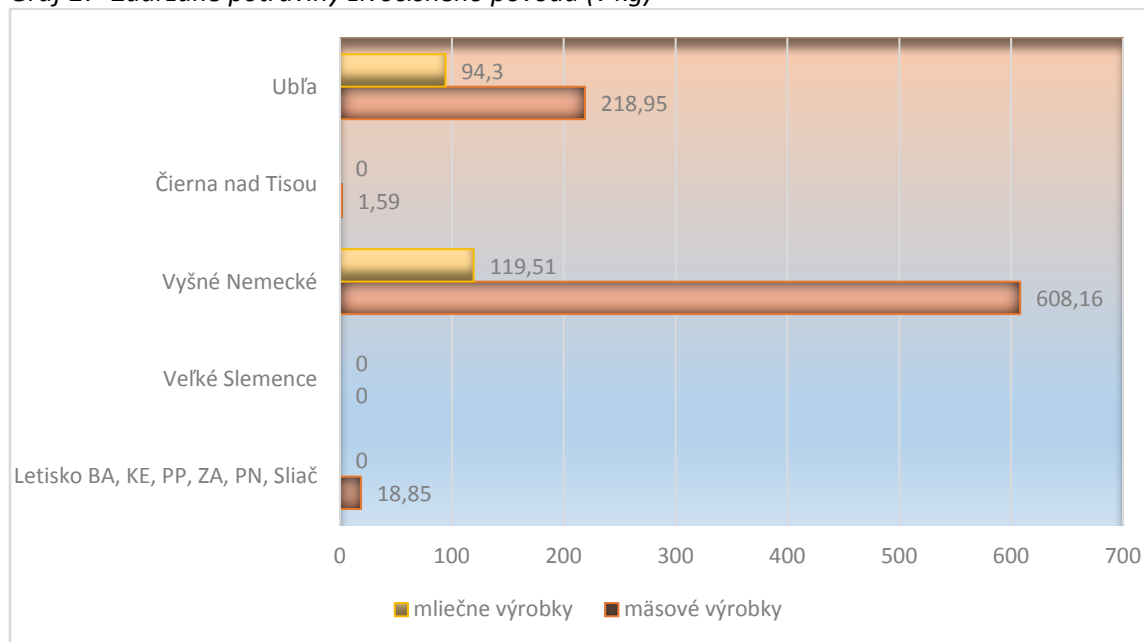

V priebehu roku 2017 bol zaznamenaný jeden prípad vrátenia spoločenského zvieratá pri nekomerčnom premiešťovaní z dôvodu nepredloženia veterinárneho certifikátu alebo pasu spoločenského zvieratá na hraničnom priechode Veľké Slemence a 10 prípadov vrátenia z dôvodov nezrovnalosti v pase alebo vo veterinárnom ateste - 3 prípady vo Vyšnom Nemeckom, 3 prípady v Ubl'i a 4 vo Veľkých Slemenciach.

8.1.4. Kontrola produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách cestujúcich vstupujúcich z tretích krajín

V priebehu roku 2017 bolo na priechodoch SR zaznamenaných 58 prípadov dovozu produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách vo Vyšnom Nemeckom, 1 prípad v Čiernej nad Tisou, 47 prípadov v Ublí a 2 prípady na letisku Bratislava. Tieto produkty boli následne zlikvidované.

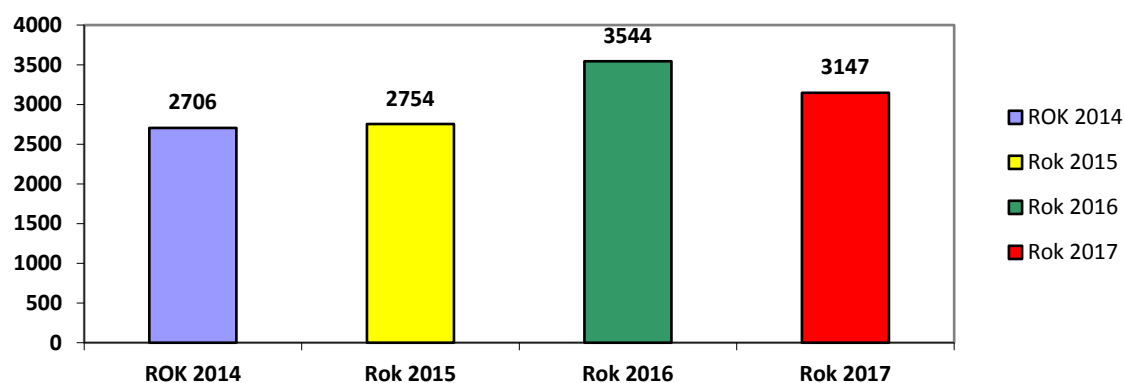
Graf 27 Zadržané potraviny živočíšneho pôvodu (v kg)

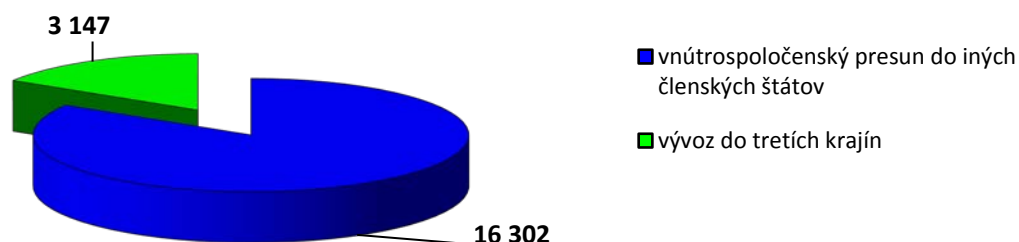
8.2. Vývozy zo SR do tretích krajín

V roku 2017 bolo vystavených do tretích krajín spolu 3 147 certifikátov, z toho predstavuje vývoz živých zvierat a zárodočných produktov 1 243 certifikátov a vývoz produktov živočíšneho pôvodu 1 904 certifikátov. Všetky zistené nedostatky pri kontrolách v mieste pôvodu museli byť odstránené ešte pred vykonaním certifikácie.

Graf 28 Počet zásielok zvierat a produktov živočíšneho pôvodu vyvezených zo SR do tretích krajín

Graf 29 Porovnanie počtu zásielok vyvezených zo SR do 3. krajín a do EÚ

8.2.1. Vývoz zvierat a zárodočných produktov zo SR do 3. krajín za rok 2017

V roku 2017 bolo realizovaných 1 243 zásielok vývozu živých zvierat do tretích krajín zo Slovenskej republiky.

Tabuľka 57 Vývoz zvierat a zárodočných produktov do tretích krajín

Živé zvieratá	ks	3. krajina
Kone	10	SAE, Srbsko, Ukrajina, USA
HD	27 066	Bosna a Hercegovina, Libanon, Moldavsko, Rusko, Turecko
Ošípané	920	Bosna a Hercegovina, Srbsko
Ovce, kozy	2	Moldavsko
Jednodňová hydina	1 554 060	Moldavsko, Srbsko, Ukrajina
Čmeliaky	140 196 /kolónie/	Albánsko, Bosna a Hercegovina, Čile, Čína, Japonsko, Kórea, Moldavsko, Macedónsko, Srbsko, Rusko, Saudská Arábia, Senegal, Taiwan
Sperma	50 731 j.	Gruzínsko, Macedónsko, Srbsko, Rusko, USA
Násadové vajcia	26 183 517	Irak, Srbsko, Rusko, Ukrajina
Ostatné živé zvieratá (spoločenské zvieratá, exotické vtáky, holuby, zoo zvieratá ...)	20 699	Barbados, SAE, Kanada, Čína, Filipíny, Izrael, Jordánsko, Katar, Kuvajt, Maroko, Moldavsko, Malajzia, Omán, Srbsko, Thajsko, Turecko, Ukrajina, USA, Vietnam, Južná Afrika

8.2.2. Vývoz produktov živočíšneho pôvodu zo SR do 3. krajín za rok 2017

V roku 2017 bolo realizovaných 1 904 zásielok vývozov produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín zo Slovenskej republiky.

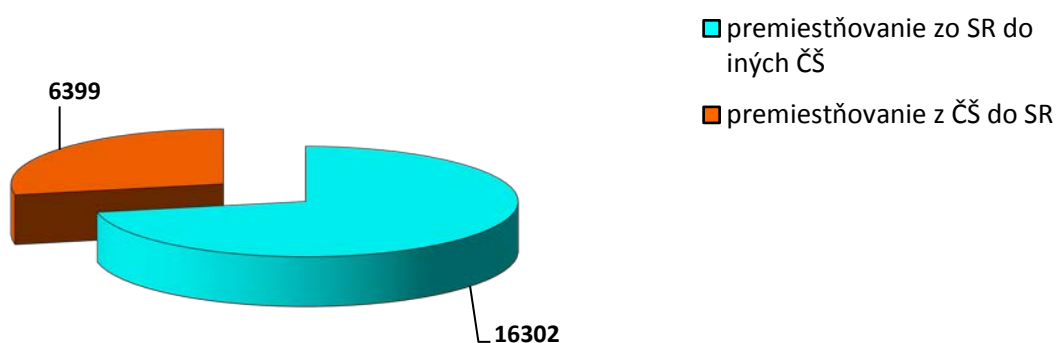
Tabuľka 58 Vývoz produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín

Produkt	kg	3. krajina
Hydinové mäso, droby, krídla, iné výrobky z hydiny	1 731 474	Gabon, Bielorusko, Kazachstan, Mayotte, Malajzia, Moldavsko, Vietnam
Mlieko, mliečne výrobky, syry	3 190 288	Argentína, Austrália, Bosna a Hercegovina, Bielorusko, Bosna a Herceg., Burkina, Gabon, Ghana, Gambia, Guinea-Bissau, Irak, Izrael, Jordánsko, Kamerun, Kuvajt, katar, Kórea, Libanon, Líbya, Macedónsko,

		Maurícius, Mauritánia, Moldavsko, Niger, Nový Zéland, SAE, Saudská Arábia, Senegal, Singapur, Seychely, Srbsko, Sýria, Togo, Turecko, Turkmenistan, Ukrajina, Vietnam
Živočíšne produkty (črevá, slonovina, iné)	6 995	Čierna Hora, Srbsko, USA, Rusko
Bravčová masť	732 940	Rusko
Mäsové výrobky	126 482	Gruzínsko, Srbsko, Rusko, Ukrajina
Laktóza a laktózový sirup	1 350 500	Čína, India, Vietnam, Ukrajina
Dehydrované výrobky	405 530	Albánsko, Južná Afrika, Moldavsko, Srbsko
Rôzne jedlé prípravky	4 046 406	Angola, Azerbajdžan, Bahrajn, Bosna a Hercegovina, Čierna, Hora, Čile, Egypt, Filipíny, Gabon, Ghana, Hongkong, Irak, Jordánsko, Južná Afrika, Kuvajt, Líbya, Libanon, Macedónsko, Maroko, Pakistan, Pobrežie Slonoviny, SAE, Saudská Arábia, Senegal, Srbsko, Sýria, Turecko, Uganda, Ukrajina, Vietnam
Želatína +kolagén, rybí prášok	724 731	Austrália, Bielorusko, Čína, Gruzínsko, Indonézia, Japonsko, Kanada, Kórea, Kolumbia, Malajzia, Nový Zéland, RF, Singapur, Srbsko, Rusko, Ukrajina, USA, Taiwan, Tunisko
Surové kože, kožky	13 698 464	Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Čína, India, Indonézia, Srbsko, Rusko, Turecko, Ukrajina, Vietnam,
Kafilierické tuky	290 230	Srbsko
Organické chemikálie	126 100	Bielorusko, Čína, Honduras, India, Jordánsko, Nikaragua, Singapur, Srbsko, Turecko
Krmivá pre zvieratá	2 022 445	Bosna a Hercegovina, Libanon, Macedónsko, Moldavsko, SAE, Rusko

8.3. Obchod v rámci EÚ

Graf 30 Porovnanie počtu zásielok zvierat a vedľajších živočíšnych produktov (VŽP) odoslaných zo SR do iných ČŠ a naopak

Tabuľka 59 Zásielky podliehajúce veterinárnej certifikácii premiestnené zo SR do iných ČŠ rok 2017

	KONE	HD	OŠÍPANE	OVCE, KOZY	HYDINA	OST.ŽIVÉ ZVIERATÁ	ŽIVÉ RYBY	NÁS. VAJCIA	ZVER V KOŽI	SPERMA	ČMELE VČELY	SLIMÁKY	KOMERČNÝ DOKUMENT
	Ks	Ks	Ks	Ks	Ks	Ks	zásielk	Ks	Kg	jedn.	kolónie	kg	Kg
BELGICKO	35	6358				14583							
BULHARSKO	5	58				216		293200			1417		186460
ČESKO	130	4516	1783	253	5658806	134256	184	54062540	165846	25045	935		12586065
DÁNSKO						4							
ESTÓNSKO						1							
FÍNSKO	3					2					120		2300
FRANCÚZSKO	13				17	720			24684	16	38039		
GRÉCKO		1010	400	421	23328	25422					15744		400
HOLANDSKO	15					23623		1536800		40121	212882		
CHORVÁTSKO	1	10857	1035	692	227136	1		52200			2069		24396
LITVA						39					104		
MAĎARSKO	3	1933	348734	17028	5269475	20158	56	599020	32501		3587		21569163
MALTA													
NEMECKO	22		51	2		10377	9	1583420			3256		482455
NÓRSKO	13												
POLSKO	14	34717	32026	96	12182180	257392	39	4861680			30316		7282846
PORTUGALSKO	3					549							
RAKÚSKO	98	15068	15087	3787		355	1		102854	1410	7842		1381291
RUMUNSKO	6	261	104848	2	2026687		1				751		
SLOVINSKO	1	4813			7684	8648	4		130615				
ŠPANIELSKO	1	3435		50		86251		224640			287123		24990
ŠVAJCIARSKO	18					270							
ŠVÉDSKO	5					8							
TALIANSKO	51	1593	3000	6761		75736	20	224000	39468		96418	4740	1012245
UK	23					7224	3			2850	23280		14810

Tabuľka 60 Zásielky podliehajúce veterinárnej certifikácii premiestnené z ČŠ do SR rok 2017

	KONE	HD	OŠÍPANÉ	OVCE KOZY	HYDINA	OSTATNÉ ŽIVÉ ZV.	ŽIVÉ RYBY	NÁS. VAJCIA	SPERMA	Zver v koži	KOMERČNÝ DOKUMENT
	ks	ks	ks	ks	ks	ks	zásielky	ks	jednotky	kg	kg
BELGICKO	153					906			6		
BULHARSKO	4			10		741					
ČESKO	133	1782	138666	1185	55216375	53947	189	599410	41240		348170
DÁNSKO			66506	6		28					418030
ESTÓNSKO	4										
FÍNSKO	2										
GRÉCKO						5					
FRANCÚZSKO	22	16	3		3061	126	1		1345		
HOLANDSKO	123	1115	2560	12		1	11	300000	7503		24000
CHORVÁTSKO	6					72				439	8465981
ÍRSKO	7	334									
LITVA		28									
LOTYŠSKO		427				1					
MAĎARSKO	27	406	37757	10	5874140	57145	64	394600	3972	305569	4151985
MALTA						14					
NEMECKO	190	1355		8	840803	125		225080	41267		163249
NÓRSKO	15										
POLSKO	9	14	28743	3904	792505	5028		275880			17520738
PORTUGALSKO	4										
RAKÚSKO	106	872		33	8000	32			20148		18199670
RUMUNSKO	16	715		306							3907427
SLOVINSKO	21										2782670
ŠPANIELSKO	19	191			104240	44					
ŠVAJČIARSKO	29					4					
ŠVÉDSKO	5								24		
TALIANSKO	146	1102				2023					10255
UK	63			1	67257	8	2		5456		

8.4. Kontroly počas transportu

Kontroly počas transportu sa vykonávajú v spolupráci s Policajným zborom Slovenskej republiky.

Tabuľka 61

Počet kontrolných akcií	12	
Počet hliadok zapojených do kontrol	475	
Počet kontrolovaných zásielok	1255	
Množstvo (t)	2371,6	
Počet nezrovnalostí	62	6,76 % z počtu kontrolovaných zásielok
Množstvo (t) nezrovnalostí	68,204	2,87 % z celkovej hmotnosti
Vrátené zásielky	10	16,12 % z počtu nezrovnalostí
Množstvo (t) vrátených zásielok	7,962	11,67 % zo zásielok s nezrovnalosťami
Počet zahájených správnych konaní	20	
Počet pokút	43	
Suma spolu (EUR)	2 270	

Tabuľka 62 Percentuálny podiel prípadov nezrovnalostí podľa miesta nakládky rok 2017

Krajina	Počet zásielok (komodít) podľa krajiny nakládky	Počet nezrovnalostí	%
Poľsko	273	25	9,15
Rakúsko	29	1	3,44
Česká rep.	218	6	2,75
Maďarsko	39	1	2,56
Slovensko	1 294	29	2,24
Ostatné	213	0	0,0

Tabuľka 63 Vyhodnotenie kontrol počas transportu január – december 2017

Mesiac	Počet hliadok	Počet kontrolovaných zásielok	Počet kontrolovaných komodít podľa druhu	Množstvo (tona)	Počet nezrovnalostí	Množstvo s nezrovnalosťami (tona)	Vrátené zásielky	Množstvo vrátených zásielok (tona)	Počet zahájených správnych konaní	Počet pokút	Suma
január	36	64	110	77,4	1	3,267	0	0	0	1	20
február	39	100	142	117,3	5	3,479	1	0,200	4	4	90
marec	41	120	212	231,2	8	5,437	0	0	3	5	210
apríl	41	126	201	242,5	5	5,856	1	2,398	0	2	150
máj	41	119	173	181,5	4	4,787	0	0	6	2	40
jún	41	100	189	291,8	5	2,136	0	0	2	4	170
júl	40	106	163	126,9	1	0,119	0	0	0	2	30
august	40	135	208	288,7	9	31,698	3	3,194	5	4	200
september	39	98	216	457,7	6	3,697	0	0	0	4	250
október	39	94	153	181,7	8	3,084	3	1,120	0	6	320
november	39	101	155	57,7	6	3,234	2	1,050	0	7	490
december	39	92	144	117,2	4	1,410	0	0	0	2	300
SPOLU	475	1255	2066	2371,6	62	68,204	10	7,962	20	43	2270
L. XII					4,94% z celkového počtu zásielok	2,87% z celkovej hmotnosti	16,12% z počtu nezrovnalostí	11,67% zo zásielok s nezrovn.			

Tabuľka 64 Najčastejšie druhy nedostatkov a približný počet nedostatkov za krajinu za rok 2017

Druh nedostatku	Krajina	Počet	% podiel nedostatku na celkových nedostatkoch
Nevyhovujúca hygiena	Slovensko	19	51,61
	Poľsko	12	
	Česko	1	
	Maďarsko	1	
	Rakúsko	0	
Nedodržený teplotný režim	Česko	5	16,12
	Slovensko	2	
	Rakúsko	1	
	Poľsko	1	
	Maďarsko	1	
Chýbajúce značenie	Poľsko	7	12,90
	Slovensko	1	
	Česko	0	
	Rakúsko	0	
	Maďarsko	0	
Znemožnená výsledovateľnosť, chýbajúca dokumentácia	Poľsko	5	8,06
	Slovensko	0	
Ostatné	Slovensko	7	11,29
	Poľsko	0	
	Česko	0	

Tabuľka 65 Najčastejšie druhy nedostatkov a približný počet nedostatkov

Rok 2016		Rok 2017	
Druh nedostatku	% podiel nedostatku na celkových nedostatkoch	Druh nedostatku	% podiel nedostatku na celkových nedostatkoch
Nevyhovujúca hygiena	36,58	Nevyhovujúca hygiena	51,61
Znemožnená vysledovateľnosť	24,39	Znemožnená vysledovateľnosť	8,06
Chýbajúca dokumentácia		Chýbajúca dokumentácia	
Nedodržaný teplotný režim	14,63	Nedodržaný teplotný režim	16,12
Ostatné	14,63	Ostatné	11,29
Chýbajúce značenie	9,75	Chýbajúce značenie	12,90

Tabuľka 66 Porovnanie jednotlivých parametrov kontrol

	január–december 2016	január- december 2017	
Počet kontrolovaných zásielok (áut)	101,8	104,58	Nárast o 3,50 zásielok, t.j. 3,46 %
Počet kontrolovaných komodít podľa druhu	163,58	172,16	Nárast o 8,58 komodít, t.j. 5,24 %
Počet zistených nezrovnalostí	6,83	5,16	Pokles o 1,67 nezrovnalostí, t.j. 24,45 %
Počet vrátených zásielok (áut) do miesta pôvodu	1,41	0,83	Pokles o 0,58 zásielky, t.j. 41,13 %
Počet správnych konaní	2,75	1,66	Pokles o 1,09, t.j. 39,63 %
Počet udelených pokút	3,91	3,58	Pokles o 0,33, t.j. o 8,43 %

8.5. Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov

Cieľom spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva, stanovenej v legislatíve EÚ, je zabezpečiť také využívanie živých vodných zdrojov, ktoré zabezpečí trvalo udržateľné hospodárske, environmentálne a sociálne podmienky.

ŠVPS SR je poverená MPRV SR, ako kompetentná autorita na výkon kontrol v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1005/2008.

Tabuľka 67 Kontroly zásielok produktov rybolovu

Počet zásielok	Hmotnosť (kg)	Krajina pôvodu
1	4 704	Peru
1	21 534	USA
5	78 000	Filipíny
6	95 907	Vietnam
8	208 649	Argentína
11	168 048	Čína
14	34 245	Salvador
15	383 996	Ekvádor
17	309 686	Rusko
31	41 5070	Maroko
80	1 284 259	Thajsko

9. POTRAVINY RASTLINNÉHO PÔVODU

Orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vychádzali pri úradných kontrolách v oblasti potravín rastlinného pôvodu z koncepcie Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2015-2017, ktorý bol aktualizovaný na príslušný rok v súlade s EÚ legislatívou a to na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia ľudí a záujmov spotrebiteľov v celom potravinovom reťazci, od prvovýroby až po maloobchodný predaj.

Hlavným cieľom úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu, rovnako ako v minulých rokoch, bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov, zabezpečenie eliminácie nedostatkov u potravín vyrábaných na našom území a taktiež zabránenie vstupu rizikových potravín dovážaných z tretích krajín tak, aby bola zabezpečená ochrana zdravia spotrebiteľov Európskej únie. Veľký dôraz bol kladený aj na odhaľovanie zavádzania a klamaní spotrebiteľov a taktiež aj falšovania potravín. Všetky tieto zamerania úradných kontrol priniesli radu významných zistení a podklady pre smerovanie úradných kontrol do ďalšieho obdobia.

9.1. Výsledky úradných kontrol potravín

V Slovenskej republike bolo v roku 2017 celkovo zaregistrovaných v zmysle zákona č. 152/95 a v zmysle zákona č. 39/2007 44 820 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, skontrolovaných 9 263 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov. Vykonaných bolo 51 755 úradných kontrol potravín (zákon č. 152/95 Z. z., zákon č. 39/2007 Z. z.) na všetkých stupňoch v reťazci, z ktorých bolo 4 455 kontrol s nedostatkom, čo predstavuje 8,6 %, pričom bežné kontroly v počte 50 025 vykazovali 7,7 % kontrol s nedostatkom z počtu bežných kontrol, kontroly mimo pracovnej doby v počte 1 730 vykazovali 35,6 % kontrol s nedostatkom z počtu kontrol mimo pracovnej doby.

Z celkového počtu 9 263 kontrolovaných právnych subjektov a 14 026 prevádzok boli u 2 976 prevádzok (t. j. 21,2 %) zistené nedostatky (porušenosť v roku 2016 predstavovala 21,9 %).

Najčastejšie pri úradných kontrolách boli zistené nedostatky v hygiene v prevádzkarne a hygiene budov (2 962 nedostatkov), ďalej boli zistené nedostatky v hygiene technologického zariadenia a pracovných pomôcok (2 149), v predaji po dátume spotreby a dobe minimálnej trvanlivosti (1 957), v hygiene skladovania (1 580), pri v označení výrobkov (1 427), v hygiene predaja (845), ako aj iné nedostatky (príloha č.01).

Najviac nedostatkov bolo v maloobchode, kde pri kontrolách bolo zistených až 2 390 prevádzok s nedostatkami. Nedostatky sa týkajú hlavne hygieny budov, technologických zariadení a pracovných pomôcok, zistení tovaru po dobe spotreby a po dátume minimálnej trvanlivosti, označovania výrobkov, nedostatkov v dokumentácii ako aj iných nedostatkov zistených v priebehu úradných kontrol potravín.

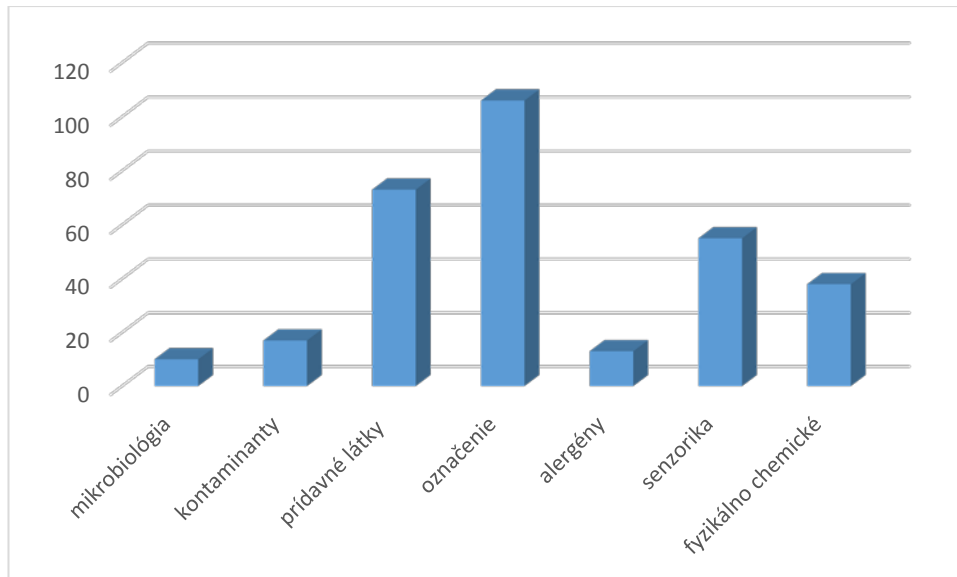
V roku 2017 orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít aj audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnéj praxe s platnou legislatívou.

Veterinárne a potravinové ústavy v Slovenskej republike analyzovali a vyhodnotili v roku 2017 v komoditách výrobkov rastlinného pôvodu 7 101 výrobkov, z ktorých 197 vzoriek, t. j. 2,8 % nevyhovelo požiadavkám Potravinového kódexu SR, Vyhláškam MPRV SR alebo iným záväzným právnym predpisom v oblasti kvality a bezpečnosti potravín (v roku 2016

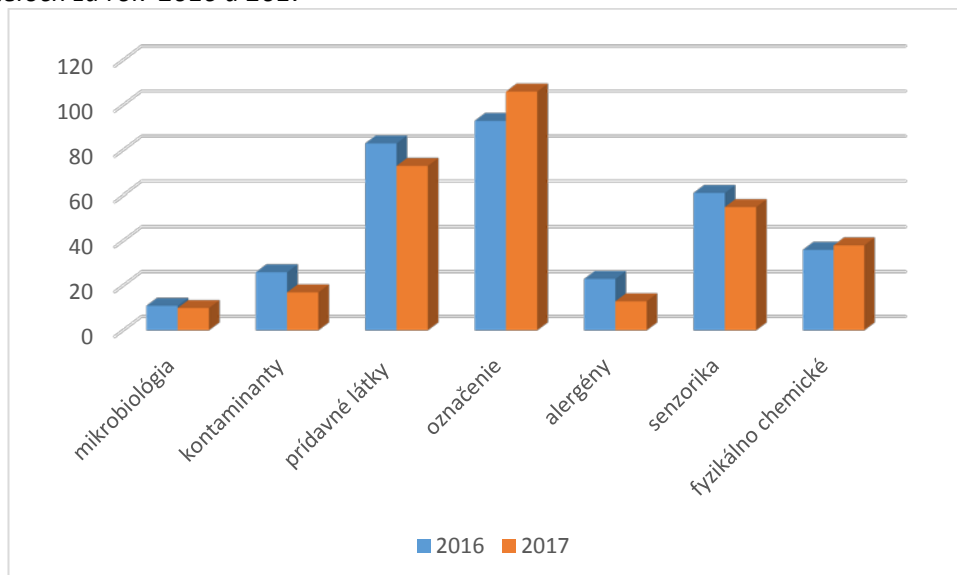
bolo odobratých 7 176 vzoriek, z ktorých 207 vzoriek, t. j. 2,8 % nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy).

Z celkového počtu vykonaných analýz vzoriek potravín rastlinného pôvodu nevyhovelo v hodnotených znakoch platnej legislatívy v mikrobiologických ukazovateľoch 10, v kontaminantoch 17, v prídavných látkach 73, v označovaní 106, v alergénoch 13, v GMO 0, v senzorických ukazovateľoch 55, vo fyzikálno - chemických ukazovateľoch 38 vzoriek (príloha č. 2). Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2017 a porovnanie s rokom 2016 je uvedený v grafoch č. 31 a č.32.

Graf 31 Prehľad nevyhovujúcich analýz rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2017

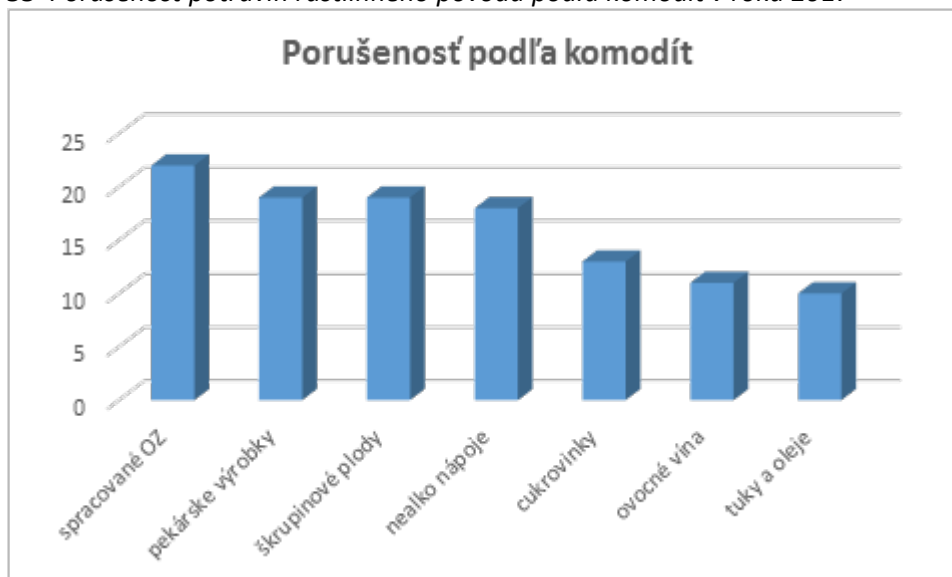
Graf 32 Prehľad nevyhovujúcich analýz rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2016 a 2017

Z pohľadu jednotlivých komodít boli najvyššie počty 27 nevyhovujúcich výrobkov zistených u spracovaného ovocia a zeleniny, 21 u nealkoholických nápojov, 15 u čokolády cukroví, 14 u pekárenských výrobkov, 13 u škrupinového ovocia, 10 u piva

a trvanlivého pečiva, 8 u ovocného, sladového vína a medoviny a 7 u liehu a liehovín. Prehľad o porušenosti potravín rastlinného pôvodu podľa komodít je uvedený v grafe č. 03 a prílohách č.02 a č.03.

Graf 33 Porušenosť potravín rastlinného pôvodu podľa komodít v roku 2017

Jednotlivé analyzované vzorky rastlinného pôvodu boli odoberané vo výrobe a v obchodnej sieti.

Celkovo bolo odobratých vo výrobe 2 454 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 34,5 % z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 45 nevyhovujúcich vzoriek čo predstavuje 1,8 %.

V obchodnej sieti bolo celkovo odobratých 43 36 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 61,1 % z celkového počtu odobratých vzoriek, z toho bolo 137 nevyhovujúcich vzoriek čo predstavuje 3,2 %). V obchodnej sieti sa odoberali vzorky z domácej produkcie, ostatných krajín EÚ a dovozu z tretích krajín. Najvyššia porušenosť v obchodnej sieti bola zistená u výrobkov rastlinného pôvodu z domácej produkcie, u ktorých z celkovo odobratých 2064 vzoriek bola zistená porušenosť u 66 vzoriek čo predstavuje 3,2 %. Porušenosť bola zistená aj u výrobkov v obchodnej sieti, ktoré pochádzali z vnútra komunitárnej výmeny (krajiny EÚ), u ktorých z celkovo odobratých 1516 vzoriek bola zistená porušenosť u 50 vzoriek čo je 3,3 %. U výrobkov v obchodnej sieti z tretích krajín a nezaradených vzoriek z celkovo odobratých 756 vzoriek bola zistená porušenosť u 21 vzoriek čo predstavuje 2,8 %

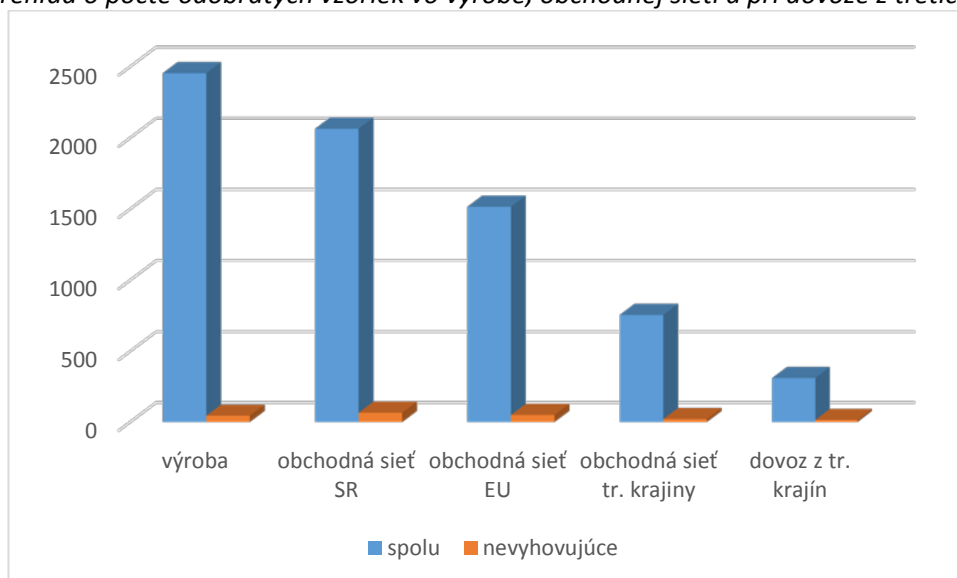
Pri dovoze z tretích krajín bolo odobratých 311 vzoriek, čo je 4,4 % z celkového počtu všetkých odobratých vzoriek. Z toho bolo 15 nevyhovujúcich vzoriek, čo je 4,8 % porušenosť.

Pre porovnanie v roku 2016 bolo pri dovoze odobratých 261 vzoriek z čoho bolo 18 nevyhovujúcich čo predstavovalo 6,8 %. Prehľad o celkovom počte odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín je uvedený v tabuľke č. 68 a grafe č. 34.

Tabuľka 68 Prehľad o počte odobratých vzoriek rastlinného pôvodu vo výrobe, v obchodnej sieti a pri dovoze v roku 2017

Miesto odberu		Odobraté vzorky			% porušenosti z celkového počtu odobratých vzoriek
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	
Výroba		2 409	45	2 454	1,8
Obchodná sieť	Vzorky domáceho pôvodu	1 998	66	2 064	3,2
	Vzorky z ostatných krajín EÚ	1 466	50	1 516	3,3
	Vzorky z tretích krajín, neuvedené	741	21	756	2,8
	SPOLU obchodná sieť	4 205	137	4 336	3,2
Vzorky odobraté pri dovoze z tretích krajín-import		290	15	311	4,8
SPOLU		6 904	197	7 101	2,8

Graf 34 Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín

9.2. Frekvencia a typy nezhôd

V roku 2017 bolo prekontrolovaných 14 026 objektov

- nezhody v systéme správnej výrobnjej praxe a HACCP – v kontrolovaných objektoch bolo zistených 218 nedostatkov v uplatňovaní systému správnej výrobnjej praxe. Najviac porušení v rámci potravín bolo zistených v maloobchodnom predaji 148 a u výrobcov 42.

Najčastejšie zistené nedostatky boli naďalej v nedostatočnom uplatňovaní vypracovanej dokumentácie správnej výrobnjej praxe, kde jednotlivé operácie súvisiace s výrobou, manipuláciou a umiestnením potravín na trh vychádzajúce zo všeobecných hygienických požiadaviek na výrobu potravín podľa platnej legislatívy neboli v dostatočnej miere zavedené do praxe, chýbajúca dokumentácie SVP, nedostatočné vedenie a nedostatky v oblasti záznamov systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín, nevykonávanie monitoringu CCP a tiež v nedodržiavaní plánu ochrany pred škodcami.

- nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na celkovú hygienu – najvyšší počet nedostatkov bol zistený predajniach, kde všeobecne v rámci prekontrolovaných objektov boli zistených 6 591 nedostatkov.

Tabuľka 69 Typ niektorých nedostatkov na úrovni maloobchodu

Typ nedostatku - maloobchod	Počet kontrol s nedostatkom	Počet nedostatkov celkom
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1 012	1 938
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	948	2 408
Označenie nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	644	1 305
Osobná hygiena	613	745
Hygiena skladovania	549	1 424
Hygiena predaja	417	836
Predaj po DS, DMT	336	1 937
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	267	347

*Počet kontrol s nedostatkom nie je súčtom celého stĺpca, nakoľko v niektorých prípadoch v rámci 1 úradnej kontroly bolo zistených viac typov nedostatkov

Najviac nedostatkov v obchodnej sieti bolo v hygiene budov a technologického zariadenia – 2 408 nedostatky, ďalej v hygiene technologického zariadenia a pracovných pomôcok – 1 938 a predaj po DS a DMT – 1 937 nedostatkov .

Počet identifikovaných nezhôd a opis jednotlivých typov nezhôd je uvedený v prílohe č. 01, v ktorej sú vyhodnotené výsledky inšpekcií na mieste. Vyhodnotenie nevyhovujúcich výrobkov v jednotlivých komoditách potravín rastlinného pôvodu sú uvedené v prílohe č. 02. V prílohe č. 03 sú uvedené výsledky analýz odobratých vzoriek potravín rastlinného pôvodu vo výrobe, v obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín.

Najvyššia frekvencia nezhôd sa vyskytovala v maloobchode. Prehľad najčastejšie zistených skupín nedostatkov (počty úradných kontrol v zmysle zákona č.152/95 Z. z.) sú uvedené v prehľadových tabuľkách nižšie a porovnaním stavu v roku 2016 a 2017. Prevádzkovateľom potravinárskych podnikov boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Tabuľka 70 Porovnanie počtu kontrol s nedostatkom v rokoch 2016 a 2017 v obchodnej sieti a vývoj za sledované obdobie v jednotlivých oblastiach

Hypermarkety a supermarkety

<i>Nedostatky</i>	<i>Počet zistení</i>	<i>Rok</i>
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	295	2017
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	164	
Hygiena skladovania	188	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	289	
Hygiena predaja	127	
po DS/DMT	85	
Poškodený obal, tovar	30	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	295	2016
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	258	
Hygiena skladovania	196	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	298	
Hygiena predaja	151	
po DS/DMT	127	
Poškodený obal, tovar	69	

Stredné predajne

<i>Nedostatky</i>	<i>Počet zistení</i>	<i>Rok</i>
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	491	2017
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	477	
Osobná hygiena	329	
Hygiena skladovania	252	
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	232	
Hygiena predaja	192	
po DS/DMT	162	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	551	2016
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	479	
Osobná hygiena	378	
Hygiena skladovania	304	
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	312	
Hygiena predaja	222	
po DS/DMT	162	

Malé predajne

<i>Nedostatky</i>	<i>Počet zistení</i>	<i>Rok</i>
Osobná hygiena	227	2017
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	248	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	232	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	176	
Hygiena predaja	98	
Hygiena skladovania	109	
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	87	
Osobná hygiena	244	2016

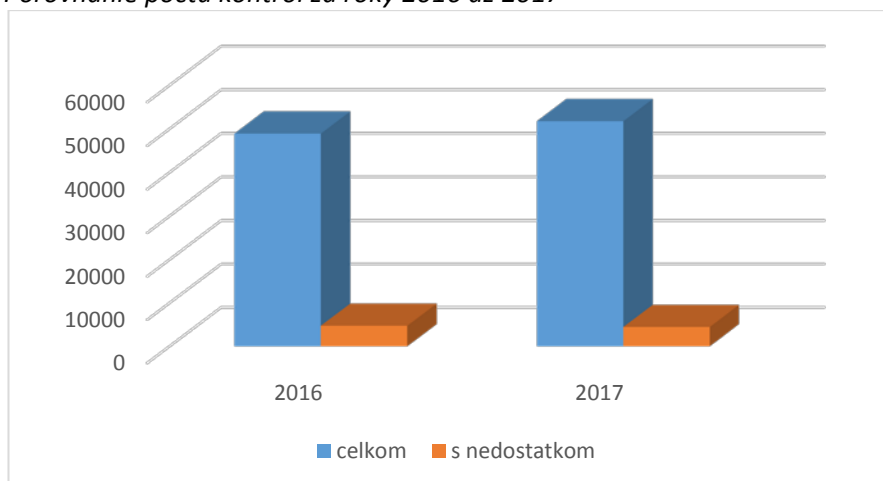
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	264
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	264
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	195
Hygiena predaja	118
Hygiena skladovania	110
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	75

V nižšie uvedenej tabuľke sú uvádzané najviac vyskytujúce sa nedostatky, zoradené podľa počtu úradných kontrol v príslušnom kalendárnom roku. Uvádzaných je „TOP 15“ najčastejších nedostatkov a porovnanie s predchádzajúcim rokom.

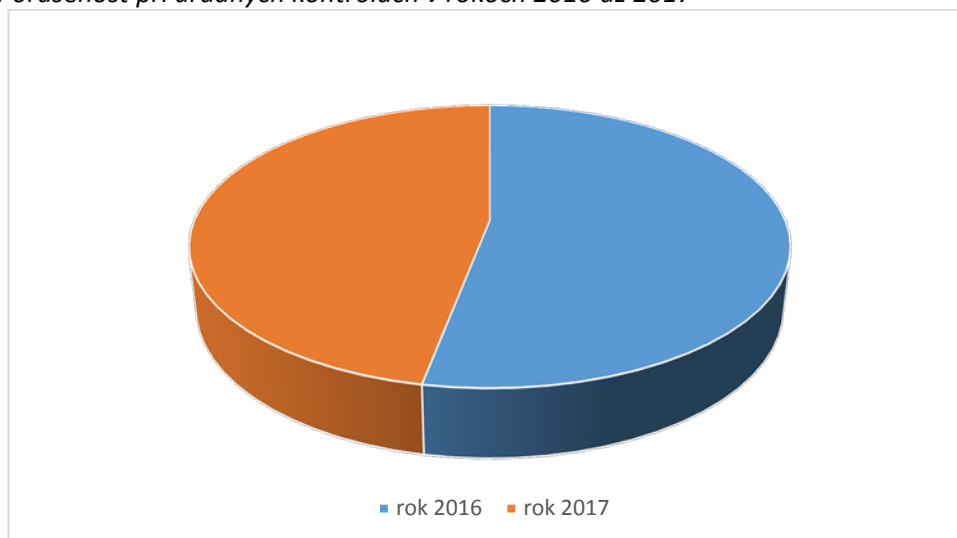
Tabuľka 71 Porovnanie počtu úradných kontrol s nedostatkom v rokoch 2016 a 2017

2016		2017	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	1 239	Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	1 182
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1 233	Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1 137
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	1 025	Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	734
Hygiena skladovania	733	Hygiena skladovania	658
Osobná hygiena	712	Osobná hygiena	661
Hygiena predaja	498	Hygiena predaja	423
po DS/DMT	380	po DS/DMT	347
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	292	Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	295
Nevyhovujúce laboratórne analýzy	221	Nevyhovujúce laboratórne analýzy	244
Poškodený obal, tovar	171	Poškodený obal, tovar	68
Nedostatky v dokumentácií	135	Nedostatky v dokumentácií	313
HACCP, SPP a podobné systémy	129	HACCP, SPP a podobné systémy	129
Nevhodné na ľudskú spotrebu	128	Nevhodné na ľudskú spotrebu	117
DDD, evidencia, výskyt škodcov	125	DDD, evidencia, výskyt škodcov	137
Sanitačný poriadok, evidencia	123	Sanitačný poriadok, evidencia	107

Graf 35 Porovnanie počtu kontrol za roky 2016 až 2017

Graf 36 Porušenosť pri úradných kontrolách v rokoch 2016 až 2017

9.3 Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd v rámci komodít rastlinného pôvodu

Jedlé rastlinné tuky a oleje

V roku 2017 bolo odobratých 151 jedlých rastlinných tukov olejov. Jeden výrobok nevyhovel požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 0,66 %. Oproti roku 2016 to predstavuje zlepšenie o 4,69 %. Nevyhovujúca vzorka bola odobratá na základe podania spotrebiteľa a išlo o extra panenský olivový olej zo Španielska, ktorý na základe posúdenia organoleptických vlastností spĺňal požiadavky pre panenský olivový olej, nie extra panenský.

Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov

V tejto komoditnej skupine bolo analyzovaných 12 výrobkov, pričom všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Z uvedeného počtu vzoriek sa v piatich prípadoch jednalo o prípravky do kávy.

Majonézy

V uvedenej komodite bolo odobratých 28 vzoriek. Všetky odobraté vzorky, rovnako ako v prechádzajúcom kalendárnom roku, vyhoveli vo vyšetrených znakoch požiadavkám platnej legislatívy.

Kakao a výrobky z kakaa

V priebehu roku 2017 bolo v tejto komodite odobratých 82 vzoriek, z toho 55 vzoriek tvoril kakaový prášok. Jedna vzorka (rovnako ako v roku 2016) kakaového prášku nevyhovela požiadavkám platnej legislatívy. Nevyhovujúci výrobok bol vyrobený na Slovensku, pričom nevyhovel požiadavkám platnej legislatívy pre neuvedenie výživovej hodnoty v označení potraviny.

Škrob a výrobky zo škrobu

V tejto komodite bolo odobratých 27 vzoriek a nesúlad s požiadavkami bol, rovnako ako v predchádzajúcom roku, zaznamenaný pri jednej vzorke, čo predstavuje porušenosť 3,7 %. Jednalo sa o zmrzlinový prášok, pri ktorom bol zistený nesúlad označenia na originálnom balení a na prelepke v slovenskom jazyku, neuvedenie všetkých povinných údajov v slovenskom jazyku a neoznačenie látok spôsobujúcich alergiu.

Cukry

V tejto kategórii bolo analyzovaných 15 vzoriek, pričom nesúlad s požiadavkami bol zaznamenaný pri dvoch vzorkách, čo predstavuje porušenosť 13,33 %. Jednalo sa o vzorky z tretích krajín (Maurícius, Čína), v oboch prípadoch bolo dôvodom nevyhovenia nesprávne označenie (neuvedenie všetkých povinných údajov). V predchádzajúcom roku nebol v tejto komodite zistený nesúlad.

Čokoláda

V roku 2017 bolo analyzovaných 133 úradných vzoriek čokolád, z toho 3 vzorky nevyhoveli požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 2,25 %. Oproti roku 2016 to predstavuje zhoršenie o 1,6 %. Všetky nevyhovujúce výrobky boli odobraté v obchodnej sieti, jeden výrobok bol vyrobený na Slovensku, jeden pochádzal z Českej republiky a jeden z Veľkej Británie. V jednom prípade bola zistená nevyhovujúca kvalita, keď obsah ekvivalentov kakaového masla (iné rastlinné tuky) bol nad stanovený limit a mliečny tuk bol pod stanovený limit. Jedna vzorka nevyhovela pre nesprávny údaj o obsahu prísad (želé) a v jednom prípade nebola zaistená jednoznačná čitateľnosť, pričom stredná výška písma nespĺňala požadovanú veľkosť.

Cukrovinky

V tejto komoditnej skupine bolo analyzovaných spolu 261 vzoriek, z toho požiadavkám legislatívy nevyhovelo 12 vzoriek, čo predstavuje porušenosť 4,6 %, čo je výsledok porovnateľný s predchádzajúcim rokom. V piatich prípadoch boli vzorky odobraté na základe podania spotrebiteľa. Osem výrobkov bolo domáceho pôvodu, 3 výrobky pochádzali z iných členských štátov EÚ a 1 výrobok z tretích krajín.

V dvoch prípadoch bola zistená prítomnosť plesní vo výrobkoch s lieskovými orechmi a zároveň zatuchnutá chuť, v dvoch prípadoch bola zistená vôňa alebo chuť po rozložení tuku, v ôsmich prípadoch išlo o nedostatky v označení výrobkov (napr. nedostatočná veľkosť písma, neuvedenie doplnkovej informácie o nepriaznivých účinkoch farbiva, neoznačenie kategórie prídavných látok).

Mrazené krémy a zmrzliny

V roku 2017 bolo analyzovaných 60 úradných vzoriek čokolád, z toho 1 vzorka (rovnako ako v roku 2016) nevyhovela požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 1,67 %. Išlo o výrobok domáceho pôvodu s nečitateľným označením povinných údajov.

Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky

V roku 2017 bolo odobraných na kontrolu parametrov zdravotnej bezpečnosti 169 vzoriek ovocia, 283 vzoriek zeleniny a 131 vzoriek zemiakov, ktoré boli vyhodnotené na platnú legislatívu. Z výsledkov vyplynulo, že 3 vzorky zeleniny boli nevyhovujúce, a to pre prekročený limit pre kadmia v mrkve (1), nedostatky v označovaní balenej mrkvy (1) a prekročený limit pre dusičnany v čínskej kapuste (1). Porušenosť 1,1%.

Všetky vzorky ovocia a zemiakov boli vyhovujúce.

Pozn.: Výsledky kontroly rezíduí pesticídov v ovocí a zelenine sú uvedené v samostatnej kapitole.

Výrobky zo zemiakov (ošúpané zemiaky, vyprážené a predpražené výrobky a ostatné)

Analyzovaných bolo 58 vzoriek, z toho 4 nevyhovujúce, čo predstavuje porušenosť 6,9 %. Vzorky boli nevyhovujúce v označení (3) a v senzorických znakoch (1).

Škrupinové ovocie

Analyzovaných bolo 358 vzoriek, z toho 13 bolo nevyhovujúcich, porušenosť 3,6%. Vzorky boli v nevyhovujúce pre nadlimitný obsah aflatoxínov v arašidoch (2), nevyhovujúce sensorické znaky (7), a nedostatky v označovaní (4).

Spracované ovocie a zelenina (kompóty, ovocné a zeleninové nátierky, mrazené ovocie a zelenina, sušené ovocie a zelenina, presladené ovocie a zelenina, chladené ovocie a zelenina, sterilizovaná, marinovaná a nakladaná zelenina, zeleninové pretlaky a kečupy)

Analyzovaných bolo 676 vzoriek, z toho 27 nevyhovujúcich, porušenosť 4 %. Vzorky boli nevyhovujúce v kontaminujúcich znakoch, a to Ochratoxín A v hrozienkach a aflatoxíny vo figách. Najviac nedostatkov bolo zistených v označovaní, a to neoznačenie prítomných konzervačných látok a nečitateľnosť informácií (nedostatočná veľkosť písma).

Čerstvé huby a výrobky z húb

Analyzovaných bolo 20 vzoriek čerstvých húb a 70 vzoriek výrobkov z húb. Nedostatky boli zistené len u výrobkov z húb v počte 4 vzorky, porušenosť 5,7 %. Charakter nedostatkov bol nízky pevný podiel u výrobkov z húb v náleve a nevyhovujúce sensorické znaky poukazujúce na skazenosť.

Koreniny (jednozložkové koreniny aj zmesi pre potravinársku výrobu)

Analyzovaných bolo 269 vzoriek, z toho 3 nevyhovujúce, porušenosť 1,1 %. Vzorky boli nevyhovujúce v kvalitatívnych fyzikálno – chemických znakoch (nízky obsah piperínu, kapsantínu a popola).

Z celkového počtu 269 vzoriek bolo 45 vzoriek koreninových zmesí určených pre potravinársku výrobu, nie pre konečného spotrebiteľa. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

Horčica, ocot a dressingy

Analyzovaných bolo 20 vzoriek, z toho 1 nevyhovujúca, porušenosť 5 %. Vzorka bola nevyhovujúca v znaku označovanie pre nečitateľnosť.

Čaj a čajové extrakty

Analyzovaných bolo 43 vzoriek, 3 vzorky boli nevyhovujúce, porušenosť 6,9%. Všetky 3 nevyhovujúce vzorky boli bylinné čaje, ktoré mali závažné nedostatky v označovaní.

Káva, kávoviny

Analyzovaných bolo 147 vzoriek, 1 vzorka bola nevyhovujúca v znaku označovanie. Porušenosť bola 0,7 %.

Dehydrované pokrmy a polievky

Analyzovaných bolo 126 vzoriek, 1 vzorka bola nevyhovujúca, porušenosť 0,8%. Vzorka bola nevyhovujúca v znaku označenie pre chýbajúci údaj o prítomnom alergéne.

Mrazené hotové jedlá a polotovary

Analyzovaných bolo 9 vzoriek, 1 vzorka bola nevyhovujúca v znaku označovanie. Porušenosť bola 11,1%.

Termosterilizované pokrmy

Analyzovaných bolo 59 vzoriek, 1 vzorka bola nevyhovujúca v znaku označovanie. Porušenosť bola 1,7%

Lahôdky

Analyzovaných bolo 123 vzoriek, 1 vzorka bola nevyhovujúca v sensorických znakoch. Porušenosť bola 0,8 %.

Mlynské výrobky z obilia

V roku 2017 bolo celkovo odobratých 222 vzoriek mlynských výrobkov, z ktorých nevyhovovali 2 vzorky. Jedna vzorka „Dinkel Wachauer- pekárska múčna zmes nevyhovovala

nariadeniu (EÚ) č. 1169/2011, pre prítomnosť alergénu - sója v množstve 93 mg/kg, ktorá nebola uvedená v zložení zmesi. Vo výrobku špaldové krúpy veľké nevyhovovalo označenie, nakoľko nebol uvedený konkrétny druh obilniny-pšenica.

Cestoviny

Zo 173 odobraných vzoriek cestovín nevyhovovalo 6 vzoriek. Porušenosť vo všetkých nevyhovujúcich vzorkách bola v označení, a to konkrétne: v dvoch prípadoch nebol uvedený názov „pšenica“. Ostatné nedostatky súviseli s nesprávnym zaradením cestovín v zmysle vyhlášky MPRV SR č. 24/2014, neuvedením povinných údajov v štátnom jazyku, v nedodržaní strednej výšky písma podľa nariadenia (EÚ) č. 1169/2011, keď bola zistená veľkosť iba 1,0 mm a vo vzorke semolinových cestovín bola zistená prítomnosť vajec, ktoré neboli uvedené v zložení.

Pekárske výrobky

V pekárskych výrobkoch nevyhovovalo 14 z celkového počtu 428 prekontrolovaných vzoriek. Podľa jednotlivých druhov pekárskych výrobkoch, najviac porušení (6) bolo zistených v jemnom pečive. V troch vzorkách jemného pečiva bola zistená porušenosť v použití prídavných látok, a to zistení prítomnosti konzervačnej látky, ktorá nebola uvedená v zložení výrobku a v zistení nepovoleného farbiva v tejto kategórii podľa nariadenia (ES) č. 1333/2008. Jedna vzorka nevyhovovala článku 13 ods. 2 nariadenia (EÚ) č.1169/2011, keď stredná veľkosť písma na obale výrobku mala iba 1,0 mm. Jedna vzorka jemného pečiva nevyhovovala senzoricky pre cudziu vôňu a chuť.

V kategórii chlieb boli tri nevyhovujúce vzorky . Nedostatky súviseli s prekročením povoleného limitu na obsah soli podľa výnosu MZ SR č. S08975-OL-2014, zistením alergénu-sója , pričom v zložení nebol uvedený a v senzorickom hodnotení, keď chlieb nebol vhodný na ľudskú výživu, keďže striedka mala viditeľný porast plesní zelenej farby.

Ostatné pekárske výrobky

Tu boli zistené 3 nevyhovujúce vzorky – parená knedľa obsahovala konzervačnú látku-kyselinu sorbovú - uvedenú v zložení výrobku, parená buchta obsahovala v ovocnej nátierke nepovolené farbivo E 122 –Azorubín a v opekancoch bola zistená kyselina sorbová v množstve 247 mg/kg, pričom nebola deklarovaná na obale.

V bežnom pečive boli zistené 2 nevyhovujúce vzorky, a to v obsahu nepovolenej konzervačnej látky a bageta na dopekание nevyhovovala senzorickému hodnoteniu podľa článku 14 ods. 2 písm. b/ nariadenia (ES) č. 178/2002, nebola vhodná na ľudskú spotrebu.

Trvanlivé pečivo

Z 227 odobratých vzoriek trvanlivého pečiva nevyhovovalo 10 vzoriek. Oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšila porušenosť o 2,67%. Nesúlad s označením alergénov v zmysle nariadenia (ES) č. 1169/2011 bol zaznamenaný v troch vzorkách, keď bola zistená prítomnosť mliečneho proteínu, resp. arašidov, pričom v zložení nebol deklarovaný. V troch vzorkách bola zistená menšia veľkosť písma ako 1,2 mm, čím bol porušený článok 13 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1169/2011. V troch vzorkách bola zistená konzervačná látka, pričom pri jemnom pečive, ktoré má aktivitu vody menšiu ako 0,65 konzervačná látka - kyselina sorbová nie je povolená, čo je v rozpore s nariadením (ES)č. 1333/2008 o prídavných látkach. Jedna vzorka nevyhovovala senzorickému hodnoteniu pre cudziu, nečistú vôňu a chuť.

Špeciálne výrobky z obilia

Nevyhovovali 4 vzorky z celkového počtu 87 odobratých vzoriek. Podľa analýz vo vzorke škoricové štvorčeky obilninové bol prekročený limit kumarínu (20 mg/kg), keď stanovená hodnota bola až 42,1 mg/kg, čo je porušenie nariadenia (ES) č. 1334/2008. Ostatné tri vzorky neboli v súlade s nariadením (EÚ) č. 1169/2011 v označovaní, nedodržanie určenej

veľkosti písma na obale výrobku, v dvoch prípadoch názov výrobku nevystihoval podstatu a uvádzal spotrebiteľa do omylu.

Cukrárske výrobky

Z 289 odobratých vzoriek nevyhovovalo 5 vzoriek, čo tvorí 1,73 %, čo je polovicu menej ako v predchádzajúcom roku.

V nevyhovujúcich výrobkoch dve vzorky punčových rezov obsahovali farbivo E 124-Ponceau 4 R, nesúladi s nariadením (ES) č. 1333/2008 o prídavných látkach. V dvoch vzorkách medových plátov bol prekročený limit konzervačnej látky, kyseliny sorbovej. V jednej vzorke bola zistená prítomnosť alergénu – lieskové orechy v množstve viac ako 25 mg/kg, pričom v zložení výrobku nebol uvedený.

Nealkoholické nápoje, koncentráty, energetické nápoje, ovocné a zeleninové šťavy

V roku 2017 bolo skontrolovaných 506 vzoriek, z čoho požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo 21 vzoriek, čo predstavuje 4,15 % z počtu odobratých vzoriek.

Výrobky nevyhovovali predovšetkým z dôvodu nesprávneho a neúplného označovania – nesprávne obchodné názvy, nedodrжанá stredná výška písma, nesprávne uvedenie výživových hodnôt, použitie nepovolených zdravotných tvrdení, zistená prítomnosť aditívnych látok nedeklarovaných na obale, povinné údaje na etiketách neboli v kodifikovanej podobe štátneho jazyka. Výrobky boli nevhodné na ľudskú spotrebu – pach a chuť po skvasení. Výrobky s prekročeným limitom konzervačných látok. U nealkoholického nápoja (limit maximálne 0,5 % obj.) zistený obsah alkoholu 0,6 % obj.

Droždie a sušené pivovarské kvasnice

V komodite droždie a sušené pivovarské kvasnice bolo v roku 2017 v rámci úradnej kontroly potravín odobratých a vyšetrených 5 vzoriek, pričom všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

Pivo

V roku 2017 požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo 10 vzoriek piva, čo predstavuje porušenosť 6,26 % z počtu 160 vzoriek piva.

Najčastejšie nedostatky pri analýze piva boli zistené v nesprávnom zaradení obchodného názvu piva – podľa farby: svetlé, polotmavé, tmavé, vyjadrené v jednotkách EBC.

Taktiež deklarácia extraktu v pôvodnej mladine nezodpovedala zisteným hodnotám. Obsah alkoholu nezodpovedal deklarácii na etiketách.

Ovocné víno sladové víno, aromatizované vína, medovina

V roku 2017 všeobecne záväzným právnym predpisom z počtu 76 vzoriek nevyhovelo 10 vzoriek, čo predstavuje 13,15 %. Najčastejšie nedostatky zistené v označovaní – nedodrжанá stredná výška písma, ľahko zmazaný – nečitateľný údaj o dátume minimálnej trvanlivosti. Prekročený limit konzervačnej látky, zistená prítomnosť nepovoleného sladidla, nedodrжанý obsah alkoholu u medoviny. Ovocné víno nemalo chuť ovocnej šťavy – výrazne horké.

Miešané nápoje

Z počtu 26 vzoriek v roku 2017 bolo 5 vzoriek vyhodnotených ako nevyhovujúce, čo je 19,23 %. Zistené nedostatky predovšetkým v označovaní – DMT na PET fľašiach ľahko stierateľný z uzáveru, dvojité označenie krajiny pôvodu (vyrobené na Slovensku a vyrobené v EÚ). Zistený zákal, vôňa nečistá, chuť nečistá – po kyseline octovej.

Lieh a liehoviny

V roku 2017 c celkového počtu 196 vzoriek bolo 7 vzoriek liehovín nevyhovujúcich, čo predstavuje 3,57 %. Zistené nedostatky v označovaní predajných názvov liehovín, ktoré neboli uvedené na nápadnom mieste aby boli ľahko viditeľné a jasne čitateľné (Liehovina - Slivovice

a Karpatské KB). Stredná výška písma nezodpovedala požiadavkám legislatívy. Liehovina obsahovala dva predajné názvy – borovička z borievky obyčajnej a Juniperus brandy. Predajný názov liehoviny nezodpovedal špecifikácii pre predajný názov kategorizovanej liehoviny

Dve vzorky liehovín pri importe nezodpovedali deklaroványm hodnotám obsahu etanolu v objemových percentách.

Minerálne vody, pramenité vody, balené pitné vody

V roku 2017 bolo celkom odobratých a analyzovaných 45 vzoriek balených vôd. Všetky vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

Ostatné alkoholické nápoje (Cider, Perry)

V roku 2017 bolo celkom odobratých a analyzovaných 14 vzoriek výrobkov – Cider, Perry alebo ochutený Cider. Všetky vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

Jedlé obilie, ryža

Kontrolovaných bolo 269 vzoriek, z čoho 2 vzorky nevyhoveli požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje 2,6% porušenie.

Olejniný

Odobratých bolo 110 olejnin z čoho bola 1 vzorka nevyhovujúca.

Strukoviny

Kontrolovaných bolo 170 strukovín, z čoho 5 vzoriek nevyhovelo.

9.4 Kontrola potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín

ŠVPS SR ako kompetentná autorita vykonáva v rámci Slovenskej republiky v roku 2017 okrem iných činností aj kontrolu kvality a bezpečnosti potravín neživočíšneho pôvodu importovaných z tretích krajín na územie SR a Európskej únie.

Okrem potravín neživočíšneho pôvodu patriacich do kompetencie orgánov ŠVPS SR sa pri importoch z tretích krajín kontrolujú aj potraviny a výživové doplnky podliehajúce dozoru ÚVZ. Kontrolovaná je každá zásielka potravín neživočíšneho pôvodu prichádzajúca z tretích krajín, ktorá vstupuje na našom území do Spoločenstva. Kontrola môže byť dokladová, identifikačná a fyzická (vrátane odberu vzoriek). Zásielka je colným orgánom uvoľnená do režimu voľný obeh až po jej odsúhlasení orgánom dozoru buď ihneď pri dokladovej alebo fyzickej kontrole, alebo až po ukončení rozborov v prípade odberu vzorky.

Počty importných kontrol potravín rastlinného pôvodu

V roku 2017 bolo spolu vykonaných 3 253 importných kontrol, pri ktorých bolo prekontrolovaných

4 240 zásielok z tretích krajín čo predstavuje 48 442 446,7 kg potravín neživočíšneho pôvodu. Odobratých bolo spolu 258 vzoriek, 14 nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy (bez analýz ohľadne rezíduí pesticídov, ktoré sú vyhodnotené samostatne v osobitnej správe).

ŠVPS SR ako kompetentná autorita vykonáva v rámci Slovenskej republiky v roku 2017 okrem iných činností aj kontrolu kvality a bezpečnosti potravín neživočíšneho pôvodu importovaných z tretích krajín na územie SR a Európskej únie.

Okrem potravín neživočíšneho pôvodu patriacich do kompetencie orgánov ŠVPS SR sa pri importoch z tretích krajín kontrolujú aj potraviny a výživové doplnky podliehajúce dozoru ÚVZ. Kontrolovaná je každá zásielka potravín neživočíšneho pôvodu prichádzajúca z tretích krajín, ktorá vstupuje na našom území do Spoločenstva. Kontrola môže byť dokladová, identifikačná a fyzická (vrátane odberu vzoriek). Zásielka je colným orgánom uvoľnená do režimu voľný obeh až po jej odsúhlasení orgánom dozoru buď ihneď pri dokladovej alebo fyzickej kontrole, alebo až po ukončení rozborov v prípade odberu vzorky.

V roku 2017 bolo na území SR vykonaných 3 253 importných úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu. Celkovo sa jednalo o 4 240 prekontrolovaných zásielok.

Tabuľka 72 Importná kontrola potravín rastlinného pôvodu

Počet kontrol	Počet zásielok	Množstvo tovaru v kg
3 253	4 240	48 442 446,74

Počet vzoriek celkom	Nevyhovujúce vzorky	Množstvo tovaru v kg
311	15	49 58 324,803

Najčastejší nedostatok pri importných kontrolách rastlinného pôvodu bol v povinnom označovaní výrobkov nesprávnymi alebo neúplnými údajmi čo predstavovalo 60% zo všetkých nevyhovujúcich vzoriek. Ďalej v prekročení niektorých limitov čím sa potravina stala nevhodnou na ľudský konzum. Prekročenie limitov predstavovalo 40% zo všetkých nevyhovujúcich vzoriek.

Tabuľka 73 Importná kontrola – nariadené opatrenia

Druh nariadeného opatrenia	Počet kontrol	Počet zásielok	Množstvo tovaru v kg	Faktúrovaná suma
Znehodnotiť dodávku	3	7	44 092	83,65
Vrátiť dodávku	2	2	5 193	53,86
Povoliť dodávku	3 172	4 131	46 915 406,89	35 007,43
Na iné účely	3	3	34 360	9,09
ReExport dodávky	3	5	25 684,5	11,65
Dočasne pozastavená	76	92	1 417 710,35	849,02
Celkový súčet	3253	4 240	48 442 446,74	36 014,7

Tabuľka 73 Prehľad prvej desiatky krajín s najväčším množstvom dovážaných potravín rastlinného pôvodu.

Krajina	Počet zásielok	Množstvo tovaru v kg
Čína	645	432 4354,288
Turecko	591	8 273 924,432
Srbsko	540	6 892 152,1
Ukrajina	268	8 182 620,24
Spojené Štáty Americké	227	559 016,976
Vietnam	167	1 359 719,42
Kanada	158	2 809 735,72
Albánsko	117	176 2871
Macedónsko	101	851 193,64
India	91	174 397,01
Spolu	2 905	3 5189 984,83

Tabuľka 74 Niektoré komodity s najväčším počtom zásielok v rámci dovážaného a kontrolovaného tovaru z tretích krajín

Komodita	Počet kontrol	Počet zásielok	Množstvo tovaru v kg
Výživové doplnky	320	320	203 270,426
Rafinované oleje	246	259	6 130 233,1
Dyňa červená	110	110	2 196 082
Ochutený nealkoholický nápoj	99	107	1 348 295,456
Grapefruity	104	104	814 823,88
Ostatné cukrovinky	102	103	743 643,13
Kompóty	53	101	3 233 886,4
Šošovica	50	88	2 188 590
Arašidy upravené	86	86	1 945 953,398
Káva zelená	42	79	400 411,5
Fazuľa	48	70	1 566 045
Spolu	1 260	1 427	20 771 234,29

9.5 Výsledky kontroly označovania GMO potravín

V rámci úradných kontrol vykonávaných inšpektormi RVPS sa kontroluje súlad v označení, aby bola zabezpečená zhoda s vyhláškou MPRV SR č. 245/2015 Z. z. o požiadavkách na označovanie potravín a nariadeniami (ES) č. 1829/2003 Európskeho Parlamentu a Rady o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách a (ES) č. 1830/2003 Európskeho Parlamentu a Rady o sledovateľnosti a označovaní geneticky modifikovaných organizmov a sledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov.

Úradné kontroly potravín so zameraním na vysledovateľnosť a odber vzoriek sa vykonávajú v celom reťazci, prednostne u dovozcov z tretích krajín, výrobcov potravín rastlinného pôvodu, ako aj pri uvádzaní na trh a manipulácii s vyššie uvedenými surovinami a potravinami rastlinného pôvodu (VO-sklady, obchodná sieť), vrátane sledovania prahovej hodnoty 0,9 % v rámci analyzovaných vzoriek. Jedná sa hlavne o kontroly náhodného výskytu GMO u surovín a vo výrobkoch, ktoré nebudú mať v označení uvedené „vyrobené z geneticky modifikovaných surovín“ a o kontroly na neautorizované produkty.

Pokiaľ sa jedná o dovoz z tretích krajín postupovalo sa v zmysle legislatívnych predpisov týkajúcich sa nepovolenej geneticky modifikovanej ryže vo výrobkoch z ryže pochádzajúcich z Číny.

Vzorky boli analyzované v skúšobných laboratóriách ŠVPÚ: VPÚ Dolný Kubín (národné referenčné laboratórium) a VPÚ Bratislava. V roku 2017 odobrali inšpektori v rámci úradných kontrol 113 vzoriek. Z tohto počtu bolo 107 vzoriek odobraných inšpektormi RVPS a 6 vzoriek inšpektormi RÚVZ. Výsledky úradnej kontroly na zisťovanie prítomnosti GMO v potravinách za rok 2017, sú spracované podľa komodít a laboratória, ktoré analýzy vykonalo.

Následné analýzy 113 vzoriek preukázali nasledovné pozitívne výsledky v 2 prípadoch:

- do 0,1 % príslušnej zložky potraviny (LOQ): 1 vzorka - GM sója MON40-3-2
- do 0,9 % príslušnej zložky potraviny: 1 vzorka
- nad 0,9% príslušnej zložky potraviny: žiadna vzorka

Tabuľka 75 Prehľad o počte analyzovaných vzoriek v príslušných laboratóriách v roku 2017

Typ vzorky	Výsledok kvalitatívnej analýzy	Laboratórium ŠVPÚ			Spolu
		Dolný Kubín		Bratislava	
		počet vzoriek			
		RVPS	RÚVZ	RVPS	
kukurica a výrobky z kukurice	negatívna	10	1	14	25
	pozitívna	0	0	0	0
sója a výrobky zo sóje	negatívna	37	1	-	38
	pozitívna	1	0	-	1
ryža výrobky z ryže	negatívna	24	4	11	39
	pozitívna	0	0	0	0
ľan	negatívna	7	-	3	10
	pozitívna	0	-	0	0
iné	negatívna	-	-	-	-
	pozitívna	-	-	-	-
neizolovaná DNA		-	-	-	-
SPOLU		79	6	28	113

9.6. Kontrola verejných skladov

Kontrola dodržiavania zákona č. 144/1998 Z. z o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov vykonávali poverením inšpektori v rámci pôsobností príslušných RVPS v spolupráci s MPRV SR. Poverení inšpektori na základe požiadavky MPRV SR vykonali celkovo 32 kontrol verejných skladov. V priebehu kontrol boli zistené nedostatky v 6 prípadoch. Prekontrolovaných bolo 21 právnych subjektov a 29 prevádzok.

9.7. Delegované činnosti a kontrola krížového plnenia

Delegované činnosti

V roku 2017 boli vykonávané aj činnosti v zmysle Dohody o delegovaných činnostiach uzatvorenej medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a ŠVPS SR.

V prípade programu „Školské ovocie“ sa vykonávali odbery vzoriek a následne analýzy, kde sa preverovalo, či výrobky neobsahujú pridané látky – cukor, tuk, soľ, sladidlá. Prítomnosť látok nebola zistená. Vykonaných bolo celkovo 5 kontrol.

V prípade programu „Školské mlieko“ sa vykonávali odbery vzoriek a následne analýzy, kde sa preveroval súlad s platnou legislatívou u obsahu bielkovín, obsah pridaného cukru, obsah tuku a sušiny. Nedostatky neboli zistené. Vykonaných bolo celkovo 6 úradných kontrol.

V rámci „Sťahovanie z trhu“ sa preverovalo, či sťahované výrobky zodpovedajú obchodným normám v zmysle nariadenia K. (EÚ) č. 543/2011. Celkovo bolo vykonaných 71 kontrol obchodnej kvality, nehoda nebola zistená.

V prípade programu dobré životné podmienky zvierat bolo vykonaných 34 kontrol na základe výberovej vzorky poskytnutej Pôdohospodárskou platobnou agentúrou.

Krížové plnenie sa vzťahuje na vyplácanie priamych platieb a niektorých opatrení v rámci PRV 2014 – 2020. Medzi platby v rámci PRV 2014 – 2020 patria platba pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami, platba v rámci sústavy NATURA 2000, agroenvironmentálne - klimatické opatrenie, ekologické poľnohospodárstvo, dobré životné

podmienky zvierat, lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov. Krížové plnenie sa taktiež vzťahuje na platby v rámci spoločnej organizácie trhu s vínom podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Spolu bolo kontrolovaných 373 žiadateľov.

Tabuľka 76 Prehľad výsledkov kontrol a hodnotení krížového plnenia

Označenie podmienky hospodárenia	Predmet kontroly - názov/označenie požiadavky/normy	Počet porušení
PH 4	Bezpečnosť potravín a krmív	0
PH 5	Zabránenie používaniu určitých látok s hormonálnym alebo tyrostatickým účinkom a betaagonistov pri chove hospodárskych zvierat	0
PH 6	Identifikácia a registrácia ošípaných	36
PH 7	Identifikácia registrácia hovädzieho dobytku	217
PH 8	Identifikácia a registrácia oviec a kôz	98
PH 9	Pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií	1
PH 11	Minimálne normy na ochranu teliat	3
PH 12	Minimálne normy na ochranu ošípaných	0
PH 13	Ochrana zvierat chovaných na hospodárske účely	24

9.8 Cielené kontroly rastlinného pôvodu

9.8.1. Cielená kontrola mimo pracovnej doby inšpektorov zameraná na obchodnú sieť

Cielená kontrola s celoročnou pôsobnosťou bola zameraná na zvýšenie účinnosti úradných kontrol v obchodnej sieti, na trhoviskách a v miestach určenia. Cieľom kontrol mimo pracovnej doby inšpektorov úradnej kontroly potravín bola ochrana spotrebiteľov pri predaji potravín v neskorších popoludňajších hodinách a mimo pracovných dní.

V roku 2017 bolo vykonaných celkovo 1730 kontrol mimo pracovnej doby inšpektorov, z toho 616 kontrol bolo s nedostatkami, čo predstavuje 35,6 %. Za zistené nedostatky bolo uložených 114 blokových pokút v hodnote 3970 €. Závažnejšie nedostatky boli riešené v správnom konaní v počte 223, pri ktorých boli uložené pokuty v hodnote 247 730 €. Celkovo boli počas kontrol po pracovnej dobe uložené pokuty v hodnote 251 700 €.

Najvyššie pokuty boli uložené v obchodných sieťach za predaj tovaru nevhodného na ľudskú spotrebu a za predaj tovaru s nadlimitným obsahom aflatoxínov.

9.8.2. Cielená kontrola produktov rastlinného pôvodu na trhoviskách, predaj pri cestách, ambulantný predaj.

V priebehu roka 2017 sa počas troch fáz uskutočnila cieľná kontrola zameraná na predaj potravín rastlinného pôvodu, hlavne čerstvého ovocia a zeleniny, na trhoviskách a pri cestách. Kontroly sa vykonávali podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle zákona NR SR č. 178/1998 Z.z. o predaji na trhoviskách v znení neskorších predpisov.

V rámci CK bolo vykonaných 510 úradných kontrol, pričom počas 168 kontrol boli zistené nedostatky, čo predstavuje 33%. Počas kontrol bolo uložených 327 blokových pokút v hodnote 2757 Euro. Počas kontrol bolo uložených 286 opatrení na odstránenie nedostatkov, 26 zákazov predaja. Najčastejšie nedostatky :

- v chýbajúcej evidencii dopestovaného – predaného tovaru, ktorá je požadovaná v zmysle Nariadenia vlády SR č. 360/2011 v platnom znení, pri predaji „malých množstiev“
- v nesplnení povinnosti pestovateľov registrovať sa na RVPS
- chýbajúce nadobúdacie doklady na predávaný tovar
- predaj potravín pri cestách mimo obce.

Tabuľka 77 Počty vykonaných plánovaných a cielených úradných kontrol v zmysle zákona o potravinách (152/95 Z. z. v platnom znení) a v zmysle zákona č. 178/1998 v platnom znení

Typ činnosti	Kontroly bez nedostatkov	Kontroly s nedostatkom	Počet kontrol celkom
Malé predajne - ambulantom predaj	226	49	275
Malé predajne - stánkový predaj	842	69	911
Malé predajne - trhovisko	424	102	526
Spolu	1 492	220	1 712

9.8.3. Cielená kontrola zameraná na zistenie obsahu zložiek v koreninových zmesiach určených na výrobu certifikovaných výrobkov ZTŠ (zaručená tradičná špecialita)

Cielená kontrola bola vykonaná s cieľom overiť parametre potravinovej zložky, ktorá sa používa pri výrobe Spišských párkov - certifikovaných výrobkov ZTŠ.

Boli vykonané 4 kontroly (2 u výrobcov koreniacich zmesí, 1 u distribútora a 1 u používateľa zmesi). Počas každej kontroly bola odobratá 1 vzorka koreniacej zmesi na stanovenie vybraných kvalitatívnych parametrov. Všetky 4 vzorky boli vyhovujúce.

9.8.4. Cielená kontrola Vianoce 2017

V rámci cielených kontrol Vianoce 2017 bolo vykonaných 1 459 kontrol v mesiacoch október až december. Nedostatky boli zistené pri 16 kontrolách, čo predstavuje 1,1 % kontrol s nedostatkom. Skontrolovaných bolo 691 právnych subjektov a 1 159 prevádzok.

Spolu bolo zistených 37 nedostatkov v 15 prevádzkach, pričom v 25-tich prípadoch súviseli nedostatky s hygienou (hygiena bodov, hygiena predaja, hygiena technologických zariadení, resp. pracovných pomôcok alebo osobná hygiena). Zvyšných 12 nedostatkov z celkového počtu sa týkali samotných výrobkov, t. j. nesprávne označenie, boli po dátume spotreby alebo bol poškodený obal výrobku. Pri kontrolách bolo odobratých 342 vzoriek, z ktorých 7 bolo nevyhovujúcich.

Tabuľka 78

Vzorka	Nevyhovujúci znak
Mliečne opekané 400 g	na obale výrobku nie sú deklarované konzervačné látky, vo vyšetrenej vzorke zistená prítomnosť KL kyseliny sorbovej - 247 mg/kg
Nízkoenergetický nesýtený nápoj s arómou jablka a maliny, obsahuje cukor	v znakoch označenie
Cremona hlbokozmrazený krém smotanový	nečitateľné povinné údaje na etikete výrobku
Slovakia Chips s príchuťou slanina	nesúlady medzi hlavnou pohľadovou stranou, ktorá poukazuje na prítomnosť "gazdovskej slaninky", informácie o zložení je zanedbateľné množstvo 0,05%
Ipeľská medovina staroslovenská 0,5 l	vo vyšetrenej vzorke zistená prítomnosť kyseliny sorbovej E200 v množstve 256 mg/kg (lim. 200 mg/kg)
Vianočné sviečky DE LUXE z belgickej čokolády 200 g Cheetos ketchup- Extrudovaný kukuričný výrobok s prích. kečupu 43 g	obsah ekvivalentov kakaového masla bol nad stanovený limit, mliečny tuk bol pod stanovený limit označenie - názov nevystihuje podstatu výrobku - v názve a grafickom zobrazení je kečup, v zložení výrobku sa kečup ako zložka vôbec nenachádza

Uložených bolo 6 blokových pokút v celkovej hodnote 170 €.

9.8.5. Cielená kontrola - Veľká noc 2017

ŠVPS SR nariadila veterinárnym a potravinovým správam v SR v mesiacoch február až apríl vykonať kontroly potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, vrátane lahôdkarských výrobkov, ktoré sa umiestňujú na trh a konzumujú v období Veľkej noci. V sledovanom, období sa celkovo vykonalo 2058 cielených úradných kontrol potravín, z čoho pri 134 kontrolách boli zistené nedostatky.

Tabuľka 79 Počty kontrol a kontrolované prevádzky

Počet kontrolovaných právnych subjektov	Počet kontrolovaných prevádzok	Kontroly bez nedostatkov	Kontroly s nedostatkom/%	Počet kontrol celkom
865	1 524	1 924	134/6,5%	2 058

Tabuľka 80 Miesta výkonu kontrol podľa typu činnosti

Druh činnosti	Počet kontrol
Doprava, distribúcia	6
Hypermarkety, supermarkety	412
Stredné predajne	920
Malé predajne	647
VO sklady	34
Výroba	35
Ostatné	4

V najväčšej miere boli zistené nedostatky v hygiene, hlavne v hygiene budov a prevádzok (26), nasledovali nedostatky v hygiene skladov a osobná hygiena pracovníkov. Nedostatky súvisiace so samotnými výrobkami boli najviac zaznamenané v ich označení - 27 (nedostatočné, nečitateľné alebo nesprávne). Výrobky po dátume spotreby boli zaznamenané v 13 prípadoch.

Z celkového počtu 2 058 vykonaných úradných kontrol, bolo 134 kontrol s nedostatkami, v rámci ktorých bolo zistených 573 nedostatkov. Nevyhovujúci tovar bol v množstve 383,062 kg, v hodnote 2 078,8 EUR. Celkove bolo uložených 27 blokových pokút, 179 opatrení na mieste a voči kontrolovaným právnym subjektom budú začaté správne konania, z ktorých v 159 prípadoch bude uložená pokuta a v 15 prípadoch budú uložené opatrenia.

V rámci cieľeného sledovania bolo odobratých 348 vzoriek produktov, z ktorých bolo 8 vzoriek nevyhovujúcich.

Tabuľka 81 Nevyhovujúce vzorky odobraté počas CK Veľká Noc

Názov vzorky	Nevyhovujúci znak
Veritalia PROSCIUTTO CRUDO balené v ochrannej atmosfére	neuvedený názov potraviny, stredná výška písma je menšia ako 1,2mm (plocha obalu je väčšia ako 80 cm 2)
Nealkoholický citrónový koncentrát 0,5 l obsah ovocnej zložky 4 %	prekročenie obsahu konzervačnej látky , kyseliny benzoovej (E210) -, zistená hodnota 238,4 mg/kg, limit 150 mg/kg v citrónovom koncentráte 0,5 l (Citónka Denis)
Vlašské orechy lúpané suché	vôňa nepríjemná, zmenená , po oxidácii, chuť trpká, nahorklá
Morčacia saláma	zmätočné označenie v Slovenskom jazyku, nedostatočný preklad, nesprávne výrazy, výživové hodnoty neuvedené v Slovenskom jazyku.
Klobása populárna	prekročenie najvyššieho prípustného množstva benzo(a)pyrénu a sumy PAU4
Včelí med agátový á 500g	vzorka nie je v súlade s Vyhláškou MP a RV SR č. 41/2012 o mede v znaku Diastatická aktivita.
Medový perník s ovocnou náplňou v tmavej poleve	zistený celkový mliečny alergén v množstve viac ako 25 mg/kg, pričom v označení výrobku nie je uvedený.
Petit Beurre-krehké sušienky	zistený alergén – arašidy, pričom v označení výrobku nie je uvedený , nedodržaná veľkosť písma – nariadenie (EÚ) č. 1169/2011

9.8.6. Cieľená kontrola - Doplnkové označenie nebalených pekárskych/cukrárskych výrobkov údajom - „rozmrazené“ alebo „vyrobené dopečením z chladeného/mrazeného polotovaru“ pri predaji v obchodnej sieti.

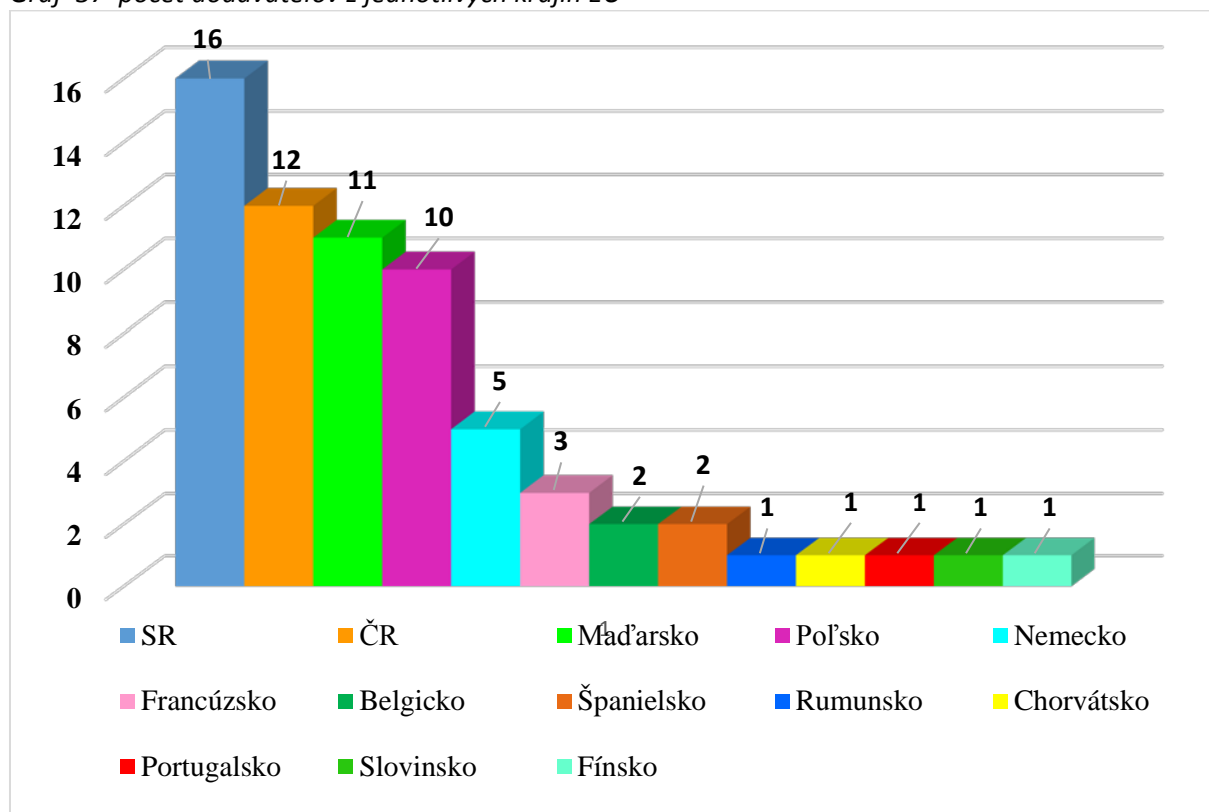
Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) č. 24/2014 v znení neskorších predpisov, v kapitole „označovanie“ udáva potrebu označovania takýchto pekárskych výrobkov mieste ponuky slovom „rozmrazené“ alebo „vyrobené dopečením z chladeného/mrazeného polotovaru“

Cieľom kontroly bolo preverenie dodržania doplnkového označenia pri predaji nebalených pekárskych, ak boli ponúkané zo zamrazených hotových výrobkov alebo zamrazených polotovarov a zároveň preveriť či nedochádza k zmiešaniu čerstvých a „rozmrazených“ výrobkov. Zároveň v rámci vysledovateľnosti sa sledoval v prípade

mrazených výrobkov dodávateľ - krajina (slovenský výrobca alebo zahraničný, napr. ČR, Poľsko, Belgicko, Nemecko atď.) a podľa sprievodnej dokumentácie (alebo na obale mrazených výrobkov) aké boli postupy pred ponukou na ich predaj (rozmrazenie alebo dopečenie). Cielená kontrola bola uskutočnená v obchodnej sieti, bola dlhodobá - 3.apríl 2017 až 30. jún.2017 v rámci plánovaných úradných kontrol jednotlivých RVPS.

V sledovanom období sa v regiónoch Slovenska uskutočnilo 480 úradných kontrol, pri ktorých bol iba 4 krát zistený nedostatok v doplňujúcom označení pekárskeho výrobku pri ponuke na predaj. Podľa výsledovateľnosti bola zistená skutočnosť dodávajúcich výrobcov z jednotlivých krajín EÚ mrazených pekárskeho výrobkov/mrazených pekárskeho polotovarov, čo vidieť v nasledujúcom grafe:

Graf 37 počet dodávateľov z jednotlivých krajín EÚ

9.8.7. Cielená kontrola - Preverenie registrovaných charitatívnych organizácií v zmysle zákona NR SR č. 152/95.

1. januára 2017 nadobudla účinnosť novela zákona o potravinách č. 152/1995 Z.z., ktorou bol okrem iného doplnený § 6 Registrácia prevádzkarní a podmienky umiestnenia potravín na trh. Podľa § 6 ods. (7) Charitatívna organizácia môže nakladať s potravinami po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti až po jej registrácii. Registráciu charitatívnej organizácie vykonáva príslušná RVPS, kde charitatívna organizácia vykonáva svoju činnosť. Na stránke ŠVPS SR v sekcii potraviny sa nachádzajú všetky informácie ohľadom charitatívnych organizácií (registrácia, formulár...) a je tu zverejnený aktuálny zoznam zaregistrovaných charitatívnych organizácií v rámci Slovenskej republiky, ktoré vykazujú činnosť súvisiacu s potravinami po dátume minimálnej trvanlivosti (DMT). Charitatívne organizácie môžu mať

zameranú svoju činnosť na prepravu potravín po DMT, na skladovanie potravín po DMT alebo na výdaj potravín po DMT.

Cieľom tejto kontroly bolo preverenie prihlásených charitatívnych organizácií, ktorých prevádzky majú svoju činnosť zameranú na skladovanie potravín po DMT alebo ide o charitatívne organizácie, ktoré slúžia ako výdajne potravín po DMT. V týchto charitatívnych organizáciách sa preverovala aj registráciu a schválenie Úradom verejného zdravotníctva (ÚVZ), dodržanie legislatívnych podmienok charitatívnych organizácií, ktoré vykonávajú svoju činnosť s potravinami po DMT v zmysle § 6 ods. 8 až 11 zákona NR SR č. 152/95 Z.z. v platnom znení, v rámci vysledovateľnosti sa zisťovalo, od ktorých prevádzkovateľov bezodplatne charitatívna organizácia prevzala potraviny po dátume minimálnej trvanlivosti a námatkovo skontrolovali stav uvedených potravín z hľadiska ich bezpečnosti. Cielená kontrola zaregistrovaných organizácií v mieste pôsobnosti príslušnej Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy (RVPS) bola vykonávaná v čase: od 23. augusta 2017 do 6. septembra 2017.

V sledovanom období bolo na ŠVPS SR zaregistrovaných 18 CHO. Pri kontrole bolo zistené, že dve charitatívne organizácie nezačali svoju činnosť, jedna činnosť ukončila bez oznámenia na RVPS.

Potraviny po DMT boli typu: nealko nápoje, trvanlivé pečivo, dehydrované výrobky-polievky, bujóny, pudinky, balzamikový ocot, sterilizované lečo, paprikové pomazánky, cestoviny, múka, sterilizované potraviny v konzervách, paštéty, mrazené dopeky, ryža, jedlé tuky, kompóty, oleje.

V Potravinovej banke Slovenska inšpektori vykonali aj senzorické hodnotenie na mieste u troch výrobkov. Výrobky boli bez zmien vo vzhľade, konzistencii, vône. Vo všetkých skontrolovaných charitatívnych organizáciách mali registráciu z príslušných RÚVZ a RVPS. Ďalej bola skontrolovaná hygiena priestorov a pracovníkov jednotlivých výdajní. Priestory na výdaj potravín boli čisté. Pracovníci manipulujúcimi s potravinami mali zdravotné preukazy a pracovali v čistých pracovných plášťoch .

9.8.8. Cielená kontrola vajec, výrobkov z vajec a hydinového mäsa zameraná na zisťovanie prítomnosti fipronilu

V nadväznosti na oznámenia RASFF (Rýchlým výstražným systémom pre potraviny a krmivá) - oznámenie o nelegálnom používaní prípravku fipronil v hydinových chovoch v iných členských štátoch EÚ a následne zistených rezíduí vo vajciach určených na ľudskú spotrebu, Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky nariadila Regionálnym veterinárnym a potravinovým správam vykonať ciele kontroly v miestach určenia.

Úradné kontroly boli vykonávané:

- v miestach určenia okrem maloobchodu a predmetom kontroly boli vajcia, výrobky z vajec a hydinové mäso, ktoré boli dodané z iných členských štátov, a ktoré boli vyprodukované v Belgicku, Holandsku, Nemecku, Francúzsku, Taliansku, Poľsku.
- v prevádzkach rastlinného pôvodu (pečivárne, pekárne, cukrárske výrobné, cestovinárne a výrobné majonéz), so zameraním na produkty (vaječná surovina – spracované vajcia) vyrobené najmä v Poľsku, ČR, SR a Lotyšsku.
- na slovenských farmách s chovom nosníc.

V sledovanom období vykonali inšpektori RVPS viac ako 300 kontrol. Predmetom odberu vzoriek inšpektormi úradnej kontroly rastlinných produktov boli vajcia, spracované vajcia (sušená a pasterizovaná vaječná hmota) v prevádzkarniach, ktoré vyrábajú rastlinné a zmiešané produkty.

Spolu bolo odobratých a vyšetrených 18 vzoriek.

U 5 vzoriek bola nameraná hodnota nad MRL, t.j. nad 0,005 mg/kg.

Cieľom tejto kontroly bolo taktiež preverenie nahlásených zásielok – produktov živočíšneho pôvodu-vaječných výrobkov, ktoré sú používané na ďalšie spracovanie vo výrobe, v elektronickom portáli ŠVPS „Zásielky“, v prevádzkach rastlinného pôvodu.

Úradnou kontrolou bolo zistené, že kontrolované prevádzky rastlinného pôvodu, ktoré dovážajú vaječné výrobky na územie SR napriamo do svojich výrobní z iných čl. štátov, sú zaregistrované ako výrobcovia, dovozcovia, distribútori v zmysle zákona o potravinách a skontrolované zásielky vaječných výrobkov, ktoré sú používané na ďalšie spracovanie, boli nahlásené ako produkty živoč. pôvodu do elektronického portálu ŠVPS.

9.9. Značka kvality SK 2017 – potraviny rastlinného a živočíšneho pôvodu

V roku 2017 boli inšpektormi RVPS vykonané aj kontroly výrobkov, uchádzajúcich sa o udelenie Značky kvality SK, keďže podľa „Zásad posudzovania a udeľovania Značky kvality SK na poľnohospodárske produkty a potraviny“, vykonávajú kontrolu dodržiavania podmienok pre udeľovanie značky u registrovaných výrobkov orgány Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky.

Pri kontrolách inšpektori zisťovali, či výrobok spĺňa všetky požiadavky uvedené v platných Zásadách Značky kvality SK, t. j. najmä či:

- výrobca spĺňa požiadavky zákona o potravinách, ako aj príslušnej národnej a európskej legislatívy vzťahujúcej sa k predmetnému výrobku,
- výrobok spĺňa parametre uvedené v technickej dokumentácii, ktorú výrobca ako prílohu predkladal k žiadosti o udelenie značky, inšpektori venovali osobitnú pozornosť posúdeniu údajov v kolónke „nadštandardné kvalitatívne vlastnosti“ ,
- výrobok spĺňa požiadavku na predpísané % zastúpenie surovín domáceho pôvodu,
- všetky fázy výrobného procesu sú uskutočňované na území Slovenskej republiky, s výnimkou surovín z dovozu.

Spolu bolo vykonaných 52 kontrol pred udelením, pri ktorých bolo skontrolovaných 156 výrobkov rastlinného a živočíšneho pôvodu.

Udelenie Značky kvality SK sa uskutočnilo v rámci výstavy Danubius - Gastro 2017, pričom pred jej udelením bolo skontrolovaných 23 prevádzkovateľov a 77 výrobkom bola udelená Značka kvality SK. Pri príležitosti výstavy Agrokomplex 2017 bolo pred udelením prekontrolovaných 29 prevádzkovateľov a spolu bolo 79-tim výrobkom rastlinného a živočíšneho pôvodu udelená Značka kvality SK.

9.10. Politika kvality

V zmysle Zákona NR SR č. 152/95 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, § 9a odsek (8) „Úradnú kontrolu poľnohospodárskych výrobkov a potravín s chráneným označením pôvodu (CHOP), s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s označením zaručenej tradičnej špeciality (ZTŠ) spĺňajúcich požiadavky podľa osobitných predpisov vykonávajú orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy“.

Pri bežných plánovaných úradných kontrolách v obchodnej sieti preto inšpektori úradnej kontroly potravín v roku 2017 vykonávali aj nasledovné činnosti:

1. skontrolovali, či sa v predajni vyskytujú výrobky s CHOP, CHZO alebo ZTŠ,

2. uviedli podrobné údaje o výskyte takýchto výrobkov do záznamu z úradnej kontroly (Presný originálny názov výrobku, výrobca, druh výrobku, druh použitého symbolu a pod.),
3. overili si následne v elektronickej databáze EÚ „DOOR“ oprávnenosť použitia loga na výrobkoch,
4. zistenia boli zapísané aj do programu KIČ (elektronická databáza kontrolnej činnosti), kde je v rámci zápisu zistení z plánovaných úradných kontrol vytvorená kolónka „Politika kvality“.

Na základe údajov z elektronickej databázy bolo v obchodnej sieti v roku 2017 vykonaných spolu 1500 úradných kontrol, pri ktorých boli skontrolované potraviny rastlinného aj živočíšneho pôvodu s chráneným označením. Spolu bolo prekontrolovaných 3963 výrobkov. Prekontrolovaných bolo 697 výrobkov s chráneným označením pôvodu, 2709 výrobkov s chráneným zemepisným označením a 557 výrobkov s označením zaručená tradičná špecialita. Pokiaľ ide o krajinu pôvodu, najčastejšie išlo o výrobky z Českej republiky a zo Slovenska, potom výrobky vyrobené v Taliansku, Nemecku, Francúzsku, Grécku, Španielsku, Rakúsku, Maďarsku a v iných krajinách.

V prípade potravín rastlinného pôvodu neboli zistené žiadne nedostatky.

9.11. Audity potravín rastlinného pôvodu

V roku 2017 Regionálne veterinárne a potravinové správy vykonávali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných pôvodu audity, so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnéj praxe s platnou legislatívou. Celkom bolo vykonaných 94 auditov, z ktorých v 17 prípadoch boli zistené nezhody. Vo vypracovaných správach z auditov bolo vykázaných 29 nezhôd.

Tabuľka 82 Výsledky auditov v roku 2017

<i>Typ činnosti</i>	<i>Počet auditovaných právnych subjektov</i>	<i>Počet auditovaných prevádzok</i>	<i>Audity bez nedostatkov</i>	<i>Audity s nedostatkom</i>	<i>Počet auditov spolu</i>
Baliarne	1	1	1	0	1
Hypermarkety a supermarkety	2	3	2	1	3
Stredné predajne	1	1	1	0	1
Veľkoobchodný sklad OZ	1	1	0	1	1
VO sklad rastlinný	15	15	13	2	15
VO sklad zmiešaný	2	2	2	0	2
VO sklad živočíšny	1	1	1	0	1
Výrobca vo svojej predajni – rastlinné komodity	6	7	6	1	7
Výrobcovia – rastlinné komodity	62	62	50	12	62
Dopravcovia a distribútori	1	1	1	0	1
Celkový súčet	92	94	77	17	94

Charakter zistených nezhôd u PPP:

- Nevypracovanie všetkých dokumentov zásad správnej výrobnéj praxe (ZSVP)
- Nekompletnosť dokumentu – projekt HACCP

- Nevypracovaná analýza rizika pri operácii „príjem a skladovanie vajec“
- Neaktualizovaná legislatíva v dokumentácii zásad SVP
- V dokumente projekt HACCP chýbajúci opis výrobku a toková schéma
- Neoverená funkčnosť systému HACCP
- V rámci analýzy nebezpečenstvá – riziká, nebolo zohľadnené chemické nebezpečenstvo
- Chýbala evidencia o nameraných teplotách pri stanovených kritických kontrolných bodoch (CCP)
- Nepredložené záznamy o školení – vzdelávaní zamestnancov v oblasti hygieny potravín – nevykonané školenia

9.12. Opatrenia a sankcie

ŠVPS SR a RVPS SR v zmysle zákona o potravinách uložila prevádzkovateľom potravinárskeho podniku na všetkých stupňoch výroby, spracúvania, distribúcie a pri dovoze potravín za zistené nedostatky (napr. za tovar po DMT, DS, zdraviu škodlivé potraviny, neznámeho pôvodu, nekvalitné, falšované, klamlivo označené, nevhodných na ľudskú spotrebu, za poškodený tovar, za nedostatočnú hygienu predaja, za nedostatky v dokumentácii HACCP, za hygienu skladovania, za hygienu budov, za správnu výrobnú prax, neplnenie opatrení, nezaregistrovanie a pod.) opatrenia na mieste a sankcie.

V roku 2017 nadobudlo v správnom konaní právoplatnosť 1 608 rozhodnutí riaditeľov miestne príslušných RVPS pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh v hodnote 14 308 030 €, pričom priemerná hodnota uloženej pokuty bola 8 898,0 € a maximálna suma uloženej pokuty bola 1 000 000 €.

Blokových pokút uložených fyzickým osobám pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh bolo 2 210 v hodnote 58 319 €.

9.13. Usmernenia alebo informácie pre potravinárskych prevádzkovateľov

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2017 zúčastňovali ako lektori na rôznych školiaciach seminárov organizovaných zväzmi a asociáciami pre PPP (seminár Cechu pekárov a cukrárov západného Slovenska, Zväz obchodu a cestovného ruchu SR, Slovenský podnikateľský zväz pekárov, cukrárov a cestovinárov, seminár pre pestovateľov), v rámci seminárov organizovaných MPRV SR, v rámci odborných konferencií a na zasadnutiach rôznych potravinárskych zväzov, cechov, asociácií a tiež s PKS, SPPK, Zväzom obchodu a cestovného ruchu SR a SAMO. SPPK, PKS a zväzy sú písomne a elektronicky informovaní aj o niektorých aktuálnych informáciách a požiadavkách, napr. požiadavky nariadenia o informáciách pre spotrebiteľov o potravinách, nové požiadavky nariadenia o prídavných látkach do potravín, požiadavky nariadení na dovozy potravín neživočíšneho pôvodu z tretích krajín a iné.

9.14. Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny

Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny sa v roku 2017 vykonávala v zmysle legislatívy EÚ a národnej legislatívy. Kontrolu vykonávali autorizovaní inšpektori na všetkých stupňoch obchodu, u prvovýrobcov (pestovateľov), veľkoobchodníkov, dovozcov, vývozcov a vo všetkých typoch maloobchodného predaja.

Výsledky kontrolnej činnosti:

Inšpektori vykonali 1 893 kontrol na všetkých stupňoch obchodu. Najviac kontrol bolo vykonaných v maloobchodných jednotkách, celkom 1 476 kontrol, vo veľkoobchodných skladoch 308 kontrol, u prvovýrobcov 85 kontrol a kontroly na požiadanie boli vykonané

v počte 24. Počas kontrol bolo vykonaných 9 379 hodnotení čerstvého ovocia a zeleniny na mieste (HNM), 8 737 vzoriek vyhovelo osobitným normám kvality a všeobecnej norme, čo predstavuje 93,2 % a 642 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kvalitu osobitných noriem a všeobecnej normy, čo predstavuje 6,8 %.

Najväčšie množstvo nevyhovujúcich plodín bolo zistené vo veľkoobchodných skladoch 90 316,45 kg, v maloobchodných jednotkách 8982,56 kg. Najviac kontrol zhody bolo vykonaných u plodiny jablká – 1 169 kontrol zhody, rajčiaky – 890 kontrol zhody a paprika zeleninová – 701 kontrol zhody. Najviac nevyhovujúcich plodín bolo u jablák – 85, u rajčiakov – 65 a u papriky – 47. Podľa pôvodu bolo najviac nevyhovujúcich plodín zo Španielska – 103, Slovenska – 96 a Poľska - 93, u 57 plodín nebola uvedená krajina pôvodu.

Tabuľka 84 Počet kontrol a hodnotenie zhody na mieste podľa jednotlivých stupňov obchodu

Miesto kontroly	Počet kontrol	Počet HNM	Z toho počet HNM nevyhovujúcich
Maloobchod	1 476	8 173	616
Veľkoobchod	308	986	26
Prvovýroba	85	164	0
Iné kontroly	24	56	0
Spolu	1 893	9 379	642

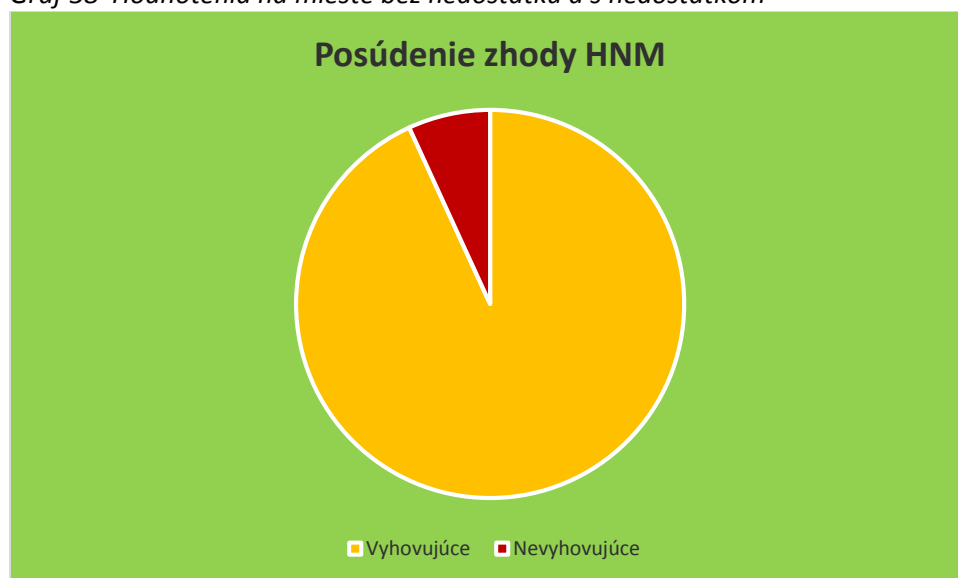
Tabuľka 85 Hmotnosť plodín hodnotených na mieste

HNM	Množstvo celkom	Vyhovujúce	Nevyhovujúce
Spolu kg	4 743 790,8	4 644 491,78	99 299,02

Tabuľka 86 Počet kontrol pri dovoze a vývoze

Kontroly	HNM
dovoz	4
vývoz	137

Graf 38 Hodnotenia na mieste bez nedostatku a s nedostatkom

9.14.1. Cielené kontroly

9.14.1.1. Cielená kontrola - Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny po pracovnom čase

V roku 2017 vykonali autorizovaní inšpektori pre kontrolu zhody s obchodnými normami v rámci tematických kontrol po pracovnej dobe, v sobotu a nedeľu na území SR spolu 170 kontrol supermarketov a hypermarketov. Z uvedeného počtu kontrol bolo 62 kontrol so zisteniami porušenia požiadaviek na kvalitu OZ. Počas kontroly vykonali inšpektori 1 128 hodnotení na mieste v celkovom množstve 39 893,5 kg, v 135 prípadoch plodiny nevyhoveli hodnoteniu na mieste, čo predstavuje spolu 2 964,8 kg ovocia a zeleniny. 21,7 % nevyhovujúcich plodín nezodpovedalo minimálnym požiadavkám noriem, 46,4 % požiadavkám na kvalitu, 1,7 % požiadavkám na obchodnú úpravu a 30,2 % požiadavkám na označovanie.

Celkom bolo hodnotených 59 druhov ovocia a zeleniny, z ktorých 47 podlieha požiadavkám všeobecnej normy a 12 požiadavkám špecifických noriem NK č. 543/2011, príloha č. I.

Podľa pôvodu bolo najviac nevyhovujúcich plodín Španielsko – 25, Slovensko – 23, Taliansko – 18, Maďarsko, Poľsko – 11, u 9 plodín nebola uvedená krajina pôvodu.

9.14.1.2. Cielená kontrola - Kontrola obchodnej kvality citrusového ovocia

V mesiacoch apríl a máj 2017 vykonali inšpektori 619 hodnotení citrusových plodov. Kontroly boli vykonané na základe žiadosti ŠVPS SR v obchodnej sieti a veľkoobchodných skladoch. Spolu bolo skontrolovaných 70 554,6 kg ovocia. Požiadavkám obchodných noriem nezodpovedalo 24 hodnotených dávok v celkovom množstve 440,6 kg. Na stanovenie minimálneho obsahu šťavy v plodoch boli do laboratórií odobraté 4 vzorky (2 x pomaranče, 1x citróny a mandarínky). Vzorky boli vyhovujúce.

Tabuľka 87 Kontrolované plodiny

plodina	HNM	kg	HNM N	kg	dôvod N
citróny	217	20 905	10	247,5	pleseň, obchodná kvalita, zatriedenie
mandarínky	161	17 419,7	4	35,4	hniloba a plesne
pomaranče	241	32 229,9	10	157,7	hniloba

9.14.2. Správne konania

V roku 2017 bolo právoplatne ukončených 27 správnych konaní voči subjektom podnikajúcim v sektore ovocia a zeleniny za porušenie zákona č.491/2001 o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v pôsobnosti 9 RVPS. Na základe porušenia tohto zákona boli právnym subjektom uložené pokuty vo výške 25 400 €.

9.14.3. Porovnanie počtu kontrol za roky 2015 až 2017:

Porovnania počtu kontrol a ich výsledkov je uvedené v tabuľke.

Tabuľka 88 Porovnanie počtu kontrol za roky 2015 až 2017

	2015	2016	2017
Počet kontrol	1 685	2 071	1 893
HNM celkom	8 051	9 666	9 379
HNM nevyhovujúce	611	655	642
Tovar celkom v kg	3 772 041,02	5 146 794,77	4 743 790,8
Nevyhovujúci tovar v kg	24 347,21	54 991,54	99 299,02

Tabuľka 89 Porovnanie počtu kontrol na rôznom stupni obchodu v rokoch 2015 – 2017

Miesto kontroly	Počet kontrol 2015	Počet kontrol 2016	Počet Kontrol 2017
Maloobchod	1 271	1 600	1 476
Veľkoobchod	309	339	308
Prvovýroba	84	108	85
Iné kontroly	21	24	24
Spolu	1 685	2 071	1 893

Tabuľka 90 Porovnanie počtu nevyhovujúcich vzoriek pri hodnotení na mieste na rôznych stupňoch obchodu v rokoch 2015 – 2017

Miesto kontroly	Počet nevyh. HNM 2015	Počet nevyh. HNM 2016	Počet nevyh. HNM 2017
Maloobchod	583	629	616
Veľkoobchod	27	22	26
Prvovýroba	0	2	0
Iné kontroly	1	2	0
Spolu	611	655	642

9.15. Kontrola kvality, označovania a zdravotnej neškodnosti vína

V roku 2017 ŠVPS SR vykonávala kontrolu v zmysle zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve. Celkovo bolo vykonaných 1 339 kontrol.

Tabuľka 91 Podiel kontrol na jednotlivých stupňoch výroby a obchodu v roku 2017 :

Miesto kontroly	Počet kontrol
Výroba	293
Maloobchod sudové víno	322
Maloobchod	415
Zariadenia spoločného stravovania	117
Dovoz z tretích krajín	156
Veľkoobchodné sklady	34
Internetový predaj	2
Spolu	1 339

Tabuľka 92 Počet vzoriek hodnotených na mieste (HNM) a odobratých do laboratórií ŠVPÚ

	Vzorky HNM	Nevyhovujúce HNM	Vzorky odobraté do laboratória	Nevyhovujúce v laboratóriách	Vzorky celkom/ nevyhovujúce spolu	% porušení
Výrobné podniky	691	26	22	3	713/29	4,0
Maloobchodné predajne sudového vína	1 053	64	62	23	1 115/87	7,8
Maloobchodné predajne	704	127	90	32	794/159	20,0
-slovenské vína	280	14	26	6	306/20	6,5
-zahraničné vína	407	113	64	26	471/139	29,5
Zariadenia spoločného stravovania	274	11	20	7	294/18	6,1
-slovenské vína	118	3	7	2	125/5	4,0
-zahraničné vína	156	8	13	5	169/13	7,6
VO sklady	97	12	10	7	107/19	17,7
-slovenské vína	48	3	5	2	53/5	9,4
-zahraničné vína	49	9	5	5	54/14	25,9
Dovozcovia	351	4	9	1	360/5	1,4
SPOLU	3 170	244	213	73	3 383/317	9,4

V porovnaní s minulými rokmi porušenosť klesla asi o 0,4 %. Najnižšia porušenosť v kvalite bola zistená pri vínach s CHOP, ktoré boli zatriedené na UKSUP-e zatriedovacou komisiou. Zatriedené vína sa predávajú hlavne vo fľašovej forme. Najčastejším nedostatkom v predaji pri prívlastkových vínach bolo neuvedenie označenia Štátneho kontrolného čísla. Pri kontrolách bolo zistené, že vo väčšine prípadov boli vína certifikované, ale výrobca nenalepil ŠKČ na fľašu.

Najviac nedostatkov bolo zistených v maloobchodných predajniach hlavne v najnižších kategóriách vín BZO a vín BZO s uvedením odrody. Najviac nedostatkov pri zahraničných vínach bolo označovanie spotrebiteľských balení, t. j. neuvedenie povinných údajov v štátnom jazyku, neprimerane malé dolepy v štátnom jazyku – údaje boli na dolepkách nečitateľné. Vo vínach v najnižších kategóriách hlavne z Maďarska boli v sensorických znakoch nedostatky v oxidácii, vo vône - nečisté po prídavkoch syntetických aróm, po potuchline, prchavých kyselinách, nečistom priebehu malolaktickej fermentácie, mikrobiálnom rozklade. V chuťových parametroch - chuť nečistá, neharmonická.

V analytických znakoch boli zistené nedostatky v nesprávnom údají o obsahu alkoholu a zvyškového cukru. Vína boli pôvodom z Maďarska a Španielska plnené do 2 litrových PET fliaš, v 1 a 5 litrových sklenených fliaš.

U vín BZO pôvodom zo Slovenska predávaných hlavne ako sudové vína bola zistená porušenosť len 7,8 %, čo je výrazný pokles oproti predchádzajúcim rokom.

Cielená kontrola kvality a zdravotnej neškodnosti vín predávaných v spotrebiteľskom balení

Kontrola bola vykonaná v zmysle zákona č. 313/2009 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve a v zmysle nariadenia Rady (ES) 1308/2013 o spoločnej organizácii trhu. Cielená kontrola bola zameraná hlavne na predaj zahraničných vín v maloobchodných reťazcoch a veľkoobchodných skladoch. V čase kontroly sa inšpektori zamerali na kontrolu kvality, označovania a kontrolu zdravotnej neškodnosti predávaných vín.

Celkovo bolo vykonaných 13 kontrol a odobratých 36 vzoriek vín do laboratórií ŠVPÚ. Na základe sensorického hodnotenia a analytického rozboru boli vzorky vyhodnotené nasledovne:

V sensorických parametroch, označení a analytických parametroch nevyhovovalo 17 vzoriek z počtu 36 vzoriek. Najviac nedostatkov bolo zistených hlavne pri sensorickom hodnotení pre vôňu a chuť nečistú po oxidácii, nečistom priebehu jablčno-mliečnej fermentácie, mikrobiálnom rozklade, potuchline, čo celkovo predstavuje 47 % porušenosť.

V analytických znakoch nevyhovovali 2 vzorky pre nesprávny údaj o obsahu zvyškového cukru a prekročený limit celkového oxidu siričitého. V označovaní chýbal údaj o menšej vinohradníckej jednotke pre vína s CHOP. Vo väčšine prípadov vína so zistenými nedostatkami boli označené krajinou pôvodu Maďarsko.

Porušenosť vo vzorkách odobratých do laboratórií bola mimoriadne vysoká, nakoľko inšpektori pri kontrole vyberajú vzorky hlavne s predpokladanou porušenosťou v označení na spotrebiteľskom obale alebo porušenej kvalite.

Vína so zistenými nedostatkami boli stiahnuté z predaja a voči predajcom bolo začaté správne konanie a uložený finančný postih. Celkovo bolo uložených 56 správnych konaní.

Inšpektori oddelenia kontroly vína sa zúčastnili na rôznych nominačných degustáciách, seminároch a konferenciách, reprezentovali a boli nominovaní do funkcie predsedov odborných komisií na nominačných a medzinárodných odborných degustáciách.

9.16. Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytku a ošípaných.

Kontrola klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytku a ošípaných sa vykonáva na celom území Slovenskej republiky na 116 bitúnkoch. Klasifikácia jatočných tiel HD a ošípaných je povinná, musia ju vykonávať všetky bitúnky v Slovenskej republike. Povinnosť kontroly výkonu klasifikácie JOT stanovuje NK 1249/2008 a Nariadenie rady a EP 1308/2013. Inšpekčnú skupinu tvorili v roku 2017 2 autorizovaní inšpektori ŠVPS SR.

Z celkového počtu bitúnkov je 62 pre hovädzí dobytok. Na 3 veľkokapacitných bitúnkoch sa poráža viac ako 75 ks hovädzieho dobytku za týždeň a na 59 nízkokapacitných bitúnkoch sa poráža menej ako 75 ks hovädzieho dobytku za týždeň. Klasifikácia jatočných tiel ošípaných sa vykonáva na 54 bitúnkoch, z uvedeného počtu bitúnkov je 7 veľkokapacitných s kapacitou porážania nad 200 ks ošípaných týždenne, nízkokapacitných prevádzkarní s kapacitou porážania menej ako 200 ks ošípaných týždenne je v SR 47.

Frekvencia kontrol vo veľkokapacitných bitúnkoch je 8 kontrol ročne pre obidve skupiny, nízkokapacitné bitúnky HD mali stanovenú frekvenciu 2 kontroly ročne a nízkokapacitné bitúnky pre ošípané 1 kontrolu ročne.

V roku 2017 bolo vykonaných spolu 248 kontrol klasifikácie JOT HD a ošípaných.

Najčastejšie chyby pri kontrolách v roku 2017 boli najmä:

- nadhodnocovanie či podhodnocovanie tried mäsitosti (55x) a pretučnenosti (120x)
- opracovanie jatočného tela nezodpovedalo štandardnej úprave HD (64x), ošípané (115x)
- chýbajúce kalibrácie váh, (4x)
- klasifikačné protokoly neboli k dispozícii (7x)
- nečitateľné označenie na jatočných telách, (15x)
- chýbajúce kalibrácie prístrojov pre klasifikáciu ošípaných (5x)
- neoznačovanie resp. nesprávne označovanie jatočných tiel HD a ošípaných (42x)
- nevykonávanie dennej kontroly prístrojov pre klasifikáciu ošípaných (8x)

Uvedené nedostatky boli riešené uložením opatrení na mieste, ktorých plnenie a bolo kontrolované pri následnej kontrole. Ukladanie opatrení resp. pokút bolo riešené v zmysle zákona č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov. Na ukladanie opatrení sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Tabuľka 93 výsledky kontrol klasifikácie hovädzieho dobytku v roku 2017

Druh bitúнку	Počet bitúnkov	Frekvencia kontrol za rok podľa NK č.1249/2008	Minimálny počet kontrol za rok 2017	Plánovaný počet kontrol za I. - XII. 2017	Skutočný počet kontrol za I. - XII. 2017	% plnenia
Nízkokapacitný	59	2	118	118	118	100,0
Veľkokapacitný	3	8	24	24	25	104,2
SPOLU	62		142	142	143	100,7

Tabuľka 94 výsledky kontrol klasifikácie ošípaných v roku 2017

<i>Druh bitúnku</i>	<i>Počet bitúnkov</i>	<i>Frekvencia kontrol za rok podľa NK č.1249/2008</i>	<i>Minimálny počet kontrol za rok 2017</i>	<i>Plánovaný počet kontrol za I. - XII. 2017</i>	<i>Skutočný počet kontrol za I. -XII. 2017</i>	<i>% plnenia</i>
Nízkokapacitný	47	1	47	47	49	104,3
Veľkokapacitný	7	8	56	56	56	100,0
SPOLU	54		103	103	105	101,9

10. Potraviny živočíšneho pôvodu

Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu vykonávali príslušné orgány veterinárnej správy v roku 2017 podľa Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2015 - 2017 v súlade s rozhodnutím Komisie 2007/363/ES. Úradné/veterinárne kontroly produktov živočíšneho pôvodu sa vykonávali podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a podľa zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov v súlade s nariadením (ES) č.882/2004 a nariadením (ES) č.854/2004 v záujme ochrany zdravia zvierat a zdravia ľudí na všetkých stupňoch potravinového reťazca [podľa nariadení (ES) č.853/2004 a 854/2004], t.j. od prvovýroby až po maloobchodný predaj.

Hlavným cieľom úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov v tejto oblasti. Špecifickými strategickými cieľmi v tejto oblasti boli:

1. Zisťovanie mikrobiologickej kontaminácie a chemickej kontaminácie (kontaminanty, rezíduá veterinárnych liekov, rezíduá pesticídov, prídavné látky)
2. Kontrola označovania potravín (alergény) v záujme ochrany zdravia spotrebiteľov
3. Ochrana spotrebiteľov pred klamaním a ilegálnymi praktikami (kontrola označovania a zloženia potravín)
4. Monitorovať riziko z mikrobiologickej kontaminácie salmonelami v záujme ochrany zdravia spotrebiteľov.

10.1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby

Úradné/veterinárne kontroly živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby vykonávali úradní veterinárni lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ v registrovaných produkčných chovoch mlieka, v registrovaných zberných strediskách zveriny a v schválených chovoch nosníc (produkcia vajec).

10.1.1. Prvovýroba – surové mlieko

K 31.12.2017 bolo v Slovenskej republike registrovaných 873 produkčných chovov mlieka, z toho produkčných chovov surového kravského mlieka 491, surového ovčieho mlieka 326 a surového kozieho mlieka 56. V týchto produkčných chovoch surového mlieka bolo vykonaných spolu 811 veterinárnych kontrol. V 154 produkčných chovoch boli zistené nedostatky (17,64%), čo je zhoršenie oproti roku 2016 o 0,67%. Najčastejšie sa zisťovali

stavebno - technické nedostatky, nedostatky v dodržiavaní hygienických podmienok a nedostatky vo vedení dokumentácie. Na základe zistených nedostatkov bolo spolu uložených 456 opatrení na ich odstránenie (16 rozhodnutí v správnom konaní a 185 iných opatrení RVPS) a boli uložené 2 pokuty v hodnote 60€.

V roku 2017 sa vykonal u prvovýrobcov zaregistrovaných na priamy predaj odber 121 vzoriek surového mlieka na rezíduá inhibičných látok, všetky vzorky boli vyhovujúce.

10.1.2. Prvovýroba – zberné strediská zveri

K 31.12.2017 bolo v SR registrovaných 88 zberných stredísk na uchovávanie ulovenej voľne žijúcej zveri, v ktorých bolo vykonaných 239 veterinárnych kontrol. 11 nedostatkov sa zistilo v 4 zberných strediskách (4,55%). Išlo o nedostatky v údržbe stavieb a technických zariadení. Bolo uložených 12 opatrení na ich odstránenie.

10.1.3. Prvovýroba vajec – chovy nosníc

V roku 2017 bolo vykonaných 220 veterinárnych kontrol v prvovýrobe vajec – v schválených chovoch nosníc. Nedostatky boli zistené v 1 chove.

10.2. Úradné/veterinárne kontroly na úrovni výroby, spracovania a skladovania produktov živočíšneho pôvodu

10.2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa

V roku 2017 úradní veterinárni lekári RVPS vykonali úradné kontroly v 124 schválených prevádzkarniach pre zabíjanie *domácich kopytníkov* (ďalej len „bitúnkov“), čo predstavuje oproti roku 2016 nárast o 3 prevádzkarne. V zozname schválených bitúnkov pre domáce kopytníky evidujeme 57 prevádzkarní, ktorým boli schválené úpravy požiadaviek na konštrukcie, usporiadania a vybavenia podľa NV SR č. 359/2011 Z.z a týkal sa bitúnkov s malým objemom výroby, kde sa zabíja najviac 30 dobytčích jednotiek. Oproti roku 2016 to predstavovalo zníženie o 6 prevádzkarní a tieto prevádzkarne k 31.12.2017 predstavovali 46,3% k celkovému počtu evidovaných bitúnkov.

Tabuľka 95 počty schválených bitúnkov v SR za roky 2012 až 2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet bitúnkov so štruktúrnymi výnimkami	9	16	54	64	63	57
Percentuálny počet bitúnkov so štruktúrnymi výnimkami	8,6%	16,5%	44,6%	48,8%	52,1%	46,3%

Najväčšie zastúpenie v počte 50 prevádzkarní majú bitúnky s malým objemom výroby, ktoré sú schválené pre zabíjanie hovädzieho dobytku s ošípanými, z toho samostatné bitúnky schválené pre zabíjanie výlučne hovädzieho dobytku predstavujú 16 prevádzkarní.

Veterinárne prehliadky *ante mortem* a *post mortem* boli vykonané celkom u 690 638 kusov *domácich kopytníkov*, čo predstavuje oproti r. 2016 nárast o 20 799 kusov. Z toho 172 141 (24,9%) kusov domácich kopytníkov pôvodom z iných členských krajín EÚ a tretích krajín, čo oproti r.2016 predstavuje nárast o 37 640 kusov prehliadnutých jatočných zvierat a mäsa z nich. Nepoživatelných bolo posúdených spolu 789 celých tiel domácich kopytníkov, čo predstavuje oproti roku 2016 nárast o 226 kusov.

Naliehavé zabitia boli uskutočnené u 76 kusov domácich kopytníkov, čo predstavuje oproti roku 2016 nárast o 6 kusov. K celkovému počtu zabitých zvierat v r.2017 to predstavuje 0,011%. V porovnaní s *bitúnkami so štruktúrnymi výnimkami* bolo veterinárne prehliadnutých 35 kusov *naliehavo zabitých domácich kopytníkov*, čo predstavovalo 46% k celkovému počtu *naliehavo zabitých zvierat na všetkých bitúnkoch* a 0,15% k celkovému počtu *zabitých domácich kopytníkov na bitúnkoch so štruktúrnymi výnimkami*.

V zozname schválených bitúnkov pre *mäso z hydiny* evidujeme 7 prevádzkarní, čo v porovnaní s r. 2016 je pokles o 1 prevádzkareň. Veterinárna prehliadka bola vykonaná u 43093681 kusov hydiny, čo predstavuje oproti roku 2016 nárast o 1247267 kusov zabitej a prehliadnutej hydiny. Z celkového počtu zabitej hydiny bolo 38823771 pôvodom zo SR a 4269910 z iných členských krajín EÚ, z toho najväčším dodávateľom bola Česká republika s 4267010 kusmi jatočnej hydiny. Posúdených ako nepoživatelné telá bolo 415 024 kusov, čo celkovo predstavuje oproti roku 2016 pokles o 14 159 ks zabitej hydiny, z toho pre technologické nedostatky 86 022 tiel. Z vodnej hydiny bolo zabitých a veterinárne prehliadnutých 8 720 kusov kačíc.

Úradní veterinári lekári vykonali tiež prehliadku *post mortem* u 22 020 kusov *voľne žijúcej zveri*, čo predstavuje oproti roku 2016 nárast o 2843 kusov voľne žijúcej zveri. Z farmovej zveri bolo veterinárne prehliadnutých 54 kusov pštrosov. Posúdené ako nepoživatelné bolo 71 tiel voľne žijúcej zveri, a to najmä pre rozstrelanosť a zaparenosť, čo predstavuje oproti roku 2016 nárast o 57 tiel voľne žijúcej zveri.

Mäso z nepoživatelných tiel domácich kopytníkov, hydiny a voľne žijúcej zveri sa nedostalo do potravinového ani krmivového reťazca a bolo neškodne odstránené v zariadeniach na spracúvanie a zneškodňovanie vedľajších živočíšnych produktov.

Pri úradnej veterinárnej prehliadke *jatočných tiel hovädzieho dobytku* boli najčastejšou diagnózou parazitózy, najmä pre nález živých motolíc v žilcovodoch pečeni u 576 kusov a v prípade chronických zmien u 729 kusov pečeni. Ďalšími nálezmi boli u 106 jatočných tiel iné zmyslových odchýlky, vychudlosť, vodnateľnosť a škody spôsobené technologickým postupom.

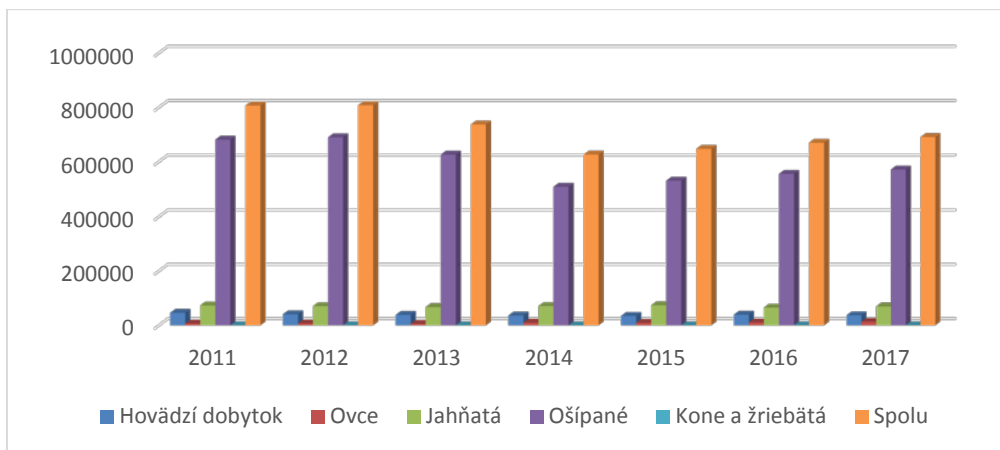
V prípade *ošípaných* boli najčastejšou diagnózou odchýlky zmyslových vlastností, ochorenia neinfekčného charakteru, hydrémia (vodnateľnosť), vychudlosť mäsa. Kryptorchizmus bol zistený u 521 jatočných ošípaných, čo predstavuje v porovnaní s r.2016 nárast o 283 kusov. Pre výraznú pachovú odchýlku (samčí pach) bolo ako nepoživatelné posúdených 112 jatočných tiel. V prípade parazitóz, sú to askaridózy, ktoré boli zistené u 20513 prípadov, čo predstavuje v porovnaní s r.2016 nárast o 510 kusov jatočných ošípaných.

Pri úradnej veterinárnej prehliadke *jatočných tiel mladého hovädzieho dobytku (teliat)* vo veku do 12 mesiacov, prevažne najčastejšou diagnózou bola vychudlosť a vodnateľnosť (hydrémia) mäsa s nedostatočným vývinom (50 tiel). U *jatočných tiel oviec* u 48 kusov sa zistili odchýlky zmyslových vlastností a v prípade parazitóz u 1754 prípadov bol zistený nález živých motolíc, pľúcna červitosť, sarkocystóza a askaridóza, čo predstavuje v porovnaní s r.2016 nárast o 711 prípadov.

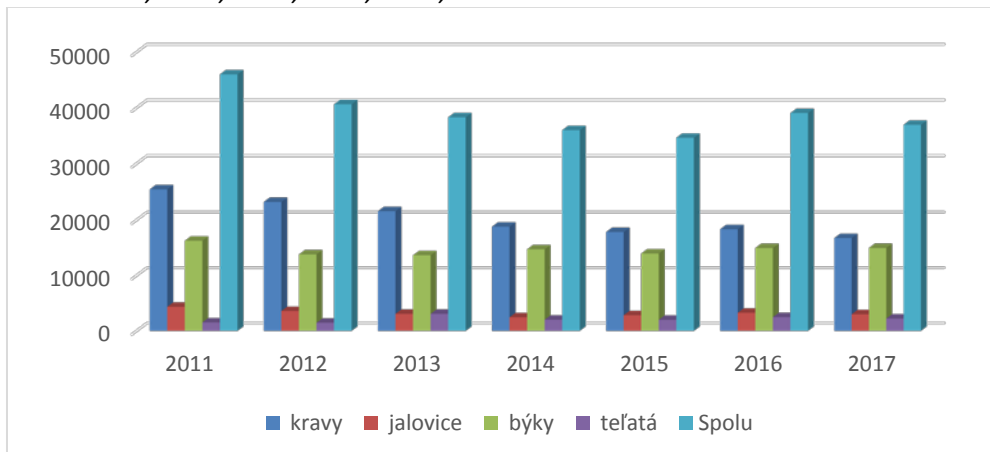
Pri úradnej veterinárnej prehliadke tiel jatočnej *hydiny* (kurčatá, sliepky), prevažne najčastejšou diagnózou boli kachexia, vodnatelnosť, technologické poškodenia, edémová choroba, neinfekčné ochorenia a zakrpatenosť.

Odber vzoriek na laboratórne vyšetrenie sa vykonával v rámci úradných prehliadok *ante mortem* a *post mortem* podľa nariadenia (ES) č. 854/2004 vždy, ak to bolo potrebné na dosiahnutie konečnej diagnózy alebo na zisťovanie prítomnosti choroby zvierat alebo pri podozrení na rezíduá antimikrobiálnych látok.

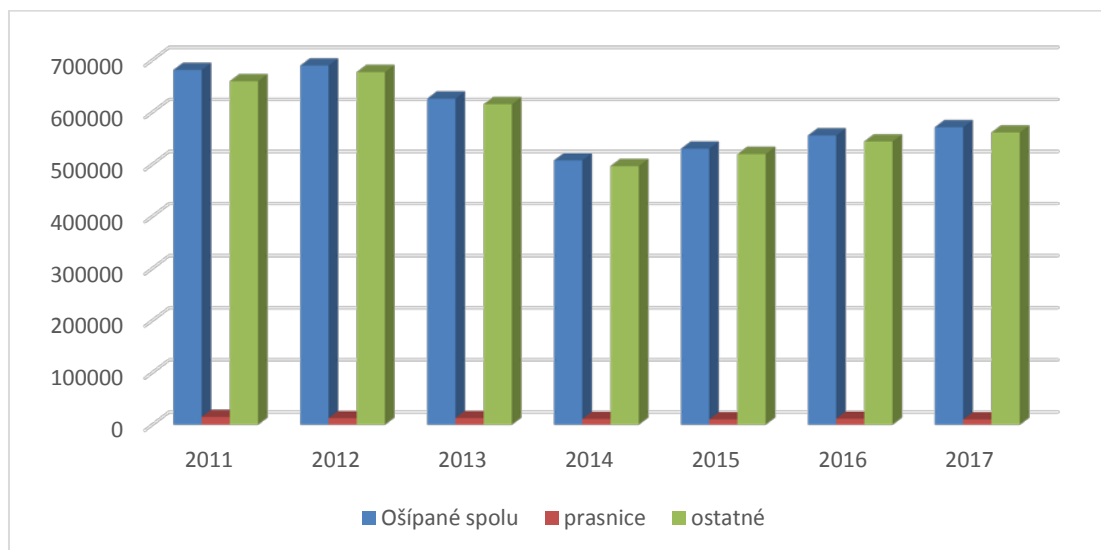
Graf 38 Veterinárna prehliadka domácich kopytníkov v schválených prevádzkarňach v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

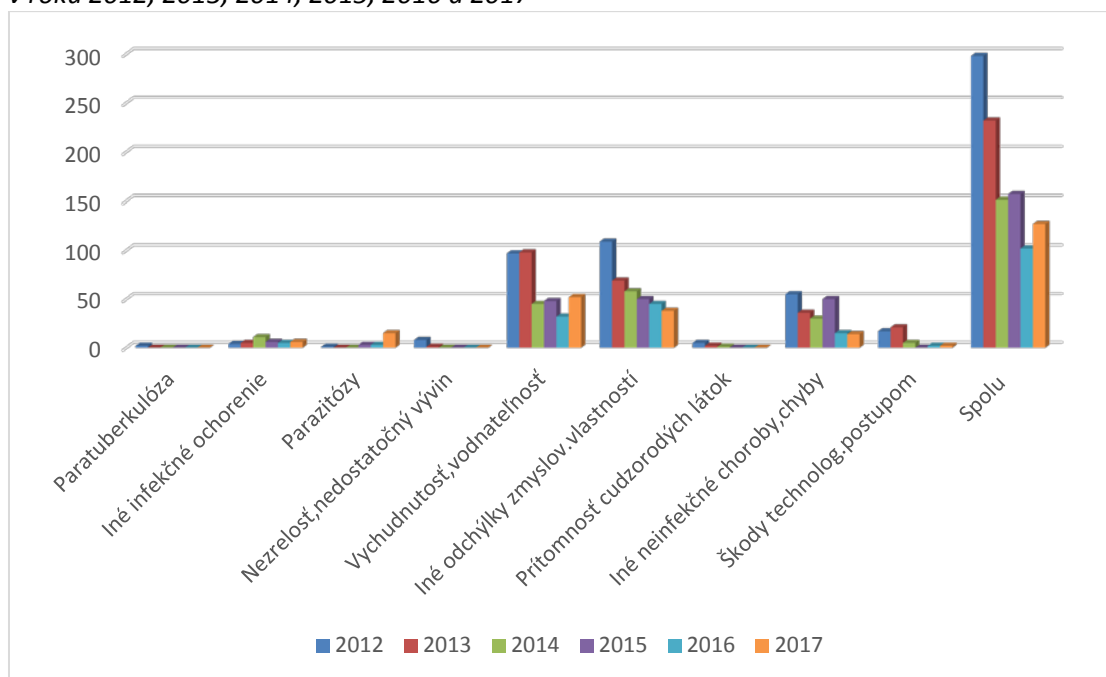
Graf 39 Počet zabíjaných domácich kopytníkov – hovädzieho dobytku v schválených prevádzkarňach v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

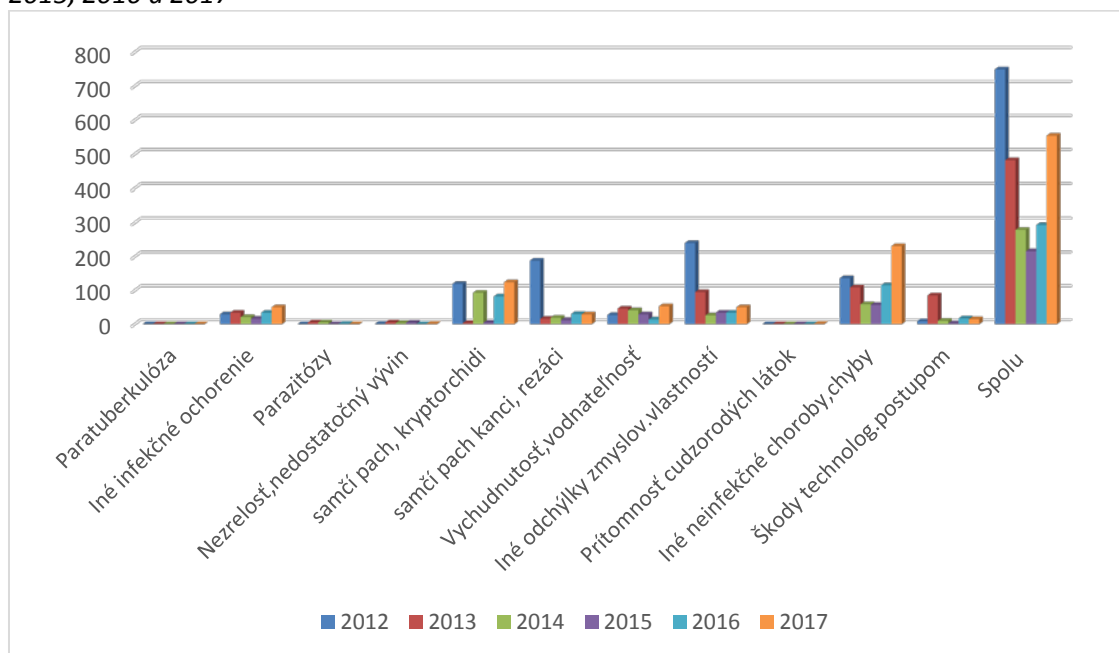
Graf 40 Počet zabitých domácich kopytníkov – ošípaných v schválených prevádzkarňach v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

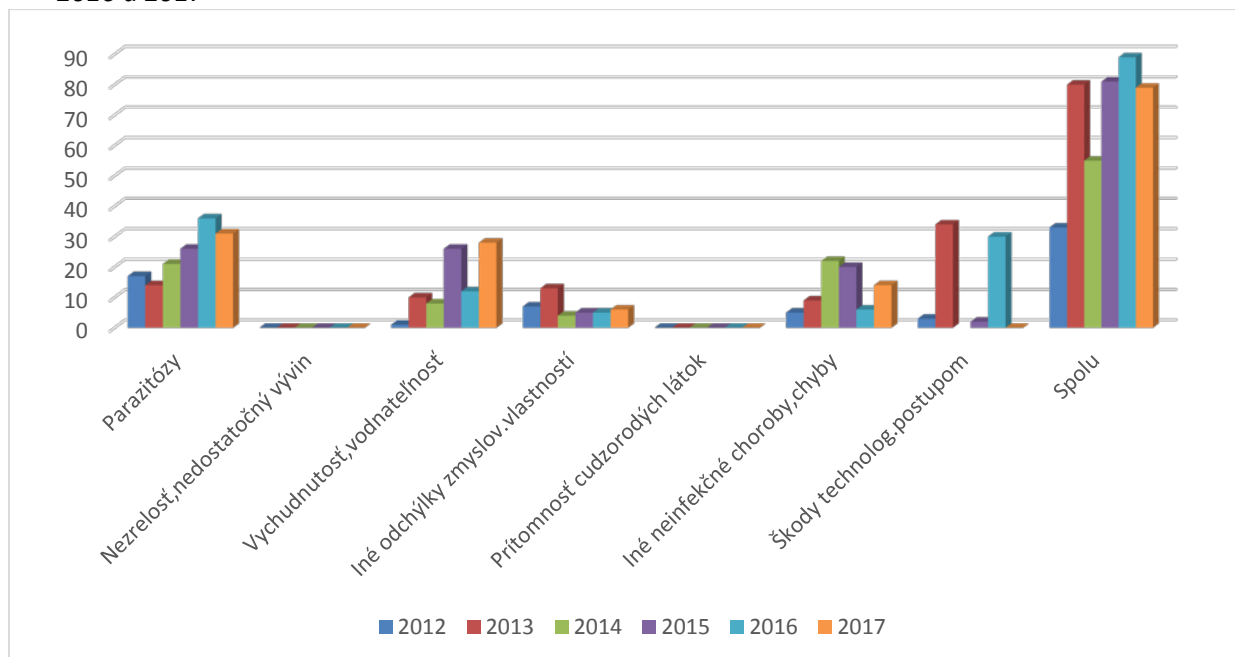
Graf 41 Výsledky pri prehliadke jatočných tel post mortem u hovädzieho dobytku nad 12 mesiacov v roku 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

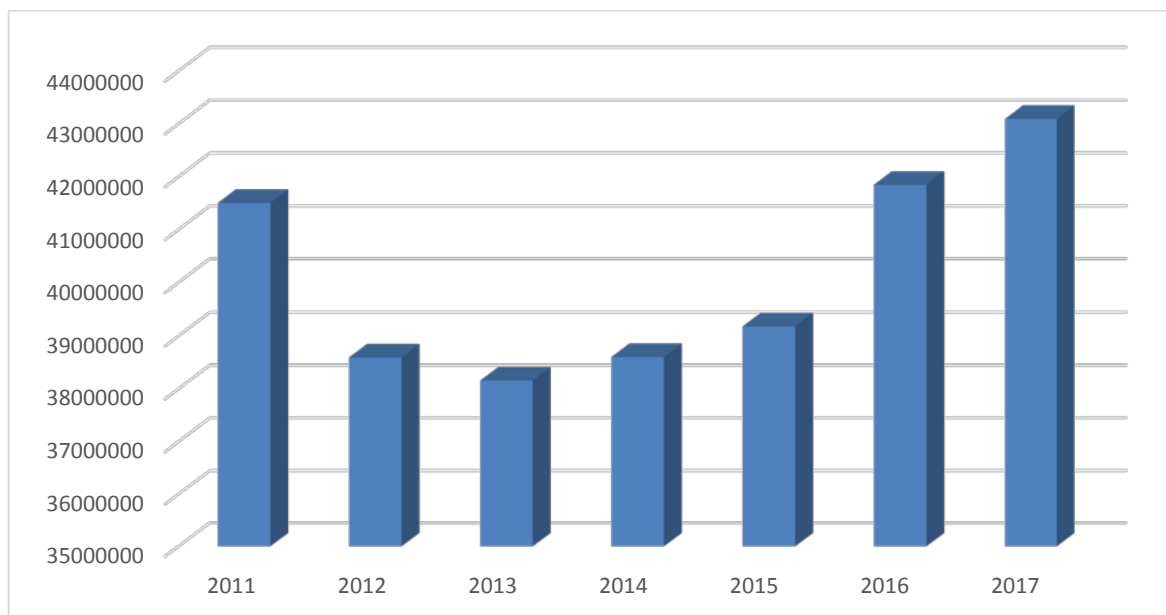
Graf 42 Výsledky pri prehliadke jatočných tel post mortem u ošípaných v roku 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

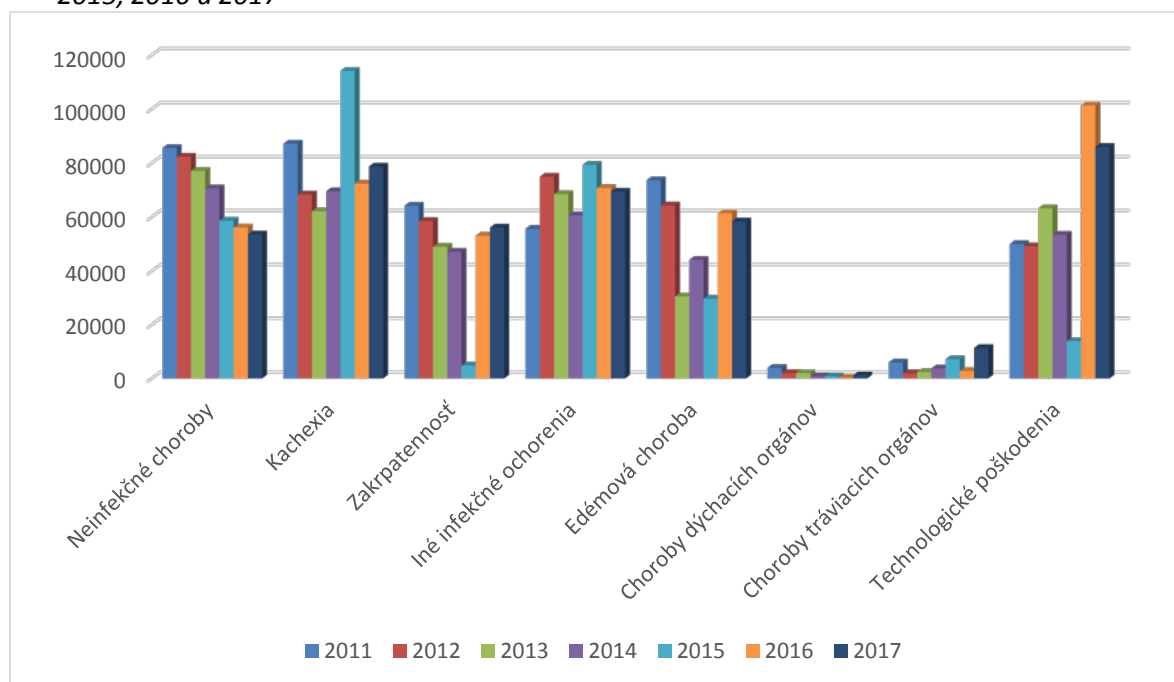
Graf 43 Výsledky pri prehliadke jatočných tel post mortem u oviec v roku 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

Graf 44 Veterinárna prehliadka hydiny v schválených prevádzkarňach v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

Graf 45 Výsledky pri prehliadke jatočných tel post mortem u hydiny v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

10.2.2. Úradné kontroly a audity v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch

10.2.2.1. Veterinárne kontroly v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch

V roku 2017 úradní veterinárni lekári/veterinárni inšpektori vykonali v 1420 schválených prevádzkarňach a v schválených skladoch spolu 15 177 veterinárnych kontrol. Nedostatky boli zistené v 280 prevádzkarňach (19,72%). Spolu bolo zistených 1859

nedostatkov. Najčastejšie zisťovanými boli stavebno – technické nedostatky (poškodené steny, podlahy, nedostatočná údržba technologických zariadení) a nedostatky v dodržiavaní hygienických podmienok. Za zistené nedostatky bolo prevádzkovateľom potravinárskych podnikov uložených 2 151 opatrení (v 42 rozhodnutiach a v 665 iných opatreniach), 74 pokút v hodnote 16 050 €.

10.2.2.2. Audity prevádzkarní

V roku 2017 vykonalo 5 RVPS spolu 11 auditov prevádzkarní. V sektore spracovania mäsa bolo vykonaných 10 auditov a 1 audit bol vykonaný v sektore mlieka (chladiarenské skladovanie mlieka). Hodnotenie: v sektore spracovania mäsa bol ako výborný vyhodnotený systém dodržiavania správnej hygienickej praxe v 3 prevádzkarňach a systém založený na zásadách HACCP v 2 prevádzkarniach; ako prijateľný bol vyhodnotený systém správnej hygienickej praxe v 5 prevádzkarňach a systém založený na zásadách HACCP v 5 prevádzkarniach. V sektore mlieka bol v jednej prevádzkarni vyhodnotený systém dodržiavania správnej hygienickej praxe a systém založený na zásadách HACCP ako prijateľný. Ani v jednej auditovanej prevádzkarni nebol systém vyhodnotený ako neprijateľný alebo neuspokojivý.

10.2.2.3. Schvaľovanie prevádzkarní

V roku 2017 regionálne veterinárne a potravinové správy na základe žiadosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vykonávali osobitné veterinárne kontroly na mieste v prevádzkarňach, ktoré podliehajú schváleniu (sklady, samostatne stojace prebaľovacie prevádzkarne, bitúnky pre domáce kopytníky a hydinu, rozrábkarne mäsa domácich kopytníkov a hydiny, prevádzkarne na manipuláciu so zverou a rozrábkarne ich mäsa, výroba mäsových výrobkov, škvarených živočíšnych tukov a oškvarkov, mletého mäsa a mäsových prípravkov, prevádzkarne pre produkty rybolovu, prevádzkarne na spracovanie mlieka vrátane salašov, triediarne vajec, balenie medu) a na základe týchto osobitných kontrol vydali 136 rozhodnutí o podmiennečnom schválení prevádzkarne, 28 rozhodnutí o predĺžení podmiennečného schválenia a 168 rozhodnutí o úplnom schválení prevádzkarne. 16 prevádzkovateľom, ktorí nevykonávali danú činnosť nepretržite po dobu 24 mesiacov a 88 prevádzkovateľom, ktorí oznámili ukončenie činnosti, na ktorú bolo vydané rozhodnutie o schválení, vydali RVPS rozhodnutia o zrušení schválenia. Zoznam schválených prevádzkarní je prístupný na internetovej stránke ŠVPS SR <http://www.svsr.sk>.

10.3. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2017 sa pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín vykonali veterinárne kontroly pri 914 zásielkach, ktoré predstavovali 11 324 790 kg.

10.4. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z.

V roku 2017 bolo v SR zaregistrovaných 2934 miest určenia a RVPS vykonali 3158 veterinárnych kontrol zásielok produktov živočíšneho pôvodu dodávaných z ostatných členských štátov podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (transponovaná smernica 89/662/EHS). Pri zistení nedostatkov bolo uložených 68 opatrení. Bolo uložených 7 pokút v celkovej sume 2600€ podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti. Najčastejšie zisťovanými nedostatkami boli: nedostatky, ktoré sa týkali nenahlasovania zásielok alebo oneskorené hlásenie zásielok.

Pri kontrolách v mieste určenia bolo v roku 2017 odobratých 944 vzoriek produktov živočíšneho pôvodu, 34 vzoriek bolo nevyhovujúcich (3,60%).

10.5. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu na úrovni maloobchodu

10.5.1. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu v maloobchodných prevádzkarniach

Výsledky úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu vykonávané na úrovni maloobchodných predajní okrem odberu vzoriek sú spoločné s výsledkami úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu. Podrobnosti sú uvedené v časti úradných kontrol rastlinného pôvodu.

10.5.2. Priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej

Regionálne veterinárne a potravinové správy priebežne vykonávali registráciu na základe žiadosti prvovýrobcov a užívateľov poľovných revírov, ktorí vykonávajú priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu [surové mlieko, vajcia, med, produkty akvakultúry (ryby)], mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej. V roku 2017 bolo vykonaných 629 kontrol, 24 nedostatkov bolo zistených u 13 prevádzkovateľov. V roku 2017 bol u prvovýrobcov zaregistrovaných na priamy predaj malých množstiev surového mlieka na farme vykonaný odber 121 vzoriek surového mlieka na vyšetrovanie na rezíduá inhibičných látok. Rezíduá sa nezistili v žiadnej vzorke. K 31.12.2017 bolo spolu zaregistrovaných 8 652 prvovýrobcov a užívateľov poľovných revírov.

Tabuľka 96 Prehľad počtu zaregistrovaných prvovýrobcov/ užívateľov poľovných revírov podľa druhu produktov živočíšneho pôvodu dodávaných v malých množstvách

<i>Druh produktov živočíšneho pôvodu dodávaných v malých množstvách</i>	<i>Počet zaregistrovaných prvovýrobcov/ užívateľov poľovných revírov</i>
Produkty akvakultúry (ryby)	134
Surové mlieko	428
Vajcia	488
Včelí med	5 552
Mäso z hydiny zabitej na farme	250
Mäso z domácich králikov zabitých na farme	84
Voľne žijúca zver a zverina z nej	1 719
Spolu	8 655

10.5.3. Automaty na predaj surového kravského mlieka

K 31.12.2017 bolo v Slovenskej republike 150 automatov na predaj surového kravského mlieka (k 31.12.2014 ich bolo 175, k 31.12.2015 ich bolo 170, k 31.12.2016 ich bolo 163).

10.5.4. Veterinárne kontroly v registrovaných prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu

V roku 2017 bolo podľa § 40 zákona č.39/2007 Z.z. registrovaných 501 maloobchodných prevádzkarní vykonávajúcich výrobné činnosti, v ktorých bolo vykonaných 1105 úradných kontrol. Nedostatky boli zistené v 46 prevádzkarniach (9,18%). Najčastejšie išlo

o nedostatky v hygiene priestorov a stavebno-technické nedostatky. K 31.12.2017 bolo podľa zákona č.39/2007 Z.z. registrovaných 137 skladov, v ktorých bolo vykonaných 329 úradných kontrol. Nedostatky boli zistené v 10 skladoch (7,30%).

10.6. Odber vzoriek

V roku 2017 bolo odobratých 6183 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu a 365 vzoriek (prevažne sterov) zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*.

10.6.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

V roku 2017 bolo odobratých spolu 6183 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 220 vzoriek (3,56%), čo je v porovnaní s rokom 2016 zhoršenie o 0,33%. Najviac vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám – 65 (tak, ako v roku 2016). Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 44 vzoriek, požiadavkám na zloženie nevyhovelo 32 vzoriek, sensorickým požiadavkám nevyhovelo 32 vzoriek, požiadavkám na prídavné látky nevyhoveli 3 vzorky, na obsah osobitnej prísady – NaCl nevyhovelo 8 vzoriek, požiadavkám na označovanie alergénov nevyhovelo 6 vzoriek, 21 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kontaminanty; v rámci „iné“ nevyhovelo 15 vzoriek, a to 8 vzoriek produktov rybolovu pre zistenie prítomnosti mŕtvych škrkaviek a 7 vzoriek vajec a vaječných výrobkov pre nedodržanie požiadaviek na fipronil. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám na rezíduá veterinárnych liekov. Analýza odobratých vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2017 je v Prílohe č.1.

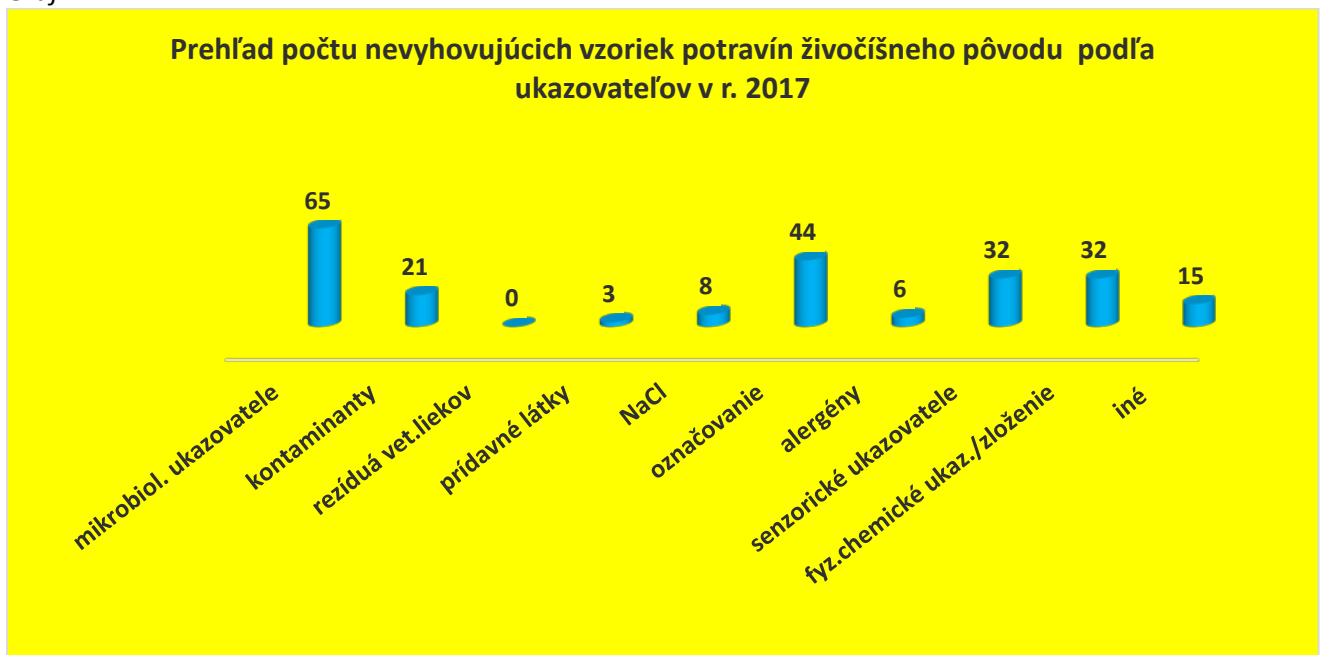
Podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek bolo pri mäse hydiny (6,67%). Percento nevyhovujúcich vzoriek pri ďalších produktoch živočíšneho pôvodu bolo nasledovné: vaječné výrobky 4,76%, jedlé tuky živočíšneho pôvodu 4,38%, produkty rybolovu 4,13%, med 3,88%, mleté mäso a mäsové prípravky 3,73%, mlieko a mliečne výrobky 3,48%, mäsové výrobky 2,70%, mäso domácich kopytníkov 2,18%, vajcia 1,35%. Vyhoveli všetky vzorky želatíny, mechanicky separovaného mäsa a zveriny.

Vzorky potravín živočíšneho pôvodu boli odoberané na všetkých stupňoch potravinového reťazca (Príloha č.2). V spracovateľských prevádzkarniach (výroba) bolo odobratých 2412 vzoriek, nevyhovelo 88 (3,65%), čo je oproti roku 2016 zlepšenie o 0,39%. V maloobchodnej sieti bolo spolu odobratých 2827 vzoriek, nevyhovelo 98 (3,47%) (v roku 2016 nevyhovelo 3,07%); z toho bolo odobratých 934 vzoriek domáceho pôvodu, nevyhovelo 39 (4,18%) (v roku 2016 4,74%); z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 1710 vzoriek, nevyhovelo 32 (1,87%) (v roku 2016 nevyhovelo 1,95%); z tretích krajín bolo odobratých 183 vzoriek potravín, nevyhovelo 27 vzoriek (14,75%) (v roku 2016 7,44%). V mieste určenia potravín živočíšneho pôvodu pochádzajúcich z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 944 vzoriek, 34 vzoriek nevyhovelo (3,60%) (v roku 2016 nevyhovelo 1,28%).

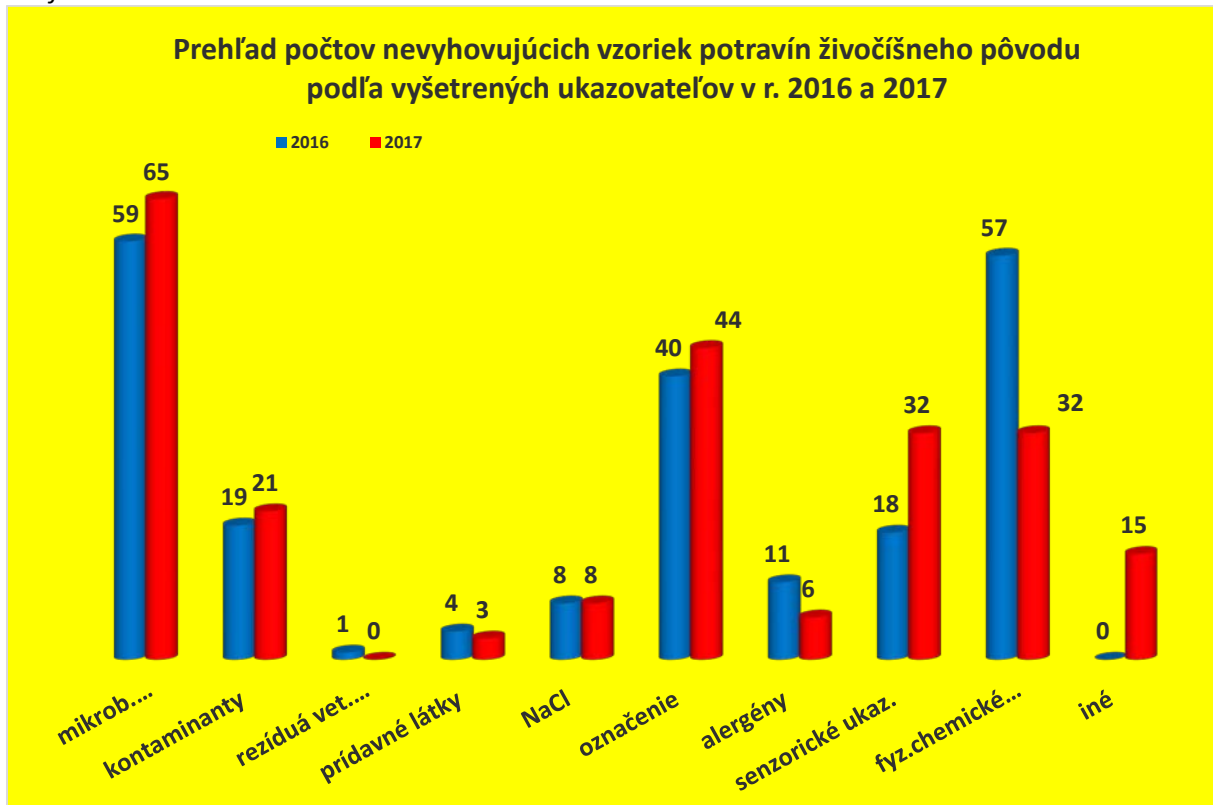
Graf 46

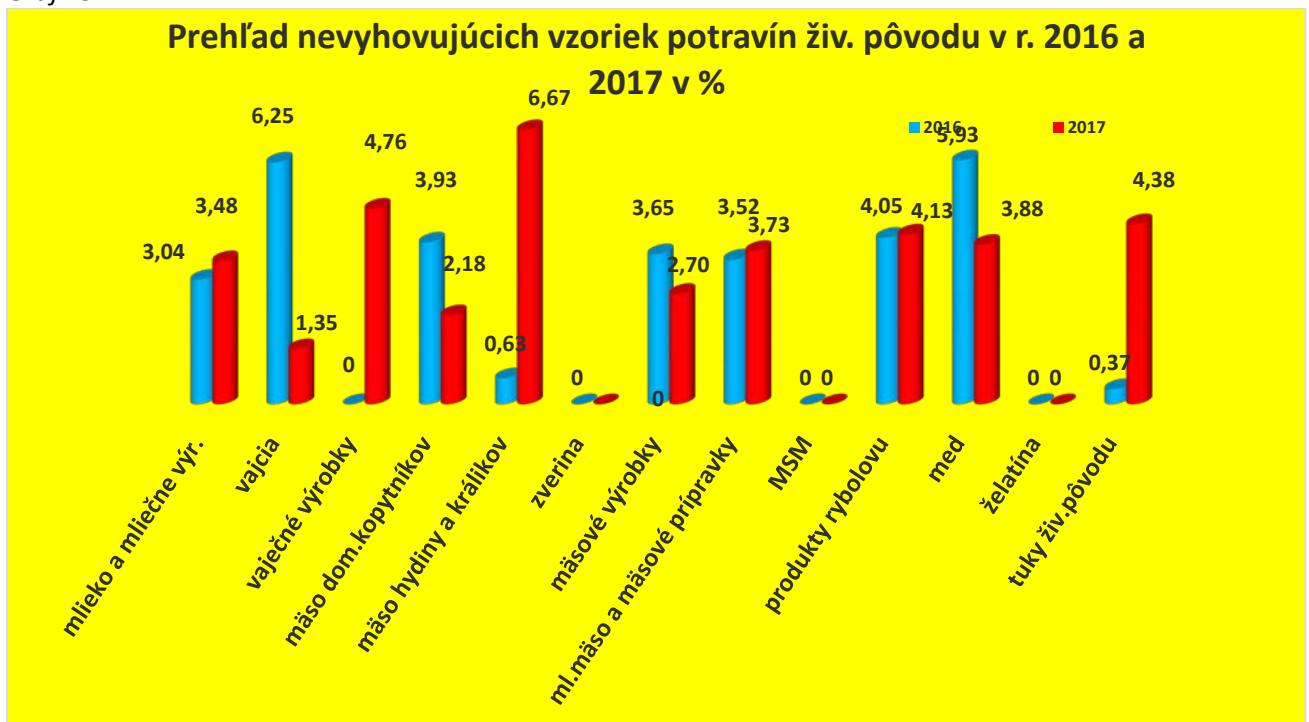
Graf 47

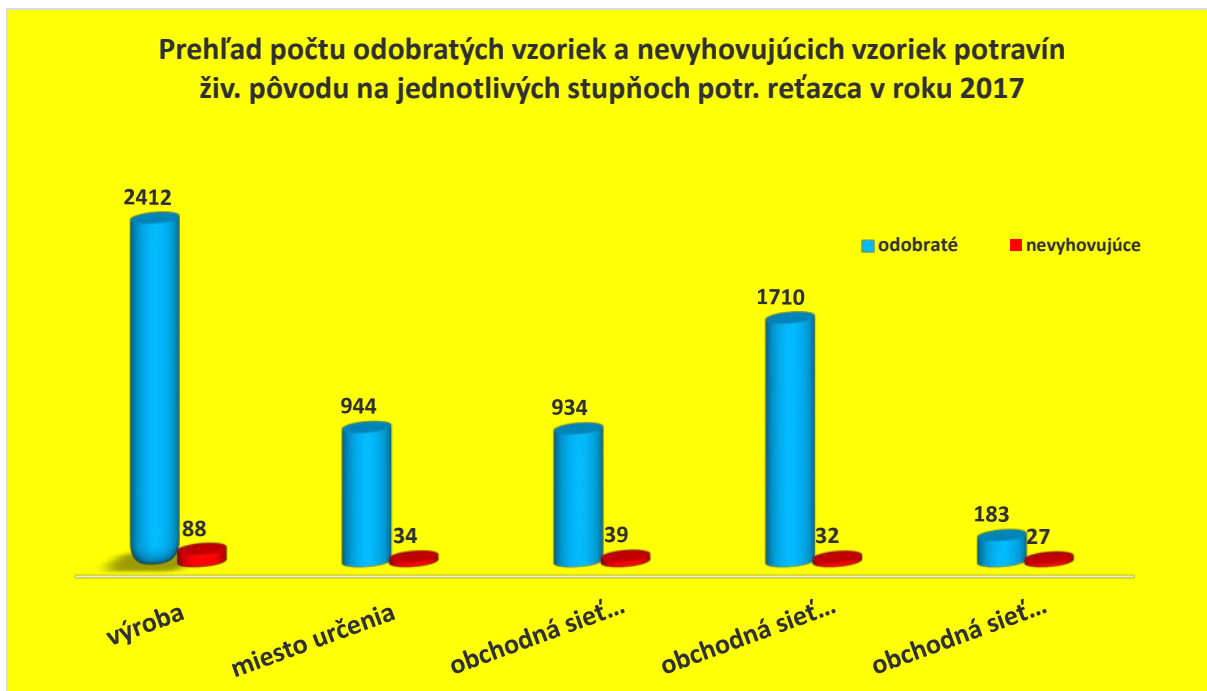
Graf 48

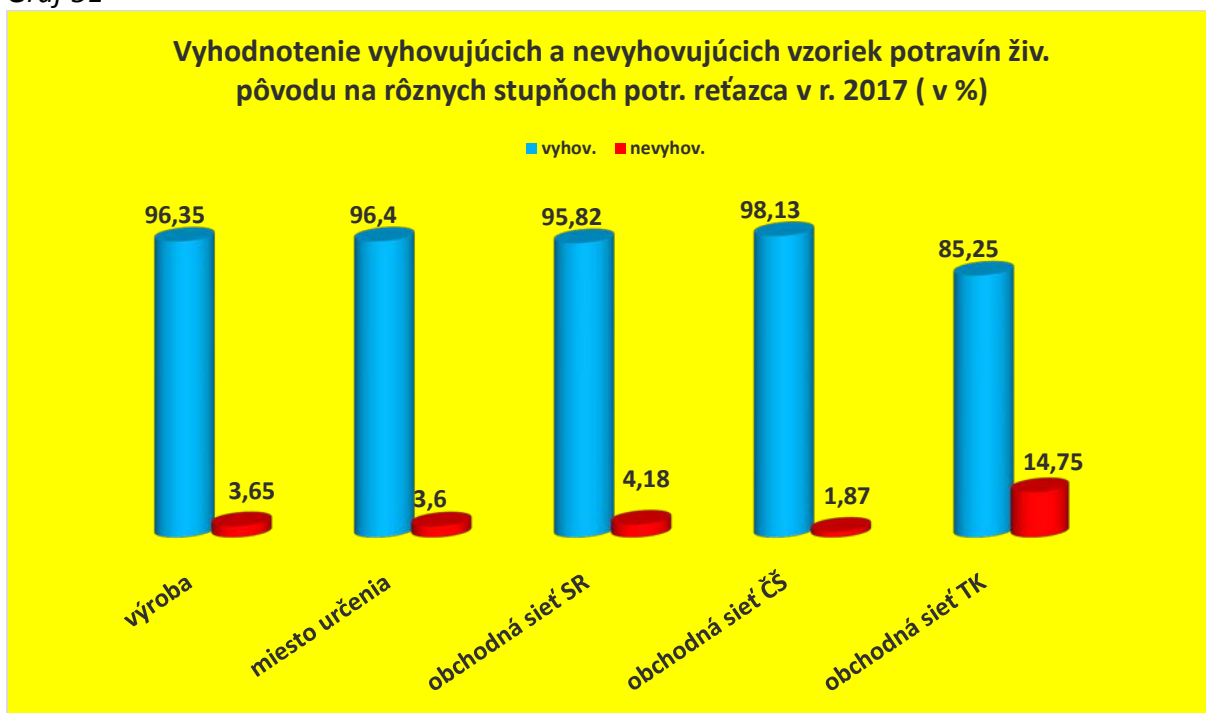
Graf 49

Graf 50

Graf 51

10.6.2 Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu:

- **Mlieko a mliečne výrobky**

V roku 2017 bolo v rámci úradnej kontroly spolu vyšetrených 2 215 vzoriek mlieka a mliečnych výrobkov, nevyhovelo 77 vzoriek (3,48%), čo je zhoršenie v porovnaní s rokom 2016 o 0,44%. Z celkového počtu 2 215 vzoriek bolo vyšetrených 737 vzoriek surového mlieka a mliečnych

výrobkov vyrobených so surovým mliekom, nevyhovelo 45 vzoriek (6,11%) a 1478 vzoriek tepelne ošetrovaného mlieka a mliečnych výrobkov vyrobených z tepelne ošetrovaného mlieka, nevyhovelo 32 vzoriek (2,17%).

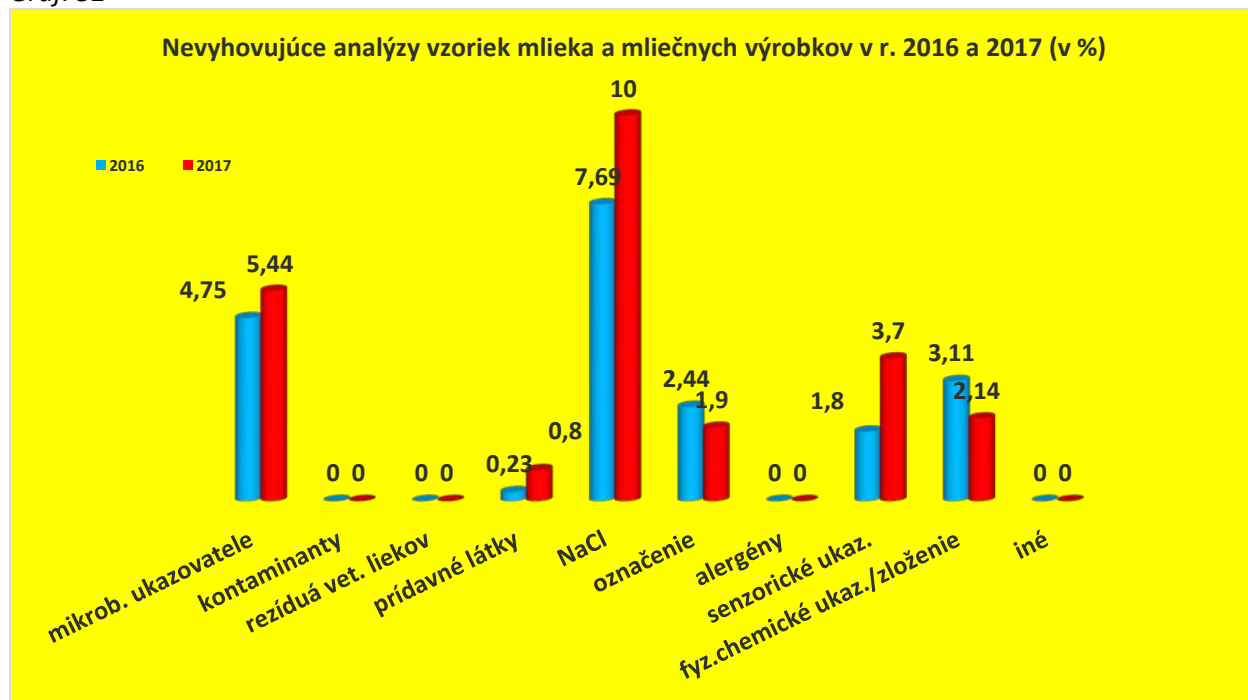
Najväčší počet vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám - 49 vzoriek (5,44% z počtu odobratých vzoriek na mikrobiológiu). V 9 vzorkách mliečnych výrobkov sa zistila prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*. V prevažnej väčšine vzoriek (išlo o vzorky syrov vyrobených zo surového mlieka) sa zistilo prekročenie prípustného množstva mikroorganizmov *Staphylococcus aureus*, ktoré svedčia o nedodržaní hygieny prevádzky. V týchto ďalších vzorkách sa tiež zistilo nedodržanie hygienických kritérií, ktoré svedčia o nedodržaní hygieny prevádzky: v dvoch vzorkách žinčice – kyslomliečny nápoj z ovčieho a kravského mlieka bolo zistené prekročenie *Enterobacteriaceae* nad stanovený limit. V jednej vzorke ovčieho hrudkového syra bolo zistené prekročenie limitu pre *E. coli*.

Požiadavkám na zloženie nevyhovelo 9 vzoriek (2,14% z počtu vzoriek odobraných na zloženie).

Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 8 vzoriek (1,9% z počtu odobratých vzoriek na označovanie). Sensorickým požiadavkám nevyhovelo 7 vzoriek (3,70% z počtu odobratých vzoriek na sensorické hodnotenie), vo väčšine prípadov išlo o vzorky odobraté na základe sťažností a podnetov spotrebiteľov. Požiadavkám na prídavné látky nevyhoveli 3 vzorky syrov (0,80%), v jednom prípade pre prítomnosť konzervačnej látky natamycínu v kôre, v druhom prípade pre prítomnosť natamycínu v kôre a prítomnosť kyseliny sorbovej a v treťom prípade bola zistená prítomnosť syntetického farbiva žltá SY (E 110), ktoré nie je v kategórii Syr a výrobky zo syra povolené používať.

Dve vzorky (10%) nevyhoveli požiadavkám na obsah NaCl. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám na kontaminanty, rezíduá pesticídov, rezíduá inhibičných látok/rezíduá veterinárnych liekov a požiadavkám na označovanie alergénov.

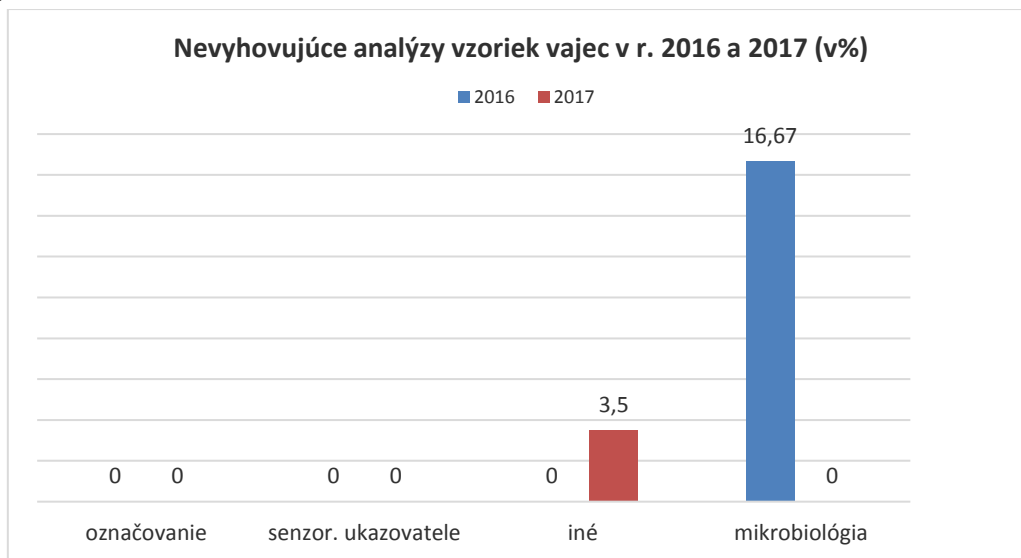
Graf. 52

- **Vajcia a vaječné výrobky**

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2017 odobratých 74 vzoriek vaječnej výroby, nevyhovela 1 vzorka (1,35%), čo je v percentuálnom vyjadrení zlepšenie o 4,53% oproti roku 2016 a 126 vzoriek vaječných výrobkov, nevyhovelo 6 vzoriek (4,76%). Vo všetkých prípadoch išlo o zistenie prítomnosti fipronilu (suma fipronilu a fipronil sulfonu vyjadrená ako fipronil) v množstve nad povolený maximálny limit 0,005 mg/kg.

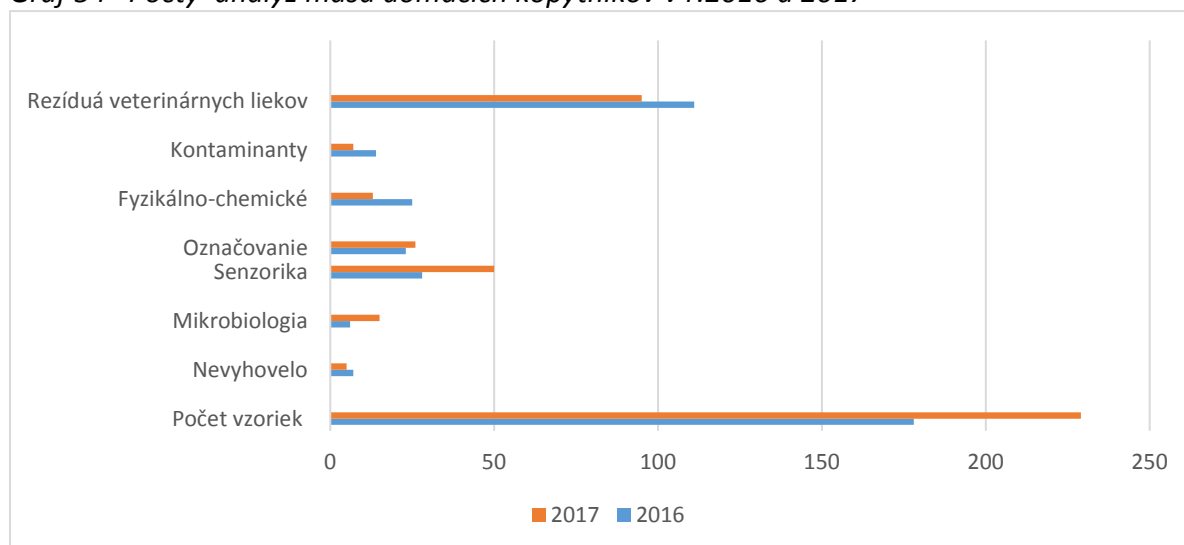
Graf 53

- **Mäso domácich kopytníkov**

V roku 2017 bolo odobratých 229 vzoriek mäsa domácich kopytníkov, čo predstavuje oproti roku 2016 nárast o 51 vzoriek; z toho 5 vzoriek nevyhovelo (2,18 %), a to 4 vzorky pre sensorické nedostatky a 1 pre označovanie. Podľa druhového zastúpenia najväčší počet 117 vzoriek predstavovalo mäso z ošípaných (bravčovina) a 65 vzoriek mäso z hovädzieho dobytku (hovädzina). Ďalšie vzorky boli zastúpené mäsom z jatočných oviec a teliat.

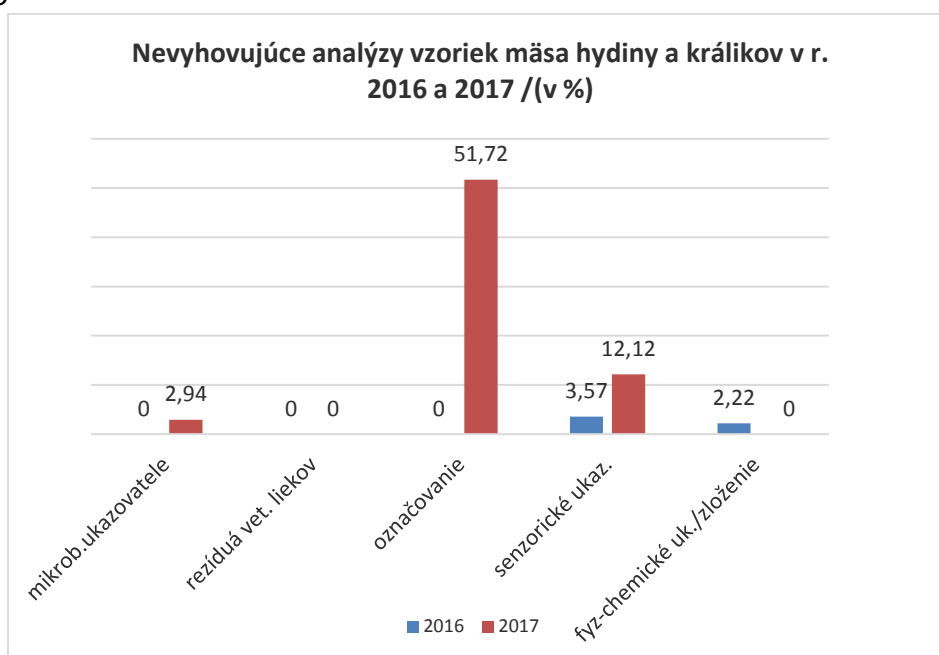
Graf 54 Počty analýz mäsa domácich kopytníkov v r. 2016 a 2017

- **Mäso hydiny a králikov**

V roku 2017 bolo odobratých 495 vzoriek mäsa hydiny a králikov, nevyhovelo 33 vzoriek (6,67%), čo je zhoršenie v porovnaní s rokom 2016 o 6,04%. Šesť vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám (2,93% z počtu vzoriek odobratých na mikrobiologické ukazovatele), konkrétne v piatich vzorkách bola zistená prítomnosť *Salmonella Heidelberg* a v jednej vzorke bola zistená prítomnosť *Salmonella Mbandaka*. Dvanásť vzoriek nevyhovelo sensorickým požiadavkám (12,12% z počtu vzoriek odobratých na sensorické ukazovatele) a pätnásť vzoriek nevyhovelo požiadavkám na označovanie (51,72% z počtu vzoriek odobratých na označovanie). Nevyhovujúce vzorky boli odoberané na základe podnetov a podaní, v rámci plánovaných úradných kontrol alebo v rámci cielených kontrol. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám na kontaminanty, rezíduá veterinárnych liekov, prídavné látky a požiadavkám na fyzikálno - chemické ukazovatele.

Graf 55

- **Zverina**

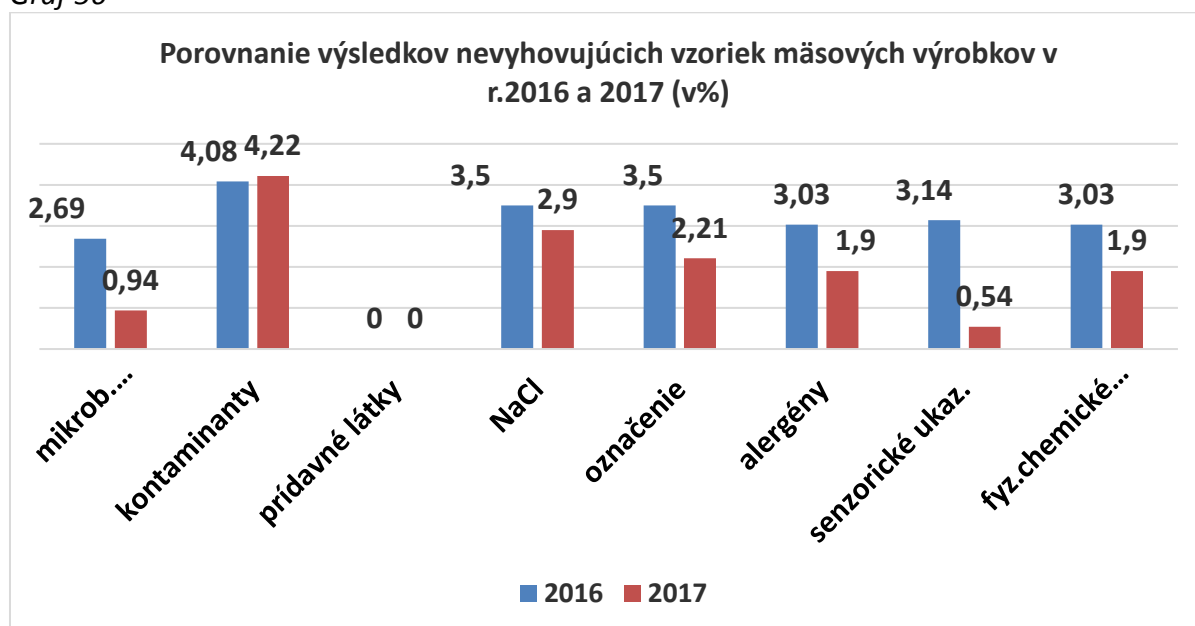
V roku 2017 bola odobratá jedna vzorka zveriny, vzorka bola vyhovujúca.

- **Mäsové výrobky**

Pri úradných kontrolách bolo v roku 2017 odobratých 1813 vzoriek mäsových výrobkov, celkovo nevyhovelo 49 vzoriek (2,70%), čo je oproti roku 2016 zlepšenie o 0,95 %. Požiadavkám na označovanie nevyhovovalo 8 vzoriek (2,21% z odobratých vzoriek). V 6 vzorkách (1,90% zo vzoriek analyzovaných na alergény) sa preukázala prítomnosť alergénov neuvedených v označení /prítomnosť sójových bielkovín (3x), gluténu (1x), mliečneho alergénu (1x), horčičného alergénu (1x)/. 6 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na zloženie (1,90 % analyzovaných na ukazovatele kvality, (napr. kolagén z celkových bielkovín nad stanovený limit); prekročenie najvyššieho prípustného množstva NaCl sa zistilo v 6 vzorkách (2,90% z vyšetrených). Požiadavkám na prídavné látky vyhoveli všetky vzorky. 1 vzorka odobratá na základe podnetu spotrebiteľa (0,54 %) nevyhovela sensorickým požiadavkám. 4 vzorky nevyhoveli mikrobiologickým kritériám (1,08% z vyšetrených - zistenie patogénneho

mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*). Požiadavkám na kontaminanty nevyhovelo 18 vzoriek (4,22% z vyšetrených – neprípustný obsah PAU).

Graf 56

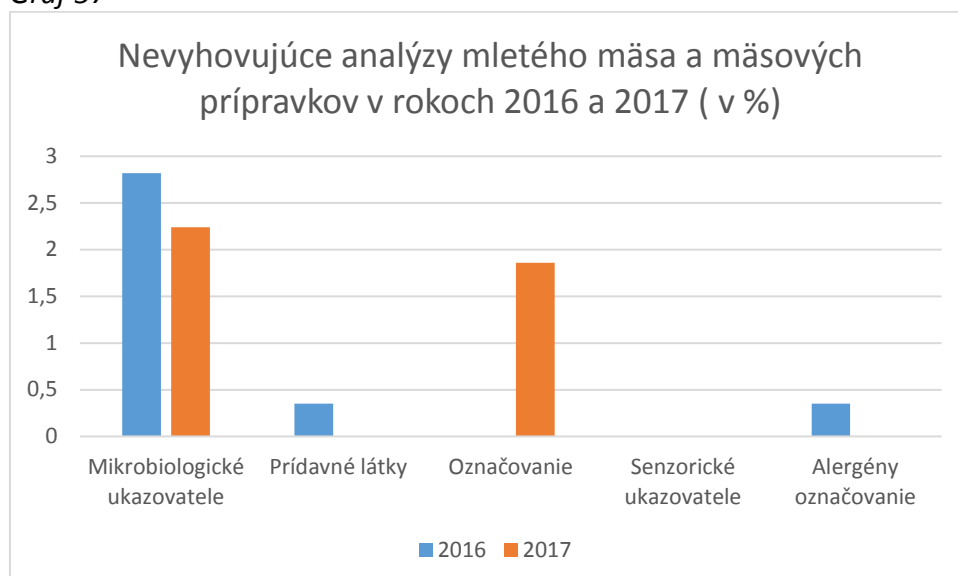
- **Mleté mäso a mäsové prípravky, mechanicky separované mäso**

V roku 2017 bolo v SR v rámci úradnej kontroly odobratých spolu **268 vzoriek mletého mäsa a mäsových prípravkov** a **12 vzoriek mechanicky separovaného mäsa**. Všetky vzorky mechanicky separovaného mäsa boli vyhovujúce.

Nevyhovelo **10 vzoriek mletého mäsa a mäsových prípravkov** (3,73 %), čo je zhoršenie oproti roku 2016 o **0,27 %**.

5 vzoriek nevyhovelo kvôli nesprávnemu označeniu (1,86 %) a u **6 vzoriek bola zistená prítomnosť salmonel** (2,24 %) (jedna vzorka nevyhovela kvôli označovaniu aj pre prítomnosť salmonel).

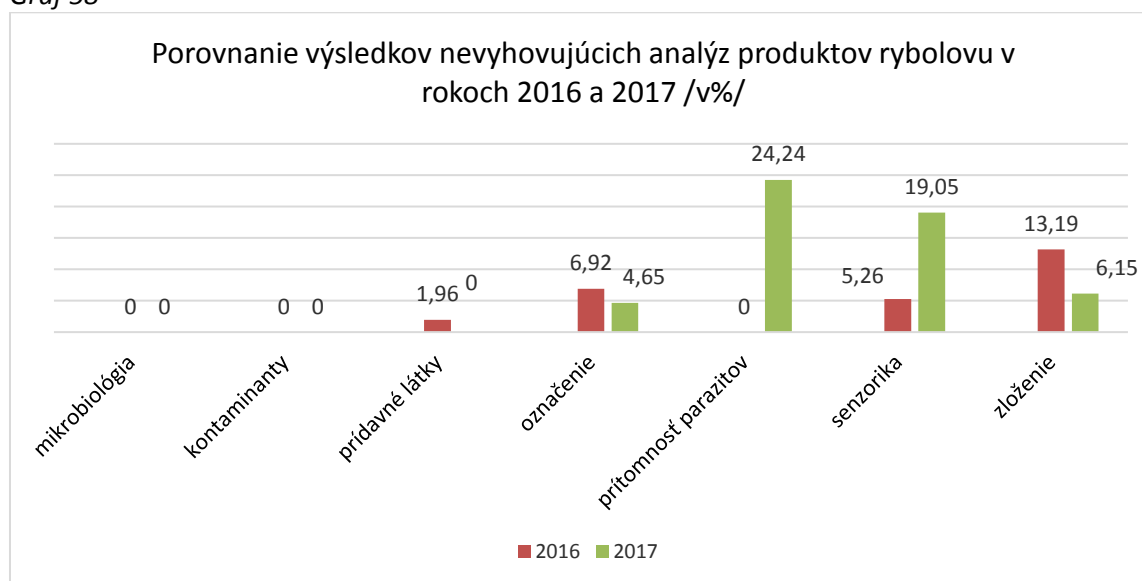
Graf 57

- **Produkty rybolovu**

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2017 vyšetrených spolu 484 vzoriek produktov rybolovu, z toho nevyhovujúcich bolo 20 vzoriek (4,13%). Najčastejšími porušenými ukazovateľmi bolo zistenie mŕtvych škraviek Anisakis v konzervách - 8 vzoriek (24,24%) a organoleptické nedostatky, ktoré sa zistili v 8 vzorkách (19,05%); požiadavkám na zloženie nevyhoveli 4 vzorky (6,15%) - išlo o klamlivé deklarovanie pevného podielu u glazúrovaných rýb a obsahu rybieho mäsa. Požiadavkám na označovanie nevyhovovali 4 vzorky (4,65%) – nesplnenie požiadavky na strednú výšku písma, označenie bez konzervačných látok, pričom laboratórnym vyšetrením bola zistená konzervačná látka.

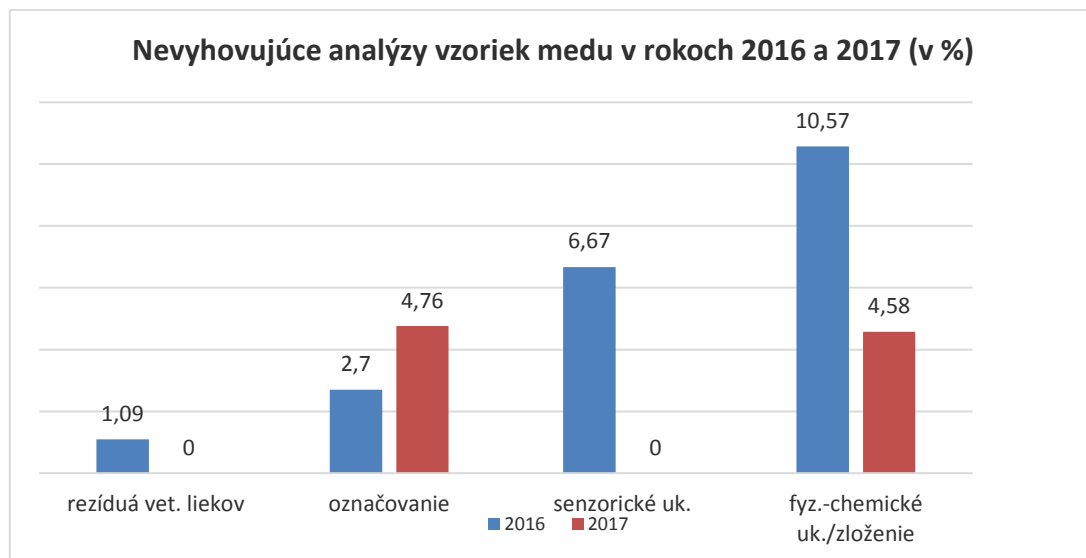
Graf 58

- **Med**

V roku 2017 bolo odobratých 206 vzoriek včelieho medu; 8 vzoriek (3,88 %) bolo nevyhovujúcich. Oproti roku 2016 ide o zlepšenie o 2,05 %. Hlavnou príčinou nevyhovujúcich vzoriek (tak ako v rokoch 2013, 2014, 2015 a 2016) bolo nedodržanie požiadaviek na zloženie (nevyhovelo 6 vzoriek, čo je 4,58 % z počtu vzoriek odobratých na zloženie), pričom najčastejšie zisťovanými nedostatkami bolo prekročenie limitu pre sacharózu, zistenie prítomnosti farbiva E 150d (amoniak sulfitový karamel) a prekročenie požiadaviek na množstvo hydroxymetylfurfuralu. 2 vzorky nevyhoveli požiadavkám na označovanie (4,76 % zo vzoriek odobratých na označovanie – v jednom prípade med nebol označený a v druhom prípade nebola dodržaná stredná výška písma). V roku 2017 sa v žiadnej vzorke medu nezistila prítomnosť rezíduí veterinárnych liekov (tylozín), ktoré sa v predchádzajúcom roku 2016 zistil v jednej vzorke.

Graf 59

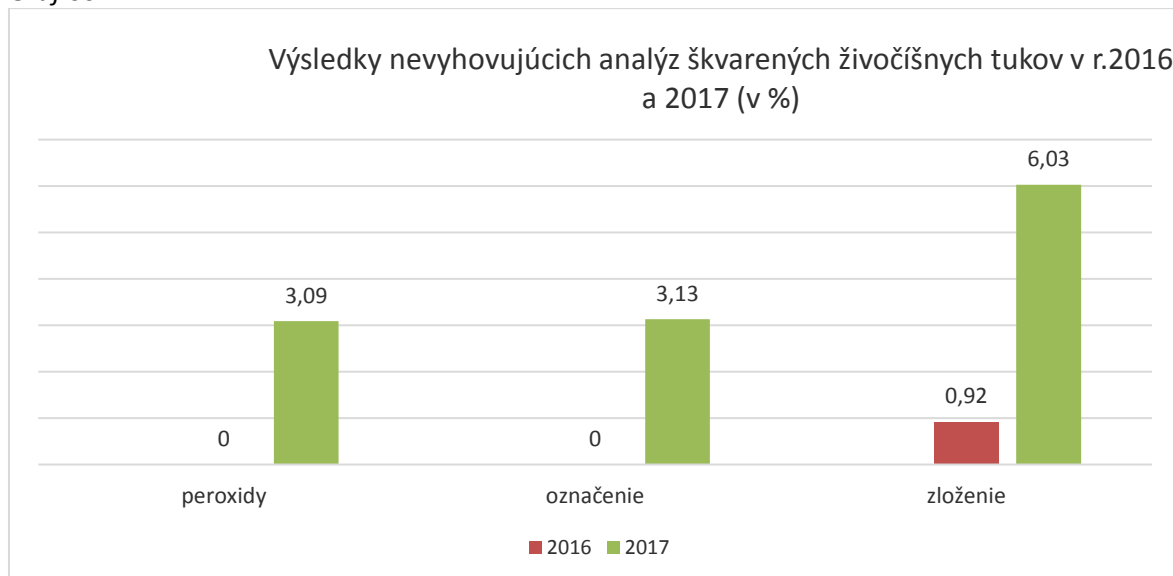
- **Želatína**

V roku 2017 bolo odobratých 9 vzoriek želatíny na ľudskú spotrebu. Všetky vzorky vyhovovali.

- **Škvarené živočíšne tuky**

V roku 2017 bolo v rámci úradnej kontroly odobratých 251 vzoriek škvarených živočíšnych tukov; nevyhovelo 11 vzoriek (4,38%) z toho 9 vzoriek pre nesplnenie normy pre voľné mastné kyseliny, 3 vzorky pre prekročenie maximálneho limitu pre peroxidy a jedna vzorka z dôvodu označovania.

Graf 60

10.6.3. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz

Listeria monocytogenes

V prevádzkarniach, ktoré vyrábajú potraviny živočíšneho pôvodu určené na priamu spotrebu, ktoré môžu predstavovať riziko *Listeria monocytogenes* pre verejné zdravie, bolo

v roku 2017 v súlade s nariadením Komisie (ES) č.2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v platnom znení odobratých 365 vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*. 6 vzoriek bolo pozitívnych (1,64%). Boli nariadené opatrenia.

10.7. Cielené kontroly a osobitné kontroly produktov živočíšneho pôvodu

10.7.1.Cielené kontroly produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2017 bolo vykonaných 16 cieľných kontrol produktov živočíšneho pôvodu:

- **Cielená kontrola zameraná na ilegálne ošetrovanie tuniakov**

Na základe informácií z Európskej komisie zo Siete pre potravinové podvody, ktoré sa týkajú ilegálneho ošetrovania tuniakov dusitanmi/dusičnanmi prostredníctvom rastlinných – zeleninových extraktov ako aj prostredníctvom antioxidantov a iných chemických látok, ŠVPS SR nariadila vykonať cieľnú kontrolu, ktorej predmetom bol odber vzoriek tuniaka na laboratórne vyšetrenie na dusitany a histamín. Cielená kontrola sa uskutočnila v mesiacoch január/február 2017. Cielenú kontrolu vykonali dve vybrané RVPS. Bolo vykonaných 5 úradných kontrol (inšpekcií), pri ktorých bolo odobratých 5 vzoriek tuniakov, všetky vzorky boli vyhovujúce.

- **Cielená kontrola – VEĽKÁ NOC 2017**

Pred Veľkou nocou boli vykonané cieľné kontroly. Spolu bolo vykonaných 1889 kontrol potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, pri ktorých sa zistilo 36 nedostatkov. Pri týchto kontrolách bolo odobratých 196 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhoveli štyri vzorky (2,04%).

- **Cielená kontrola povinných údajov pri označovaní čerstvého, chladeného a mrazeného mäsa z hovädzieho dobytká, ošípaných, oviec a kôz - číslo cieľnej kontroly 387/2017**

Z dôvodov overenia, či sa na trh v SR nedostáva mäso, ktoré pôvodne bolo zmrazené a následne rozmrazené, pričom táto skutočnosť nebola v zmysle platnej legislatívy vyznačená na etikete podľa ods.2 časť A, Príloha VI nariadenia (EÚ) č.1169/2011 a týmto dochádza k zavádzaniu spotrebiteľa a podľa Prílohy č. 7 zákona č. 268/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov doplnenej okrem iného o číselné kódy Spoločného colného sadzobníka sa uplatňuje znížená sadzba dane na 10 % zo základu dane, bola v termíne od 27.2. do 28.4.2017 nariadená cieľná kontrola maloobchodu (*supermarkety, malé obchody, špecializované predajne veľkoobchodu* a prostredníctvom miest určenia v rámci výmen s inými členskými krajinami alebo pôvodom z tretích krajín.

Vykonaných bolo 1021 úradných kontrol, pri ktorých bolo *odobratých 19 vzoriek bravčového a hovädzieho mäsa* so zameraním na čerstvosť mäsa, označovanie, syntetické farbivá, kvantitatívnu detekciu druhov mäsa, dôkaz mrazenia mäsa (stanovenie aktivity citrát syntázy). **V odobratých vzorkách neboli zistené vyššie kontrolované nedostatky.**

- **Cielená kontrola bezchybnosti čerstvého, chladeného mäsa z hovädzieho dobytká a ošípaných**

V súvislosti s požiadavkou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky nariadila

určeným Regionálnym veterinárnym a potravinovým správam v Bardejove, Humenné, Nové Mesto nad Váhom, Nitra, Púchov, Rimavská Sobota, Trenčín a Zvolen vykonať v 24. – 30. týždni kalendárneho roka 2017 cielenú kontrolu bezpečnosti čerstvého, chladeného mäsa z hovädzieho dobytku a ošípaných so zameraním na jeho označovanie, senzorické vlastnosti a rezíduá veterinárnych liekov (RIL).

Odobratých bolo v miestach určenia 19 vzoriek bravčového mäsa pôvodom z Poľska, Španielska, Českej republiky, Nemecka, Rakúska a 11 vzoriek hovädzieho mäsa pôvodom Česká republika, Botswana, Poľsko, Holandsko a Nemecko. Skontrolovaných bolo 38 prevádzkarní (producentov mäsa, veľkoobchodných skladov, maloobchodných predajní – hypermarketov, dopravcov). Inšpektormi RVPS bolo takto v miestach určenia vykonaných 62 kontrol. **V odobratých vzorkách neboli zistené nedostatky v označovaní a v senzorických vlastnostiach a ani v jednej vzorke neboli zistené RIL.**

- **Kontrola overenia uvádzania slepačích vajec pôvodom z Poľskej republiky na trh v SR**
Išlo o pokračovanie cielenej kontroly z roku 2016, ktorá bola vykonaná na základe šetrenia epidémie ochorení na salmonelu v členských krajinách EÚ z slepačích vajec pôvodom z Poľskej republiky. Cielená kontrola bola zameraná na overenie uvádzania slepačích vajec pôvodom z Poľskej republiky na trh v SR. Predmetný dodávateľ distribuoval slepačie vajcia podľa hlásenia z Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF) do členských krajín EÚ: Belgicka, Bulharska, Chorvátska, ČR, Dánska, Francúzska, SRN, Grécka, Maďarska, Talianska, Holandska, Nórska, UK. Úradnou kontrolou v predmetných vajcia bol zistený pozitívny nález *Salmonella Enteritidis*. Inšpektori regionálnych veterinárnych a potravinových správ v SR vykonávali kontrolu dokladovú a fyzickú pričom aj overovali kódy výrobcov na vajciach. Celkovo bolo v roku 2017 prekontrolovaných 843 podnikateľských právnych subjektov, bolo vykonaných 2030 úradných kontrol, nedostatky boli zistené pri 9 kontrolách (0,44%) a celkovo bolo zistených 31 nedostatkov (21 nedostatkov v označení, 2 nedostatky v dodržiavaní a evidencii teplotných režimov a po 1 nedostatku v hygiene predaja, hygiene skladovania, hygiene technologických zariadení, pracovných pomôcok, vysledovateľnosti, vybavenosti a šatní a sociálnych zariadení, nakladaní s odpadom, 1 x zistené klamlivé označenie alebo ponúkané na predaj klamlivým spôsobom). V roku 2017 v rámci tejto cielenej kontroly neboli odobraté žiadne úradné vzorky slepačích vajec.

- **Cielená kontrola na produkty živočíšneho pôvodu vyrobené v Brazílii**
V roku 2017 bola na základe medializovaných informácií o vážnych podvodoch na produktoch živočíšneho pôvodu vyrobených v Brazílii vykonaná 1 cieľná kontrola zameraná na všetky produkty živočíšneho pôvodu pôvodom z Brazílie. Kontrola bola vykonaná v miestach určenia, skladoch, rozrábkarňach, mäsových výrobnách a v maloobchode, celkovo bolo prekontrolovaných 1052 podnikateľských právnych subjektov a bolo vykonaných 2755 úradných kontrol, nedostatky boli zistené pri 21 kontrolách (0,76%). Bolo odobratých 106 úradných vzoriek produktov živočíšneho pôvodu (hovädzieho mäsa a produktov z hydiny), ktoré boli podrobené laboratórnym vyšetreniam – označovanie, senzorické hodnotenie, mikrobiológia, konzervačné látky, analýza nitroimidazolov v hydinovom mäse a analýza betaagonistov v hovädzom mäse. Z uvedeného počtu odobratých vzoriek 38 vzoriek nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy – zistená prítomnosť *Salmonella Mbandaka*, *Salmonella Heidelberg*, senzorické zmeny a nesprávne označenie.

- **Cielená kontrola hydínového mäsa a mäsových prípravkov dodaných z iných členských štátov v miestach určenia**

V nadväznosti na výsledky cielenej kontroly produktov živočíšneho pôvodu vyrobených v Brazílii, bola v roku 2017 vykonaná cielená kontrola hydínového mäsa mrazeného, hlbokozmrazeného a mäsových prípravkov mrazených, hlbokozmrazených, ktoré boli vyrobené v iných členských štátoch EÚ, mimo EÚ a v tretích krajinách. Kontrola bola zameraná na odber vzoriek a kontrolu dokumentov sprevádzajúcich predmetné zásielky produktov živočíšneho pôvodu v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 931/2011 o požiadavkách na vysledovateľnosť stanovených nariadením (ES) č. 178/2002 v súvislosti s potravinami živočíšneho pôvodu. Kontrola bola vykonaná v miestach určenia a v skladoch, ktoré sú miestom určenia produktov živočíšneho pôvodu dodávaných z iných členských štátov, celkovo bolo prekontrolovaných 114 podnikateľských právnych subjektov, bolo vykonaných 202 úradných kontrol a všetky vykonané kontroly boli bez zistených nedostatkov. V rámci kontrol bolo odobratých 32 úradných vzoriek, ktoré boli podrobené laboratórnym vyšetreniam - mikrobiológia, rezíduá veterinárnych liekov. Všetky vzorky vyhoveli v požadovaných parametroch požiadavkám platnej legislatívy.

- **Cielená kontrola chladeného hydínového mäsa dodaného z iných členských štátov v miestach určenia**

Kontrola bola zameraná na odber vzoriek chladeného hydínového mäsa dodaného z iných členských štátov a kontrolu dokumentov sprevádzajúcich predmetné zásielky produktov živočíšneho pôvodu v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 931/2011 o požiadavkách na vysledovateľnosť stanovených nariadením (ES) č. 178/2002 v súvislosti s potravinami živočíšneho pôvodu. Kontrola bola vykonávaná v miestach určenia a v skladoch, ktoré sú miestom určenia produktov živočíšneho pôvodu dodávaných z iných členských štátov, celkovo bolo prekontrolovaných 210 podnikateľských právnych subjektov, bolo vykonaných 383 úradných kontrol, nedostatky boli zistené pri 2 kontrolách (0,52%). V rámci kontrol bolo odobratých 35 úradných vzoriek, ktoré boli podrobené laboratórnym vyšetreniam - mikrobiológia, rezíduá veterinárnych liekov. Všetky vzorky vyhoveli v požadovaných parametroch požiadavkám platnej legislatívy.

- **Cielené kontroly slepačích vajec, výrobkov z vajec, hydínového mäsa (mrazené, hlbokozmrazené) a mechanicky separovaného mäsa (mrazené, hlbokozmrazené) dodaných z iných členských štátov v miestach určenia**

V nadväznosti na oznámenia RASFF (Rýchlym výstražným systémom pre potraviny a krmivá) - oznámenie o nelegálnom používaní prípravku fipronil v hydínových chovoch v iných členských štátoch EÚ a následne zistených rezíduí vo vajciach určených na ľudskú spotrebu, boli v roku 2017 vykonané 3 cielené kontroly zamerané na slepačie vajcia, vaječné výrobky, hydínové mäso (chladené, mrazené, hlbokozmrazené), mechanicky separované mäso, ktoré boli dodané do miest určenia z iných členských štátov. Kontroly boli vykonávané v miestach určenia okrem maloobchodu a boli zamerané na odber vzoriek a kontrolu dokumentov sprevádzajúcich predmetné zásielky produktov živočíšneho pôvodu v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 931/2011 o požiadavkách na vysledovateľnosť stanovených nariadením (ES) č. 178/2002 v súvislosti s potravinami živočíšneho pôvodu. Celkovo bolo prekontrolovaných 257 podnikateľských právnych subjektov, bolo vykonaných 378 úradných kontrol, nedostatky boli zistené pri 4 kontrolách (1,06%). Bolo odobratých 178 vzoriek - 32 vzoriek vajec, 27 vzoriek

chladeného hydinového mäsa, 33 vzoriek hydinového mäsa mrazeného, hlbokozmrazeného, 86 vzoriek vaječných výrobkov z vajec (vaječné hmoty tekuté, koncentrované, sušené).

Vzorky boli podrobené laboratórnemu vyšetreniu - prítomnosť fipronilu, bifentrinu, cypermenthrinu, diazinonu. 7 vzoriek (1 x slepačie vajcia a 6 x vaječné výrobky) nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy – zistená prítomnosť fipronilu s nameranou hodnotou nad MRL tzn. nad 0,005 mg/kg.

- **Cielená kontrola mlieka a mliečnych výrobkov**

V roku 2017 bola vykonaná 1 cielená kontrola zameraná na mlieko a výrobky z mlieka dodané z iných členských štátov a bola vykonávaná v miestach určenia a v schválených skladoch, ktoré sú miestami určenia. Kontrola bola zameraná na odber vzoriek a kontrolu dokumentov sprevádzajúcich predmetné zásielky produktov živočíšneho pôvodu v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 931/2011 o požiadavkách na vysledovateľnosť stanovených nariadením (ES) č. 178/2002 v súvislosti s potravinami živočíšneho pôvodu.

Spolu bolo prekontrolovaných 87 podnikateľských právnych subjektov, bolo vykonaných 172 úradných kontrol a všetky vykonané kontroly boli bez zistených nedostatkov. Bolo odobratých 47 vzoriek – UHT mlieko 3 vzorky, UHT smotana 2 vzorky, kyslomliečne výrobky a jogurty 9 vzoriek, tvarohy a syry 26 vzoriek, maslo 7 vzoriek. Vzorky boli podrobené laboratórnym vyšetreniam - označenie a veľkosť písma (tvarohy a syry, maslo), množstvo tuku v hmotnostných % (UHT mlieko a UHT smotana, kyslomliečne výrobky a jogurty, tvarohy a syry, maslo) konzervačné látky (syry) a NaCl (tvarohy a syry), dôkaz prítomnosti cudzích tukov (maslo, tvarohy a syry), tuk v sušine v hmotnostných % (tvarohy a syry) a hmotnosť pevného podielu po odkvapkaní nálevu (syry). Všetky vzorky vyhoveli v požadovaných parametroch požiadavkám platnej legislatívy.

- **Cielená kontrola sushi na *Listeria monocytogenes***

Na základe informácií o ochoreniach z produktov rybolovu spôsobených *Listeria monocytogenes* sa v mesiaci september 2017 uskutočnila cielená kontrola sushi, ktorá obsahovala mäso lososa, ktorej predmetom bol odber vzoriek sushi v prevádzkarňach schválených na ich výrobu. Spolu sa odobrali 4 vzorky, v žiadnej nebola zistená prítomnosť *Listeria monocytogenes*.

- **Cielená kontrola zameraná na chladené údené lososy pôvodom z Poľska**

Na základe hlásenia Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá, ktoré sa týkalo zistenia *Listeria monocytogenes* v chladenom údenom lososovi vyrobenom v Poľsku, ako aj v súvislosti s ochoreniami s tým spojenými, vykonali RVPS v septembri 2017 cielenú kontrolu, ktorej predmetom bol monitoring v miestach určenia a v maloobchodných prevádzkarňach, či sa poľský chladený údený losos z inkriminovanej prevádzkarne nachádza v týchto prevádzkarňach. Spolu bolo vykonaných 229 kontrol, pri ktorých sa nepotvrdila prítomnosť poľských produktov rybolovu pochádzajúcich z inkriminovanej prevádzkarne v Poľsku. Okrem toho pri tejto úradnej kontrole bolo odobratých 5 vzoriek údených losov, ktoré boli laboratórne vyšetrené na *Listeria monocytogenes*. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

- **Cielená kontrola medu**

Vzhľadom na neustále narastajúce podozrenie z falšovania medov bola v roku 2017 vykonaná 1 cielená kontrola medu so zameraním na odber vzoriek medu (bez akýchkoľvek iných pridaných látok) pôvodom z krajiny v EÚ alebo mimo EÚ, ale aj med pôvodom z viac ako

jedného členského štátu EÚ alebo štátov, ktoré nie sú členskými štátmi EÚ (zmes medov z EÚ, zmes medov mimo EÚ, zmes medov EÚ a mimo EÚ). Cielená kontrola prebiehala v 2 etapách. V 1. etape bola vykonaná u výrobcov medu (producentov – spracovateľov medu – baliarne medu), celkovo bolo odobratých 10 vzoriek, ktoré boli podrobené laboratórnym vyšetreniam - označenie, zloženie – sacharóza, glukóza, fruktóza, hydrofymetylfurfural (HMF), enzýmová aktivita cudzích enzýmov β – fruktofuranozidáza a β/γ amyláza, E 150d amoniakový sulfitový kulér, z uvedeného počtu odobratých vzoriek bola 1 vzorka nevyhovujúca – sacharóza nad limit. V 2. etape bola cieľná kontrola vykonaná v 5 obchodných reťazcoch, celkovo bolo odobratých 8 vzoriek medu, ktoré boli podrobené rovnakým laboratórnym vyšetreniam ako vzorky medu odobrané v 1 etape. Všetky vzorky vyhoveli v požadovaných parametroch požiadavkám platnej legislatívy.

- **Cielené sledovanie Vianoce 2017**

Pred Vianocami boli vykonané cieľné kontroly. Spolu bolo vykonaných 1461 kontrol potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, pri ktorých sa zistilo 17 nedostatkov. Pri týchto kontrolách bolo odobratých 149 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovela 1 vzorka (0,67%).

10.7.2. Osobitné kontroly

V roku 2017 bolo vykonaných 7 osobitných kontrol.

- **Odber vzoriek surového mlieka na dôkaz vírusu kliešťovej encefalitídy**

Kontrola bola zameraná na odber bazénových vzoriek surového ovčieho a surového kozieho mlieka na dôkaz vírusu kliešťovej encefalitídy metódou PCR a bola vykonávaná u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, ktorí uvádzajú na trh surové ovčie a kozie mlieko, ktoré je určené na výrobu mliečnych výrobkov vyrobených zo surového mlieka a u výrobcov surového konzumného kozieho mlieka a surového konzumného ovčieho mlieka. Celkovo bolo odobratých 311 úradných vzoriek, všetky vzorky boli vyhovujúce.

- **Monitoring ethoxyquinu v lososoch**

V rámci cieľnej kontroly vykonávanej pred Veľkou nocou sa vykonal monitoring prítomnosti rezíduí pesticídov - ethoxyquinu v lososoch z farmových chovov ponúkaných na slovenskom trhu. Bolo vyšetrených 6 vzoriek. Podrobnosti sú uvedené v časti laboratórnej diagnostiky.

- **Monitoring antimikrobiálnej rezistencie**

Monitoring antimikrobiálnej rezistencie sa vykonáva v súlade s RK 2013/652/EÚ a zahŕňa izoláty salmonel, kampylobakterov, komenzálnych E. coli a E. coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC získaných zo zvierat a z čerstvého mäsa z obchodnej siete.

V roku 2017 prebiehal monitoring antimikrobiálnej rezistencie izolátov salmonel, ktoré boli získané na bitúnkoch z povrchov jatočných tiel výkrmových ošípaných, z ktorých sa odobrali vzorky na účely testovania kritéria hygieny procesu pre jatočné telá ošípaných, izolátov komenzálnych E. coli a E. coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC získaných z cék jatočných ošípaných, a izoláty E. coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC zo vzoriek bravčového a hovädzieho mäsa odobratých v obchode.

V roku 2017 bolo odobratých 150 vzoriek cék ošípaných zo slovenských chovov na 24och bitúnkoch. Z nich bolo získaných 85 izolátov komenzálnych E. coli a 77 izolátov rezistentných

E. coli produkujúcich ESBL/AmpC enzýmy. Zo vzoriek sterov z jatočných tiel ošípaných bolo získaných 22 izolátov salmonel.

Zo 150 vzoriek bravčového mäsa odobratých v obchodnej sieti bolo získaných 11 izolátov E. coli produkujúcich ESBL/AmpC enzýmy.

Zo 150 vzoriek hovädzieho mäsa odobratých v obchodnej sieti bolo získaných 6 izolátov E. coli produkujúcich ESBL/AmpC enzýmy.

Antimikrobiálne látky určené na testovanie citlivosti, prahové hodnoty a rozsahy koncentrácií, ktoré sa majú použiť na testovanie antimikrobiálnej citlivosti izolátov sú stanovené v RK 2013/652/EÚ. Izoláty salmonel, komenzálových E. coli a E. coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC sú testované na 1. paneli, ktorý obsahuje 14 antibiotík. Izoláty E.coli produkujúce ESBL/AmpC a izoláty komenzálových E. coli a salmonel, ktoré sú rezistené na cefotaxím alebo ceftazidím alebo meropeném sú testované na 2. paneli, ktorý obsahuje 10 antibiotík.

Údaje z monitoringu budú po vyhodnotení zasielané podľa požiadaviek RK 2013/652/EÚ Európskemu úradu pre bezpečnosť potravín.

- **Overovanie salmonel ako kritéria hygieny procesov v jatočných telách ošípaných**

Na základe nariadenia (ES) č.854/2004 v rámci overovania, či prevádzkovatelia potravinárskych podnikov správne vykonávajú bod 2.1.4. [(kritérium hygieny procesov v prípade salmonely v jatočných telách ošípaných) prílohy k nariadeniu Komisie č.2073/2005] bolo v roku 2017 na 90 bitúnkoch schválených pre zabíjanie jatočných ošípaných odobratých a laboratórne vyšetrených 2 542 vzoriek, čo predstavuje oproti r.2015, kedy sa vykonávalo tiež predmetné overovanie pokles 24 vzoriek. Prítomnosť salmonel (*S. Infantis* 1x, *S. Agona* 3x, *S. Derby* 13x a *S. Typhimurium* 5x) bola zistená u 22 vzoriek, u 6 prevádzkovateľov bitúnkov, čo predstavuje oproti roku 2015 nárast o 10 vzoriek u 7 prevádzkovateľov bitúnkov. Nariadené boli opatrenia na zlepšenie hygieny na bitúnkoch, najmä pri technologickom opracovaní jatočných tiel. Spätným hlásením o výsledkoch prehliadky boli informovaní chovatelia ošípaných a príslušná RVPS, v ktorej pôsobnosti sa nachádza chovateľ.

- **Kontroly v súvislosti s povoľovaním výnimiek z uplatňovania maximálnych hodnôt obsahu polycyklických aromatických uhľovodíkov výrobcom tradične údeného mäsa a mäsových výrobkoch**

Zmenou nariadenia Komisie (ES) č.1881/2006 Európska komisia doplnila v článku 7 svojím nariadením (EÚ) č. 1327/2014 nový odsek 6, ktorým odchylné od článku 1 nariadenia 1881/2006 umožnila niektorým členským štátom a medzi nimi aj Slovenskej republike povoliť uvádzanie na svojom trhu tradične údeného mäsa a údených mäsových výrobkov, údených na ich území a určených na spotrebu na ich území s hodnotami PAU vyššími ako hodnoty stanovené v bode 6.1.4 prílohy nariadenia Komisie (ES) 1881/2006, za predpokladu, že uvedené výrobky sú v súlade s maximálnymi hodnotami obsahu platnými pred 1. septembrom 2014, t. j. 5,0 µg/kg pre benzo(a)pyrén a 30,0 µg/kg pre sumu benzo(a)pyrénu, benz(a)antracénu, benzo(b)fluoranténu a chryzénu. K 1.9.2017 (termín dokedy EK mala vykonať prehodnotenie výsledkov) na základe povolenia regionálnych veterinárnych a potravinových správ na základe žiadosti a vykonanej úradnej kontroly bolo 32 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, ktorí uvádzali na trh v SR tradične údené mäso a údené mäsové výrobky, povolená výnimka z uplatňovania nižších maximálnych hodnôt obsahu PAU. Táto výnimka sa týka len malých lokálnych a regionálnych výrobcov mäsových výrobkov údených tradičným spôsobom, a to menovite týchto výrobkov: klobásy (domáce, gazdovské, údené, s miestnym prívlastkom, a pod.) údenej slaniny, údeného soleného mäsa.

Ide výlučne o výrobky údené „klasickým“ spôsobom s vyvíjaním dymu spaľovaním dreva na rošte, údené zvyčajne do tmavohnedej farby na povrchu, pri ktorých ani pri uplatňovaní správnej hygienickej praxe pri údení tradičným spôsobom nie je možné dodržať ihneď od 1. 9. 2014 nové prísnejšie limity.

Vzhľadom na to, že RVPS vydali rozhodnutia o povolení výnimky do 1.septembra 2017 a vzhľadom na to, že EK potvrdila, že výnimky podľa nariadenia (EÚ) č.1327/2014 nekončia 1.septembra 2017, že naďalej pokračuje ich uplatňovanie aj po 1.septembri 2017, a to až dovtedy, pokiaľ nebudú prijaté nové ustanovenia, ktoré budú odrážať výsledky prehodnotenia, ŠVPS SR spolu s RVPS vykonala analýzu, na základe ktorej RVPS predĺžili platnosť vydaných rozhodnutí pre tých PPP, ktorí túto výnimku potrebujú. Poznámka: platnosť výnimky nebola predĺžená tým PPP, ktorí zaviedli programy na uplatňovanie osvedčených postupov údenia, ich výrobky spĺňajú aj nižšie maximálne hodnoty pre PAU platné od 1.septembra 2014, pričom výrobky nestratili typické organoleptické vlastnosti; výnimka nebola predĺžená ani tým PPP, ktorí nespĺnili podmienky uvedené v rozhodnutí, lebo nedokázali zaviesť nepretržité uplatňovanie správnej praxe údenia na redukciiu kontaminácie mäsových výrobkov PAU. K 31.12.2017 sa výnimka týkala 7 PPP.

V roku 2017 vykonali RVPS monitorovanie tradične údeného mäsa a mäsových výrobkov s povolenými výnimkami z uplatňovania maximálnych hodnôt polycyklických aromatických uhľovodíkov. Bolo odobratých a vyšetrených 39 vzoriek, nevyhoveli 4 vzorky (10,26%).

- **Kontrola čistoty zvierat v prevádzkarňach schválených na zabíjanie domácich kopytníkov a kontrola hygienických procesov pri jatočnom opracovaní ich tiel**

Podľa Rozhodnutia Komisie č.2013/652/EÚ o monitorovaní a ohlasovaní antimikrobiálnej rezistencie u zootických a komenzálnych baktérií a záverov z auditu DG(SANTE) /2015-7593 ŠVPS SR nariadila RVPS v SR štvrtročné vykonávanie úradných kontrol čistoty (stupňa znečistenia) zvierat prisúvaných do schválených prevádzkarní pre zabíjanie domácich kopytníkov (bitúnkoch) a kontrol hygienických procesov pri jatočnom opracovaní ich tiel.

Kontroly čistoty zvierat sú permanentnou súčasťou prehliadky ante mortem, pričom prevádzkovateľ v prípade zistených nedostatkov musí prijímať na všetkých stupňoch produkcie, spracovania nápravné opatrenia.

Počas kalendárneho roka bolo takto vykonaných 228 úradných kontrol na bitúnkoch pre zabíjanie hovädzieho dobytku a oviec a 171 úradných kontrol na bitúnkoch pre zabíjanie ošípaných.

U bitúnkov schválených pre zabíjanie hovädzieho dobytku a oviec bolo zistené, že vykonávanie čistenia zvierat vystrihovaním fekálnych nečistôt zo srsti počas ante mortem sa vykonávalo v 121 prípadoch a počas post mortem pred vykvrvením alebo pred sťahovaním kože v 152 prípadoch. 73 prevádzkovateľov bitúnkov má v uzatvorených zmluvách z dodávateľmi jatočných zvierat požiadavku na čistotu zvierat, pričom počas kontrolovaného obdobia v 200 prípadoch prevádzkovatelia bitúnkov neuplatnili u dodávateľov HD sankčný postup pri dodávke znečistených jatočných zvierat.

Zisťovaná povrchová kontaminácia mäsa (jatočných tiel) črevným a bachorovým obsahom sa v 46 prípadoch neodstraňovala vyhovujúcim spôsobom (orezaním) a v 15 prípadoch sa sťahovanie ochranných obalov (sáčkov) z končatín a ich odstraňovanie do vyčlenenej nádoby nevykonávalo hygienickým spôsobom.

U bitúnkov schválených pre zabíjanie ošípaných bolo zistených 52 prevádzkovateľov bitúnkov, ktorí majú v uzatvorených zmluvách z dodávateľmi jatočných zvierat požiadavku na čistotu zvierat, pričom v 141 prípadoch prevádzkovatelia bitúnkov neuplatnili u dodávateľov

ošípaných sankčný postup pri dodávke znečistených jatočných zvierat. Dočisťovanie sa v prípade manuálneho spôsobu škrabkami a následne opaľovaním plynovým horákom vykonávalo nevyhovujúco u 16 prevádzkovateľov bitúnkov. U jatočných tiel ošípaných sa sprchovanie prúdom vody nevykonávalo hygienickým spôsobom v 17 prípadoch. Zisťovaná povrchová kontaminácia mäsa (jatočných tiel) črevným obsahom a žlčou sa v 17 prípadoch neodstraňovalo vyhovujúcim spôsobom (orezaním).

- **Osobitná úradná kontrola zberných stredísk na uchovávanie ulovenej voľne žijúcej zveri a schválených prevádzkarní na manipuláciu so zverou v súvislosti so zhodnotením programu dohľadu a pripravenosťou na núdzovú situáciu spojenú s africkým morom ošípaných**

V súvislosti so zhodnotením programu dohľadu a pripravenosťou na núdzovú situáciu spojenú s africkým morom ošípaných 18 RVPS vykonalo osobitné kontroly zberných stredísk na uchovávanie ulovenej voľne žijúcej zveri (ďalej len zberne) a schválených prevádzkarní na manipuláciu so zverou, ktorých predmetom bolo: vysledovateľnosť hlavne diviacej zveri - či prevádzkovateľ vedie dokumentáciu, z ktorej je možné vysledovať každý kus diviacej zveri a zveriny z nej, či každý kus zveri od užívateľa poľovného revíru sprevádza potrebná dokumentácia (lístok o pôvode zveri, prehlásenie vyškolenej osoby, značka pre raticovú zver), či boli jednotlivé kusy vyšetrowané na trichinelózu, a pod. Veterinárni inšpektori skontrolovali spolu 36 zberných stredísk a dve schválené prevádzkarne na manipuláciu so zverou. Nedostatky zistené neboli.

10.8. Politika kvality

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, § 9a odsek (8) „Úradnú kontrolu poľnohospodárskych výrobkov a potravín s chráneným označením pôvodu (CHOP), s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s označením zaručenej tradičnej špeciality (ZTŠ) spĺňajúcich požiadavky podľa osobitných predpisov vykonávajú orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy“.

Pri bežných plánovaných úradných kontrolách v obchodnej sieti inšpektori úradnej kontroly potravín preto v roku 2017 vykonávali kontroly, ktorých predmetom bolo:

1. kontrola, či sa v predajni vyskytujú výrobky s CHOP, CHZO alebo ZTŠ, prípadne dvoch mäsových výrobkov „Liptovská saláma“ a „Spišské párky“, ktoré sú ZTŠ aj kontroly uplatňovania ochrany výhrady názvu
2. uvedenie podrobných údajov o výskyte takýchto výrobkov do záznamu z úradnej kontroly (Presný originálny názov výrobku, výrobca, druh výrobku, druh použitého symbolu a pod.)
3. následné overenie v elektronickej databáze EÚ „DOOR“ oprávnenosť použitia loga na výrobkoch
4. v prípade zistenia neoprávneného použitia loga na výrobku vykonanie v predajni dodatočnej úradnej kontroly
5. v prípade pozitívnych zistení RVPS zaslanie na ŠVPS SR kópie záznamov z dodatočných úradných kontrol
6. evidencia kontroly aj do elektronickej databázy kontrolnej činnosti.

Na základe údajov z elektronickej databázy bolo v obchodnej sieti v roku 2017 vykonaných spolu 1 500 úradných kontrol, pri ktorých boli skontrolované potraviny rastlinného aj živočíšneho pôvodu s chráneným označením. Spolu bolo v roku 2017 prekontrolovaných 3963 výrobkov. Prekontrolovaných bolo 697 výrobkov s chráneným označením pôvodu, 2709

výrobkov s chráneným zemepisným označením a 557 výrobkov s označením zaručená tradičná špecialita.

V prípade potravín živočíšneho pôvodu boli zistené tieto nedostatky: v jednom prípade Spišské párky neboli označené ZTŠ a v jednom prípade v slovenskom preklade pri syre Grana Padano nebola skratka chráneného označenia správne preložená.

V roku 2017 nariadila ŠVPS SR vykonať cieľnú kontrolu Spišských párkov (ZTŠ) a Tekovského salámového syra (CHZO) na trhu, ktorej predmetom bol odber vzoriek na laboratórne vyšetrenie na ukazovatele uvedené v špecifikácii týchto výrobkov. Spolu bolo odobratých 10 vzoriek potravín (9 vzoriek Spišských párkov a jedna vzorka Tekovského salámového syra). 5 vzoriek Spišských párkov nevyhovelo (3 vzorky nespĺnili požiadavky na obsah čistých svalových bielkovín, v dvoch vzorkách sa zistila prítomnosť farbiva košenila, kyselina karmínová (E120), v jednej vzorke nebola splnená požiadavka na obsah tuku (menej tuku, ako predpisuje špecifikácia); v jednej vzorke sa zistilo nesplnenie požiadavky na obsah čistých svalových bielkovín a prítomnosť farbiva košenila).

Na základe podnetu spotrebiteľa bola odobratá jedna vzorka Spišských párkov, ktorá nevyhovela pre nesplnenie požiadaviek v špecifikácii – nesplnenie požiadavky na obsah čistých svalových bielkovín.

10.9. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa podľa nariadenia (ES) č. 1760/2000/ES zo 17. júla 2000, ktorým sa zavádza systém pre identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku a ktoré sa týka označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa

V Slovenskej republike bolo v roku 2017 kontrolovaných spolu 2 281 subjektov, u ktorých bolo spolu vykonaných 4 120 kontrol označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa.

Na 97 bitúnkoch, ktoré sú schválené na zabíjanie hovädzieho dobytku, sa počas roku 2017 vykonalo spolu 242 kontrol označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z neho, pri ktorých neboli zistené nedostatky.

Bolo skontrolovaných 271 rozrábkarní, kde sa v roku 2017 vykonalo spolu 706 kontrol bez zistených nedostatkov.

V 74 skladoch sa vykonalo spolu 149 kontrol označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z neho bez zistenia nedostatkov.

V 1839 kontrolovaných maloobchodných predajniach a v obchodných reťazcoch bolo vykonaných spolu 3 023 kontrol. Pri kontrolách sa zistilo 10 nedostatkov :

povinné údaje na etikete – 6 x,

nedostatky pri korelácii vstupov a výstupov, obchodné doklady - príjem-výdaj – 2 x,

nedostatky pri spätnej vysledovateľnosti – 2 x.

Za uvedené nedostatky bolo v správnom konaní udelených 5 pokút spolu vo výške 8300 €.

Umiestňovať na trh sa zakázalo 31,38 kg v celkovej hodnote 145,90 €.

10.10. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu na schválených bitúnkoch a schválených rozrábkarniach

V roku 2017 vykonali spolu úradní veterinárni lekári RVPS v SR 181 kontrol na 98 schválených bitúnkoch, ktoré sú schválené na zabíjanie domácich kopytníkov (hovädzí dobytok, ovce, kozy) zameraných na odstraňovanie a likvidáciu špecifikovaného rizikového materiálu (ďalej len

„ŠRM“) z jatočných tiel. Pri kontrolách odstraňovania ŠRM na bitúnkoch neboli zistené nedostatky.

V rozrábkarniach mäsa domácich kopytníkov (hovädzí dobytok, ovce, kozy) bolo v roku 2017 vykonaných spolu 63 kontrol, pri ktorých neboli zistené nedostatky.

10.11. Domáce zabíjačky

Na základe národnej legislatívy bolo v roku 2017 nahlásených 387 domácností, v ktorých sa vykonalo 796 domácich zabíjačiek ošípaných. V oblastiach so zvýšeným rizikom výskytu svalovca bolo odobraných spolu 71 ks vzoriek na laboratórne vyšetrenie trichinelózy. Všetky vyšetrenia boli negatívne.

Na zabíjanie hovädzieho dobytku u chovateľa bolo v roku 2017 nahlásených spolu 5 765 domácich zabíjačiek hovädzieho dobytku, z toho bolo zabitých 3 292 ks do 24 mesiacov veku a 2 473 ks vo veku nad 24 mesiacov. Odobratých bolo 11 vzoriek od zvierat na vyšetrenie BSE. Všetky vyšetrenia boli negatívne.

10.12. Skúšky vyškolených poľovníkov

K 31.12.2017 bolo v Slovenskej republike platných 2 398 certifikátov na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení, s dobou platnosti 5 rokov, vystavených ŠVPS SR.

V roku 2017 vystavila Štátna veterinárna a potravinová správa SR spolu 657 nových certifikátov (školenia, preškolenia, zmeny pôsobností, poškodenia/straty certifikátov...).

10.13. Značka kvality SK 2017 – potraviny živočíšneho pôvodu

Okrem kontrol vykonaných v zmysle zákona o potravinách, boli inšpektormi RVPS v roku 2017 vykonané aj kontroly v zmysle „Národného programu podpory poľnohospodárskych výrobkov a potravín“, keďže podľa „Zásad posudzovania a udeľovania Značky kvality SK na poľnohospodárske výrobky a potraviny“, vykonávajú kontrolu dodržiavania podmienok udeľovania národnej značky u registrovaných výrobkov orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy. Pri kontrolách inšpektori zisťovali, či výrobok spĺňa všetky požiadavky uvedené v štatúte Značky kvality SK, t.j. najmä či:

- výrobca spĺňa požiadavky zákona o potravinách, ako aj príslušnej národnej a európskej legislatívy vzťahujúcej sa k predmetnému výrobku,
- výrobok spĺňa parametre uvedené v technickej dokumentácii, ktorú výrobca ako prílohu predkladal k žiadosti o udelenie značky; inšpektori venovali osobitnú pozornosť posúdeniu údajov v kolónke „nadštandardné kvalitatívne vlastnosti“
- výrobok spĺňa požiadavku na predpísané % zastúpenia surovín domáceho pôvodu,
- všetky fázy výrobného procesu sú uskutočňované na území Slovenskej republiky, s výnimkou surovín z dovozu,

V roku 2017 sa konali 2x udeľovania ZK SK. Pri prvej možnosti, podalo 26 prevádzkovateľov potravinárskych podnikoch 26 žiadostí na udelenie ZK SK na 113 svojich výrobkov živočíšneho pôvodu. Pri druhej možnosti, podalo 26 prevádzkovateľov potravinárskych podnikoch 26 žiadostí na udelenie ZK SK na 107 svojich výrobkov živočíšneho pôvodu.

inšpektori RVPS v SR vykonali na základe žiadostí PPP spolu 52 kontrol na udelenie ZK SK, ZK SK GOLD, na predĺženie ZK SK a na predĺženie ZK SK GOLD, pri ktorých skontrolovali spolu 220 výrobkov živočíšneho pôvodu.

10.14. Osobitné iniciatívy v oblasti kontroly

RVPS v roku 2017 pokračovali vo vykonávaní kontrol na základe žiadosti PPP o povolenie výnimky z uplatňovania nižších maximálnych hodnôt obsahu polycyklických aromatických uhľovodíkov (PAU) ustanovených po 1. septembri 2014 nariadením Komisie (ES) č. 1881/2006 z 19. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách pri údení tradičným spôsobom. Na základe analýzy boli výnimky predĺžené 7 prevádzkovateľom potravinárskych podnikov.

V roku 2017 ŠVPS SR zaslala na EK výsledky monitorovania prítomnosti PAU v tradične údených produktoch ako aj výsledky programov implementácie správnej praxe údenia a požiadala EK o pokračovanie uplatňovania výnimky na území Slovenskej republiky.

Ďalej ŠVPS SR a RVPS spolupracovali so Zväzom chovateľov oviec a kôz na Slovensku pri programe certifikácie produktov z ovčieho a kozieho mlieka a mäsa „Zlatá ovca/Zlatá koza“.

Od 1.januára 2017 nadobudol účinnosť zákon č.376/2016 Z.z, ktorým sa novelizoval zákon č.152/1995 Z.z. o potravinách, na základe ktorého potraviny po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, len ak sú bezpečné, môže prevádzkovateľ bezodplatne previesť charitatívnym organizáciám. ŠVPS SR zverejnila na svojej internetovej stránke vzor oznámenia registrácie spolu s návodom na jej vyplnenie a vedie na svojej internetovej stránke aktuálny zoznam zaregistrovaných charitatívnych organizácií pre nakladanie s potravinami po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti podľa § 6 ods.7 zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov. K 31.12.2017 bol ich počet 18.

Výsledky úradných kontrol potravín sú zverejňované na webe na Portáli úradných kontrol - <http://www.svps.sk/puk/> .

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2017 tak ako v predchádzajúcich rokoch zúčastňovali ako lektori v rámci rôznych školiacich seminárov organizovaných súkromnými organizáciami pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (napr. školenia pre salaše pred začiatkom salašnickej sezóny organizované Zväzom chovateľov oviec a kôz na Slovensku, odborný seminár v októbri 2017 k problematike chovu hydiny a jej spracovaniu v SR, ktorý organizovala Únia hydínárov Slovenska)

Tiež sa konali pracovné rokovania so zástupcami rôznych zväzov a zástupcami prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, napr. k problematike chovu ošípaných. Taktiež boli vypracované odpovede na otázky v novinách. Odborní zamestnanci poskytujú odborné informácie na základe požiadaviek prevádzkovateľov potravinárskych podnikov telefonicky, elektronicky ale aj pri návštevách prevádzkovateľov potravinárskych podnikov.

V roku 2017 bolo v SR vykonaných 7 školení žiadateľov na udelenie certifikátu na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení, ktorých sa zúčastnilo 187 poľovníkov.

Po absolvovaní školení sa konalo v SR 18 skúšok, ktorých sa zúčastnilo spolu 185 poľovníkov. Úspešným absolventom skúšky vystavila ŠVPS SR certifikát na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení, s dobou platnosti 5 rokov.

V roku 2017 sa konalo aj 13 preškolení poľovníkov, ktorým skončila platnosť certifikátu. Preškolení sa zúčastnilo spolu 492 poľovníkov. Všetkým účastníkom preškolenia vystavila ŠVPS SR nové certifikáty s dobou platnosti na ďalších 5 rokov.

Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov sú o aktuálnych informáciách, ktoré sa týkajú postupov ŠVPS SR vo vzťahu k prevádzkovateľom potravinárskych podnikov a o legislatíve informovaní prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svssr.sk/> . Na internetovej stránke je pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov zverejnený aktuálny zoznam schválených prevádzkarní pre produkty živočíšneho pôvodu.

11. Laboratórna diagnostika

Laboratórnú diagnostiku vykonával v rámci úradnej kontroly v oblasti ochrany zdravia zvierat, bezpečnosti a kvality potravín, surovín a krmív od 1.1.2017 do 31.12.2017 Štátny veterinárny a potravinový ústav na 3 Veterinárnych a potravinových ústavoch a 1 Veterinárnom ústave. Spolu v týchto diagnostických laboratóriách v roku 2017 pracovalo 274 pracovníkov, z toho 139 vysokoškolsky vzdelaných, 106 stredoškolsky vzdelaných a 29 pomocného personálu.

11.1. Úradné laboratóriá – Štátny veterinárny a potravinový ústav v Dolnom Kubíne

Veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- na vyšetovanie salmonel,
- vykonávanie rádiologických kontrol životného prostredia, tak ako sú definované v Technickej správe Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vrátane vzoriek vstupných a výstupných surovín, polotovarov a hotových produktov poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva ako aj základné prvky životného prostredia,
- monitorovanie prítomnosti hormonálnych látok, ich rezíduí v živých zvieratách a v jednotlivých produktoch (matriciach) živočíšneho pôvodu,
- analýzy produktov rastlinného a živočíšneho pôvodu na obsah rezíduí pesticídov, 3-MCPD, solanínu, vykonával rozbery pre zistenie falšovania liehu a medu.

V rámci ústavu je 14 národných referenčných a referenčných laboratórií.

Väčšina odborných činností je sústredená na 1 pracovisku – Botanická 17 v Bratislave. Detašované pracovisko v Nitre vykonávalo iba úlohy súvisiace s činnosťou Národného referenčného laboratória pre mlieko a mliečne výrobky a referenčného laboratória rádiometrie a rádiológie.

Veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- oblasť listérií a kamylobakterov a verotoxinogénnych *E. coli*,
- analýzy rezíduí antibiotík podľa Nariadenia 2377/90 EC vrátane použitia screeningových a post screeningových metód,
- analýzy aditívnych látok v potravinách, analýzy morských biotoxínov, analýzy PAU,
- analýzy medu na rezíduá ATB a dôkaz falšovania medu,
- analýzy na úseku chorôb rýb, produktov rybolovu a chorôb kôrovcov, dôkaz falšovania druhov rýb,
- analýzy v oblasti antimikrobiálnej rezistencie,
- analýzy GMO v potravinách.

V rámci ústavu je 17 národných referenčných a referenčných laboratórií.

Veterinárny ústav Zvolen

Vykonával analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- úlohy monitorovania chorôb zvierat a preventívnu kontrolu prenosných ochorení a ich diagnostiku,
- spoluprácu pri vypracovaní národných programov ozdravovania pre jednotlivé druhy zvierat,
- vykonávanie epidemiologických štúdií, vyšetrení ochorení zvierat v rámci ozdravovacích, eradikačných a kontrolných programov ako i programov monitorovania besnoty u domácich a voľne žijúcich zvierat, zhubnej katarálnej horúčky oviec, transmisívnych spongiformných encephalopatií u hovädzieho dobytku a oviec a pod.,
- vykonávanie monitoringu nových ochorení napr. Schmalenbergov vírus, Africký mor ošípaných a pod.,
- zhromažďovanie údajov národnej databanky výskytu klasického moru ošípaných u domácich ošípaných a u diviakov, besnoty u domácich a voľne žijúcich zvierat, bovinnej spongiformnej encefalopatie, scrapie a genotypizácie oviec.

V rámci ústavu je 15 národných referenčných a referenčných laboratórií.

Veterinárny a potravinový ústav Košice

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- vykonávanie analýz podľa národného programu kontroly na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách,
- vykonávanie analýz chemických prvkov a ťažkých kovov,
- analýzy mykotoxínov,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu so zameraním na diagnostiku prítomnosti živočíšnych proteínov v krmivách.

V rámci ústavu je 7 národných referenčných a referenčných laboratórií.

11.2. Vyhodnotenie údajov o laboratórnom vyšetrení a analýzach úradných vzoriek

11.2.1. Súhrnné správy

Z údajov z laboratórneho vyšetřovania vo veterinárnych a potravinových ústavoch a veterinárnom ústave vypracovali pracovníci odboru laboratórnej diagnostiky tieto súhrnné správy:

- Správa o trendoch a zdrojoch zoonóz, pôvodcov zoonóz a ich antimikrobiálnej rezistencii u zvierat, v potravinách a krmivách za rok 2016, ktorá bola zaslaná do Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín
- Správa o zoonózach, alimentárnych nákazách a nákazách z vody v Slovenskej republike za rok 2016
- Správa o kontrole rezíduí pesticídov v potravinách za rok 2016 (spracovaná 2x: 1x pre potreby EFSA v predpísaných formátoch a rozsahu a 1x pre MPRV SR s podrobným komentárom k výsledkom)

11.2.2. Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2017

11.2.2.1. Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu za rok 2017

Kontrola rezíduí pesticídov v potravinách vychádza z aktuálnej legislatívy EÚ. Na ŠVPS SR bol pre rok 2017 vypracovaný „Viacročný kontrolný program pre rezíduí pesticídov v potravinách a detskej výžive v SR“, ktorý bol schválený na MPRV SR. (Kontrola detskej výživy sa vykonáva v rezorte Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré zároveň poskytuje podklady do tohto programu). V uvedenom dokumente bol určený druh a počet vzoriek potravín, ktoré sa majú analyzovať v rokoch 2017 až 2019 ako aj rozsah analytov, ktoré sa majú v odobratých vzorkách v danom roku analyzovať. Predmetom kontroly sú podľa viacročného plánu vzorky potravín, pochádzajúcich od domácich pestovateľov, vzorky pochádzajúce z krajín EÚ ako aj vzorky pochádzajúce z tretích krajín. Analýzou vzoriek odobratých na zisťovanie prítomnosti a množstva rezíduí pesticídov je poverený ŠVPÚ - VPÚ Bratislava, národné referenčné laboratórium pre rezíduá pesticídov.

Výsledky kontroly za rok 2017

Inšpektori RVPS odobrali na analýzu rezíduí pesticídov 444 vzoriek ovocia, zeleniny, obilia, strukovín a olejnín ako aj výrobkov z nich, 36 vzoriek hydínového, ovčieho tuku a lososov. Potraviny pochádzali z domácej produkcie, zo štátov EÚ a z tretích krajín. V 283 analyzovaných vzorkách t. j. v 59 % z celkového počtu vzoriek bola zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu. Kontrola prítomnosti rezíduí pesticídov sa vykonáva aj pri importe ovocia, zeleniny alebo iných určených potravín z tretích krajín v mieste vstupu. V roku 2017 boli odobraté a analyzované vzorky z 29 takýchto zásielok.

Porušenie platnej potravinovej legislatívy sme zaznamenali u 9 vzoriek (1,9 %), ktoré boli vyhodnotené po započítaní neistoty merania ako „nevyhovujúce“.

Prehľad výsledkov analýz je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

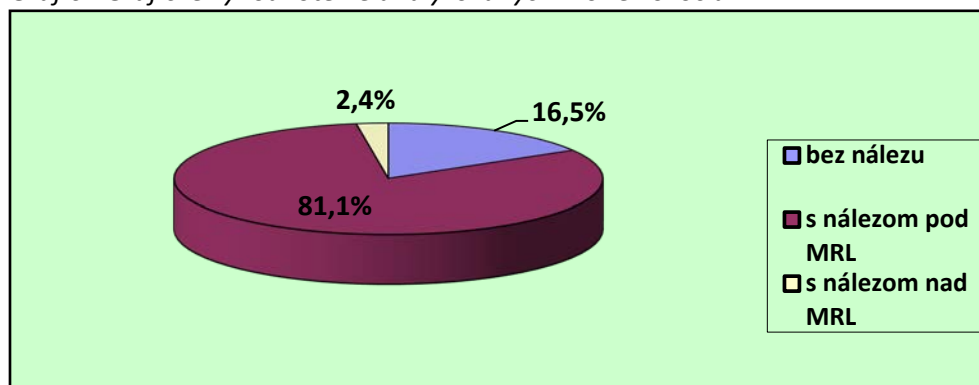
Tabuľka 97 Kontrola rezíduí pesticídov v roku 2017

Kategória potravín	Počet vzoriek			
	celkom	< LOQ**	>LO Q	nad MRL (vyhodnotené ako nevyhovujúce)
Ovocie	206	34	172	5
Zelenina	181	113	68	3
Ostatné potraviny rastlinného pôvodu	57	28	29	1
Potraviny živočíšneho pôvodu	36	22	14	
BIO potraviny*	14	11	3	
SPOLU	480	197	283	9

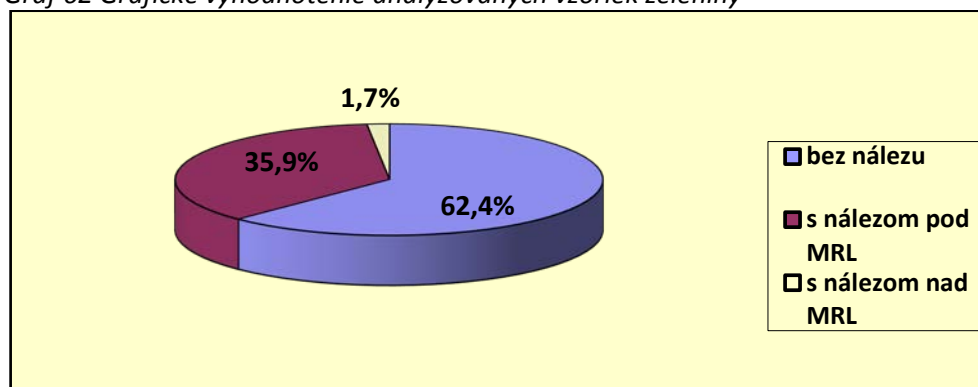
*vzorky sú započítané vo vzorkách ovocia, zeleniny alebo iných druhov analyzovaných potravín

**limit kvantifikácie použitej analytickej metódy

Graf 61 Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek ovocia

Graf 62 Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek zeleniny

Uvedené grafy vyjadrujú skutočnosť, že pesticídy sa v širšom rozsahu aplikujú viac na ovocie ako na zeleninu, čo potvrdzuje vyššie % (viac ako 81 %) vzoriek ovocia s nálezom rezíduí pesticídov, pričom dochádza k porušovaniu zásad správnej agrochemickej praxe, čo dokumentuje vyššie % nevyhovujúcich vzoriek ovocia v porovnaní so vzorkami zeleniny.

Zistenia rezíduí pesticídov vo vzorkách niektorých druhov ovocia a zeleniny poskytujú nasledovné tabuľky.

Tabuľka 98 Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch ovocia za rok 2017

Plodina	Počet vzoriek	Počet vzoriek s nálezom nad LOQ*	% počtu vzoriek s nálezom nad LOQ k počtu analyzovaných danej potraviny	Počet vzoriek nevyhovujúcich
Citrusové ovocie	58	56	96,6	2
Jadrové ovocie	41	38	92,7	2
Kôstkové ovocie	27	17	62,9	
Hrozno	18	15	83,3	1
Jahody	16	15	93,8	
Drobné bobuľové ovocie	4	2	50,0	
Exotické ovocie	42	29	69,0	

*zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu nad LOQ (z množiny analyzovaných pesticídov v danej vzorke potraviny)

Tabuľka 99 Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch zeleniny a zemiakov za rok 2017

<i>Plodina</i>	<i>Počet vzoriek</i>	<i>Počet nálezov nad LOQ</i>	<i>% počtu vzoriek s nálezom nad LOQ k počtu analyzovaných vzoriek danej potraviny</i>	<i>Počet nevyhovujúcich vzoriek</i>
Zemiaky	19	9	47,4	
Koreňová zelenina	22	9	40,9	1
Plodová zelenina	50	20	40,0	1
Goji – kustovnica čínska	2	2	100,0	
Hľúbová zelenina	30	8	26,7	1
Šaláty a vňate	20	12	60,0	
Fazuľka	3	0	0	
Pór, cibuľa, cesnak	23	1	4,3	

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách ovocia, zeleniny a iných potravín:

- **Karfiol**, pôvod Poľsko, prekročená hodnota u pesticídu flonicamid, namerané množstvo 0,062 mg/kg;
- **Hrozno stolové biele**, pôvod Taliansko, prekročená hodnota u pesticídu chlorpyrifos, namerané množstvo 0,038 mg/kg;
- **Jablká**, pôvod Slovensko, prekročená hodnota u pesticídu chlorpyrifos, namerané množstvo 0,021 mg/kg;
- **Mrkva**, pôvod Slovensko, prekročená hodnota u pesticídu dimethomorph, namerané množstvo 0,031 mg/kg;
- **Jablká**, pôvod Srbsko, prekročená hodnota u pesticídu chlorpyrifos, namerané množstvo 0,086 mg/kg;
- **Pomelo**, pôvod Čína, prekročená hodnota u pesticídu methidathion, namerané množstvo 0,044 mg/kg;
- **Mandarinky**, pôvod Turecko, prekročená hodnota u pesticídu flutriafol, namerané množstvo 0,063 mg/kg;
- **Paprika červená**, pôvod Turecko, prekročená hodnota u pesticídu chlorpyrifos, namerané množstvo 0,069 mg/kg;
- **Fazuľa**, pôvod Etiópia, prekročená hodnota u pesticídov malathionu, namerané množstvo 0,09 mg/kg a diazinonu, namerané množstvo 0,025 mg/kg;

Kontrola bioproduktov na prítomnosť rezíduí pesticídov

V priebehu roku 2017 sme odobrali a analyzovali na prítomnosť rezíduí pesticídov 14 vzoriek potravín organického poľnohospodárstva. Odobraté a analyzované boli bioprodukty domáceho pôvodu ale aj z iných krajín, nakoľko tieto sa nachádzajú na našom trhu vo vyššom podiele ako domáce BIO potraviny. V 3 analyzovaných vzorkách bioproduktov bola zistená prítomnosť rezíduí pesticídov nad LOQ aplikovanej analytickej metódy.

11.2.2.2. Vyhodnotenie odberu vzoriek a analýz dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách v roku 2017

V roku 2017 vykonali RVPS v období marec až november 2017 odber úradných vzoriek vybraných potravín za účelom analýz dioxínov, furánov a dioxínom podobných PCB (DL PCB).

Inšpektori odobrali vzorky potravín domáceho pôvodu, vzorky potravín pôvodom z iných členských štátov a vzorky pochádzajúce z tretích krajín.

Všetky vzorky boli analyzované na ŠVPÚ – VPÚ Košice skríningovou metódou DR CALUX.

Z celkového počtu **78 vzoriek** v žiadnej z analyzovaných vzoriek nebolo zistené prekročenie platného maximálneho limitu.

Tabuľka 100 Sumárny prehľad zistených hladín dioxínov, furánov a DL PCB v roku 2017

Komodita	Počet vzoriek	Nameraná hodnota		Max. limit	Merná jednotka
		Min.	Max.		
Mäso z hovädzieho dobytká	3	0,6	1,4	4,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z oviec	3	0,6	2,1	4,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z ošípaných	1	0,6	0,6	1,25	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z hydiny	5	<LOQ	1,7	3,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Ryby	13	<LOQ	1,1	6,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Rybacie výrobky-konzervy	7	<LOQ	2,3	6,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Trešcia pečeň (konzerva)	5	4,9	8,9	20,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Maslo	3	0,8	2,9	5,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Surové mlieko ovčie, kravské	19	<LOQ	2,9	5,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Vajcia slepačie čerstvé	9	0,6	1,9	5,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Rastlinné oleje	4	<LOQ	0,5	1,25	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Pečeň suchozemských zvierat	2	0,2	0,3	0,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Zrejúce a nezrejúce syry	4	1,1	2,0	5,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)

11.2.2.3. Vyhodnotenie monitoringu akrylamidu v potravinách

Akrylamid ako kontaminant zatiaľ ešte nemá stanovený limit na úrovni EU (ani v SR). Európska Komisia vydala dňa 2. júna 2010 Odporúčanie č. 2010/307/ES, v ktorom vyzýva členské štáty Únie monitorovať množstvá akrylamidu v potravinách. Cieľom monitoringu je zhromažďovanie údajov za účelom získania prehľadu o jeho množstve najmä v tých potravinách, o ktorých je známe, že obsahujú vysoké množstvo akrylamidu alebo sú významné z hľadiska ich denného príjmu. Uvedené Odporúčanie žiada od členských štátov poskytnúť pre EFSA databázu údajov z monitoringu akrylamidu vo formáte, ktorý stanovila EFSA. Zhromažďovanie údajov o množstve akrylamidu v potravinách dáva potravinárskym subjektom a členským štátom obraz o tom, ako sa pri výrobe potravín uplatňujú zásady prevencie výskytu akrylamidu alebo redukcie jeho množstva v potravinách. V odporúčaní

Komisie č. 2013/647/EÚ boli pôvodne stanovené indikatívne hodnoty akrylamidu zmenené pre niektoré druhy potravín, pričom je celkom stanovených viac ako 20 indikatívnych hodnôt pre rôzne skupiny potravín. Tieto upravené hodnoty nie sú maximálne a ani bezpečnostné limity. V prípade ich prekročenia by mali prevádzkovatelia prehodnotiť systém HACCP, vykonať analýzu rizika a správne určenie kritických kontrolných bodov.

Na podporu zavádzania účinných opatrení na minimalizáciu množstiev akrylamidu v potravinách bolo vydané nariadenie č. 2017/2158, ktoré sa bude uplatňovať od 11. apríla 2018.

V roku 2017 bolo v rámci monitoringu akrylamidu v potravinách odobratých 17 vzoriek priamo u výrobcov. Analýzu vzoriek vykonával ŠVPÚ – VPÚ v Dolnom Kubíne. U 7 analyzovaných vzoriek bolo zistené prekročenie indikatívnych hodnôt: 2x zemiakové lupienky, 1x pražená mletá káva, 2x mletá pražená kávovina a 2x sušienky. Výsledky analyzovaných vzoriek za rok 2017 sú vyhodnotené v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka 101

<i>Komodita</i>	<i>Počet vzoriek</i>	<i>Hodnota min. (µg/kg)</i>	<i>Hodnota max. (µg/kg)</i>	<i>Indikatívna hodnota (µg/kg)</i>
Zemiakové lupienky	4	730	2236	1000
Medovníky, perníky	3	182	400	1000
Raňajkové cereálie	2	21	39	400
Sušienky	3	52	1604	500
Pražená káva	2	356	485	450
Náhradky kávy, pražená kávovinová zmes	1	2138	2138	2000
Náhradky kávy, mleté pražená čakanka	1	5483	5483	4000
Celozrnné chlebíčky, pufované	1	199	199	400

Monitoring v roku 2017 bol zameraný na tie druhy komodít, u ktorých boli v predchádzajúcich rokoch zistené vyššie množstvá akrylamidu. Namerané hodnoty v takmer polovici vzoriek prekročili indikatívne hodnoty, čo potvrdilo pretrvávajúci problém u PPP so znižovaním množstva akrylamidu vo výrobkoch akými sú náhradky kávy, zemiakové lupienky a niektoré druhy sušienok.

11.2.2.4. Monitoring antimikrobiálnej rezistencie 2017

Monitoring antimikrobiálnej rezistencie sa vykonáva v súlade s RK 2013/652/EÚ a zahŕňa izoláty salmonel, kampylobakterov, komezálových E. coli a E. coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC získaných zo zvierat a z čerstvého mäsa z obchodnej siete.

V roku 2017 prebiehal monitoring antimikrobiálnej rezistencie izolátov salmonel, ktoré boli získané na bitúnkoch z povrchov jatočných tiel výkrmových ošípaných, z ktorých sa odobrali vzorky na účely testovania kritéria hygieny procesu pre jatočné telá ošípaných, izolátov

komenzálových E. coli a E. coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC získaných z cék jatočných ošípaných, a izoláty E. coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC zo vzoriek bravčového a hovädzieho mäsa odobratých v obchode.

V roku 2017 bolo odobratých 150 vzoriek cék ošípaných zo slovenských chovov na 24och bitúnkoch. Z nich bolo získaných 85 izolátov komenzálových E. coli a 77 izolátov rezistentných E. coli produkujúcich ESBL/AmpC enzýmy. Zo vzoriek sterov z jatočných tiel ošípaných bolo získaných 22 izolátov salmonel.

Zo 150 vzoriek bravčového mäsa odobratých v obchodnej sieti bolo získaných 11 izolátov E. coli produkujúcich ESBL/AmpC enzýmy.

Zo 150 vzoriek hovädzieho mäsa odobratých v obchodnej sieti bolo získaných 6 izolátov E. coli produkujúcich ESBL/AmpC enzýmy.

Antimikrobiálne látky určené na testovanie citlivosti, prahové hodnoty a rozsahy koncentrácií, ktoré sa majú použiť na testovanie antimikrobiálnej citlivosti izolátov sú stanovené v RK 2013/652/EÚ. Izoláty salmonel, komenzálových E. coli a E. coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC sú testované na 1. paneli, ktorý obsahuje 14 antibiotík. Izoláty E.coli produkujúce ESBL/AmpC a izoláty komenzálových E. coli a salmonel, ktoré sú rezistené na cefotaxím alebo ceftazidím alebo meropeném sú testované na 2. paneli, ktorý obsahuje 10 antibiotík.

Údaje z monitoringu budú po vyhodnotení zasielané podľa požiadaviek RK 2013/652/EÚ Európskemu úradu pre bezpečnosť potravín.

12. Systém rýchleho varovania pre potraviny a krmivá

Bezpečnosť potravín a krmív patrí medzi strategické záujmy verejnosti. Prostredníctvom systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (Rapid Alert for Food and Feed – „RASFF“) sa podporujú opatrenia členských štátov umožnením rýchlej výmeny informácií o rizikách, ktoré predstavujú potraviny alebo krmivá, a o opatreniach, ktoré boli alebo majú byť prijaté ako reakcia na tieto riziká.

12.1. Členovia Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá v Slovenskej republike v roku 2017

Do systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá boli v roku 2017 začlenené tieto subjekty úradnej kontroly:

- ŠVPS SR - kontaktné miesto
- 40 RVPS
- 3 hraničné inšpekčné stanice (letisko Bratislava, Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou)
- Úrad verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR)
- 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva
- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky (ÚKSÚP)
- v krízových situáciách sa do siete zapájajú aj MPRV SR a MZ SR

12.2. Výsledky činnosti Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá v Slovenskej republike v roku 2017

Zaslané oznámenia zo SR do EK – podľa typu oznámení

V roku 2017 zaslalo kontaktné miesto SR do Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá („RASFF“) 51 oznámení.

Z tohto počtu bolo

- 17 varovných oznámení (33 %),
- 17 informatívnych oznámení vyžadujúcich ďalší postup (33 %),
- 12 informatívnych oznámení nevyžadujúcich ďalší postup (24 %),
- 5 oznámení o zamietnutí na hraničnom prechode (10 %)

V 42 zaslaných oznámeniach boli zastúpené potraviny, pričom výrobky živočíšneho pôvodu – 25 oznámení (60 %) prevládali nad potravinami rastlinného pôvodu - 17 oznámení (40 %), 8 oznámení bolo zaslaných na dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa a 1 oznámenie bolo zaslané na materiál v kontakte s potravinami.

Z celkového počtu bolo 43 oznámení zaslaných na základe úradných kontrol, 5 oznámení na základe kontrol na hraničnom prechode, 3 oznámenia boli zaslané na základe podnetu spotrebiteľa. Miestom odberu bol:

obchod (43 oznámení – na základe plánovanej kontroly, 3 oznámenia na základe sťažnosti spotrebiteľa),

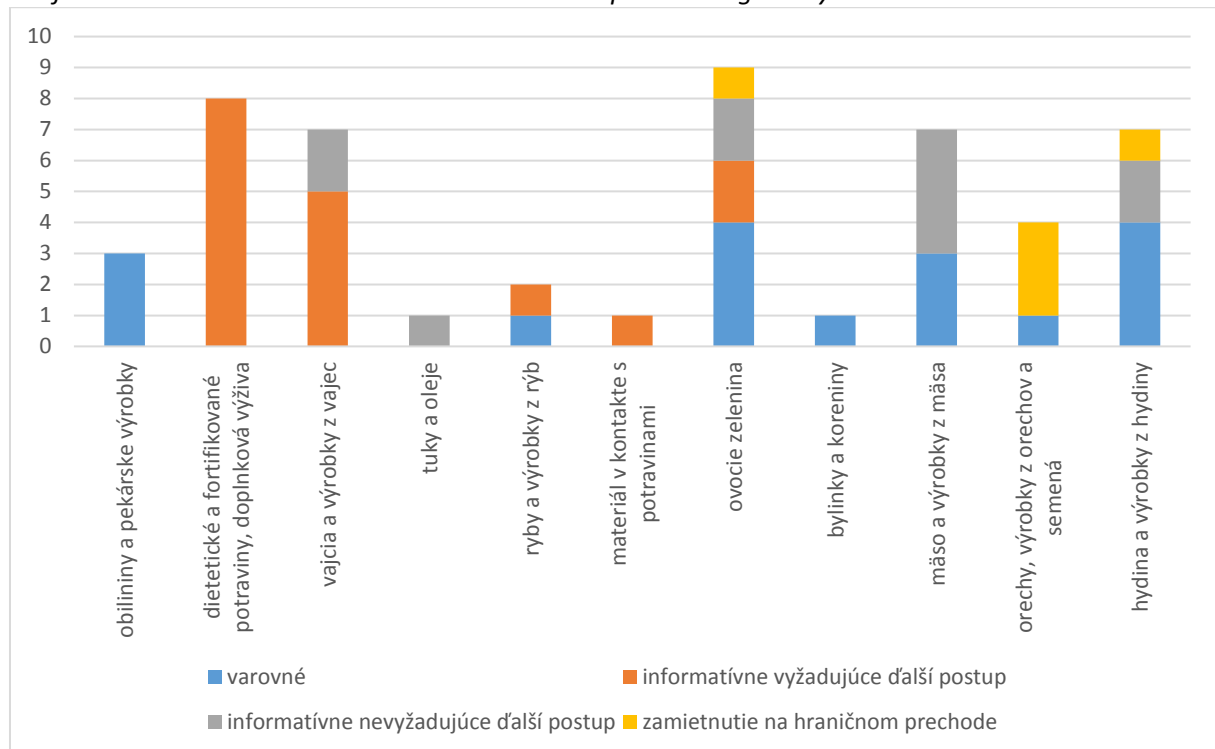
kontrola na hraničnom prechode – (5 oznámení na základe kontroly vykonanej priamo u dovozcu).

Z celkového počtu 82 % oznámení zaslala ŠVPS SR (t. j. 42 oznámení na potraviny), 18 % oznámení zaslal ÚVZ SR (t. j. 8 oznámení na dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa a 1 oznámenie na materiál v kontakte s potravinami).

Zaslané oznámenia SR do EK – podľa kategórie výrobkov

Výrobky, ktoré boli predmetom hlásení patrili do 11 rôznych kategórií. Najviac oznámení bolo z kategórií „ovocie a zelenina“ (celkom 9 oznámení). Zastúpenie jednotlivých kategórií výrobkov v oznámeniach v roku 2017 je znázornené na grafe č. 63.

Graf 63 Oznámenia zaslané SR do EK v roku 2017 podľa kategórie výrobku

Prehľad druhov rizika v oznámeniach zaslaných SR do EK cez RASFF

V roku 2017 bolo identifikovaných celkom 14 druhov rizík. Podrobnejšie informácie o výskyte jednotlivých druhov rizík v rôznych typoch zaslaných oznámení sa nachádzajú v tabuľke č.102

Tabuľka 102

<i>Druh rizika</i>	<i>Počet oznámení celkom</i>	<i>Varovné oznámenia</i>	<i>Informatívne oznámenia vyžadujúce ďalší postup</i>	<i>Informatívne oznámenia nevyžadujúce ďalší postup</i>	<i>Zamietnutie na hraniciach</i>
alergény	7	4	-	3	-
zloženie	4	-	4	-	-
prídavné látky a ochucovadlá	4	2	1	1	-
cudzie teleso	1	1	-	-	-
ťažké kovy	1	1	-	-	-
priemyselné kontaminanty	4	3	-	1	-
migrácie	1	-	1	-	-
mykotoxíny	5	1	-	-	4
potraviny nového typu	4	-	4	-	-
organoleptické vlastnosti	1	-	1	-	-
prítomnosť parazitov	1	-	1	-	-
patogénne mikroorganizmy	10	5	-	5	-
rezídua pesticídov	7	-	5	2	-
nedostatočné kontroly	1	-	-	-	1

Prehľad o všetkých zistených rizikách vo výrobkoch v zaslaných oznámeniach sa nachádza v tabuľke č. 103

Tabuľka 103

<i>Druh rizika</i>	<i>Zistené riziko</i>	<i>Výrobok</i>	<i>Krajina pôvodu</i>	<i>Kategória výrobku</i>
alergény neoznačené v zložení výrobku	sója	zmes na výrobu chleba	Rakúsko	obilniny a pekárske výrobky
		Hot Dog párky	Poľsko	mäso a výrobky z mäsa
	mliečny proteín	oškvarková nátierka	Česká republika	tuky a oleje
		zlepované sušienky	Turecko	obilniny a pekárske výrobky

	arašidy	petit Beurre krehké sušienky	Turecko	obilniny a pekárske výrobky
	horčica	rasca mletá	Česká republika	byliny a korenie
	gluten	bôčiková saláma	Poľsko	mäso a výrobky z mäsa
zloženie-nepovolené látky	creatín magnézium chelát	výživový doplnok	USA	dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa
	vanadyl sulfát, vynpocetín a huperzine A		Kanada	
	gugulsteron			
	vinpocetín, vanádium citrát a huperzine A		USA	
prídavné látky a ochucovadlá	oxid siričitý	sušené hrozienka	Irán	ovocie a zelenina
		marhuľová nátierka	Maďarsko	ovocie a zelenina
	farbivo košenilová červená	jahodový kompót	Čína	ovocie a zelenina
	kyselina sorbová	sušené slivky	Čile	ovocie a zelenina
cudzie teleso	prítomnosť cudzích ostrých predmetov	treska v rastlinnom oleji	Lotyšsko	ryby a výrobky z rýb
ťažké kovy	kadmium	mrkva karotka	Poľsko	ovocie a zelenina
priemyselné kontaminanty	benzo(a)pyrén a PAU4	chladené údené rebrá	Poľsko	mäso a výrobky z mäsa
		klobása	Poľsko	
		údené bravčové rebrá	Poľsko	
		banánové čipsy	Filipíny	ovocie a zelenina
migrácie	migrácia formaldehydu	bambusová miska	Čína	materiál v kontakte s potravinou
mykotoxíny	nad limit aflatoxínu B1 a nad limit sumy aflatoxínov (B1, B2, G1, G2)	lieskovce lúpané	Turecko	orechy, výrobky z orechov a semená
		arašidy nelúpané	Čína Egypt	
		mandle nelúpané	USA	
		sušené figy	Turecko	ovocie a zelenina
potraviny nového typu-nepovolené	agmatín sulfát	výživový doplnok	USA Čína Čína	dietetické a fortifikované

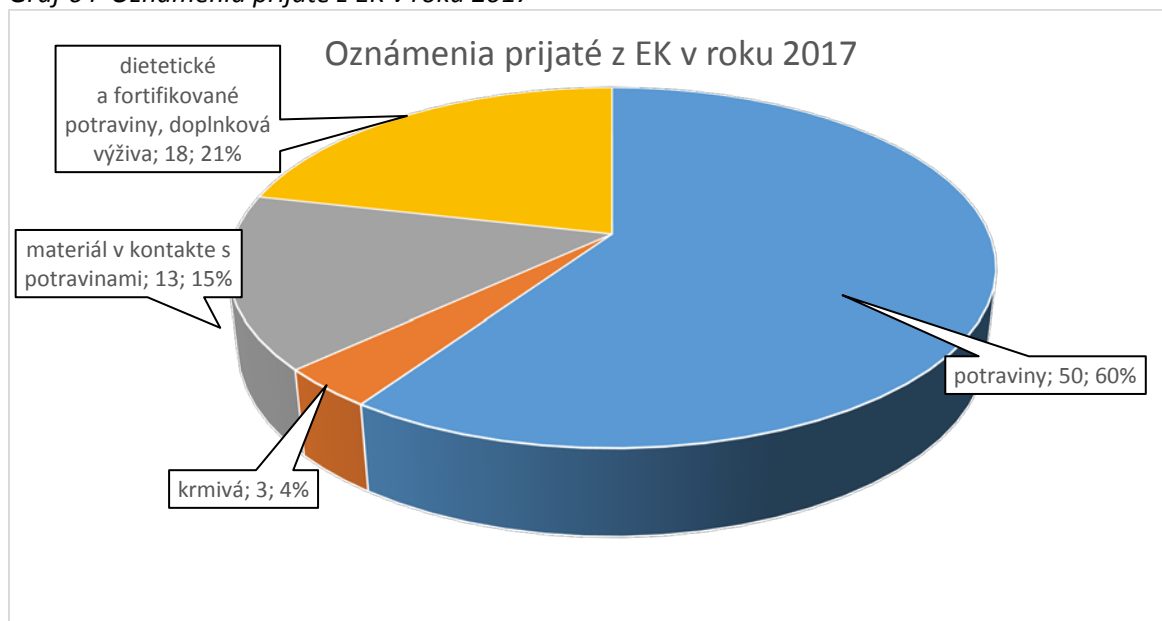
	stévia rebaudiana- sušené lístky		Česká republika	potraviny, doplnková výživa
organoleptické vlastnosti	senzorické zmeny	fazuľa biela	Poľsko	ovocie a zelenina
prítomnosť parazitov	anisakis simplex	chladené marinované ryby	Írsko	ryby a výrobky z rýb
patogénne mikroorganizmy	Salmonella enterica sr. Heidelberg	mrazené kuracie prsia solené, 5x	Brazília	hydina a výrobky z hydiny
	Salmonella enterica sr. Minnesota	mrazené kuracie prsia solené		
	Listeria monocytogenes	bačova slanina	Slovensko	mäso a výrobky z mäsa
	Salmonella enterica ser. Typhimurium	ochutený mletý mäsový prípravok z bravčového mäsa	Nemecko	mäso a výrobky z mäsa
	Salmonella enterica ser. Derby	mleté mäso- zmes bravčového a hovädzieho	Nemecko	mäso a výrobky z mäsa
	Salmonella enterica ser. Enteritidis	čerstvé vajcia	Poľsko	vajcia a výrobky z vajec
rezídua pesticídov	chlorpyrifos	jablká	Srbsko	ovocie a zelenina
	fipronil	čerstvé vajcia	Poľsko	vajcia a výrobky z vajec
		chladená vaječná melanž	Poľsko	
		pasterizované vajcia v prášku	Nemecko	
		varené lúpané vajcia	Poľsko	
		tekutý vaječný žltok	Poľsko	
	tekutý vaječný žltok	Nemecko		
nedostatočné kontroly	porušenie chladiaceho reťazca	hydínové mäso chladené	Ukrajina	hydina a výrobky z hydiny

Oznámenia prijaté Slovenskou republikou z EK.

V roku 2017 prijala SR cez kontaktné miesto systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá 84 oznámení z EK - DG Sanco (Directorate G – Veterinary and International affairs, G4 – Food, Alert system and training). Z tohto počtu bolo 56 varovných oznámení, 25 informatívnych oznámení vyžadujúcich ďalší postup, 2 informatívne oznámenia nevyžadujúce ďalší postup, 1 oznámenie o zamietnutí na hraničnom prechode. V týchto oznámeniach bola Slovenská republika buď miestom distribúcie, tranzitu alebo krajinou pôvodu.

Aké bolo zastúpenie jednotlivých komodít v oznámeniach prijatých SR v roku 2017 vyjadruje graf č. 64

Graf 64 Oznámenia prijaté z EK v roku 2017

V 50 prijatých oznámeniach o nebezpečných potravinách prevládali oznámenia na výroby rastlinného pôvodu (68 %).

V 84 prijatých oznámeniach bolo 49 % výrobkov pôvodom z členských štátov EÚ, 51 % výrobkov pochádzalo z tretích krajín (najväčší počet z Číny, USA).

Ku všetkým prijatým oznámeniam boli vykonané úradné kontroly. 79% kontrol vykonali orgány v pôsobnosti ŠVPS SR, 42% kontrol vykonali orgány v pôsobnosti MZ SR a 1 % kontrol vykonali orgány v pôsobnosti ÚKSUP.

Niektoré kontroly boli vykonané spoločne zodpovednými organizáciami. O výsledkoch kontrol Slovensko zaslalo informácie do EK formou následných oznámení. Tieto oznámenia EK zverejnila ako následné oznámenia k pôvodným oznámeniam (fup).

Slovensko ako krajina pôvodu v oznámeniach z EK

V 2 prijatých oznámeniach z EK v roku 2017 sa Slovensko vyskytovalo ako krajina pôvodu. V 2 oznámeniach boli uvedení slovenskí výrobcovia:

- 1 oznámenie – *Salmonella Infantis* v krmive - žuvačky pre psov. Oznámenie do RASFF zaslalo Rakúsko.
- 1 oznámenie – nepovolené použitie farbív v sladkých kukuričných chrumkách od slovenského výrobcu. Oznámenie do RASFF zaslala Česká republika.

V tabuľke č. 104 sú uvedené ďalšie príklady oznámení podľa kategórie výrobku, rizika a krajiny pôvodu (bez Slovenska ako krajiny pôvodu), ktoré prijala SR z EK v roku 2017.

Tabuľka 104

Kategória výrobku	Druh rizika	Výrobok	Krajina pôvodu
dvojchlopňové mäkkýše	vysoký počet <i>Escherichia coli</i>	mušle	Slovensko Španielsko
hlavonožce a výrobky z nich	olovo	mrazená chobotnica	Čína

obilniny a pekárske výrobky	neoznačená vaječná bielkovina	čokoládové cookies	Belgicko
	neoznačená mliečna bielkovina	bio cereálna tyčinka	Nemecko
		Croissant s jahodovou náplňou	Bulharsko
	sója	bio cereálna tyčinka	Nemecko
	prítomnosť cudzích telies	kukuričný chlieb bezgluténový	Nemecko
	nepovolené použitie farbív	sladké kukuričné chrumky	Slovensko
	feromagnetické častice	špaldová múka celozrnná	Česká republika
	plastové a feromagnetické častice	celozrnná pšeničná múka	Česká republika
fumonizíny	kukuričné otruby	Taliansko	
kakao a výrobky z kakaa, káva a čaj	kúsky plastu v čokoláde	čokoláda	Dánsko
	atropín a skopolamín	bylinný čaj s Echináceou	Poľsko
cukrovinky	kúsky kovu	cukríky bez cukru	Čína
	prekročené farbivá	ovocné karamelky	Maroko
dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa	nepovolená látka agmatín sulfát	výživový doplnok	Maďarsko
			USA
			Kanada
			Maďarsko
	vysoký obsah kofeínu a synefrínu		USA
	nepovolené látky yohimbine, phenethylamín a phenethylamine derivát		USA
	nízky obsah jódu		Holandsko
	vysoký obsah vitamínu A		USA
	vysoký obsah kyanidu	marhuľové jadrá	Veľká Británia
	podozrenie na Salmonella Agona	detská výživa	Francúzsko
	vysoký obsah vitamínu A, B6 a E	výživový doplnok	USA
	vysoký obsah zinku		Kanada
	vysoký obsah vitamínu B6		neznáma
	nepovolená nová potravina semená jojoby		USA
nepovolené ožiarenie		USA	
olovo	zelený íl	Česká republika	
nepovolená látka sildenafil	výživový doplnok	USA	
vajcia a výrobky z vajec	Salmonella enterica ser. Enteritidis	vajcia	Česká republika
	fipronil		-
tuky a oleje	PAU4	lieskovcový olej	Taliansko
	benzo(a)pyrén a PAU4	mandľový olej	Taliansko, USA
krmivo	Salmonella enterica ser. Lexington	sušené sójové výlisky	Brazília
	Salmonella enterica ser. Agona	sójová múčka	Nemecko

ryby a výrobky z rýb	ošetrené CO	mrazený tuniak	Indonézia
	ortuť	rozmrazený mečúň	Ekvádor
	histamín	filety tuniaka žltého	Španielsko
	prítomnosť cudzích telies	makrela filety v oleji	Maroko
materiál v kontakte s potravinami	migrácia olova	poháre s obrázkom	Čína
	migrácia N-nitrozujúcich látok	latexový cumlík	Poľsko
	migrácia formaldehydu	bambusové šálky	Čína
		plastové šálky	
		plastový príbor	
	riziko poranenia pri konzumácii	šejker	Čína, Dánsko
	migrácia primárnych aromatických amínov	nylonová naberačka	Čína
	3-MCPD	papierové formičky na pečenie	
	3-MCPD a minerálny olej	papierové košíčky na muffiny	
	riziko udusenía	plastové chladiace formičky do nápojov	
	migrácia kadmia a olova	set pohárikov	
migrácia kadmia	porcelánový set riadu		
ovocie a zelenina	nepovolený pesticíd propargit	sušené goji	Čína
	chlorpyrifos	broskyne	Španielsko
	vysoký obsah jódu	sušené riasy	Južná Kórea
	vysoký obsah farbív	plátky kandizovaného ananásu s príchutou manga	Thajsko
		kandizované čerešne	Holandsko
	ochratoxín A	hrozienska	Irán
	neoznačený siričitan	sušené shitake	Čína
	migrácia sójového oleja z viečka pohárov s baklažánmi	grilované baklažány	Taliansko
	kadmium	mrazený špenát	Francúzsko
bylinky a koreniny	Salmonella	rasca	India
	Salmonella enterica ser. Dibra	mleté oregáno	Turecko
zmrzlina a dezerty	prítomnosť mlieka	bezmliečna a bezlepková zmrzlina	Maďarsko
mäso a výrobky z mäsa	Salmonella	hovädzie odrezky	Španielsko
	E. Coli shigatoxín	hovädzie mäso	Holandsko
mlieko a výrobky z mlieka	kúsky kovu	puding	Nemecko
orechy, výrobky z orechov a semená	aflatoxíny	lúpané pistácie	Irán
		jadrá lieskocov	Gruzínsko
	trus hmyzu	konopné semená	Nemecko
iné	úlomky skla	šampiňóny v chilli oleji	Čína

	pyrolizidinové alkaloidy	peľ	Španielsko
krmivo pre domáce zvieratá	Salmonella enterica ser. Infantis	žuvačky pre psov	Slovensko
hydina a výrobky z hydiny	Salmonella enterica ser. Enteritidis	mrazené kurčatá chladené a mrazené kuracie prsia chladené kurča bez drobov	Poľsko
		neoznačené mlieko a horčica	mrazené výrobky z kuracieho mäsa Brazília
hotové jedlá	nepovolené farbivá	lupienky	USA
	kúsky dreva	zemiakové lupienky	Holandsko
polievky a omáčky	bakteriálna kontaminácia	pesto	Taliansko

12.3. Hodnotenie rizika

Hodnotenie rizika pre potreby Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá vykonával aj v roku 2017 Výskumný ústav potravinársky (VÚP), ako rezortné pracovisko pre hodnotenie rizika, ktorý bol pre túto činnosť poverený MPRV SR. VÚP na základe žiadostí kontaktného miesta vyhodnotil 17 rôznych nálezov rezíduí pesticídov - v ovocí (9), v zelenine (4), v strukovinách (1), v pohanke (1), v maku (1). Do systému RASFF bol hlásený prípad jabĺk zo Srbska s nálezom chlorpyrifosu, ktorý podľa výpočtu VUP predstavoval pre deti zdravotné riziko z konzumácie. Prostredníctvom AAC systému bol pre Českú republiku hlásený prípad nálezu methidathionu v pomele, prítomnosť ktorého nepredstavovala akútne zdravotné riziko pre konzumenta. Nálezy ostatných rezíduí pesticídov nepredstavovali riziko pre deti a dospelých.

12.4. Potravinové kauzy v roku 2017

Členské štáty a EK boli Belgickom informované prostredníctvom systému RASFF o prítomnosti fipronilu v slepačích vajciach (fipronil je širokospektrálny insekticíd používaný na hubenie bích, vší, kliešťov, švábov a roztočov). Jeho používanie nie je povolené pre zvieratá určené na výrobu potravín. Na základe tohto oznámenia boli na Slovensku vykonané cieľené kontroly slepačích vajec, výrobkov vajec a hydinového mäsa dodaných z iných členských krajín. Slovensko zaslalo do systému RASFF celkovo 6 oznámení v súvislosti so zistenou prítomnosťou fipronilu vo výrobkoch ako čerstvé vajcia, varené lúpané vajcia, vaječné tekuté melanže a žĺtka a sušené vaječné zmesi. Celkovo bolo do systému RASFF zaslaných 104 oznámení na fipronil, najviac zaslalo Taliansko.

Na základe medializovaných informácií o vážnych podvodoch na produktoch živočíšneho pôvodu predovšetkým hydiny a výrobkov z hydiny vyrobených v Brazílii vykonali inšpektori cieľenú kontrolu zameranú na uvádzanie na trh všetkých produktov živočíšneho pôvodu vyrobených v Brazílii. Na základe výsledkov cieľenej kontroly Slovensko zaslalo do RASFF 6 hlásení z čoho 4 boli varovné a 2 oznámenia informatívne nevyžadujúce si ďalšiu pozornosť. Predmetom hlásení boli mrazené kuracie prsia solené s pozitívnym nálezom Salmonela Heidelberg v 5 prípadoch a jeden prípad s nálezom Salmonella Minesota. Celkovo členské štáty zaslali do RASFF 321 oznámení na nevyhovujúce hydinové mäso z Brazílie. Najviac

hlásení zaslalo Holandsko prostredníctvom oznámení o zamietnutí na hraničnom prechode (312).

12.5. Informácie pre spotrebiteľov

V roku 2017 boli spotrebiteľia informovaní v reálnom čase aj o zistených nevyhovujúcich výrobkoch, ktoré sa vyskytli na slovenskom trhu prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svps.sk/potraviny/informacie.asp>

13. Systém administratívnej pomoci a spolupráce

Systém AAC (Administrative Assistance and Cooperation system) (ďalej „systém AAC“) je špecializovaný elektronický nástroj pre manipuláciu s prípadmi, ktoré vyžadujú administratívnu pomoc. Systém pomáha členským štátom pri implementácii administratívnej pomoci a požadovanej spolupráci, pretože poskytuje technické prostriedky pre bezpečnú výmenu informácií medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a Komisiou.

AAC systém bol zriadený v zmysle Vykonávacieho Rozhodnutia Komisie (EÚ) 2015/1918 z 22. októbra 2015 a oficiálne začal fungovať v novembri roku 2015. Stanovuje pravidlá týkajúce sa zriadenia a používania systému administratívnej pomoci a spolupráce na podporu výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov a medzi nimi a Komisiou v súlade s hlavou IV nariadenia (ES) č. 882/2004. Z nariadenia (ES) č. 882/2004 vyplýva povinnosť pre členské štáty vzájomného poskytovania administratívnej pomoci, spolupráce a výmeny informácií s cieľom účinného riešenia cezhraničných prípadov porušenia predpisov a rovnako vyplýva povinnosť pre Komisiu, ktorej cieľom je koordinovať činnosť členských štátov v prípadoch, ak ide o rozšírené alebo opakované prípady porušenia predpisov, alebo ak sa členské štáty nedokážu dohodnúť na spôsobe riešenia týchto prípadov.

13.1. Styčné orgány v systéme administratívnej pomoci a spolupráce

Styčným orgánom menovaným v súlade s článkom 35 ods. 1 nariadenia (ES) č. 882/2004 je v Slovenskej republike Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR - odbor bezpečnosti potravín. Je styčným orgánom pre problematiku nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod. ŠVPS SR bola v súlade s článkom 35 ods. 1 Nariadenia (ES) č. 882/2004 poverená MPRV SR funkciou špecializovaného styčného orgánu pre oblasť podvodov s potravinami a krmivami.

Informačný systém AAC je rozdelený na dve časti:

1. non-compliance issues – problematika nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod
2. AAC - Food fraud – problematika potravinových podvodov.

Všetky povinnosti zadávania údajov do systému, ak ide o oblasť podvodov v potravinách a krmivách plní ŠVPS SR. Jej úlohou je informovať členské štáty EÚ cez AAC systém o zisteniach v oblasti podvodov. Zároveň je koordinátorom odovzdávania informácii prostredníctvom tohto systému v SR. Kontaktnými bodmi pre podvody v potravinách a krmivách v SR sú pracovníci, kontaktné osoby pre RASFF z Odboru laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie.

Kritériami pre zasielanie oznámení v rámci Administratívnej asistencie a spolupráce sú:

- Administratívna pomoc/spolupráca na prípadoch nedodržovania predpisov bez podozrenia na potravinový podvod

- Rozširujúce sa a opakujúce sa prípady, kde je potrebná spolupráca vo viac ako jednom ČŠ

Kritériami pre zasielanie oznámení v rámci potravinového podvodu (Food Fraud) sú:

- Úmyselné porušenie potravinového práva EÚ
- Ekonomický zisk/dopad
- Klamanie zákazníkov (spotrebiteľov, prevádzkovateľov)

13.2. Výsledky činnosti systému administratívnej pomoci a spolupráce v Slovenskej republike v roku 2017.

Oznámenia zaslané Slovenskom do AAC FF - potravinový podvod

V roku 2017 zaslalo kontaktné miesto pre podvody v potravinách a krmivách v Slovenskej republike do systému AAC FF 3 oznámenia týkajúce sa podvodných praktík. Predmetom všetkých oznámení bol produkt živočíšneho pôvodu. Dôvodom na zaslanie týchto oznámení bolo klamanie spotrebiteľa a to buď prostredníctvom nesprávneho označenia hmotnostného podielu výrobku, nameraný obsah tuku iný ako bol deklarovaný na obale a nepovolené použitie syntetického farbiva vo výrobku. V týchto prípadoch požiadalo Slovensko o spoluprácu Českú republiku v dvoch oznámeniach a v jednom prípade Poľsko za účelom prešetrenia výrobkov.

Oznámenia prijaté Slovenskom zo systému AAC FF - potravinový podvod

Prostredníctvom kontaktného miesta pre podvody v potravinách a krmivách prijala Slovenská republika celkovo 11 oznámení súvisiacich s falšovaním potravín. Dva prípady boli do systému vložené Komisiou, oznámenia mali informatívny charakter o podvodných praktíkách a boli určené pre všetky členské krajiny vrátane Slovenskej republiky. Šesť členských krajín vložilo do systému oznámenia súvisiace s falšovaním potravín určené všetkým členom siete za účelom informovanosti a 2 oznámenia vložené susednými krajinami Českou republikou a Maďarskom boli určené priamo pre Slovenskú republiku s požiadavkou na prešetrenie nevyhovujúceho výrobku. Z prijatých oznámení bol predmetom výrobok živočíšneho pôvodu v 5 prípadoch, výrobky rastlinného pôvodu v 5 prípadoch a dve oznámenia sa týkali výživových doplnkov.

Oznámenia týkajúce sa nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod - zaslané do AAC AA

V rámci problematiky nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod zaslala ŠVPS do systému AAC prostredníctvom styčného bodu na MPRV SR celkovo 8 oznámení o nevyhovujúcich výrobkoch z čoho 2 oznámenia boli o výrobkoch živočíšneho pôvodu, zvyšných 6 oznámení sa týkalo rastlinných potravín. V štyroch prípadoch sa administratívna spolupráca vyžadovala s Maďarskom, v troch prípadoch s Poľskom a v jednom prípade bola kontaktovaná Česká republika. Na základe podnetu Úradu verejného zdravotníctva bolo do systému zaslaných 7 prípadov nevyhovujúcich výživových doplnkov so žiadosťou o spoluprácu s Českou republikou (6 prípadov) a v jednom prípade s Talianskom.

Oznámenia týkajúce sa nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod - prijaté z AAC AA.

V rámci problematiky nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod prijala ŠVPS zo systému AAC prostredníctvom styčného bodu na MPRV SR celkovo 8 oznámení. Najväčšie zastúpenie v oznámeniach mali potraviny rastlinného pôvodu (6 oznámení), dva prípady boli hlásené na živočíšne komodity a jeden sa týkal nevyhovujúceho krmiva. Prostredníctvom AAC systému Komisia nahlásila 3 oznámenia, určené pre všetky ČŠ, v 4 prípadoch vyžadovali ČŠ priamo spoluprácu so Slovenskou republikou a jedno oznámenie zaslalo Slovinsko ako informáciu pre všetky ČŠ.

Všetky oznámenia prijaté zo systému AAC a cielene určené pre Slovenskú republiku boli podnetom k vykonaniu kontroly príslušnými orgánmi úradnej kontroly a nakoľko mnohé prípady sú stále v štádiu riešenia, zasielajúce štáty sú preto o výsledkoch kontrol informované priebežne.

14. Metrológia

Počas roka 2017 došlo v oblasti metrológie k niektorým legislatívnym zmenám. Vyhláškou ÚNMS č. 100/2017 Z. z. bola aktualizovaná vyhláška ÚNMS č. 210/2000 Z. z. o meradlách a metrologickej kontrole a dňa 01.03.2017 vstúpil do platnosti Zákon č. 42/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 142/2000 Z. z. o metrológii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Činnosť na úseku metrológie bola v priebehu roka zameraná na poradenstvo pri nákupe meracej techniky, predovšetkým meradiel teploty a na vyhodnocovanie výsledkov meraní.

15. Certifikácia

15.1. Politika kvality

Politikou kvality v podmienkach Európskej únie sa rozumie zabezpečenie ochrany poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov a potravín a podpora ich predaja s tým, že tieto potraviny spĺňajú určité kvalitatívne parametre, ktoré ich odlišujú od ostatných obdobných výrobkov svojimi presne definovanými požiadavkami na ich surovinové zloženie a technologický postup výroby.

Vo vykonávanom nariadení Komisie (EÚ) č. 668/2014, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny a v Korigende k tomuto nariadeniu zo dňa 14.02.2015 sú uvedené symboly Únie pre:

- chránené označenie pôvodu, CHOP (Protected designation of origin, PDO)

- chránené zemepisné označenie, CHZO (Protected geographical indication, PGI)

- zaručená tradičná špecialita, ZTŠ (Traditional speciality guaranteed, TSG).

Štátna veterinárna a potravinová správa SR má vytvorený Certifikačný orgán pre poľnohospodárske a potravinárske výrobky, ktorý je autorizovaný na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie poľnohospodárskych výrobkov a potravín pred ich umiestnením na trh a na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie liehovín so zemepisným označením pred ich umiestnením na trh na základe Rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 442/2017-100 zo dňa 15. marca 2017. Pracovníci certifikačného orgánu sa nezaobierajú žiadnymi aktivitami, ktoré by mohli znížiť dôveru v certifikačnú činnosť, popísané a zavedené postupy sú pre nich záväzné, dodržiavajú ochranu vlastníckych práv žiadateľov a dôverynosť informácií. Pravidlá postupu a riadenia pre vykonanie posúdenia zhody sú popísané v Príručke kvality.

Počas roku 2017 bolo systéme politiky kvality uskutočnených niekoľko legislatívnych zmien. Vykonávacími nariadeniami Komisie (EÚ) č. 2017/764 a č. 2017/765 boli schválené podstatné zmeny špecifikácií názvov zapísaných do Registra zaručených tradičných špecialít „Ovčí hrudkový syr salašnícky“ a „Ovčí salašnícky údený syr“. Dňa 11. mája 2017 bolo v Úradnom vestníku Európskej únie uverejnené vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 2017/791, ktorým sa do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení zapísal názov „Stupavské zelé“. V novembri sa vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 2017/1899 do Registra zaručených tradičných špecialít zapísali názvy „Tradičný lovecký salám“ a „Tradičné špekačky“. V súvislosti s danými legislatívnymi zmenami evidoval certifikačný orgán 4 nové žiadosti o posúdenie zhody – certifikáciu výrobku.

Služby, ktoré certifikačný orgán poskytuje sú určené na:

- overovanie dodržiavania špecifikácie poľnohospodárskych, potravinárskych výrobkov a liehovín, ktoré sú zapísané v registroch Európskej únie ako „chránené označenie pôvodu“, „chránené zemepisné označenie“ alebo „zaručená tradičná špecialita“,
- pravidelný dozor nad certifikovanými výrobkami, ktorý sa vykonáva raz za 12 mesiacov.

15.2. Vydané certifikáty

Certifikačný orgán pre poľnohospodárske a potravinárske výrobky ŠVPS SR v roku 2017 vydal 6 nových certifikátov.

Tabuľka 105 Certifikáty vydané certifikačným orgánom v roku 2017

č. certifikátu	Žiadateľ	Výrobok s chráneným označením
001/2017	OSIVO a.s., Kalinčiakova 2391, 960 03 Zvolen	Levický slad, CHZO
002/2017	Bitúnok Čadca, s.r.o., A. Hlinku 916, 022 01 Čadca	Spišské párky, ZTŠ
003/2017	CIMBALÁK s.r.o., Duklianska 17A/3579, 085 01 Bardejov	Spišské párky, ZTŠ
004/2017	GSL-SK, s.r.o., Továrenská 23/1300, 064 01 Stará Ľubovňa	Spišské párky, ZTŠ
005/2017	LEBECO s.r.o., Remeselnícka 4, 946 03 Kolárovo	Bratislavský rožok, ZTŠ
006/2017	MECOM GROUP s.r.o., Poľná 4, 066 01 Humenné	Liptovská saláma, ZTŠ

15.3. Dozor nad certifikovanými výrobkami

V rámci plánu overovania dodržiavania špecifikácie certifikovaných výrobkov na rok 2017 bol vykonaný dozor nad 20 certifikovanými výrobkami. Certifikačný orgán pre poľnohospodárske výrobky a potraviny ŠVPS SR vydal potvrdenia platnosti certifikátov pre 15 výrobkov uvedených v nasledujúcej tabuľke. Vzhľadom na nevyhovujúce výsledky analýz niektorých výrobkov s chráneným označením, odobratých v rámci úradnej kontroly na trhu, vykonal certifikačný orgán v decembri 2017 mimoriadne kontroly zamerané na overenie dodržiavania špecifikácie výrobkov. Overovanie dodržiavania špecifikácie zvyšných 5 certifikovaných výrobkov bolo z tohto dôvodu ukončených začiatkom roku 2018.

Tabuľka 106 Platnosť certifikátov potvrdená v roku 2017

č. certifikátu	Výsledok dozoru	Výrobca	Výrobok
001/2015	Potvrdenie certifikátu 07.02.2017	GVP spol. s.r.o. Humenné, Tolstého 1, 066 01 Humenné	Spišské párky, ZTŠ
001/2012	Potvrdenie certifikátu 21.02.2017	ALTHAN, s.r.o., Chemlonská 1, 066 01 Humenné	Spišské párky, ZTŠ
001/2013	Potvrdenie certifikátu 10.04.2017	HÔRKA, s.r.o., Teplická 1, 914 01 Trenčianska Teplá	Spišské párky, ZTŠ
001/2016	Potvrdenie certifikátu 23.05.2017	Juraj Kočiš, s.r.o., Obchodná 21/165, 900 24 Veľký Biel	Spišské párky, ZTŠ
015/2011	Potvrdenie certifikátu 07.06.2017	Mäso Parížek s.r.o, Robotnícka 22, 036 01 Martin	Spišské párky, ZTŠ
002/2011	Potvrdenie certifikátu 06.07.2017	TAURIS a.s., Potravinárska 6, 979 01 Rimavská Sobota	Spišské párky, ZTŠ

č. certifikátu	Výsledok dozoru	Výrobca	Výrobok
001/2014	Potvrdenie certifikátu 17.07.2017	MECOM GROUP, s.r.o., Mikušovská cesta 3022, 984 14 Lučenec	Spišské párky, ZTŠ
007/2011	Potvrdenie certifikátu 21.08.2017	MAROŠ s.r.o., Kasárenská 1708, 911 05 Trenčín	Spišské párky, ZTŠ
003/2013	Potvrdenie certifikátu 21.09.2017	DALTON, s.r.o., Napájadlá 1/A, 042 47 Košice	Špekačky, ZTŠ
011/2011	Potvrdenie certifikátu 21.09.2017	DALTON s.r.o., Napájadlá 1/A, 042 47 Košice	Spišské párky, ZTŠ
002/2015	Potvrdenie certifikátu 03.10.2017	hamsal s.r.o., A. Hlinku 27, 022 01 Čadca	Spišské párky, ZTŠ
013/2011	Potvrdenie certifikátu 06.10.2017	JINEX, s.r.o., M. Rázusa 15/3930, 010 01 Žilina	Spišské párky, ZTŠ
014/2011	Potvrdenie certifikátu 06.10.2017	JINEX, s.r.o., M. Rázusa 15/3930, 010 01 Žilina	Špekačky, ZTŠ
004/2013	Potvrdenie certifikátu 23.10.2017	DALTON, s.r.o., Napájadlá 1/A, 042 47 Košice	Lovecká saláma, ZTŠ
001/2017	Potvrdenie certifikátu 12.12.2017	Levická sladovňa, Jurská cesta 4, 934 01 Levice	Levický slad, CHZO

Na základe opakujúcich sa nedodržaní špecifikácie výrobku „Spišské párky“, ZTŠ, zistených v rámci úradnej kontroly, certifikačný orgán dňa 21.12.2017 rozhodol o pozastavení certifikácie výrobcovi CIMBALÁK s.r.o., Duklianska 17A/3579, 085 01 Bardejov do 31.01.2018. V mimoriadnych kontrolách zameraných na dodržiavanie parametrov stanovených v špecifikáciách výrobkov plánuje certifikačný orgán pokračovať aj v nasledujúcom roku.

15.4. Zrušené certifikáty

Na základe oznámenia výrobcu o ukončení činnosti, a teda o ukončení produkcie výrobku s chráneným označením, zrušil v roku 2017 certifikačný orgán 1 certifikát. Bližšie údaje o zrušenom certifikáte sú uvedené v tabuľke č. 107.

Tabuľka 107 Zoznam zrušených certifikátov

č. certifikátu	Dátum zrušenia certifikátu	Výrobca	Výrobok
001/2016	14.11.2017	Juraj Kočiš, s.r.o., Obchodná 21, 900 24 Veľký Biel	Spišské párky, ZTŠ

16. Informačné technológie a ich význam pre činnosť organizácie

V roku 2017 sa na odbore informatiky opätovne pokračovalo v riešení úloh na zabezpečenie informatizácie Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ŠVPS SR) a jej priamo riadených organizácií. Odbor informatiky sa tiež venoval zabezpečeniu plnej funkčnosti prenosu a spracovávaní informácií, vývoju nových informačných systémov, rozvoju jednotlivých existujúcich informačných systémov a spracovávaní informácií v rámci svojich kompetencií.

Odbor informatiky venoval vysokú pozornosť aj tvorbe nových užívateľských aplikácií a úprave a inovácii existujúcich užívateľských aplikácií z dôvodu promptného reagovania na požiadavky odborných útvarov, legislatívnych zmien a z dôvodu šetrenia financií.

Pôsobnosť odboru informatiky bola zameraná najmä na nasledovné oblasti:

1. Správa aplikovaných IS z EU implementované v jednotlivých členských štátoch,
2. Aktívna účasť na pracovných skupinách EU v oblasti informačných systémov a spracovávaní dát.
3. Správa aplikačných IS využívaných jednotlivými odbornými útvarmi ŠVPS SR a jej priamo riadených organizácií:
 - *CESKO1* – kontrola pohody zvierat počas prepravy,
 - *CESKO2* – kontroly zvierat na bitúnkoch a farmách,
 - *VIS* – Veterinárny informačný systém pre oblasť veterinárneho dozoru,
 - *KIČ* – Kontrolná inšpekčná činnosť v oblasti potravinového dozoru,
 - *Nepovolený rybolov* – Evidencia a vyhodnocovanie nezákonného rybolovu,
 - *Kontroly na ceste*- Evidencia a vyhodnocovanie kontrolných činností prepravcov potravinových a veterinárnych komodít,
 - *Portál úradných kontrol* – Komplexný graficky orientovaný Portál pre širokú verejnosť so zobrazením potravinových kontrol a zobrazovaním právoplatných rozhodnutí o kontrolách,
 - Iné, bližšie nerozpísané.
4. *Správa a údržba SCCM 2012 R2* v prostredí ŠVPS SR, RVPS (40), HIS (3) a detašovaných pracoviskách v zmysle využívania licencií „software assurance“ k produktom spoločnosti Microsoft,
5. *Metodické riadenie konfigurácií Firewallov a nastavení VPN* ŠVPS SR a jednotlivých RVPS (40), HIS (3) a detašovaných pracovísk,
6. *Správa databáz* vedených a využívaných v jednotlivých IS,
7. *Správa, údržba a inovácia webového sídla* ŠVPS SR,
8. *Správa, rozvoj, údržba a administrácia IS a serverov* ŠVPS SR,
9. *Správa, rozvoj, údržba a administrácia užívateľských desktopov* ŠVPS SR,
10. *Rozvoj a administrácia sietí a IS* priamo riadených organizácií,
11. *Obnova hardware a nových verzií software* serverov a užívateľských desktopov.
12. *Správa, údržba, tvorba a inovácia Intranetového Portálu* ŠVPS SR s modulmi:
 - Certifikácia - Veterinárna certifikácia zásielok zvierat a produktov určených na obchod v rámci EÚ a na vývoz do tretích krajín,
 - Cielené kontroly – evidencia a správa cielených kontrol,

- Podpora IT - Inštalčné média pre programy používané na základe multilicencii MS Office, MS Windows, SAP, ESET, odporúčaná konfigurácia výpočtovej techniky, inštalácia programov,
- Zásielky – Informačný systém zriadený za účelom evidencie produktov živočíšneho pôvodu, nespracovanej zeleniny, ovocia a vedľajších živočíšnych produktov, ktoré sú predmetom obchodu s členskými štátmi EU, na úrovni ŠVPS SR a RVPS,
- Denník HIS – Evidencia a spracovanie zásielok na jednotlivých hraničných inšpekčných staniciach,
- Prípisy - Prípisy, metodické pokyny, usmernenia, smernice, manuály a ostatné dokumenty vydávané jednotlivými odbormi a oddeleniami na ŠVPS SR – spracovaná nová verzia,
- Rezervácia techniky - Rezervácia techniky ŠVPS pre služobné účely,
- Správa kolegov - Správa užívateľov informačného systému PORTAL, úprava informácií o užívateľoch na úrovni ŠVPS SR a RVPS, správa kontaktov,
- Krížové plnenie - Výkon kontrol krížového plnenia, odbúranie manuálneho systému evidencie plnenia kontrol na RVPS pomocou emailov,
- KOBRA - aktualizácia a integrácia modulu KOBRA (Kontroly počas prepravy) do IS PORTAL,
- Rapid alert system - odbúranie nesystémovej evidencie a zavedenie automatizovaného publikovania informácií pre verejnosť,
- integrácia číselníka právnických subjektov získavaných zo Štatistického úradu do modulov IS PORTAL,
- Evidencia podaní – evidencia a štruktúrovaná správa podaní a podnetov v rámci celej organizácie,
- Prevádzky RVPS – komplexná evidencia a správa prevádzok v pôsobnosti ŠVPS SR a RVPS,
- Elektronická podateľňa – evidencia a správa komunikácie s portálom ÚPVS.

V uplynulom roku odbor informatiky venoval opäť značné úsilie pri rozvoji veterinárneho informačného systému „VIS“, ktorého uplatnenie je nevyhnutné na riešenie veterinárnych úloh na jednotlivých stupňoch riadenia. Informačný systém „VIS“ sa doplňoval o nové moduly, inovoval sa modul pre komunikáciu s laboratórnymi systémami vo väzbe úkony a výsledky vyšetrení a tiež sa upravoval na základe požiadaviek jednotlivých užívateľov (RVPS, SVL).

V roku 2017 sa pokračovalo aj v uplatňovaní celoslovenského sieťového programu na kontrolnú inšpekčnú činnosť – „KIČ“ (produkt odboru informatiky ŠVPS SR) prostredníctvom virtuálnej privátnej siete „VPN“. V aplikácii KIČ sa priebežne aktualizovala a upravovala najmä časť evidencie právnych subjektov a prevádzkarní. Vzniklo nové prepojenie dvoch informačných systémov za účelom eliminácie chybných a duplicitných záznamov. Aplikácia bude aj naďalej rozvíjaná podľa požiadaviek užívateľov.

Zamestnanci odboru aktualizovali všetky informačné systémy vyvíjané v réžii ŠVPS SR ako sú Zásielky na evidovanie, vyhodnocovanie a kontroly súvisiace s bezpečnosťou potravín, Denník HIS na evidovanie a vyhodnocovanie zásielok dovážaných z tretích krajín, Nepovolený rybolov na evidovanie, kontrolu a vyhodnocovanie v oblasti nezákonného rybolovu a iné.

Odbor informatiky venoval v uplynulom roku pozornosť aj vzdelávacím činnostiam najmä z oblasti veterinárneho informačného systému VIS a KIČ a TRACES ako aj ďalším odborným IT aplikáciám.

V roku 2017 sa uskutočňoval zber, korekcia a vyhodnocovanie dát zo štátneho veterinárneho a potravinového ústavu, vykonávala sa priebežná aktualizácia internetových a intranetových stránok ŠVPS SR, obnova IT na ŠVPS SR a jednotlivých priamo riadených organizáciách.

Pracovníci odboru tiež trvale spolupracujú s plemenárskymi službami SR a MPRV SR pri úpravách a doplneniach software centrálnej evidencie hospodárskych zvierat „CEHZ“, aktívne sa podieľajú na uplatnení a skvalitnení aplikácií EÚ.

V roku 2017 bolo tiež prioritou odboru informatiky pokračovať v zabezpečení bezproblémového a bezporuchového informačného servisu pre celú ŠVPS SR a jej priamo riadené organizácie (40 RVPS a 3 HIS) na zabezpečenie všetkých ich činností závislých od informačných systémov. Táto úloha je veľmi komplexná a zahŕňa v sebe kompletnú starostlivosť o jednotlivé technické prostriedky – hardware a kompletnú starostlivosť o základné a aplikačné programové vybavenie - software jednotlivých užívateľov. Táto základná úloha odboru predpokladá vytvorenie a zabezpečenie optimálneho pracovného prostredia z hľadiska informatiky pre každého odborného pracovníka ŠVPS SR a jej podriadených organizácií.

17. Rozpočet organizácie

17.1. Bežné účty

17.1.1. Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie za rozpočtové organizácie v riadení ŠVPS SR

ukazovateľ	Fc	rozpočet schválený	rozpočet upravený	skutočnosť k 31.12.2017	prekročenie nedočerpanie	%
PRÍJMY celkom		8 623 790,00	9 836 465,48	9 878 249,16	41 783,68	100,42
rozpočtové		4 800 000,00	4 380 400,00	4 422 183,68	41 783,68	100,95
SPF		3 823 790,00	3 823,790,00	3 823,790,00		
mimorozpočtové			1 632 275,48	1 632 275,48		
VÝDAVKY celkom	0421	20 317 626,00	25 497 159,42	25 468 621,08	28 538,34	99,89
povolené prekročenie			1 632 275,48	1 632 275,48		
podľa kategórií		20 317 626,00	25 497 159,42	25 468 621,08	28 538,34	99,89
610	0421	10 962 537,00	12 249 067,77	12 248 979,92	87,85	100,00
v tom zdroj 11H		2 833 136,00	2 833 136,00	2 833,136		
620	0421	3 799 579,00	4 487 503,91	4 473 518,72	13 985,19	99,69
v tom zdroj 11H		975 654,00	975 654,00	975 654,00		
630	0421	5 440 510,00	7 978 148,87	7 964 792,66	13 356,21	99,83
640	0421	115 000,00	220 522,00	219 436,24	1 085,76	99,51
v tom zdroj 11H		15 000,00	15 000,00	15 000,00		
700	0421		561 916,87	561 893,54	23,33	99,99
podľa prvku		20 317 626,00	25 497 159,42	25 468 621,08	28 538,34	99,89
08W010J	0421	17 927 746	20 953 274,78	20 935 839,12	17 435,66	99,92
08W0101	0421	1 620 000,00	1 815 553,25	1 805 901,68	9 651,57	99,47
08W0102	0421	20 000,00	20 000,00	19 946,25	53,75	99,73
08W0103	0421	630 000	1 894 081,39	1 894 044,32	37,07	99,99
08W010I	0421		14 400,00	14 350,09	49,91	99,65
0EK0K03	0132	119 800,00	369 880,00	369 865,62	14,38	99,97
0EK0K09	0132		29 970,00	28 674,00	1 296,00	95,68
0900801	0421		400 000,00	400 000,00		100
podľa zdroja		20 317 626,00	25 497 159,42	25 468 621,08	28 538,34	99,89
111		16 493 836,00	20 041 093,94	20 012 555,60	28 538,34	99,86
11H		3 823,790,00	3 823 790,00	3 823 790,00		
36			1 619 129,26	1 619,129 ,26		
72e			7 299,48	7 299,48		
72f			5 846,74	5 846,74		

17.2. Rozpočtové opatrenia

ukazovateľ	počet	kategória	výška úpravy	dôvod
prijmy	1	200	-419 600,00	Úprava z dôvodu neplnenia
Výdavky spolu				
kapitálové výdavky		700	5 970,00	AI - elektrocentrála
			58 000,00	AI – nakladač hydiny
			153 000,00	Karanténna stanica Martin
			2 820,00	Oplotenie areálu ŠVPS SR
			400 000,00	Nákup automobilov
			- 57 873,13	Presun KV do r. 2018
Spolu KV	6		561 916,87	
mzdy, platy		610	358 739,00	Valorizácia miezd
			107 000,00	AI
			467 076,00	Podľa žiadosti - NK
			272 728,77	Podľa žiadosti – iné kontroly
Spolu 610	4		1 205 543,77	
odvody		620	125 379,00	Valorizácia miezd
			37 400,00	AI
			168 147,00	Podľa žiadosti - NK
			-15 000,00	Presun na kategóriu 640
			35 482,00	Odvody ku transferom
			151 895,00	Odvody - DDS
			61 000,00	Presun z kategórie 640
			95 318,71	Podľa žiadosti – iné kontroly
Spolu 620	6		659 621,71	
tovary, služby		630	120 000,00	AI
			-50 000,00	Presun na kategóriu 640
			-50 000,00	Presun na program OEKOK03
			75 000,00	Karanténna stanica Martin
			234 462,00	Podľa žiadosti
			120 000,00	Podľa žiadosti
			175 268,34	Podľa žiadosti – iné kontroly
Spolu 630	5		624 730,34	
transfery		640	50 000,00	Presun z kategórie 630
			15 000,00	Presun z kategórie 620
			101 522,00	odstupné, odchodné
			-61 000,00	Presun na kategóriu 620
Spolu 640	1		105 522,00	
08W0101		630	100 000,00	Presun z programu 08W0103

			95 553,25	Podľa žiadosti – iné kontroly
Spolu 08W0101	2		195 553,25	
Spolu 08W0103		630	-100 000,00	Presun na program 08W0101
08W010I		630	3 500,00	campylobacter
			6 000,00	Projekt EFSA
			1 000,00	toxoplasma
			3 900,00	„Mladí vedci“ IVVL Košice
Spolu 08W010I	4		14 400,00	
OEK0K03			50 000,00	Presun z programu 08W010J
			200 000,00	Podľa žiadosti
Spolu OEK0K03	1		250 000,00	
OEK0K09	1		29 970,00	Elektronický systém
počet RO	20			
presuny	5			

ŠVPS SR realizovala v riadených organizáciách vnútorné rozpočtové opatrenia v počte: **393** na základe žiadostí ÚŠKVBL a **40** RVPS v SR.

17.3 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov rozpočtu k 31.12.2017

17.3.1 Príjmy

ukazovateľ	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť k 31.12.2017	%
PRÍJMY CELKOM	8 623 790,00	9 836 465,48	9 878 249,16	100,42
v tom: SPF	3 823 790,00	3 823 790,00	3 823 790,00	
rozpočtové	4 800 000,00	4 380 400,00	4 422 183,68	100,95
rozpočtové - z vlastníctva	95 000,00	105 000,00	106 161,84	101,11
rozpočtové - pokuty	2 500 000,00	2 500 000,00	2 445 847,76	97,83
rozpočtové - poplatky	2 155 000,00	1 645 400,00	1 655 113,33	100,59
kapitálové	50 000,00	130 000,00	133 120,00	102,04
iné príjmy			81 940,75	
mimorozpočtové		1 632 275,48	1 632 275,48	
Prostriedky EÚ (36)		1 364 081,39	1 364 081,39	
Poistné plnenie (72e)		7 299,48	7 299,48	
Stravné (72f)		5 846,74	5 846,74	
Križové kontroly (36)		255 047,87	255 047,87	

17.3.1.1 Kapitálové príjmy :

budovy	ŠVPS SR	21 220,00
	Žilina	106 900,00
automobily		5 000,00
spolu		133 120,00

17.3.1.2 Pohľadávky z príjmov RO :

POHLADÁVKY CELKOM	
	13 696 691,12
poplatky z veterinárnych kontrol	355 391,86
pokuty	13 341 270,19
zhoda	29,07
pohľadávky z minulých rokov	6 225 631,49
poplatky z veterinárnych kontrol	211 012,50
pokuty	6 014 589,92
zhoda	29,07
rok 2017	7 171 059,63
poplatky z veterinárnych kontrol	144 379,36
pokuty	7 326 680,27
zhoda	0

17.4 Čerpanie rozpočtu k 31.12.2017

17.4.1 Kapitálové výdavky

Čerpané na **99,99 %** predstavujú finančné prostriedky vynaložené na investičné akcie zapísané v registri investícií ŠP.

Presun KV do r. 2018: **57 873,13 €** karanténna stanica Martin.

názov	položka	Upravený rozpočet	skutočnosť	nedočerpanie
Elektrocentrála	713005	5 970,00	5 970,00	
Nakladač		54 500,00	54 500,00	
Oplotenie areálu		14 400,00	14 376,67	23,33
Automobily	714	391 920,00	391 920,00	
Projekty k stanici	716	4 900,00	4 900,00	
Karant. stanica	717	90 226,87	90 226,87	
spolu		561 916,87	561 893,54	23,33

V tom: program **08W010J**: 161 916,87

0900801:400 000,00

17.4.2. Bežné výdavky

Čerpané na **99,89 %**, nedočerpané finančné prostriedky rozpočtu: **28 538,34 €**:
v tom na kategórii:

- 610 87,85
- 620 13 985,19
- 630 13 356,21
- 640 1 085,76
- 700 23,33

17.4.2.1. Čerpanie povoleného prekročenia rozpočtu :

V roku 2017 bolo **povolené prekročenie** rozpočtu vo výške **1 632 275,48**

- zdroj 36 - prostriedky z EÚ vo výške 1 364 081,39
- zdroj 36 - krížové kontroly 255 047,87
- zdroj 72e - poistné udalosti 7 299,48
- zdroj 72f - stravné (Galanta) 5 846,74

Prostriedky EÚ (ŠVPS SR): 1 364 081,48

uplatnené na programe **08W0101** 327 601,39
uplatnené na programe **08W0103** 1 036 480,00

Krížové kontroly: 255 047,87

- **610** 80 717,06
- **620** 28 208,84
- **630** 146 121,97

Poistné plnenia: 8 943,52 (v tom poistné plnenie z r.2016 vo výške 289,56 €).

Povolené prekročenie: 7 299,48
(škodové udalosti na služobných motorových vozidlách – 14)

17.4.3 Prehľad o čerpaní finančných prostriedkov na programe 08W0101

	zdroj 111	zdroj 36
VPO ŠVPS SR	778 345,78	
Služby súkromných veterinárnych lekárov (SVL)	412 801,74	
Vyšetrovanie krmív	103 262,15	

Krmivá vedľajších živočíšnych produktov	13 210,08	
Národný program kontroly reziduí (NPKR)	119 629,87	
Monitoring poľovnej zveri (MLZ)	41 809,13	
BSE – služby SVL	326 187,03	
antrax	10 655,90	
celkom	1 805 901,68	0

17.5 Prehľad o mimorozpočtových účtoch

	zostatky
	k 31.12.2017
účet ES úročený	1 058 859,33
krízové kontroly	0
depozit	0
sociálny fond	54 743,98

17.6. Plnenie záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu: ŠVPS SR – vlastná činnosť

ŠVPS SR zabezpečovala v roku 2017 financovanie vlastnej činnosti vrátane 3 hraničných inšpekčných staníc (HIS Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou a Letisko Bratislava).

17.6.1. Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie

	rozpočet	rozpočet	skutočnosť	
	schválený	upravený	k 31.12.2017	%
PRÍJMY	8 531 790,00	9 641 748,85	5 568 899,00	57,76
rozpočtované príjmy	4 658 000,00	4 162 933,29	188 778,27	2,13
SPF	3 823 790,00	3 823 790,00	3 823 790,00	100,00
Kapitálové príjmy	50 000,00	130 000,00	21 220,00	16,32
mimorozpočtové		1 525 025,56	1 525 025,56	
Ostatné príjmy			10 085,17	
VÝDAVKY	8 077 026,00	7 111 383,37	7 088 866,82	99,68
povolené prekročenie		1 525 025,56	1 525 025,56	
nedočerpanie			22 516,55	
v tom: kapitálové			23,33	
bežné			22 493,22	
podľa kategórií:	8 077 026,00	7 111 383,37	7 088 866,82	99,68
610 – mzdy	4 182,537,00	1 973 320,24	1 973 319,88	100,00
v tom zdroj 11H	621 136,00	621 136,00	621 136,00	

620 - odvody	1 429 979,00	744 291,00	732 539,70	98,82
v tom zdroj 11H	202 749,00	202 749,00	202 749,00	
630 – tovary, služby	2 349 510,00	3 865 854,49	3 856 037,46	99,75
640 - transfery	115 000,00	61 127,64	60 203,11	98,49
v tom zdroj 11H	15 000,00	15 000,00	15 000,00	
700 - kapitálové		466 790,00	466 766,67	100,00
podľa prvku:	8 077 026,00	7 111 383,37	7 088 866,82	99,68
08W010J	6 666 146,00	5 586 126,13	5 571 485,88	99,74
08W0101	641 000,00	784 785,35	778 345,78	99,18
08W0102	20 000,00	20 000,00	19 946,25	99,73
08W0103	630 000,00	530 000,00	529 962,93	99,99
08W010I		14 400,00	14 350,09	99,65
0EKOK03	119 880,00	176 071,89	174 775,89	99,26
podľa zdroja	8 077 026,00	7 111 383,37	7 088 866,82	99,68
111		5 586 357,81	5 563 251,22	99,59
36		1 523 065,56	1 523 655,60	
72e		1 960,00	1 960,00	

17.6.2. Plnenie príjmov k 31.12.2017

PRÍJMY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
	8 531 790,00	9 641 748,85	5 568 899,00
príjmy z vlastníctva (212)	3 000,00	17 533,29	7 652,04
pokuty (222)			67 145,00
poplatky (223)	4 655 000,00	4 145 400,00	113 981,23
SPF	3 823 790,00	3 823 790,00	3 823,790,00
príjem z kapitálových aktív (231)	50 000,00	130 000,00	21 220,00
Iné príjmy			10 024,92
úroky bežného účtu EÚ (243)			60,25
Mimorozpočtové:		1 525 025,56	1 525 025,56
Zdroj 36 – krížové plnenie		158 984,17	158 984,17
Zdroj 36 – 08W0103		1 036 480,00	1 036 480,00
Zdroj 36 – 08W0101		327 601,39	327 601,39
Zdroj 72e – poisťné plnenie		1 960,00	1 960,00

V stĺpcoch schválený a upravený rozpočet sú zahrnuté rozpočtované príjmy za **poplatky** z veterinárnych kontrol a inšpekcí a kapitálové príjmy **všetkých rozpočtových organizácií riadených ŠVPS SR**.

Vzhľadom na túto skutočnosť sa javí plnenie príjmov ŠVPS SR ako veľmi nízke.

Počas roka 2017 boli upravené príjmy z vlastníctva riadeným organizáciám podľa aktuálneho stavu účinnosti nájomných zmlúv. Úprava rozpočtu bola premietnutá do rozpočtu ŠVPS SR na položke 212.

17.6.3. Čerpanie výdavkov k 31.12.2017

	položka	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť	nevyčerpané
Elektrocentrála	713005		5 970,00	5 970,00	
Nakladač hydiny	713005		54 500,00	54 500,00	
Oplotenie areálu	713005		14 400,00	14 376,67	23,33
Automobily	714001		391 920,00	391,920,00	
spolu			466 790,00	466 766,67	23, 33

17.6.3.1. Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky podľa programov: 08W010J: 66 766,67
0900801: 400 000,00

17.6.3.2 Bežné výdavky

Bežné výdavky boli splnené na 99,68 %.

Rozpočet bežných výdavkov nebol dočerpaný vo výške **22 516,55 €** :

Program 08W010J	Finančná položka	Výška
mzdy	611	0,36
odvody	620	11 751,30
Prevádzka	630	1 940,73
Kapitálové výdavky	700	23,33
Transfery	640	924,53
08W0101	637004	6 439,57
08W0102	637004	53,75
08W0103	637004	37,07
08W010I	630	49,91
0900801	630	1 296,00
spolu		22 516,55

Prehľad transferových výdavkov kategória 640

Finančná položka		
642012	odstupné	22 339,50
642013	odchodné	25 233,00
642015	náhrady DPN	12 630,61
Spolu		60 203,11

Prehľad o čerpaní na programe 0EKOK03, 0EKOK09

spolu		174 775,89
0EKOK03		146 101,89

OEKOK09		28 674,00
---------	--	-----------

Prehľad o čerpaní výdavkov na kategórii 630 v programe 08W0101, viažúcich sa na národné programy, prípadne na rozhodnutia vlády SR,MPRV SR hradených z rozpočtu ŠVPS SR

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2017
trichinely	38 961,30
trichinelóza líšok	5 714,80
trichinelóza diviakov	21 944,80
Kliešťová encefalitída	10 351,40
zástrelné za líšky	16 634,20
Zástrelné za diviaky	57 601,63
IBR	105 747,02
Salmonela OP	3 337,20
Salmonela brojlery	616,60
Salmonela ošípané	65 155,20
antrax	2 353,47
Mor včelieho plodu	181 603,20
Rádiohygienická kontrola	27 550,80
Vzorky HIS	17 204,25
pepsín	16 804,38
Ovocie, zelenina	535,63
pesticídy	145 404,00
Monitoring AMR	56 732,50
NPKR došetrovanie	1 919,20
VPO krmivá došetrovanie	2 174,20
spolu	778 345,78

**Prehľad o čerpaní finančných prostriedkov na programe 08W0103
Eradikačné choroby**

	zdroj 111	zdroj 36
Vratka EÚ za zástrelné diviaky		97 223,23
Bluetongue – modrý jazyk	10 138,50	66 846,50
KMO – klasický mor ošípaných	209 130,41	60 820,20
Africký mor ošípaných	70 824,30	82 268,00
Monitoring TSE – scrapie	26 052,00	27 807,00
Salmonella – vyšetrenia, vakcíny	93 843,50	346 055,39
Besnota – vakcíny, vyšetrenia	119 068,12	385 459,68
Salmonella – morky	906,10	
iné choroby		327 601,39
spolu	529 962,93	1 364 081,39

17.6.4 Prehľad výdavkov na nariadené kontroly

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2017
Počet osôb, ktoré kontroly vykonali	3 563
Počet nadčasových hodín a hodín pohotovosti	78 930,67
Výdavky	456 379,33
mzdy	308 274,53
odvody	107 741,95
cestovné výdavky (doprava, stravné)	21 196,47
všeobecný materiál	13 111,67
pohonné hmoty – služobné vozidlá	6 054,71

17.6.5 Prehľad výdavkov na cieľnú kontrolu trhovísk

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2017
Počet osôb, ktoré kontroly vykonali	50
Počet nadčasových hodín a hodín pohotovosti	258,90
Výdavky	3 300,28
mzdy	2 192,88
odvody	766,41
Cestovné	256,64
Pohonné hmoty	84,35

17.6.6 Prehľad výdavkov na monitoring kliešťovej encefalitídy

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2017
Výdavky	17 250,74
Prevádzkové výdavky	900,74
Laboratórne vyšetrenia	16 350,00

17.6.7 Prehľad výdavkov na krížové plnenie

Výdavky	255 047,87
mzdy	80 717,06
odvody	28 208,84
Prevádzkové výdavky	146 121,97

17.6.8 Účelové prostriedky 08W010I

ukazovateľ	rozpočet	skutočnosť	nevyčerpané
Screening campylobacter	3 500,00	3 500,00	
Projekt EFSA	6 000,00	6 000,00	
Vyšetrenie toxoplazmózy	1 000,00	1 000,00	
„Mladí vedci“ IVVL Košice	3 900,00	3 850,09	49,91
spolu	14 400,00	14 350,09	49,91

17.6.9 Účelové prostriedky – porovnanie potravín

Výdavky	28 817,61
Nákup potravín	579,90
Prevádzkové náklady (cestovné, phm)	1 943,21
Vyšetrovanie potravín	26 294,50

17.6.10 Mimorozpočtové zdroje

**Povolené prekročenie rozpočtu tvorí čiastku € : 1 525 025,56 - príjmy
1 525 025,56 - výdavky**

Príjmová časť a výdavková časť

- z dôvodu prijatia finančné prostriedky z Európskej komisie **1 364 081,39**
- z poistného plnenia **1 960,00**
- krížové plnenie **158 984,17**

3. Bežné účty – zostatky k 31.12.2017

stav bežného fondu – SF	
	16 470,14
stav depozitného účtu	
	0,00
stav bežného účtu ES ŠVPS SR	
	1 058 859,33
stav účtu krížových kontroly	0,00

3. Verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, na poskytnutie služieb a zákaziek na uskutočnenie stavebných prác v roku 2017

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v procese verejného obstarávania a zadávaní zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na poskytnutie služieb a zákaziek na uskutočnenie stavebných prác postupoval v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ŠVPS SR realizuje proces verejného obstarávania od jeho prípravy, určenia a vykonania správneho postupu verejného obstarávania až po dodanie tovaru, poskytnutie služby alebo uskutočnenia stavebnej práce tak, aby jeho výsledkom bol výber najvhodnejšieho zmluvného vzťahu a aby vynaložené finančné prostriedky na obstaranie predmetu zákazky boli primerané požadovanej kvalite a cene.

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ volí postupy verejného obstarávania tak, aby boli dodržané základné princípy verejného obstarávania a to princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

3.1. Realizované

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v roku 2017 **realizoval** tieto verejné súťaže :

- **1 nadlimitnú zákazku** – verejnú súťaž
- **7 podlimitných zákaziek** s použitím elektronického kontraktačného systému (EKS)

Por. č.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
1.	nadlimitná zákazka – verejná súťaž	dodanie tovaru	Dodanie osobných motorových vozidiel.
2.	dve podlimitné zákazky s použitím EKS	dodanie tovaru	Dodanie licencií.
3.	podlimitná zákazka s použitím EKS	dodanie tovaru	Dodanie mandátnych kvalifikovaných certifikátov.
4.	podlimitná zákazka s použitím EKS	dodanie tovaru	Dodanie kolesového nakladača.
5.	dve podlimitné zákazky s použitím EKS	dodanie tovaru	Dodanie výpočtovej techniky, kancelárskej techniky, príslušenstva.
6.	podlimitná zákazka s použitím EKS	dodanie tovaru	Dodanie zimných pneumatík s diskami.

ŠVPS SR sa v roku 2017 stala žiadateľom o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Operačného programu Rybné hospodárstvo 2014 – 2020, aktivita č. 1 : Technické zabezpečenie vysledovateľnosti produktov rybolovu a akvakultúry.

Pre jeho získanie realizovala :

- **1 podlimitnú zákazku** – verejnú súťaž
- **1 zákazku s nízkou hodnotou** – verejnú súťaž

Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
podlimitná zákazka– verejná súťaž	dodanie tovaru	Technické zabezpečenie vysledovateľnosti produktov rybolovu a akvakultúry.
zákazka s nízkou hodnotou – výzva na predkladanie ponúk	dodanie tovaru	Obstaranie samolepiek na označenie majetku a dodanie propagačných predmetov vrátane ich potlače.

Uvedená žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Operačného programu Rybné hospodárstvo 2014 – 2020 je v hodnotiacom a schvaľovacom procese MPRV SR.

3.2. V trvaní

Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
nadlimitná zákazka s použitím elektronickej aukcie – verejná súťaž	dodanie tovaru	Dodanie vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jarne a jesenné vakcinačné kampane 2015 – 2018.

nadlimitná zákazka – verejná súťaž	poskytnutie služby	Zabezpečenie leteniek a služieb súvisiacich s leteckou prepravou osôb do zahraničia – rámcová dohoda 2016 - 2019.
------------------------------------	--------------------	---

18. Personálne otázky

ŠVPS SR je rozpočtová organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, začlenená do rezortu MPRV SR.

V jej riadiacej pôsobnosti je celkom 41 štátnych rozpočtových organizácií a 2 príspevkové organizácie (ŠVPÚ a IVVL), zriaďovateľom ktorých je MPRV SR. Celkový evidenčný počet zamestnancov ŠVPS SR je 1292 zamestnancov, z toho v ŠVPS SR a riadených rozpočtových organizáciách celkom 1004 zamestnancov a v príspevkových organizáciách celkom 288 zamestnancov.

V roku 2017 boli obsadzované pracovné pozície na voľné štátnozamestnanecké miesta formou výberového konania a výberu.

Na funkciu vedúceho štátneho zamestnanca, vedúceho odboru auditu a kontroly ŠVPS SR bolo vyhlásené vnútorné výberové konanie, ktoré skončilo úspešným výberom vhodného kandidáta na funkciu vedúceho oddelenia. Jedno voľné štátnozamestnanecké miesto boli obsadené na základe úspešného výberu. Jeden výber bol neúspešný.

Dôležitou oblasťou činnosti osobného úradu je ďalšie vzdelávanie zamestnancov v štátnej službe ako i zamestnancov vo výkone práce vo verejnom záujme.

Ako po každý rok, aj v priebehu celého roku 2017 prebiehalo odborné vzdelávanie zamestnancov v súlade s Národným programom vzdelávania vo vzdelávacom zariadení ŠVPS SR v Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach.

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov (ďalej len „IVVL“) je vzdelávacie a kongresové zariadenie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR primárne zamerané na rozvoj ľudských zdrojov. Dôraz je kladený na celoživotné vzdelávanie zamestnancov organizácií Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ďalej len „ŠVPS SR“) v oblastiach zdravia a ochrany zvierat, zahraničných vzťahov, dovozoch a vývozoch, hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie, hygieny produktov živočíšneho pôvodu, kontroly potravín rastlinného pôvodu, rýchleho výstražného systému, certifikácie a laboratórnej diagnostiky.

V súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a v zmysle vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 480/2007 Z. z. o postgraduálnom vzdelávaní veterinárnych lekárov a ďalšom vzdelávaní zamestnancov orgánov veterinárnej správy a úradných veterinárnych laboratórií IVVL v roku 2017 zrealizoval 52 vzdelávacích aktivít pre 2127 zamestnancov štruktúry ŠVPS SR (Tab. 1, body 1. - 9.). Obsahová náplň školení aktuálne reagovala na požiadavky výkonu všetkých odborných činností.

Vo veterinárnej oblasti sa celoživotné vzdelávanie opieralo predovšetkým o Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, č. 853/2004, č. 854/2004, č. 882/2004 a č. 178/2002. Kontinuálne celoživotné vzdelávanie zamestnancov organizácií ŠVPS SR je napĺňaním Stratégie vzdelávania v rezorte pôdohospodárstva SR.

V posudzovanom roku hlavnou činnosťou IVVL v oblasti celoživotného vzdelávania bola realizácia Národného programu vzdelávania, v rámci ktorého boli odprednášané témy navrhnuté jednotlivými odbormi a odsúhlasené vedením ŠVPS SR.

Odbor zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR v spolupráci s vybranými inšpektormi regionálnych veterinárnych a potravinových správ a berúc do úvahy aktuálnosť jednotlivých okruhov pripravil témy, ktoré mali za cieľ nielen výmenu informácií ale predovšetkým uplatňovanie správnych postupov pri výkone veterinárneho dozoru a kontroly. Jednotlivé aktivity boli zamerané predovšetkým na kroky smerujúce k pokračovaniu monitorovania a eradikácie určitých chorôb zvierat na Slovensku a v nadväznosti na aktuálny vývoj nákazovej situácie v Európe na zabránenie zavlečenia týchto nákaz na naše územie.

Z nosných tém vyberáme: realizácia plánu veterinárnej prevencie ochrany územia SR v roku 2017, vyhodnotenie monitoringu AMO za rok 2016, zhodnotenie priebehu a zdolávania AI v SR a v EÚ v roku 2016/2017, Pohotovostné cvičenie na africký mor ošípaných (AMO), klasický mor ošípaných (KMO) a aviárnu influenzu (AI), opatrenia vzťahujúce sa na biologickú bezpečnosť v chovoch domácich ošípaných, nastavenie národného kontrolného programu pre africký mor ošípaných u diviacej zveri pre rok 2018 ako aj prezentovanie a implementácia odporúčaní Direktoriátu F (audity, DG SANTE EK) pokiaľ ide o kontrolné misie na Slovensku práve vo vzťahu ku kontrolným opatreniam na AMO nielen v chovoch ale aj na hraničných inšpekčných stanicích ako aj témy týkajúce sa výkonu kontrol identifikácie a registrácie zvierat či analýza rizík pre výber fariem na úradné kontroly. Nemenej dôležitými boli aj zdravotná problematika v chovoch hydiny, salmonelové národné kontrolné programy, plán prieskumu AI u hydiny a voľne žijúcich vtákov, problematika spoločenských zvierat, nové vyhlášky v chove zvierat, eradikačný program na besnotu, zdravie včiel a pokiaľ ide o vodné živočíchy odber vzoriek u rýb na virologické vyšetrenie. Stále aktuálnou bola aj téma ochrany zvierat počas usmrcovania, krížové plnenie a diskusie sa konali pre pomenovanie požiadaviek ochrany cirkusových zvierat a nebezpečných živočíchov ako aj systém schvaľovania prevádzok pri obchodovaní zvierat.

Odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov ŠVPS SR zameral obsah školení najmä na súčasný stav v oblasti dovozných kontrol v EÚ, produkty podliehajúce veterinárnej kontrole, spoluprácu s Finančnou správou SR a ŠVPS SR, kontrolu osobných zásielok, krížové kontroly, nákazovú situáciu vo vzťahu k dovozným kontrolám, aktuálna problematika hraničných inšpekčných kontrol a informačný systém TRACES. Aktuálne poznatky, súčasné zmeny v legislatíve EÚ, označovanie produktov živočíšneho pôvodu, závery auditov FVO, CITES kontroly zásielok, ochrana zvierat počas prepravy a zmeny metodického pokynu č. 19/2012-240.

Predmetom školení inšpektorov z Odboru hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie ŠVPS SR boli témy zamerané najmä na tieto oblasti:

Úradná kontrola na úseku krmív a vedľajších živočíšnych produktov, bioplynové stanice s hygienizáciou, postup schvaľovania prevádzkárni, požiadavky na bioplynové stanice v zmysle nariadenia ES č. 1069/2009 a nariadenia EÚ č. 142/2011 (prílohy V)

Akčný plán pre antimikrobiálnu rezistenciu za SR

Farmácia: rezíduá – súhrnná informácia o problematike zbierania údajov o spotrebe antimikrobiálnych látok, hlásenie spotreby antibiotík podľa druhov zvierat, metodický pokyn na rok 2017 – štátny veterinárny farmaceutický dozor, aktuálne legislatívne zmeny v oblasti liekovej politiky a rezíduí.

Monitoring, kontrola a prevencia TSE, aktuálne informácie, aplikácia NPP pre TSE pri diagnostikovaní klasickej scrapie v daných regiónoch SR, vyhodnotenie kontrol na ŠRM, chovateľského programu a zistenia z úradných kontrol.

Úlohy Odboru hygieny produktov živočíšneho pôvodu ŠVPS SR boli premietnuté do vzdelávacích programov. Celkom bolo realizovaných 9 blokov školení, ktorých sa zúčastnilo celkom 686 úradných veterinárnych lekárov a inšpektorov, ktorí vykonávajú úradné kontroly v Slovenskej republike a to v prvovýrobe, pri spracovaní produktov a pri ich uvádzaní na trh v Slovenskej republike a v členských štátoch EÚ. Témy školení boli rozdelené podľa okruhov úradných veterinárnych kontrol v jednotlivých sektoroch.

Sektor mlieka – vyhodnotenie úradných kontrol salašov a mliekarní na nákup a spracovanie kravského, ovčieho a kozieho mlieka za rok 2016. Príprava na salašnícku sezónu 2017. Analýza nedostatkov v mliekarňach – u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov na nákup a spracovanie surového kravského, ovčieho a kozieho mlieka. Neoddeliteľnou súčasťou školení bol aj odborný výklad k novej legislatíve, konkrétne k Vyhláske Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 343/2016 Z. z. z 8. decembra 2016 o niektorých výrobkoch z mlieka.

Sektor mäsa domácich kopytníkov – vyhodnotenie údajov za rok 2016, domáce zabíjačky, označovanie mäsa označovanie rozmrazeného mäsa, odstraňovanie ŠRM, Vet 4-04, AMO – prehliadka post mortem. Účastníci školení sa zaoberali aj aktuálnou situáciou na úseku zabíjania domácich kopytníkov, vykonávaním kontrol ochrany zvierat počas usmrcovania na bitúnkoch, ÚK prevádzkarní schválených pre zabíjanie domácich kopytníkov a rozrábanie mäsa z nich, opatreniami zabraňujúcimi kontaminácii mäsa na bitúnkoch a rozrábkarniach, kde je odstraňovaný (ŠRM) a označovaním jatočných tiel, vedením zoznamov schválených prevádzkarní, analýzou vzoriek na Salmonelu odoberaných z povrchu tiel jatočných ošípaných. Dôležitou súčasťou vzdelávacích aktivít odboru je aj legislatíva ako napr. Nariadenie komisie (EÚ) 2016/1396 z 18. augusta 2016, ktorým sa menia niektoré prílohy k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, ktorým sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií, usmernenia k mimoriadnym kontrolám potravín, smernica ŠVPS SR o vnútornej kontrole č. 753/2017-180 a ďalšie.

Sektor zveriny: africký mor ošípaných, ÚK zberných stredísk na uchovávanie ulovenej voľne žijúcej zveri a schválených prevádzkarní na manipuláciu so zverou (kontroly vykonané v nárazníkových zónach AMO v SR). Trichinelóza a Echinokokóza v SR za rok 2016 u voľne žijúcich zvierat.

Sektor čerstvé hydinové mäso, vajcia, med: informácie a vyhodnotenia úradných kontrol za rok 2016, kontrola ochrany zvierat počas usmrcovania na bitúnkoch, monitoring antimikrobiálnych látok u hydiny, predaj hydiny z dvora, praktické skúsenosti so schvaľovaním hydinového bitúнку, šetrenie inhibičných látok v slepačích vajciach – zistenia, opatrenia, potravinové podvody - falšovanie medu, aktuálna zdravotná situácia v SR v rámci včelstiev a navrhované zmeny v legislatíve EÚ.

Školenia sa zaoberali aktuálnou problematikou v oblasti hygieny potravín a úradnej kontroly potravín živočíšneho pôvodu, koordináciou a plánovaním úradných kontrol.

Na základe Národného programu vzdelávacích aktivít v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu pre rok 2017, odbor kontroly potravín rastlinného pôvodu ŠVPS SR sa zameril na vzdelávanie svojich inšpektorov v oblasti využitia informačných technológií v potravinovom reťazci, (KIČ, KOBRA, PUK, register PPP), potravinovú legislatívu, nariadenia, smernice a vyhlášky. Manuál pre výkon úradných kontrol potravín predávaných na diaľku –

internetový predaj, manuál pre výkon ÚK potravín neživotného pôvodu dovážaných z tretích krajín. Aktualizované znenie legislatívy, informácie k exportu potravín do tretích krajín, charitatívne organizácie, ktoré distribuujú potraviny po DMT, aktuálne problémy pri odberoch vzoriek potravín rastlinného pôvodu. Ďalej označovanie liehovín, novela vyhlášky MPRV SR č.44/2012 – džemy. Praktické informácie ku kontrole v prvovýrobe, školenie inšpektorov pripravujúcich sa na autorizáciu kontroly obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny. Výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách, flexibilita HACCP, oznámenie Komisie č. 2016/C 278/01, uplatňovanie pri výkone ÚK, pekárská výroba – hygienické požiadavky, vysledovateľnosť surovín, usmernenie pri riešení podnetov „pri domácom pečení zákuskov“. Značka kvality-postup ÚK pri posudzovaní výrobkov pre udelenie Značky kvality. Nakladanie s odpadmi, ÚK zameraná na VŽP v obchodnej sieti a v prevádzkach rastlinného pôvodu. Výkon ÚK na trhoviskách, ambulantný predaj sušeného ovocia, potravín na „váhu“, malé množstvá. Výkon úradnej kontroly krížového plnenia, úradná kontrola vína a vinárskych produktov

Súčasťou vzdelávania odborných pracovníkov tohoto odboru bol aj výklad a pôsobnosť zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov pre tých inšpektorov, ktorí vykonávajú ÚK a navrhujú správne konanie: Základy konania orgánov veterinárnej správy a potravinového dozoru v praxi.

Odbor kontroly potravín rastlinného pôvodu ŠVPS SR, okrem týchto školení uskutočnil niekoľko odborných porád spolu so zamestnancami potravinových laboratórií ŠVPÚ v oblasti odberu úradných vzoriek, metód a stanovovania analýz úradných vzoriek rastlinného pôvodu.

Všetky témy, ktoré odzneli v školeniach v rámci Národného programu vzdelávania boli odprednášané na vysokej odbornej úrovni. Súčasťou viacerých školení boli aj porady jednotlivých odborov ŠVPS SR.

Okrem Národného programu vzdelávania zamestnanci štruktúry ŠVPS SR sa zúčastňujú aj na ďalšom vzdelávaní, ktoré v roku 2017 zahŕňalo atestačnú prípravu na atestačnú skúšku 1. stupňa, atestačnú skúšku 1. a 2. stupňa a vzdelávanie audítora a kontrolóra.

Atestačnej prípravy na atestačnú skúšku 1. stupňa sa zúčastnilo v 11 termínoch spolu 58 frekventantov. Program prípravy pre odbor Zdravie zvierat bol zameraný na úseku veterinárnej farmácie a rezíduí k problematike štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru, zbierania údajov a spotrebe antimikrobiálnych látok, hlásenia spotreby antibiotík podľa druhu zvierat a aktuálne legislatívne zmeny v liekovej politike a rezíduí. Na úseku zdravia zvierat bola príprava zameraná na veterinárne opatrenia biologickej bezpečnosti v chovoch domácich ošípaných a v poľovných revíroch v súvislosti s AMO, na zdravotnú problematiku v chovoch hydiny, zdravie včiel, odber vzoriek rýb a ich orgánov, na identifikáciu a registráciu zvierat, ochranu zvierat a na transmisívne spongiformné encefalopátie. Atestačná príprava pre odbor Hygiena produktov živočíšneho pôvodu bola zameraná na novú vyhlášku MPRV SR o niektorých výrobkoch z mlieka, na oblasť veterinárnych kontrol v sektoroch ovčieho, kozieho a kravského mlieka, ovčieho hrudkového syra, ďalej na kontroly na salašoch a v mliekarni na spracovanie ovčieho mlieka, na produkty rybolovu, označovanie a používanie prídavných látok do mäsových výrobkov a mäsových prípravkov, na sektor čerstvého hydinového mäsa, vajec, medu, na veterinárne kontroly v sektore mäsa domácich kopytníkov a v neposlednom rade aj na oblasť legislatívy – správneho konania.

Atestačnú skúšku 1. stupňa absolvovalo v roku 2017 spolu 22 frekventantov, z toho v odbore Hygiena produktov živočíšneho pôvodu a bezpečnosti potravín 13 zamestnancov, v odbore Zdravie zvierat a ochrany zvierat 5 zamestnancov, v odbore Hygiena krmív, veterinárnej farmácie, veterinárnej ekológie 2 zamestnanci. V odbore Laboratórna

diagnostika atestáciu absolvoval jeden pracovník VPÚ a jeden odborný pracovník ústavu Českej akadémie vied.

Atestačnú skúšku 2. stupňa obhájili pred skúšobným senátom 3 úradné veterinárne lekárky, z toho v odbore Hygiena produktov živočíšneho pôvodu a bezpečnosť potravín 2 a v odbore Zdravie zvierat a ochrana zvierat 1 úradná veterinárna lekárka.

IVVL realizuje aj vzdelávacie programy pre ostatné cieľové skupiny agropotravinárskeho rezortu, kde v rámci 58 vzdelávacích aktivít sa vyškoloilo 1 332 účastníkov.
Akreditované vzdelávacie aktivity MŠVVaŠ SR:

- Ochrana zvierat pri preprave, vychádzajúca z Nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc, bola v sledovanom roku realizovaná v 12 termínoch, počas ktorých sa vyškoloilo 245 účastníkov. Najväčší podiel tvoril modul „Podmienky prepravy domácich nepárnokopytníkov, hovädzieho dobytku, domácich oviec, domácich kôz a ošípaných“ v počte 105 vyškolených osôb. Druhým frekventovaným modulom „Podmienky prepravy hydiny, domáceho vtáctva a domácich králikov“ sa vyškoloilo 91 osôb a posledným modulom tohoto vzdelávacieho programu „Podmienky prepravy domácich mačiek, domácich psov, iných cicavcov, vtákov, iných stavovcov a studenokrvných živočíchov“ sa vyškoloilo 49 vyškolených osôb.

Ochrana zvierat počas usmrčovania, v rámci Nariadenia vlády SR č. 432/2012 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat počas usmrčovania a vyplývajúcej povinnosti usmrčovať zvieratá len vyškolenou odborne spôsobilou osobou, bolo v troch turnusoch vyškolených spolu 70 osôb. V module „Párnokopytníky a nepárnokopytníky“ 46 osôb a v module „Hydina, domáce vtáctvo“ 24 osôb.

- Ochrana zvierat používaných na vedecké účely, v súlade s Nariadením vlády SR č. 377/2012 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely a Vyhlášky MPRV SR č. 436/2012 Z. z., bolo vyškolených v troch termínoch spolu 149 osôb. Modulom „Navrhovanie a vykonávanie postupov a projektov“ sa vyškoloilo 140 vedeckých pracovníkov a modulom „Starostlivosť o zvieratá“ 9 osôb stredoškolského personálu participujúceho na projektoch.

Ďalšie odborné vzdelávacie aktivity ostatných cieľových skupín:

- Odchyt túlavých zvierat, v rámci ktorého sa vyškoloilo v uplynulom roku v dvoch termínoch 61 pracovníkov na úrovni miest a obcí. Vzdelávaciu aktivitu vykonáva IVVL od roku 1992 a v súčasnosti sa školenia realizujú v zmysle Zákona o veterinárnej starostlivosti č. 39/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov.

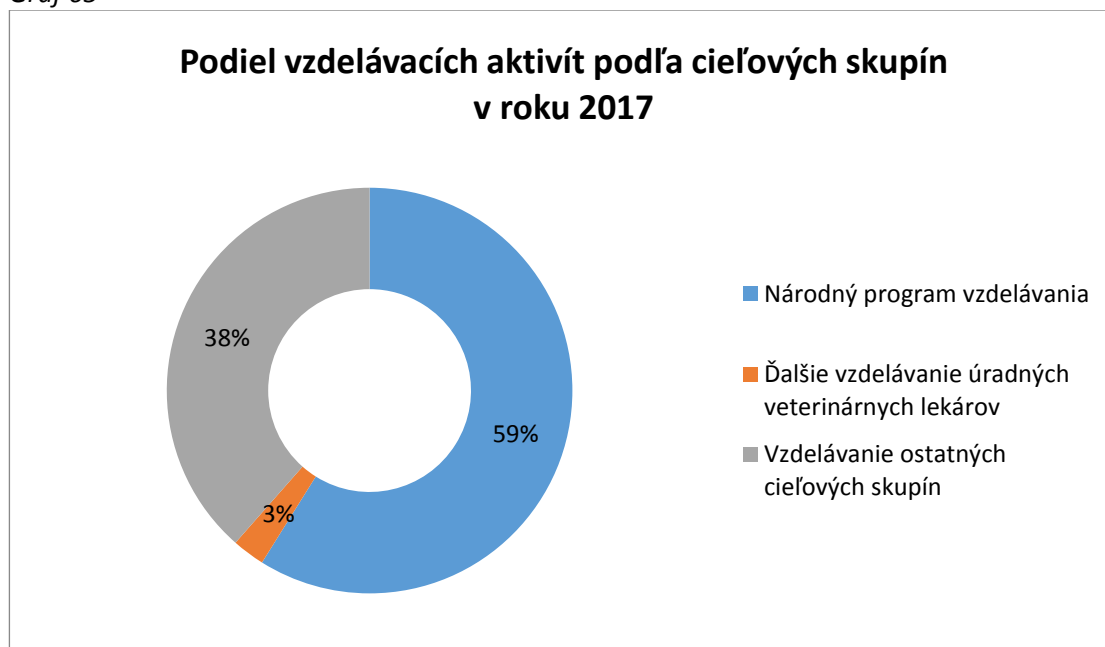
- Školenie poľovníkov o hygiene zveriny a ochrane zdravia ľudí, cieľom ktorého je získanie odbornej spôsobilosti na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov. V uplynulom roku bolo v 7 termínoch vyškolených 187 osôb. V rámci preškoľovania už vyškolených osôb po piatich rokoch sa zrealizovalo 13 preškolení s účasťou 492 osôb. Základná legislatíva vychádza z Nariadenia (ES) č. 853/2004 Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu, ďalších nariadení EÚ, Vyhlášky MPRV SR č. 13/2012 a Metodického pokynu ŠVPS SR č. 10/2012.

- Minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa, v súlade s Nariadením vlády č. 275/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa a Zákomom o veterinárnej starostlivosti č. 39/2007 Z. z., boli vyškolení 2 pracovníci hydínárskej firmy.

Špecializované senzorické laboratórium bolo poskytnuté UVLF k výučbe pre 138 študentov v 7 termínoch v rámci predmetov Hodnotenie mäsových výrobkov, Senzorickej analýzy potravín a Meat Hygiene and Technology III.

Celkovo bolo zrealizovaných 110 vzdelávacích aktivít s počtom účastníkov 3459. Podiel vzdelávacích aktivít podľa cieľových skupín znázorňuje nasledujúci graf.

Graf 65

Všetky vyššie uvedené vzdelávacie aktivity organizačne zabezpečovali traja pracovníci s vysokoškolským vzdelaním, vrátane riaditeľa organizácie. Z celkového počtu 15 zamestnancov k 31. 12. 2017, bol jeden zamestnanec na polovičný úväzok.

IVVL prostredníctvom vyššie uvedených vzdelávacích aktivít operatívne reagoval na novovzniknuté legislatívne zmeny a potreby uskutočniť vzdelávanie v týchto oblastiach. Realizácia vzdelávacích aktivít sa uskutočnila v požadovanom rozsahu a kvalite najmä vďaka 85 erudovaným lektorom z radov zamestnancov ŠVPS SR a jej podriadených organizácií, ktorí vykonávajú prednáškovú činnosť bez nároku na honorár. V oblasti vzdelávania pracovníkov agropotravinárskeho rezortu pôsobilo 20 lektorov. Za nezastupiteľnú činnosť v procese postgraduálneho vzdelávania vyjadrujeme všetkým lektorom, aspoň touto formou, úprimnú vďaku.

Tabuľka 108 Odpočet vzdelávacích aktivít IVVL k 31.12.2017

Por. č.	Názov vzdelávacej aktivity	Počet aktivít	Počet účastníkov
I. Celoživotné vzdelávanie zamestnancov organizácií ŠVPS SR			
A: Národný program vzdelávania podľa odborných činností			
1.	Zdravie a ochrana zvierat	7	446
2.	Zahraničné vzťahy, dovozy a vývozy	2	20
3.	Hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie	5	220
4.	Hygienu produktov živočíšneho pôvodu	9	686
5.	Kontrola potravín rastlinného pôvodu	13	664
Spolu: A - Národný program		36	2 036

Por. č.	Názov vzdelávacej aktivity	Počet aktivít	Počet účastníkov
B: Ďalšie vzdelávanie			
6.	Atestačná príprava na atestačnú skúšku 1. stupňa	11	58
7.	Atestačná skúška 1. stupňa	3	22
8.	Atestačná skúška 2. stupňa	1	3
9.	Audit a kontrola	1	8
Spolu: Ďalšie vzdelávanie		16	91
Spolu A + B: Zamestnanci organizácií ŠVPS SR		52	2 127
II. Vzdelávacie aktivity pre ostatné cieľové skupiny			
10.	Odchyt zabehnutých a túlavých zvierat	2	42
11.	Ochrana zvierat pri preprave	12	245
12.	Školenie poľovníkov o hygiene zveriny a ochrane zdravia ľudí	7	187
13.	Skúšky poľovníkov	18	185
14.	Preškolenie poľovníkov	13	492
15.	Ochrana zvierat počas usmrcovania	3	37
16.	Ochrana zvierat používaných na vedecké účely	2	124
17.	Minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa	1	20
Spolu: Ostatné cieľové skupiny		58	1 332
Spolu počet aktivít a počet účastníkov (I+II) k 31.12.2017		110	3 459

Tak ako po minulé roky sa na základe prijímania a novelizácie národnej legislatívy i legislatívy EÚ vybraní zamestnanci priebežne zúčastňovali odborných aktivít organizovaných rôznymi vzdelávacími inštitúciami za účelom oboznámenia sa s danou legislatívou v oblasti riadenia, právnej legislatívy, kontroly a auditu, financovania, v oblasti vykonávania úradnej kontroly, pracovnoprávných a štátnozamestnaneckých vzťahov, asistentskej zručnosti za účelom zdokonaľovania sa vo výkone svojej práce a rozširovania svojich odborných vedomostí a znalostí. Účast' na jednotlivých vzdelávacích aktivitách prebiehala na základe výberu z ponúk jednotlivých vzdelávacích inštitúcií.

Zamestnanci organizácie sa zúčastnili školení poriadaných Úradom vlády SR v nadväznosti na nadobudnutie účinnosti nového zákona o štátnej službe. Daných školení sa zúčastnilo celkom 130 zamestnancov ŠVPS SR a jej podriadených organizácií.

19. Vyhodnotenie kontrolnej činnosti za rok 2017

19.1. Interné audity

Odbor auditu a kontroly ŠVPS SR vykonáva vnútorný audit riadených organizácií podľa článku 4 ods. 6 nariadenia Európskeho parlamentu Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá v platnom znení.

Interný audit v roku 2017 vykonávali celkom deväť kvalifikovaných interných audítora. Jeden audítora, ktorý v auguste ukončil štátnozamestnanecký pomer so ŠVPS SR nebol do konca roka 2017 nahradený.

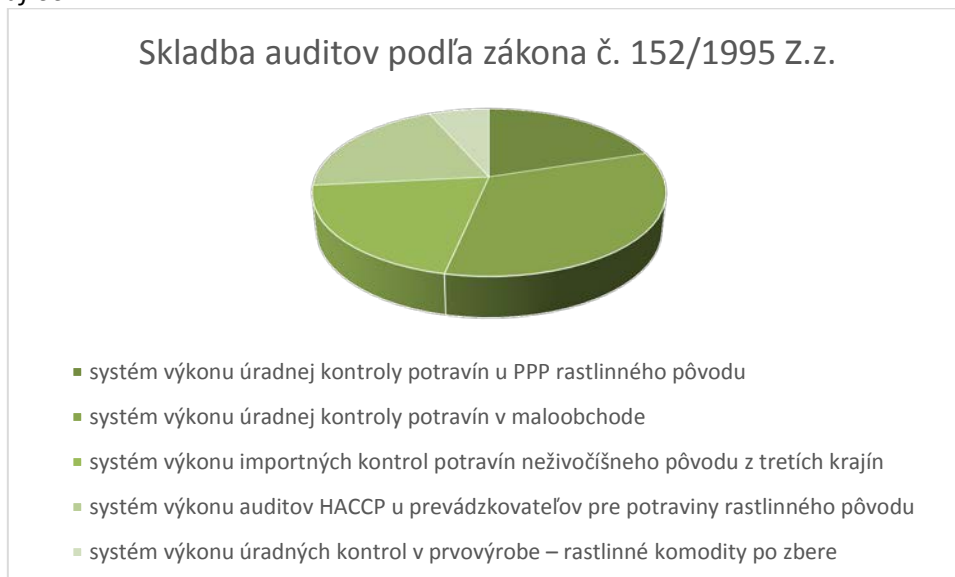
19.1.1. Interné audity podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z.

Podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov bolo vykonaných všetkých pätnásť naplánovaných interných auditov, pri troch bol vykonaný aj následný audit na overenie splnenia prijatých opatrení k nezhodám z minulých auditov.

Audity boli vykonané v nasledovných oblastiach:

- 3x systém výkonu úradnej kontroly potravín u PPP rastlinného pôvodu – zistené dve nezhody
- 5x systém výkonu úradnej kontroly potravín v maloobchode – zistené tri nezhody
- 3x systém výkonu importných kontrol potravín neživočíšneho pôvodu z tretích krajín – zistená jedna nezhoda
- 3x systém výkonu auditov HACCP u prevádzkovateľov pre potraviny rastlinného pôvodu – bez zistenia nezhody
- 1x systém výkonu úradných kontrol v prvovýrobe – rastlinné komodity po zbere – bez zistenia nezhody

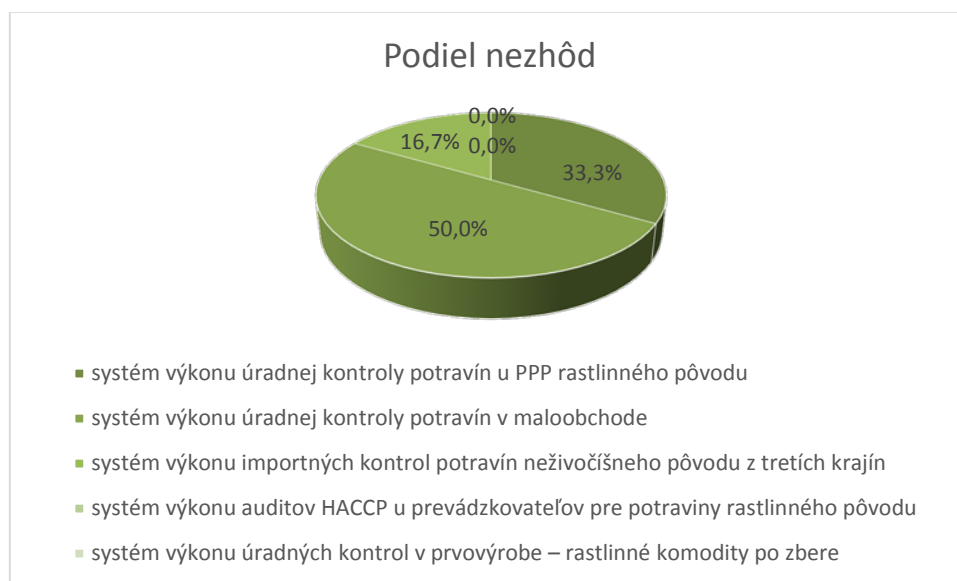
Graf 66

Počas auditov bolo zistených šesť nezhôd:

- záznamy o úradnej kontrole potravín neboli v súlade s Manuálom ŠVPS SR pre výkon plánovaných úradných kontrol u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinného pôvodu – výroba a balenie potravín
- auditovaná organizácia nevykonáva systematicky dodatočnú úradnú kontrolu na overenie splnenia opatrení uložených na mieste pri úradných kontrolách potravín, na základe zistenia nevyhovujúceho laboratórneho vyšetrenia úradnej vzorky a nespĺňa systematicky dodatočnú úradnú kontrolu potravín vykonanú na základe zistenia nevyhovujúceho laboratórneho vyšetrenia úradnej vzorky
- auditovaná organizácia za správne delikty zistené pri úradných kontrolách potravín v maloobchode neukladá systematicky pokuty v správnom konaní
- auditovaná organizácia vykonávala v obchodnej sieti hodnotenie potravín na mieste bez spôsobilosti na senzorické hodnotenie potravinárskych výrobkov
- pri kontrolách potravín neživočíšneho pôvodu dovezených z tretích krajín nebola dodržaná frekvencia odberu vzoriek.

Graf 67

19.1.2. Interné audity podľa zákona NR SR č. 39/2007 Z.z.

Podľa zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov bolo vykonaných dvadsať dva interných auditov na RVPS z plánovaných dvadsať štyri auditov. Pri troch interných auditoch bol vykonaný aj následný audit na overenie splnenia prijatých opatrení k nezhodám z predchádzajúcich auditov.

Audity boli vykonané v nasledovných oblastiach:

- 2x TSE - systém výkonu úradných veterinárnych kontrol - zistených jedenásť nezhôd
- 2x systém výkonu úradnej veterinárnej kontroly na úseku sekcie I. – Mäso domácich kopytníkov – bitúnky a rozrábkarne – zistené štyri nezhody
- 1x systém výkonu úradnej veterinárnej kontroly na úseku sekcie II. – Mäso hydinové a zajacovitých – bitúnky a rozrábkarne – bez zistenia nezhody
- 1x systém výkonu úradnej veterinárnej kontroly na úseku sekcie V. - mleté mäso, mäsové prípravky a mechanicky separované mäso - zistených päť nezhôd
- 1x systém výkonu úradných kontrol v sekcii VI – mäsové výrobky - spracovateľská prevádzkareň, systém výkonu úradných kontrol v sekcii XII – Škvarené živočíšne tuky a oškvarky – zistená jedna nezhoda
- 1x systém výkonu úradnej veterinárnej kontroly na úseku sekcie VIII. – Produkty rybolovu – zistené tri nezhody
- 2x systém výkonu úradnej veterinárnej kontroly na úseku sekcie X. – vajcia a vaječné výrobky – bez zistenia nezhody
- 3x systém výkonu úradných kontrol identifikácie a registrácie zvierat - zistených osem nezhôd
- 1x systém výkonu úradných kontrol v oblasti ochrany zvierat počas prepravy - zistené štyri nezhody
- 2x systém výkonu úradných kontrol v oblasti ochrany zvierat na farme - zistená jedna nezhoda

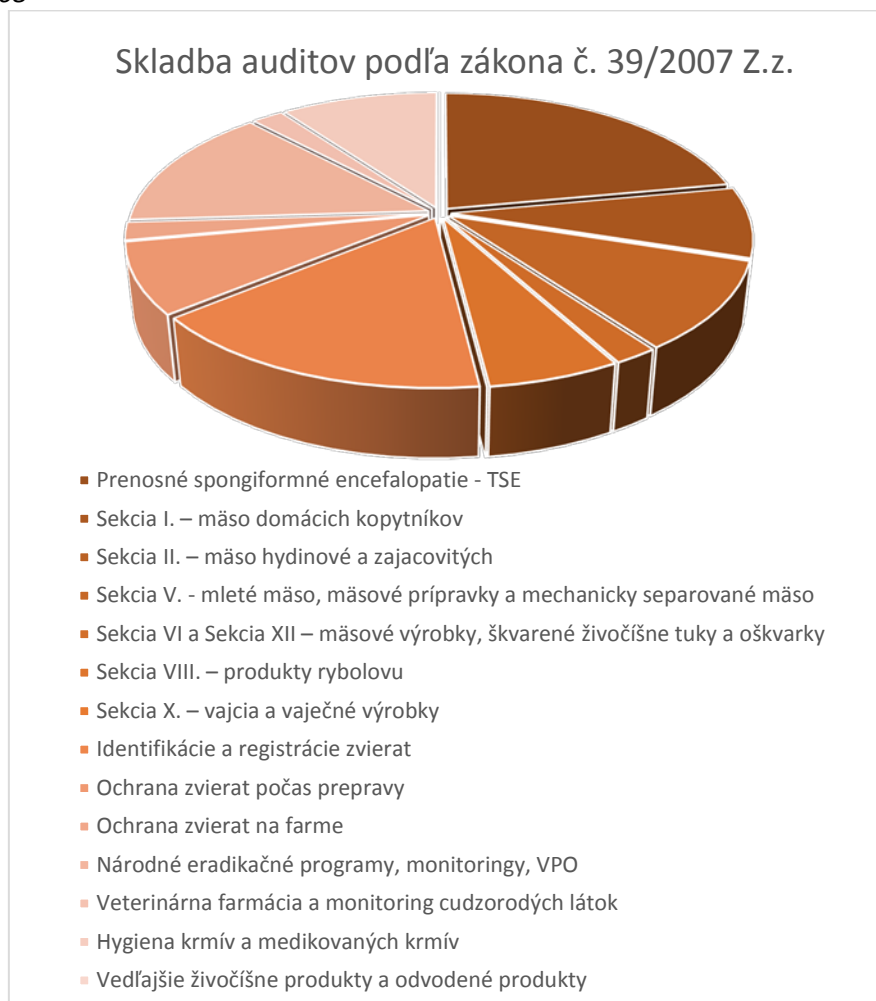
2x systém zabezpečenia výkonu a kontroly nad dodržiavaním uplatňovania národných eradikačných programov, monitoringov, pohotovostných plánov, veterinárna prevencia a ochrana štátneho územia - zistených sedem nezhôd

1x systém výkonu úradných kontrol na úseku veterinárnej farmácie a pri monitorovaní určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách, produktoch živočíšneho pôvodu a krmivách – zistená jedna nezhoda

2x systém výkonu úradných veterinárnych kontrol na úseku hygieny krmív a medikovaných krmív, TRACES - zistených päť nezhôd

1x systém výkonu úradných kontrol na úseku vedľajších živočíšnych produktov a odvođených produktov, TRACES – bez zistenia nezhody.

Graf 68

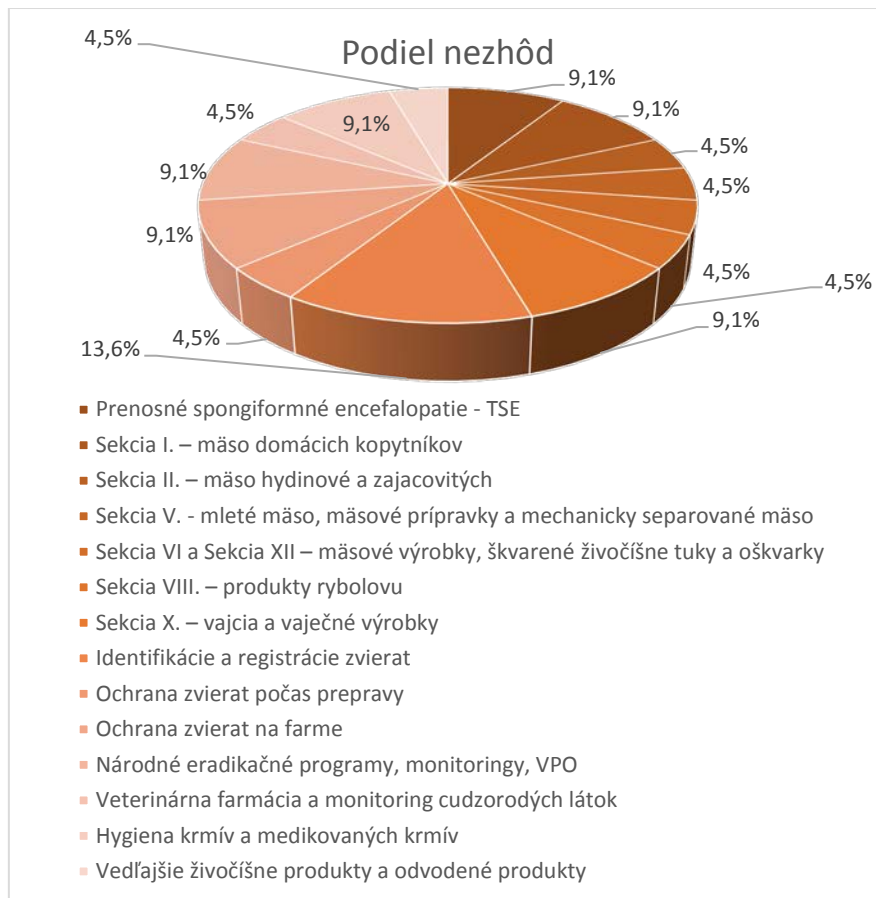
Počas auditov bolo zistených päťdesiat nezhôd.

Najčastejšie zisťované nedostatky:

- auditovaná organizácia nežadávala systematicky výsledky kontroly ochrany zvierat počas usmrcovania na bitúnku do elektronického systému ŠVPS SR (CESKO 2)
- auditovaná organizácia nepostupovala pri ukladaní opatrení v zmysle platných metodických pokynov ŠVPS SR
- auditovaná organizácia nevykonala v rozpore s platným metodickým pokynom ŠVPS SR predpísané úradné kontroly v chove oviec infikovanom scrapie

- auditovaná organizácia nezasielala hlásenia o úradných kontrolách dodržiavania programu monitoringu TSE v stanovenom termíne
- auditovaná organizácia nezistila oneskorené zasielanie vzorky na testovanie TSE, čo bolo v rozpore s platným metodickým pokynom ŠVPS SR
- žiadanky, ktoré sprevádzajú vzorku na laboratórne vyšetrenie, neboli riadne a úplne vyplňané, v zmysle príslušných metodických pokynov ŠVPS SR
- auditovaná organizácia nedodržala postup zasielania spätných hlásení do chovu pôvodu zvierat z inej RVPS na základe identifikovania nedostatkov pri prehliadke ante-mortem a post-mortem na preverovanom bitúnku
- auditovaná organizácia neidentifikovala, že prevádzkovateľ bitúnka nevedie záznamy o vykonaných revíziách zariadení ovplyvňujúcich životné podmienky zabíjaných zvierat
- auditovaná organizácia pri zistení nedostatkov a pri uložení opatrení pri úradnej kontrole systematicky nespĺňa dodatočné úradné kontroly
- v auditovanej organizácii vykonáva samostatne štátne veterinárne činnosti veterinárny lekár, ktorý nie je menovaný za úradného veterinárneho lekára v rozpore s § 10 ods. 3 zákona č. 39/2007 Z.z.
- auditovaná organizácia neidentifikovala, že prevádzkovateľ potravinárskeho podniku nie je spôsobilý deklarovat' splnenie požiadavky čl. 5 Nariadenia Komisie (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny
- auditovaná organizácia neidentifikovala, že prevádzkovateľ potravinárskeho podniku nesprávne označuje vyrábané potraviny
- auditovaná organizácia pri zistení nedostatkov a uložení opatrení pri úradnej kontrole nevykonala dodatočné úradné kontroly
- auditovaná organizácia nenaplánovala a nevykonala úradné kontroly I a R HZ v súlade s MP na vykonávanie úradných kontrol identifikácie a registrácie zvierat na mieste
- auditovaná organizácia nezadávala výsledky vykonaných kontrol I a R HZ priebežne a následne do 7 dní od vykonania kontroly do databázy CEHZ, čo bolo v rozpore s platným metodickým pokynom ŠVPS SR
- auditovaná organizácia nevedla záznamy z úradných kontrol ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely v súlade s platným Metodickým pokynom ŠVPS SR
- auditovaná organizácia nedodržala rozsah vykonávania monitoringu vybraných chorôb zvierat v rozpore so schváleným národným plánom
- auditovaná organizácia nezabezpečila plánovanie a výkon kontrol VPO plne v súlade so schváleným programom VPO
- auditovaná organizácia nezabezpečila plánovanie a výkon úradných veterinárnych kontrol na úseku hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie v rozpore s platnými metodickými pokynmi ŠVPS SR
- auditovaná organizácia nevedie evidenciu o uskladnení súbežných vzoriek, čo je v rozpore s platnými metodickými pokynmi ŠVPS SR
- auditovaná organizácia neodoberala systematicky pri dodatočnej úradnej veterinárnej kontrole následnú úradnú vzorku krmiva, čo bolo v rozpore s platným metodickým pokynom ŠVPS SR
- auditovaná organizácia v žiadankách na laboratórne vyšetrenie krmív nezadávala všetky požadované údaje, čo bolo v rozpore s platným metodickým pokynom ŠVPS SR

Graf 69

Na ich odstránenie zistených nezhôd prijali auditované subjekty opatrenia. V zmysle Smernice ŠVPS SR na výkon vnútorných auditov, prijaté opatrenia zasielajú auditované organizácie na odbor auditu a kontroly. Splnenie a účinnosť prijatých opatrení bude odkontrolované následnými auditmi.

Zistené nedostatky boli prezentované aj na školeniach inšpektorov RVPS.

Ak bolo počas auditov zistené, že by bolo vhodné upraviť metodické pokyny alebo vypracovať nové usmernenia pre inšpektorov RVPS, boli vypracované odporúčania pre príslušné odbory ŠVPS SR.

19.2. Vnútorne kontroly

Vnútorne kontroly zabezpečujú jednotlivé odbory ŠVPS SR v spolupráci a za koordinácie Odborom auditu a kontroly ŠVPS SR v súlade s polročnými plánmi kontrolnej činnosti.

19.2.1. Vnútorne kontroly podľa zákona NR SR č. 10/1996 Z.z.

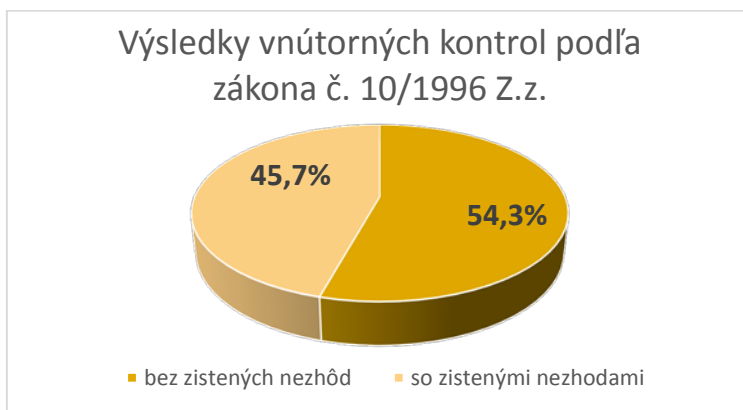
ŠVPS SR v roku 2017 vykonala tridsaťpäť vnútorných kontrol riadených organizáciou podľa zákona

č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov a v súlade so Smernicou ŠVPS SR o vnútornej kontrole a plánom kontrolnej činnosti ŠVPS SR na rok 2017.

Vnútorne kontroly:

- celkom 35
- bez zistených nezhôd 19
- so zistenými nezhodami 16

Graf 70

Kontrolované organizácie prijali termínované opatrenia na odstránenie zistených nezhôd.

19.2.2. Vnútorné kontroly podľa zákona NR SR č. 502/2001 Z.z.

Sekcia ekonomiky ŠVPS SR vykonáva vnútorné kontroly dodržiavania hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu v súlade so zákonom č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Z celkového počtu desiatich plánovaných vnútorných kontrol podľa zákona č. 502/2001 Z.z. bolo vykonaných deväť. Vnútorné kontroly neidentifikovali žiadny nedostatok.

Graf 71

19.3. Iné podania, sťažnosti podľa zákona NR SR č. 9/2010 Z.z. a petície podľa zákona NR SR č. 85/1990 Z.z.

ŠVPS SR a riadené organizácie v roku 2017 prijali, riešili alebo odstúpili príslušnému orgánu verejnej správy:

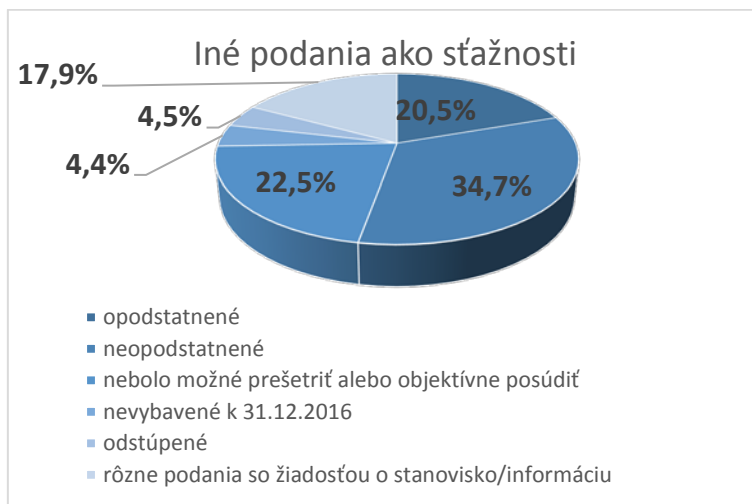
- 3062 iných podaní,
- 12 sťažností podľa zákona č.9/2010 Z.z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov,
- 1 petíciu podľa zákona č. 85/1990 Z.z. o petičnom práve v znení neskorších predpisov.

Iné podania, sťažnosti a petície boli vybavené nasledovne:

Iné podania

• opodstatnené	629
• neopodstatnené	1061
• nebolo možné prešetriť alebo objektívne posúdiť	690
• nevybavené k 31.12.2016	134
• odstúpené	137
• rôzne podania so žiadosťou o stanovisko/informáciu	545

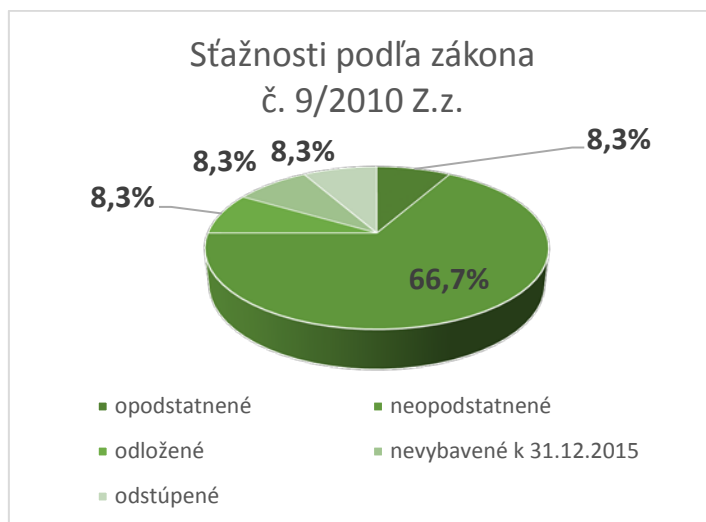
Graf 72

Sťažnosti

• opodstatnené	1
• neopodstatnené	8
• odložené	1
• nevybavené k 31.12.2015	1
• odstúpené	1

Graf 73

Petície

- počet petícií 1
- spôsob vybavenia - zverejnením výsledku na internetovej stránke ŠVPS SR v zákonnej lehote

19.4. Sprístupňovanie informácií podľa zákona NR SR č. 211/2000 Z.z.

ŠVPS SR v roku 2017 prijala a vybavila 67 žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov.

Informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z.

- sprístupnené 47
- nesprístupnené 1
- čiastočne sprístupnené 7
- postúpené 12

Graf 74

Všetky žiadosti o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. boli vybavené v zákonnej lehote.

HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV – VÝSTUPOV A PREZENTOVANEJ ČINNOSTI

Výsledky sú určené pre:

1. orgány štátnej správy, predovšetkým MPRV SR ako rezortné ministerstvo ŠVPS SR,
2. chovateľov hospodárskych zvierat a poľnohospodárske podniky,
3. podnikateľské subjekty, ktoré sa zaoberajú výrobou, dovozom, distribúciou a predajom produktov a tovarov živočíšneho alebo rastlinného pôvodu,
4. širokú verejnosť – občanov - vyplýva z úlohy ŠVPS SR ako orgánu potravinového dozoru SR, pričom občania sú o činnosti informovaní individuálne podľa ich požiadaviek, resp. prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov na základe komunikácie ich predstaviteľov so zástupcami ŠVPS SR.

ZÁVER

Bezpečnosť potravín je jednou z hlavných priorít v Európe. Na zaistenie bezpečnosti potravín je nevyhnutné neustále komplexne posudzovať všetky aspekty reťazca **produkcie potravín vrátane prvovýroby potravín, výroby krmív pre zvieratá produkujúce potraviny, cez výrobu, spracovanie a distribúciu potravín, ich dovoz až po predaj konečnému spotrebiteľovi**, pretože každý z týchto prvkov môže mať závažný dopad na bezpečnosť potravín, a tým aj na verejné zdravie. Do tohto komplexu bezpečnosti potravín sú zahrnuté rôzne špecifické oblasti, ako sú **krmivá pre zvieratá produkujúce potraviny vrátane medikovaných krmív a doplnkových látok do krmív, hygiena krmív a hygiena potravín, choroby prenosné zo zvierat na ľudí, najmä prostredníctvom potravín živočíšneho pôvodu (zoonotickí pôvodcovia), vedľajšie produkty živočíšneho pôvodu, rezíduá pesticídov, kontaminanty a veterinárne lieky a ich kontrola, kontrola a eradikácia chorôb zvierat, ktoré ovplyvňujú zdravie ľudí, prídavné látky do potravín, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, pitná voda ako zložka potravín, geneticky modifikované potraviny, ako aj požiadavky na kvalitu, zloženie a označovanie potravín v záujme ochrany spotrebiteľov a zabezpečenia ich informovanosti.**

Celá riadiaca, rozhodovacia a kontrolná činnosť ŠVPS SR a jej riadených organizácií vychádza z kvality organizačnej štruktúry, ktorej obsahom sú:

- ✚ efektívnosť všeobecnej organizačnej štruktúry,
- ✚ kvalita kontroly,
- ✚ postupy a riadenie,
- ✚ informovanosť, vybavovanie sťažností a požiadaviek,
- ✚ dokumentácia,
- ✚ samokontrola a hodnotenie,
- ✚ komunikácia,
- ✚ ľudské a finančné zdroje,
- ✚ vzdelávanie.

Sme presvedčení, že všetky činnosti opísané v tejto výročnej správe sú dostatočným vypovedajúcim článkom o zodpovednej úlohe a plnení si úloh a povinností všetkých pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií v prospech obyvateľov SR.

PRÍLOHY

